

— תהלים — זוהר תהלים —

המקדש. ואחר כך דוד המלך הראה לשלמה בנו את דיוקן בית המקדש. כיון שראה דוד את דיוקן בית המקדש וכל תקוניו, אמר שירה על שלמה בנו, ואמר אם ה' לא יבנה בית וגו'. דבר אחר שיר המעלות לשלמה - למלך שהשלוש שלו. ושירה זו היא שירה ותשבחת על כל שאר השירה, ושירה זו עולה על כלן. אם ה' לא יבנה בית - שראה דוד המלך את כל אותם שבעת העמודים שהבית הזה עומד עליהם שעומדים שורות שורות לבנות את הבית הזה. מעל כלם עומד בעל הבית שהולך על גביהם, ונותן להם פח ותקף לכל אחד ואחד כראוי.

ועל זה אמר דוד, אם המלך הזה שכל השלוש שלו, שהוא בעל הבית, לא בונה את הבית הזה - שוא עמלו בוניו בו, אותם עמודים שעומדים לבנות על הבית הזה. אם ה' לא ישמר עיר - זה המלך שכל השלוש שלו. שוא שקד שומר - זהו עמוד אחד שהעולם התתקן עליו, ומיהו? צדיק, שהרי הוא שומר את אותה העיר. המשכן שעשה משה, תמיד היה יהושע עומד ושומר אותו, שהרי אין שמירתו - רק בזה שנקרא נער, שכתוב (שמות לג) ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. אחר כך משכן זה לא היה שמור אלא בשביל נער אחר, שכתוב (שמואל א ג) והנער שמואל משרת. (והיה מסדר שם) משום שאין שמירת המשכן אלא בנער. (אבל בית המקדש אינו כך, שאין שמירתו אלא בקדוש ברוך הוא, שכתוב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר) ומיהו השומר הזה? אותו ששומר המשכן שנקרא כך:

עלות הבקר. וכשעולה הבקר, אז כוכבים ומזלות השמים וחילותיהם, כלם משבחים ואומרים שירה, כמו שנאמר (איוב לח) בָּרֶן יַחַד כִּכְבֵּי בָקָר וַיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

בא ראה, (תהלים קכז) אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. אם ה' וגו' - זה המלך העליון שהוא בונה את הבית הזה תמיד ומתקן אותו. אימתי? כשעולים הרצונות והעבודות מלמטה כראוי. אם ה' לא ישמר עיר, אימתי? בשעה שנגחשך הלילה והצדדים המזינים שורים ומשוטטים בעולם, והפתחים סתומים, ונשמר מכל הצדדים שלא יתקרב בו ערל וטמא, כמו שנאמר (ישעיה נב) לא יוסיף לבא כך עוד ערל וטמא, שעתיד הקדוש ברוך הוא להעבירם מן העולם. מי ערל ומי טמא? אלא הכל אחד ערל וטמא. זהו שהתפתח בו והלך אחריו אדם ואשתו וגרמו מות לכל העולם, והוא המטמא את הבית הזה עד אותו זמן שיעבירו הקדוש ברוך הוא מן העולם. משום כך אם ה' לא ישמר עיר, שוא ודאי.

שיר המעלות לשלמה וגו' (קכו, א): [זוהר ח"ב פ' תרומה (דף קט"ד)] פתח ואמר, (תהלים קכז) שיר המעלות לשלמה אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. וכי שלמה אמר התשבחת הזו כשבנה את בית המקדש? לא כך, שהרי דוד המלך אמר לו בשביל שלמה בנו, כשבא נתן אצלו ואמר לו על שלמה שהוא יבנה את בית

שָׂא עֲמֵלוּ בּוֹנְיוֹ בּוֹ אִם יְהוָה לֹא יִשְׁמַר עִיר שְׂאֵא שְׂקָד שׁוֹמֵר:

— זוהר תהלים —

וְדַאי אִם ה' - שֶׁהוּא סוֹד הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהִתְקִין (ביתו ולא עשה) וְעָשָׂה אֶת הַבַּיִת כְּרֹאוֹי, אוֹתָם בּוֹנִים לְחַנּוּם הֵם, אֲלֵא רַק מֵה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה וּמִתְקִין. אִם ה' לֹא יִשְׁמַר עִיר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דברים יא) תָּמִיד עֵינַי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּהַ מְרֻשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה, וּפְרֻשׁוּהָ. וּבַהֲשֻׁגָה הַזֹּאת שְׁמוּרָה מִכָּל הַצְּדָדִים.

וְאֵף עַל גֵּב שֶׁכְּתוּב (שיר ג) הִנֵּה מִטְּוֵה שְׁלֹמֹה שְׁשִׁים גִּבְרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבֵרֵי יִשְׂרָאֵל, וְכֻלָּם שׁוֹמְרִים אוֹתָהּ. מֵה הַטַּעַם הֵם שׁוֹמְרִים אוֹתָהּ? מִשּׁוֹם שֶׁכְּתוּב מִפְּחַד בְּלִילוֹת, זֶהוּ פַחַד הַגִּיּוֹנִים שֶׁעוֹמֵד כְּנֻגָה כְּדִי לְדַחֲתָהּ, וּמִשּׁוֹם כֶּן כָּלֵם מְקִיפִים אוֹתָהּ. וְאֵף עַל גֵּב שֶׁכָּלֵם עוֹמְדִים בְּאוֹר הַמַּחְשֶׁבֶה שֶׁלֹּא נוֹדָע, וְאִזּוֹ אוֹר הַמַּחְשֶׁבֶה הַזֶּה שֶׁלֹּא נוֹדָע מִכָּה בְּאוֹר שֶׁל הַמָּסָךְ, וּמֵאִירִים כְּאֶחָד וְנִעֲשִׂים תִּשְׁעֵי הַיְכָלוֹת.

וְהַיְכָלוֹת אֵינָם מְאִירִים, וְאֵינָם רוֹחוֹת, וְאֵינָם נִשְׁמוֹת, וְאֵינָם מִי שֵׁעֵמֵד בָּהֶם. רְצוֹן כָּל תִּשְׁעֵי הַמְּאוֹרוֹת שֶׁכָּלֵם עוֹמְדִים בְּמַחְשֶׁבֶה, שֶׁהִיא אַחַת מֵהֵן בְּחֻשְׁבוֹן, שֶׁכָּלֵם לְרַדֵּף אַחֲרֵיהֶם בְּשַׁעֲה שְׁעוֹמְדִים בְּמַחְשֶׁבֶה. וְלֹא נִדְבָקִים וְלֹא נוֹדָעִים, אֲלֵה לֹא עוֹמְדִים לֹא בְּרֻצוֹן וְלֹא בְּמַחְשֶׁבֶה עֲלִיוֹנָה. תּוֹפְסִים בְּהָ וְלֹא תּוֹפְסִים. בְּאֵלֵה עוֹמְדִים כָּל סוֹדוֹת הָאֲמוֹנָה וְכָל אוֹתָם מְאוֹרוֹת מְסוּד הַמַּחְשֶׁבֶה הָעֲלִיוֹנָה, שֶׁלְּמִטָּה כָּלֵם נִקְרָאִים אֵין סוּף. עַד כָּאֵן מְגִיעִים הַמְּאוֹרוֹת וְלֹא

נֶעַר מְטֻרָוֹן. אֲבָל אֲתָם קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, אֵין שְׁמִירְתְּכֶם כְּמוֹ שְׁמִירְתַּת הַמַּשְׁכָּן, אֲלֵא שְׁמִירְתְּכֶם כְּשְׁמִירְתַּת בַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָדוֹ, שֶׁכְּתוּב אִם ה' לֹא יִשְׁמַר עִיר שְׂאֵא שְׂקָד שׁוֹמֵר. שְׁהַרִי בְּכָל זְמַן שֶׁצְּדִיקִים הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר אוֹתָם תָּמִיד, שֶׁכְּתוּב ה' יִשְׁמַר צַדִּיק וּבּוֹאֵף. הִלְכוּ אַחֲרָיו, וְלוֹו אוֹתוֹ שֶׁלְּשֶׁה מֵיָלִים, וְחִזְרוּ לְדַרְכְּכֶם. קְרָאוּ עֲלִיו, (תהלים צא) כִּי מִלְּאֲכִיו יִצְוֶה לָךְ לְשִׁמְרֶךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ, עַל כַּפִּים יִשְׁאוּנֶךָ וְגו'. (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשֹׁלֹמֹה וְגו' (קכו, א): [זוהר ח"ב פ' פ' פקודי (דף רכ"ו.)] עוֹד פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קכז) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשֹׁלֹמֹה אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַיִת וְגו'. פְּסוּק זֶה שֶׁלְּמֵה הַמֶּלֶךְ אָמַר אוֹתוֹ בְּשַׁעֲה שֶׁהִיָּה בּוֹנֵה אֶת בַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ וְהַתְּחִיל לְבַנּוֹת, וְהִיָּה רוֹאֵה שֶׁהַמַּעֲשֶׂה מִתְּתַקֵּן בִּידֵיהֶם וְהִיָּה נִבְנֶה מִעֲצָמוֹ, וְאִזּוֹ הַתְּחִיל וְאָמַר, אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַיִת וְגו'. הֵינּוּ הַסוֹד שֶׁכְּתוּב בְּרֹאשִׁית בְּרֹא אֱלֹהִים, שְׁהַרִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרֹא וְהִתְקִין אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּכָל מֵה שֶׁצְּרִיף, שֶׁהוּא בַיִת.

שָׂא עֲמֵלוּ בּוֹנְיוֹ בּוֹ וְגו' (קכו, א): [זוהר ח"ב פ' פ' פקודי (דף רכ"ו.)] שָׂא עֲמֵלוּ בּוֹנְיוֹ בּוֹ - אֵלֵה סוֹד שֶׁל אוֹתָם נְהָרוֹת (נחלים) שִׁיּוּצָאִים וְנִכְנָסִים כָּלֵם בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַזֶּה לְהִתְקִינוֹ בְּכָל מֵה שֶׁצְּרִיף. וְאֵף עַל גֵּב שֶׁכָּלֵם בְּאֵים לְתַקֵּן וְלַעֲשׂוֹת אֶת תְּקוּנוֹ,

—==—==—== זוהר תהלים —==—==—==

מה כתוב (ויקרא יא), והתקדשתם והייתם קדשים, מלמד שצריך אדם לקדש עצמו בשעת תשמיש. מה הקדשה שיכת לכאן? אמר רבי יהודה בר יעקב, שלא יעשו פריצות וחציפות, ולא לשם זנות כבהמות, שהבהמות אינן עושות אלא לכף. שהרי שנינו, כל הבעל לשם זנות, או לשם מה שאמרנו, ולא ישמר את עצמו מאותם הדברים הצריכים, ששנינו בברייתא, העבר ההוא שנולד, יהיה פריץ חצוף זונה רשע, ואינו בכלל זרע אמת. וכל הבעל לשם מצוה ומקדש עצמו ומכונן לבו לשם שמים, יהיו לו בנים מעלים, צדיקים וחסידים, יראי שמים, קדושים. זהו שכתוב (סו) והתקדשתם והייתם קדשים.

אמר רבי יהודה, הרשעים על שאינם מולידים אלא לשם זנות, בעזות ובחציפות, אין להם אלא אותה הנפש החיה הנתונה לבהמות, שענינם אינם אלא כבהמה. אבל צדיקים היודעים לקדש עצמם, כתוב בהם (ירמיה ב) ואנכי נטעתיך שורק בלה זרע אמת. מה האמת? אמר רבי אחא, אמת שאינו מהרהר באשה אחרת, ויש לו אמת עם אשתו. רב הונא אמר, לכונן ולקדש עצמו לשם שמים, שנאמר (תהלים קכו) אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו. כלומר, אם אין הכונה לשם שמים לבנות הבית ולהוליד בנים, שוא עמלו בוניו בו, שמכניס באותו הולד עמל של שוא. ואיזהו עמל של שוא? זו נפש חיה, שתכלה ותכרת כהבל היוצא מן הפה, שהוא שוא, והואיל והוא מכניסו

מגיעים ולא נודעים. אין כאן מחשבה ולא רצון. כשמאירה המחשבה ולא נודע ממה מאירה, אזי מתלבשת ונסתרת בתוך הבינה, ומאירה (מי) למה שמאירה, ונכנסים זה בזה, עד שכלם נכללים כאחד, והרי פשוטה. ובסוד הקרבן, כשהכל עולה, נקשר זה בזה ומאיר זה בזה, אז עומדים כלם בעליה, והמחשבה מתעטרת באין סוף, אותו האור שמאירה ממנו המחשבה העליונה נקרא אין סוף.

בין שמאיר ומתפשטים ממנו חילות, אותה מחשבה נגזרת ונסתרת ולא ידועה, ומשם מתפשטת התפשטות לכל הצדדים, ומתפשטת ממנו התפשטות אחת, שהיא סוד העולם העליון. וזה עומד בשאלה, והוא מאמר עליון, ופרשוה שנקראת מי, שכתוב (ישעיה מ) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. שאלה אותו שברא אלה. אחר כך התפשט ונעשה ים, סוף כל הדרגות, שהיא למטה. ומשם מתחיל לבנות למטה, והכל עשה באותה צורה ממש שלמעלה, זה כנגד זה וזה כדגמת זה. ומשום כך שמירת הכל ממעלה ומטה. והתפשטות זו, שהיא מחשבה, שהיא עולם העליון. וזהו אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר, שהוא שומר ישראל. (שוא שקד שומר, זהו שכתוב בו (משלי כו) ושמר אדניו יכבד) שלא עומד בו שמירה אלא בעולם העליון.

שוא עמלו בוניו בו וגו' (קכו, א) : [זוהר חדש 9' בראשית (דף יד.)] שנו רבותינו, אמר רבי יהודה בר יעקב, תמה אני על אנשי הדור אם רבם נעשים בכשרות. בא וראה

ב שׁוֹא לָכֶם מִשְׁבִּימֵי קוֹם מֵאַחֲרֵי שְׁבֵת אֲבָלֵי לָחֶם הַעֲצָבִים בֶּן יִתְנֵן לִידִידוֹ

—= זוהר תהלים =—

הַנְּבִיא לְדוֹד הִנֵּה בֶן נוֹלָד לָךְ כֹּוֹ, כִּי שְׁלֵמָה יִהְיֶה שְׁמוֹ. אָמַר דָּוִד, בֶּן אֶחָד הִיָּה לִי מִבֵּת שְׁבַע וּמֵת, עֲכָשׁוּ אַחַר יוֹלָד לִי? מִן שְׁמִיא הוּא כֹא! וְאָמַר שִׁיר זֶה, וְנִתְכַּוֵּן בּוֹ לְשֵׁם שְׁמִים. זֶהוּ שְׁכָתוֹב שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשְׁלֵמָה, בְּשִׁבִיל שְׁלֵמָה אָמְרוּ. אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת, אִם סִיעֵתוֹ לֹא יִסִּיעַ בְּכַוְנָה הַשְׁלֵמָה שְׁלִי, שׁוֹא עֲמְלוֹ בּוֹנִיו בּוֹ, לְשׁוֹא נַעֲמַל, כְּמוֹ שֶׁהִיָּה בְּרֵאשׁוֹנָה שְׁעֲמַלְנּוּ לְשׁוֹא, וּבְשִׁבִיל אוֹתוֹ הַחֲטָא מֵת, וְאֲנִי יֵשׁ לִי לְהִטְרֵד מִירוּשָׁלַיִם, וּבְעוֹד שְׁאֲנִי אֲצֵא, אִם ה' לֹא יִשְׁמַר עִיר מְכָל אָדָם, שׁוֹא שְׁקָד שׁוֹמֵר. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שֶׁהַנִּיחַ עֲשָׂר נְשִׁים פִּילְגָשִׁים לְשֹׁמֵר הַבַּיִת, וְהִיָּה מֵה שֶׁהִיָּה, וְעַל כֵּן שׁוֹא שְׁקָד שׁוֹמֵר.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשִׁבִיל שְׁלֵמָה נֶאֱמַר שִׁיר זֶה, שְׁנִתְכַּוֵּן דָּוִד עָלָיו לְשֵׁם שְׁמִים, וְאִמּוֹ גַם כֵּן נִתְכַּוְּנָה לְשֵׁם שְׁמִים, וְיֵצֵא מֵהֶם שְׁלֵמָה, שְׁכָתוֹב בּוֹ וַיֵּשֶׁב שְׁלֵמָה עַל כֶּסֶף ה' לְמַלְךְ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לְפִיכֵךְ נִקְרָא לְמוֹאֵל. מֵהוּ לְמוֹאֵל? כְּמוֹ לְמוֹ פִי. מְלַמֵּד שְׁשִׁנִּיָּהֶם נִתְכַּוְּנוּ לְמוֹ אֵל, כְּמוֹ לְאֵל. וּמִכָּאֵן לְמַדְנּוּ, כָּל הַמִּתְכַּוֵּן לְשֵׁם שְׁמִים, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה יוֹצֵא מִמֶּנּוּ בֶן מַעֲלָה. וּמִנֵּיִן לָנוּ? מִשְׁמוֹאֵל שְׁנִתְכַּוְּנָה אִמּוֹ עָלָיו תְּמִיד לְשֵׁם שְׁמִים, שְׁכָתוֹב וַנִּתְתִּיּוֹ לֵה, וְכֵן אֵל הַנֶּעַר הַזֶּה הִתְפַּלְלֵתִי. וְכֵן אָמַר דָּוִד, אִם יִהְיֶה לִי הַבֶּן הַזֶּה. מִכָּאֵן יִהְיֶה מְזֻמָּן לְמוֹאֵל, כְּלוֹמֵר, נִתְנַן הוּא לְאֵל.

שׁוֹא לָכֶם מִשְׁבִּימֵי קוֹם וּגו' (קכו, ב): זוהר
חדש פ' שלח לך (דף קמט): וְהָרִי הַקָּשׁוּ
הֵרָאשׁוֹנִים, אַחַר שְׁכָל הַבְּרִיּוֹת שְׁכָרָא

באותו הולד, הרי עמלו של שוא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲמַת הוּא נוֹטְרִיקוֹן: אֶל"ף - אַמְ"ת, מ"ם - מֶאֶר"ץ, תי"ו - תַּצְמ"ח. כְּלוֹמֵר, (תהלים פה) אֲמַת מֶאֶרֶץ תַּצְמַח. מֵה מִשְׁמַע? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעַת הַחֲבוּר שְׁצָרִיךְ לְהִיּוֹת שֵׁם הָאֲמַת וְהַיֵּשֶׁר, בְּשַׁעַת שְׁנִתְהוּהָ מֶאֶרֶץ וְנִתְיַסַּד, וְלֹא בְּשַׁעַת שְׁנִתְגַּבַּל, וְהִיָּנוּ מֵה שְׁאָמַר רַב הוֹנָא, כָּל בְּנֵיִן שְׁאִין בּוֹ יִסוּד - אִינוּ כְּלוּם, וְאִיזוּהוּ יִסוּד שְׁצָרִיךְ הָאָדָם בְּשַׁעַת הַחֲבוּר, כְּפִי שְׁאֲמַרְנּוּ. רַבִּי זִירָא אָמַר, פַּעַם הִיִּיתִי הוֹלֵךְ בְּמַדְבָּר, וּמִצְאֵתִי עַרְכִּי אֶחָד שֶׁהִיָּה נוֹשֵׂא עַל כְּתָפוֹ מִשָּׂא שֶׁל י' סָאִים, וְהִיָּה זָקֵן, וְאֲמַרְתִּי לוֹ, הַכַּח הַזֶּה צָרִיךְ לַעֲסֹק בְּתוֹרָה! אָמַר, לֹא עָשׂוּ אוֹתִי אָבִי וְאִמִּי בְּשִׁבִיל זֶה, אֶלָּא לְמַעֲשֵׂה הַזֶּה. שְׁאֲנִי שְׁמַעְתִּי אֶת אָבִי, שְׁבִשְׁעָה שְׁעֵשֶׂה אוֹתִי, שְׁתִּשׁוּקְתוֹ לְבֶן הִיָּתֵה שִׁיְהִיָּה לוֹ כַּח לְהִבִּיא תְבוּאָה מִן הַשְּׂדֵה, וּבְעֵצָה הַזֶּה נִמְלָךְ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, וְהָרִי אֲנִי זָקֵן, וּמֵה אַעֲשֶׂה? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרִי מִי שְׁאֲבוּתִיו הִרְהִירוּ בְּדָבָר טוֹב. מִנֵּיִן לָנוּ? מִבֵּת שְׁבַע אִם שְׁלֵמָה, שֶׁהַכְּתוּב מַעֲיֵד עָלֶיָּה שֶׁהִיא אִם שְׁלֵמָה מִמֶּשׁ, מִשׁוּם שֶׁהִתְיַסַּד מִמֶּנָּה, מַעֲנִינָה, וּמֵהִרְהוּרָה, וּמֵהִשְׁתַּדְּלוּתָהּ, שְׁנֵאֲמַר (משלי לא) מֵה בְּרִי וּמַר בַּר בְּטָנִי וּגו'. אִמּוֹ מִילָא, אֲבָל אָבִיו מִנֵּיִן לָנוּ? שְׁכָתוֹב (תהלים קכז) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשְׁלֵמָה אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שׁוֹא עֲמְלוֹ בּוֹנִיו בּוֹ. וְכִי שְׁלֵמָה אָמַר אֶת הַמְּזֻמּוֹר הַזֶּה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, חֶסֶד וְשְׁלוֹם! אֶלָּא דָּוִד אָמְרוּ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ עַל שְׁלֵמָה בְּשַׁעַת שְׁאָמַר

— תהלים — זוהר תהלים —

הכסאות והחיות והמלאכים וכל הצבא העליונים ובני אדם באותיות הללו. וְאֵף עַל גַּב שֵׁישׁ בְּיִשְׂרָאֵל הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ בְּשִׁבְלֵי הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּן לָהֶם, לֹא יִמָּצְאוּ בְּאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה בָהֶם שְׁלֹא יִשְׁתַּפּוּ אוֹתֵי עַמֶּהָם. וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר לָהֶם נַעֲשֵׂה אִדָּם, בְּשִׁתּוּף שְׁלֵי, וְלֹא הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה עֲשׂוּ פַעֲלָה לַמַּעֲלָה וְלַמַּטָּה פְּחוֹת מִמֶּנִּי. וּמִשּׁוּם זֶה בְּכָל דְּרָכֶיךָ דַּעְהוּ. וְכָל אַמּוֹת הָעוֹלָם שְׁלֹא קָבְלוּ מִמֶּנּוּ תוֹרָה, אֵין לָהֶם בּוֹ יְדִיעָה, וְהוֹלְכִים כְּצֹאן בְּלֵי רוּעָה, וְנֹאמַר בָּהֶם כִּי כָל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו, וְעוֹשִׂים הַרְבֵּה אֱלֹהוֹת. וְכָל יִשְׂרָאֵל קָבְלוּ מִמֶּנּוּ תוֹרָה, הֵם עוֹבְדִים אוֹתוֹ אַחַד בּוֹ, וְכָל הָאוֹתִיּוֹת וְהַשְּׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים שְׁלוֹ וּבְכָל הַמַּחֲנוֹת הָעֲלִיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים שֶׁנִּבְרְאוּ בָהֶם. וּבְכָל הַבְּרִיּוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת וְהַתַּחְתּוֹנוֹת וְלַמַּעֲלָה מִכָּלם אַחַד, וְלַמַּטָּה מִכָּלם, וּמִבְּפָנִים שֶׁל כָּלם, וּמִבְּחוּץ שֶׁל כָּלם הוּא אַחַד. מִבֵּית וּמְחוּץ תִּצְפְּנוּ, וְכֹף תּוֹכוֹ כָּבְרוּ. כֹּף הוּא מִבְּפָנִים שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת כְּמוֹ מְחוּץ לְכָל הָעוֹלָמוֹת לֹא מִשְׁתַּנֶּה, וְאֵין שֵׁם וְחִבּוּר אוֹתִיּוֹת שֶׁל שֵׁם ה' וּבְכָל הַכּוּנִיִּים שְׁלוֹ חוּץ מִמֶּנּוּ. שָׂאֵם לֹא שֶׁהוּא חִבֵּר בְּקַרְבָּנָה י' בַּה' ו' בַּה', לֹא נִקְרָאוּ הָאוֹתִיּוֹת בְּשֵׁם יְהוָה, וְהוּא מְחִבֵּר יְהוָה אֲדָנָי, וְהוּא מְחִבֵּר יְהוָה בְּאֱלֹהִים, שְׁעוֹלָה לְחִשְׁבוֹן אֱהִיָּה אֲדָנָי. וְהוּא לֹא נִקְרָא אַחַד פְּחוֹת מֵהֶם, שֶׁהוּא אַחַד שֶׁמְחִבֵּר שְׁנַיִם, שֶׁהֵם זָכַר וְנִקְבָּה, וְעוֹשֵׂה אוֹתָם אַחַד. זֶהוּ שְׁכָתוּב בְּאִדָּם וְחַוָּה כִּי אַחַד קָרָאתִיו. וְהוּא מִשְׁתַּף בְּבִנְיָן בֶּן וּבַת שֶׁהֵם בָּנִים, לְשׁוֹן שֶׁל בְּנֵי. וְזֶהוּ אֵם ה' לֹא יִבְנֶה בֵּית.

בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית הַזִּכִּיר בְּרִיאָה בְּלִשׁוֹן יְחִיד, לְמַה הַזִּכִּיר בְּנַעֲשֵׂה אִדָּם בְּלִשׁוֹן רַבִּים כְּדֵי לְתַת פְּתֻחוֹן פֶּה לַמִּינִים וְלַמוֹמְרִים? אֲלֹא כֹּאן כְּתוּב (הוֹשֵׁעַ יד) כִּי יִשְׂרָיִם דְּרָכֵי ה' וְגו' וּפְשָׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם. לְקִיָּם בָּהֶם וּבְאִבְד רְשָׁעִים וְנִהָ. שְׁהִרִי הַתּוֹרָה סְתָמָה שֶׁהוּא בָּרָא אֶת הָאִדָּם הָעֲלִיוֹן הָרֵאשׁוֹן, זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאִדָּם בְּצִלְמוֹ. אֶת - לְרַבּוֹת שְׁבָרָא אוֹתוֹ בְּדִיוֹקָן שֶׁל אִדָּם עֲלִיוֹן בְּמַרְכָּבָה, שֶׁנֹּאמַר בּוֹ וּדְמוֹת פְּנִיָהֶם פְּנֵי אִדָּם. וּבָרָא אוֹתוֹ בְּשְׁנֵי דִיוֹקְנָאוֹת שְׁכָתוּב בְּצִלְמוֹ, בְּצִלְמוֹ, שֶׁהֵם אִדָּם שֶׁל כְּסֵא הַכְּבוֹד מְרוֹם, וְאִדָּם שֶׁל הַכְּסֵא הַשְּׁנַיִ שֶׁנֹּאמַר בּוֹ מְרֵאשׁוֹן, וְזֶהוּ מְרוֹם מְרֵאשׁוֹן. וְמָה שֶׁאָמַר נַעֲשֵׂה אִדָּם, זֶה לְלַמֵּד לְכָל אַחַד וְאַחַד מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהֵם זָכַר וְנִקְבָּה לְשִׁתַּף אוֹתוֹ בְּזוּגוֹ, שָׂאֵם ה' לֹא יִבְנֶה בֵּית שְׁוֹא עֲמָלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ. וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר הַפְּסוּק בְּכָל דְּרָכֶיךָ דַּעְהוּ וְהוּא יִישַׁר אַרְחֻתֶיךָ. שֶׁנֹּאמַר בָּהֶם כִּי יִשְׂרָיִם דְּרָכֵי ה'. שְׁוֹדָאֵי נֹאמַר בְּעֵלְת הָעֲלוֹת שְׁנֵי עוֹלָמוֹת שְׁצִיר בָּהֶם עֵלְת עַל הַכָּל, וְהֵם י' מֵאִישׁ וְה' מֵאִשָּׁה. שְׁנֵי עוֹלָמוֹת שְׁצִיר בָּהֶם עֵלְת עַל הַכָּל הֵם ו' ה', הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא, וְזֶה י"ה, וְזֶה יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְאָמַר עֵלְת עַל הַכָּל, אֵף עַל גַּב שֶׁנֹּאמַר שְׁבָאֵלוֹ הָאוֹתִיּוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם, וְכֵסֵא לְאִדָּם לְשִׁבְת בֵּית, לְשִׁבְת עַל הַכְּסֵא, שְׁבָהֶם אִי"ה או"ה, וּבָהֶם נִקְרָאוּ יִשְׂרָאֵל בָּנִים אֲתָם לְה' אֱלֹהֵיכֶם, וְנֹאמַר בָּהֶם אִדָּם אֲתָם - שְׁתַּפּוּנֵי עַמְכֶם בְּאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ וְיִתְקַיְמוּ מַעֲשֵׂיהֶם, שְׂאֵנִי הוּא שְׁבָרָאֵתִי כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל

—== זוהר תהלים ==—

שֶׁל הָאָדָם הָעֲלִיּוֹן. אָמְרוּ לוֹ: לָמָּה תֹאמַר לָנוּ שְׂכָל אֶחָד וְאֶחָד נוֹתֵן בּוֹ חֶלְקוֹ, וְהִירֵי אֶתְּהָּ הוּא אֲדוֹן הַכֹּל, וְאַתָּה בְּרֵאתָ הַכֹּל? טַל אֶתְּהָּ מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהַ שְׂאֵתָהּ רוּצָה, שְׂלֵא יִהְיֶה פִתְחוֹן פֶּה לְאוֹתָם שְׂלֵא יוֹדְעִים בְּכֶךָ, שְׂיֵאמְרוּ שְׂמַעְשֶׂה שְׂל אָדָם אֶתְּהָ צְרִיף מֵהַשְּׁלִיחִים שְׁלָךְ. אָמַר לָהֶם: לְמַלְךָ שְׂנַתֵּן מִתְּנָה לְעַבְדֵי וְנַתֵּן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד חֶלְקוֹ וִירְשָׁתוֹ מֵאוֹתָהּ מִתְּנָה, אַחַר כֵּךְ בָּא הָעַבֵּד הַנְּאֻמָּן אֵלָיו וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ מִתְּנָה. אָמַר הַמֶּלֶךְ: הָעַבֵּד הַזֶּה עַבֵּד אוֹתִי בְּכָל הָאֵיבָרִים שְׁלוֹ, כֵּךְ אָנִי רוּצָה לְעִשׂוֹת הַכְּלִי שְׁלוֹ מִתְּנָה מִכָּל הַצְּבָאוֹת שְׁלִי. מֵהַ עֲשֶׂה? כִּנֵּס אֶת כָּל הַמַּחְנוֹת שְׁלוֹ וְאָמַר: אָנִי רוּצָה מִכֶּם כָּל אֶחָד וְאֶחָד יִתֵּן מִתְּנָה מְשָׁלוֹ לְעַבֵּד הַזֶּה, וְאִנִּי אֲשַׁתְּתֶף עִמָּהֶם וְאַתֵּן בּוֹ מִתְּנָה מְשָׁלִי. מֵהֶם הִקְשׁוּ וְאָמְרוּ מֵהַ אָנוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ, וּמֵהֶם אָמְרוּ בְּרִצּוֹן שְׁלָם. אַף כֵּךְ קָדָם שְׂנַבְרָא הָעוֹלָם, נִכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַחְשָׁבָה לְהַבְרָאוֹת, קָדָם שְׂנַבְרָאוֹ הַמְּלֹאכִים וְכָל הַבְּרִיּוֹת שְׁל הָעוֹלָם שְׁל מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, וּבַחֲבִיבוֹת שְׁלָהֶם הִנִּיחַ אֶת הַמַּעֲשֶׂה שְׁלָהֶם שְׂיִהְיוּ אַחֲרוֹנִים לְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית. וְאָמַר עָלָיו נַעֲשֶׂה אָדָם. וְלָמָּה? אֵלֵא בְּשִׁבִיל הַחֲבִיבוֹת שְׁל אֲבִיָּהֶם שְׂבִשְׂמִים שְׂנַקְרָא יִשְׂרָאֵל, וְהֵם הִיוּ עֲתִידִים לְהַקְרָא בְּשִׁמוֹ יִשְׂרָאֵל, כִּנֵּס אֶת הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים לְתַת חֶלֶק מִכָּלֶם. מִשׁוּם שְׂאֵם יַחְטָא הָאָדָם, כָּלֶם נִמְצְאִים חֲסִרִים בָּהֶם מֵאוֹתוֹ הַחֶלֶק שְׂנַתְּנוּ בּוֹ, וְכָלֶם יִבְקִשׁוּ רַחֲמִים בְּשִׁבִילוֹ. וְהוּא נִתֵּן בָּהֶם מְשָׁלוֹ, מִשׁוּם שְׂמֵרוּם לּוֹ עֲשֶׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעַנְנוּ, בְּשִׁבִיל אוֹתוֹ הַחֶלֶק שְׁלָךְ שְׂנַתְּתָ

וְכֵךְ עֲנִין וּמַעֲשֶׂה שְׂאִינוּ מְשַׁתֵּף בּוֹ, מֵהַ כְּתוּב בּוֹ? כִּי שָׁמַיִם כְּעֶשֶׂן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ כְּבִגְד תְּבִלָּה. וּמִיָּד, יִשְׁמַחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ, שְׂהֵם הַבְּנִין וְהַשְּׁתֵּף שְׁלוֹ. שְׂכָל הַהֲבָלִים שְׁל אֲמוֹת הָעוֹלָם הֵם שָׁמַיִם וְאָרֶץ, וְעֲתִידִים לְהֵאָבֵד, וְכָל הַהֲבָלִים שְׁל יִשְׂרָאֵל בִּיָּחֻדוֹ. אוֹתָם שָׁמַיִם וְאָרֶץ הַבְּנִין שְׁלוֹ. וּמֵהַ הוּא חֵי וְקִיָּם - כֵּךְ מַעֲשֶׂהוּ חֵי וְקִיָּם. וּמִשׁוּם זֶה אָמַר חֵי אָנִי נְאֻם ה' אִם אֲחַפֵּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכּוֹ וְחִיָּהּ. וּכְמוֹ שְׂאָמַר לְיִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה אָדָם, כֵּךְ אָמַר לְסַפִּירוֹת נַעֲשֶׂה אָדָם. זֶה הָעֵמוּד הָאֲמֻצָּעִי שְׂהוּא רֵאשׁוֹן לְמַחְשָׁבָה וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֶׂה, שְׂהֵם חֲכָמָה בְּרֵאשׁ וְחֲכָמָה בְּסוֹף. שְׂכָל סַפִּירָה נוֹתֵנָת בּוֹ חֶלְקוֹ, וּמִשׁוּם זֶה הוּא בְּדִיוֹקְנוֹ מֵאֶסֶף לְכָל הַמַּחְנוֹת הַצְּבָאוֹת. וְרוּעָה הַנְּאֻמָּן בְּדִיוֹקְנוֹ. וְאָמַר לְמַלְאָכִים נַעֲשֶׂה אָדָם, וְזֶה מִטְּטְרוּ"ן, שְׂכָל מְלֶאךְ וְחִיָּה שֵׁם בּוֹ חֶלְקוֹ. וְכֵךְ אָמַר לְצַבָּא הַשָּׁמַיִם לְעִשׂוֹת אֶת הַשְּׂמֶשׁ בְּדִיוֹקְנוֹ, וְכָל כּוֹכַב נוֹתֵן בּוֹ חֶלְקוֹ, וְעַלֵּת עַל הַכֹּל הַשְּׁתֵּתָף בּוֹ בְּכָל מְקוֹם, בְּתַפְאָר"ת בְּמִטְּטְרוּ"ן וּבְשִׁמְשׁ, וְאִין לְהֵאָרִיף בְּזֶה.

וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם, לְאֻמָּן שְׂזֹרַע כְּמֵהַ זְרַעוֹנִים בְּכַת אַחַת, וְכָל אֶחָד יִצָּא בְּיוֹמוֹ. אַחַר כֵּךְ אָמַר לְאֵלָה שְׂהֵם פּוֹעֲלִים: אָנִי רוּצָה שְׂתִשְׁתַּתְּפוּ כָּלְכֶם לְעִשׂוֹת כְּלִי, וְכָל אֶחָד מֵהֶם יִתֵּן בּוֹ חֶלֶק מִמֵּה שְׂנַתְּתִי בְּכֶם, וְאָנִי אֲשַׁתְּתֶף עִמָּכֶם בְּכִלֵּי הַהוּא חֶלֶק מִמֶּנִּי. אָמְרוּ לוֹ: מֵהַ הַכְּלִי הַזֶּה כָּל כֵּךְ חָשׁוּב לְפָנֶיךָ שְׂיִהְיֶה כָּלוּל מֵהַכֹּל? אָמַר לָהֶם: הַכְּלִי הַזֶּה הוּא אָדָם שְׂיִהְיֶה בְּדִיוֹקְנוֹ

—== זוהר תהלים ==—

וישתיה, ולא בכל מעשיהם, שעליהם כתוב אשר חלק ה' אליהו וגו', וכך בחר ה'. ועליהם נאמר כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו וגו', שהוא יחיד ומיוחד בכל המחנות שפלולים בהם. ומשום שישאל כלולים מעליונים ותחתונים, ועלת על הכל שם את שמו בהם, והם אהובים יותר ממלאכי השרת, משום שיש להם חלק בספירות מה שאין כן במלאכים, משום שישאל הם גורלו ונחלתו, כמו שהבנים אצל אביהם. שהמלאכים אינם אל הספירות אלא כמו סוסים אל הרוכבים עליהם, אבל ישראל בנים של הקדוש ברוך הוא, ופרשוה בעלי המשנה, אין ישראל נגאלים עד שישתעבדו בשבעים ושתים אמות. ומשום זה כלל הקדוש ברוך הוא בסנחריב את שבעים ושתים האמות, לקיים בהם מ'לחמה ל'ה' ב'עמלק מדור דור.

בישראל. זהו שכתוב כי חלק ה' עמו. והוא מוחל להם בשביל אותו החלק שלו של שמו שנתן בהם. שאם לא יתנו הם מעצמם חלק בו ברצונם, כלם היו טוענים עליו, שאתה נטלת מעמנו על כרחנו חלקנו שהוא באדם מכל אחד ואחד, ולא היו מרחמים עליו. וכדי שלא יהיה להם פתחון פה, משום זה לא רצה לטל חלק אלא ברצונם. כמו זה שנאמר ברועה הנאמן, עלית למרום שביט שבי לקחת מתנות באדם. ומשום שהמזיקים סרחו לו ולא רצו לתת בו חלק, ואמרו מה אנוש כי תזכרנו וגו', לא ברא להם לבושים, שהם הגופים שלהם, והם שונאים אותם. ועל כן הממנים שעל שבעים ושתים אמות שהם לפניך, כמו כאשר ישראל מחיבים לאביהם שבשמים, אותם אמות העולם הם רצועות בידי בורא העולם להלקותם בהם.

וכנגד שבעים ושנים שרים הם השמות שבעים ושנים של ויסע ויבא ויש, לקיים בהם הנה ה' רכב על: ק"ל, לטל מהם נקמה מעמלק שכולל בו שבעים ושתים אמות. וכנגד שבעים ושנים שמות ויכלו הוא שעולה שבעים ושתים. וזה עליו נאמר שזרע כל הזרעונים בבת אחת יחידה, והיא הפלה, שבת המלכה מן הקדוש ברוך הוא, שהיא תפארת והמעשה שלו. ומשום שכל בריות בראשית נכללים בה, לכך התחילה התורה בביית מבראשית, והיא בת זוגו של תפארת אדם, כל אחד נתן בו חלקו. והקדוש ברוך הוא נתן אותה גדולה

וכשחזורים בתשובה, זורק את הרצועות מידו, ולא יהיה בהם ממש. שהכח של הרצועות אינו אלא בידי של מי שנוטל, שעליהם נאמר כל הגוים כאין נגדו. ומשום שישאל יש בהם חלק מבורא העולמות שהוא עלת על הכל, ומעשר הספירות ומהפסאות ומהמלאכים והכוכבים והמזלות, כשחזורים בתשובה, מכל מה שנטלו מבקשים עליהם רחמים, חוץ משדים ומזיקים וכחות הטמאה, שנאמר בישראל אל תטמאו בכל אלה, שאין להם חלק בהם. ומשום זה אמות העולם, שנשמותיהם מאותם כחות הטמאה, אין להשתתף עמם באכילה

שָׁנָא: ג הִנֵּה נַחֲלַת יְהוֹנָדָב בְּנֵים שְׂכָר פְּרִי הַבֶּטֶן: ד בְּחַצִּים בֵּיד גְּבוּר בֶּן

זוהר תהלים

שְׁהֵאֲשָׁה אֶל הָאָדָם הַיָּא נַחַת וְדַאי אֶצְלוּ. אֲכָלִי לֶחֶם הָעֶצְבִּים, מַה זֶה לֶחֶם הָעֶצְבִּים? שְׁפָאֲשֶׁר לְאָדָם יֵשׁ בְּנִים, אוֹתוֹ הִלְחַם שְׂאוּכָל, אוֹכֵל אוֹתוֹ בְּשִׂמְחָה וּבְרִצּוֹן הַלֵּב. וְזֶה שְׂאִין לוֹ בְּנִים, אוֹתוֹ לֶחֶם שְׂאוּכָל הוּא לֶחֶם שֶׁל עֶצֶב, וְאֵלוֹ הֵם אֲכָלִי לֶחֶם הָעֶצְבִּים וְדַאי. בֶּן יִתֵּן לִידִידוֹ שָׁנָא, מַה זֶה יִתֵּן לִידִידוֹ? זֶהוּ שְׁמֻקּוּרוֹ מְבָרֵךְ, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לוֹ שָׁנָה בְּעוֹלָם הַהוּא, כְּמוֹ שְׁנָאֲמַר (משלי ג) וְשִׁכַּבְתָּ וְעָרְבָה שְׁנַתְךָ, מִשּׁוּם שֵׁישׁ לוֹ חֵלֶק בְּעוֹלָם הַבָּא, כְּדֵי שְׂאוֹתוֹ הָאִישׁ יִשְׁכַּב וַיְהִינָה בְּעוֹלָם הַבָּא הַהוּא כְּרֵאוּי.

אוֹתוֹ הַבֶּן שֶׁהִשְׁאִיר בֶּן הָאָדָם וְזוֹכָה בוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה הוּא יִזְכֶּה אוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא

הִנֵּה נַחֲלַת ה' בְּנִים וְגו' (קכו, ב): זוהר בראשית פ' וישב (דף קפג:) כתוב (תהלים קכו) שָׁוָא לָכֶם מִשְׁכִּימֵי קוּם וְגו' (קכו, ב): זוהר קכו) שָׁוָא לָכֶם מִשְׁכִּימֵי קוּם מֵאַחֲרֵי שְׁבַת אֲכָלִי לֶחֶם הָעֶצְבִּים בֶּן יִתֵּן לִידִידוֹ שָׁנָא. בֵּא רֵאָה כְּמָה הֵם חֲבִיבִים דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, שְׁבָכָל דְּבָר וְדָבָר בַּתּוֹרָה יֵשׁ בוֹ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים קְדוּשִׁים, וְהָרִי נֹאֲמַר שְׁפָאֲשֶׁר נָתַן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, אֵת כָּל הַגְּנוּזִים הָעֲלִיוֹנִים הַקְּדוּשִׁים כָּלֵם נָתַן לָהֶם [וכלם] בַּתּוֹרָה, וְכָלֵם נָתַנוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַת שְׁקִבְלוֹ הַתּוֹרָה בְּסִינַי. בֵּא רֵאָה, שָׁוָא לָכֶם מִשְׁכִּימֵי קוּם - אֵלוֹ הֵם הַיְחִידִים שְׁנִמְצָאִים, שְׂאִינֵם זָכָר וּנְקֵבָה כְּרֵאוּי, וּמְקַדְמִים בְּבִקְרָא לְעַבּוֹדָתָם, כְּמוֹ שְׁנָאֲמַר (קהלת ד) יֵשׁ אַחַד וְאֵין שְׁנֵי וְגו', וְאֵין קֶץ לְכָל עֲמָלוֹ. מֵאַחֲרֵי שְׁבַת - מֵאַחֲרֵים הַמְּנוּחָה, כְּמוֹ שְׁנָאֲמַר כִּי בּוֹ שְׁבַת, מִשּׁוּם

וְשׁוֹלְטַת עֲלֵיהֶם, מִשּׁוּם שְׁכָלֵם נִכְרָאוּ בְּאוֹת י', בַּת יַחֲדָה הַכְּלוּלָה מִעֲשֶׂר אֲמִירוֹת, וְעֲשֶׂר אֱלֹהִים. ה' כְּלוּלָה מִחֲמֹשֶׁה אֲוֵרוֹת, הָאוֹר שֶׁל הַיּוֹם הָרֵאֲשׁוֹן. ו' שְׁשָׁה עֲמוּדֵי אֲמֵת. יוֹם הַשְּׁשִׁי ה', שְׁבַשְׁבִּיל שְׁבִיוֹם הַשְּׁשִׁי ו', נִשְׁלָמָה ה' בְּבַת אַחַת. בֵּא וְרֵאָה, כְּשֵׁישׁ לְסִפְיֹרוֹת לְעֲשׂוֹת פְּעֻלָּה בְּשֵׁם יְדוּעַ, שְׁמֵשׁ פְּעֻלָּה, לֹא תִשְׁתַּלֵּם וְלֹא תִעָשֶׂה עַד שְׁכָל סִפְיָהּ נוֹתֵנָת שֵׁם חִלְקָהּ (כחה). זֶה נוֹתֵן שֵׁם הָאוֹתִיּוֹת שֶׁהֵם כָּל הַגְּנוּזִים הַשְּׁחוּרִים מֵהַצַּד שֶׁל בַּת יַחֲדָה, וְהֵם הַנְּקֻדוֹת הָאֲדָמוֹת מִצְדָּם שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, וְזֶה נוֹתֵן וְכוּ' עַד שְׁנִכְלָלוֹת בְּאוֹתוֹ הַשֵּׁם שֶׁל כָּל הַסִּפְיֹרוֹת. (עכ"מ).

שָׁוָא לָכֶם מִשְׁכִּימֵי קוּם וְגו' (קכו, ב): זוהר בראשית פ' וישב (דף קפג:) כתוב (תהלים קכו) שָׁוָא לָכֶם מִשְׁכִּימֵי קוּם מֵאַחֲרֵי שְׁבַת אֲכָלִי לֶחֶם הָעֶצְבִּים בֶּן יִתֵּן לִידִידוֹ שָׁנָא. בֵּא רֵאָה כְּמָה הֵם חֲבִיבִים דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, שְׁבָכָל דְּבָר וְדָבָר בַּתּוֹרָה יֵשׁ בוֹ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים קְדוּשִׁים, וְהָרִי נֹאֲמַר שְׁפָאֲשֶׁר נָתַן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, אֵת כָּל הַגְּנוּזִים הָעֲלִיוֹנִים הַקְּדוּשִׁים כָּלֵם נָתַן לָהֶם [וכלם] בַּתּוֹרָה, וְכָלֵם נָתַנוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַת שְׁקִבְלוֹ הַתּוֹרָה בְּסִינַי. בֵּא רֵאָה, שָׁוָא לָכֶם מִשְׁכִּימֵי קוּם - אֵלוֹ הֵם הַיְחִידִים שְׁנִמְצָאִים, שְׂאִינֵם זָכָר וּנְקֵבָה כְּרֵאוּי, וּמְקַדְמִים בְּבִקְרָא לְעַבּוֹדָתָם, כְּמוֹ שְׁנָאֲמַר (קהלת ד) יֵשׁ אַחַד וְאֵין שְׁנֵי וְגו', וְאֵין קֶץ לְכָל עֲמָלוֹ. מֵאַחֲרֵי שְׁבַת - מֵאַחֲרֵים הַמְּנוּחָה, כְּמוֹ שְׁנָאֲמַר כִּי בּוֹ שְׁבַת, מִשּׁוּם

בְּנֵי הַנְּעוּרִים: ה' אֲשֶׁרֵי הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר מְלֵא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם לֹא יִבְשׁוּ כִּי יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעַר:

— זוהר תהלים —

יִצְוֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דְרָךְ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט, וְעַל כֵּן אוֹתָהּ הַזְכוּת קִיָּמַת לוֹ בְּעוֹלָם הַהוּא אֲצֵל כָּל בְּעָלֵי הַדִּין. וּמִשׁוּם כֶּךָ בִּבְקָר זָרַע אֶת זָרְעוֹ, וְלַעֲרַב אֶל תַּנַּח יָדָךְ – אֶפְלוּ בֵימֵי הַזְקָנָה, שֶׁהוּא הַזְמַן שְׁאֵדָם זָקֵן, [לֹא יֵאמַר כִּבְר הַשְּׁתַדְלָתִי וְדִי לִי, אוֹ כִבְר הַשְּׁתַדְלָתִי וְאֵינִי יָכוֹל, וְכַעַת שְׁאֵנִי זָקֵן אֵינִי רוֹצֵה, וְעַם כָּל זֶה] מֵה כְּתוּב? אֶל תַּנַּח יָדָךְ. לֹא יִנִּיחַ מִלְּהוֹלִיד בְּעוֹלָם הַזֶּה. מֵה הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁלֹּא תִדַּע אֵיזָה יִכְשַׁר הַזֶּה אוֹ זֶה. לִפְנֵי הָאֱלֹהִים – כִּדִּי שְׁיַעֲמָדוּ בְּשִׁבְלֵי בְּעוֹלָם הַהוּא. וְעַל כֵּן כְּתוּב (תהלים קכז) הִנֵּה נִחְלַת ה' בְּנִים. זֶהוּ צְרוּר הַנְּשֻׁמוֹת, הַצֵּד שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא. וְלַנְּחֻלָּה הַזֶּה, מִי מְזַכֵּה אֶת הָאָדָם לְהַכְנִס לְאוֹתָהּ נִחְלַת ה'? הַבְּנִים. אוֹתָם הַבְּנִים מְזַכֵּים אוֹתוֹ לַנְּחֻלַת ה', וְעַל כֵּן אֲשֶׁרֵי אוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁמְזַכֵּה אוֹתָם לְלַמֵּד אוֹתָם דְּרָכֵי הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר.

אֲשֶׁרֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֲשֶׁרֵי בְּעוֹלָם הַבָּא

אֲשֶׁרֵי הַגִּבּוֹר וְגו' (קכו, ה): [זוהר בראשית 9' וירא (דף קטו.)] בֹּא רְאֵה, הִנֵּה נִחְלַת

ה' בְּנִים, יִרְשֶׁה וְחִלְקָ שֶׁל פְּרוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַמֵּעָלָה הוּא מַעֲצֵן הַחַיִּים, שֶׁהֵרִי מִשָּׁם זוֹכֵה בֵּן אָדָם לְבְנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (הושע יד) מִמֶּנִּי פָּרִיךְ נִמְצָא. מֵה כְּתוּב? (תהלים קכו) אֲשֶׁרֵי הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר מְלֵא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם לֹא יִבְשׁוּ וְגו'. אֲשֶׁרֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֲשֶׁרֵי בְּעוֹלָם הַבָּא. לֹא יִבְשׁוּ כִּי יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעַר, מִי הָאוֹיְבִים

נִחְלַת ה', שְׁכָתוֹב (שמואל א כו) כִּי גִרְשׁוֹנֵי הַיּוֹם מֵהַסְּתַפַּח בְּנִחְלַת ה' לֵאמֹר לָךְ עֶבֶד אֱלֹהִים אַחֲרַיִם, וּמִשׁוּם כֶּךָ הִנֵּה נִחְלַת ה' בְּנִים. מִי מְזַכֵּה אֶת הָאִישׁ הַזֶּה? בְּנִים. אִם זוֹכֵה בְּהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה – שְׁכָר פְּרֵי הַבֶּטֶן. שְׁכָר וְחִלְקָ טוֹב בְּאוֹתוֹ עוֹלָם בְּאוֹתוֹ פְּרֵי מַעְיֹ הוּא שְׁזוֹכֵה בֵּן אָדָם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם בְּהֶם.

אֵין לָךְ שְׁכָר טוֹב בְּעוֹלָם הַהוּא כְּמוֹ הַהוּא שְׁמִלְמֵד אֶת בְּנוֹ יִרְאֵת רַבּוֹנוֹ בְּדְרָכֵי הַתּוֹרָה

כְּחֻצִים בֵּיד גִּבּוֹר וְגו' (קכו, ד): [זוהר בראשית

9' וישב (דף קפח.)] בֹּא רְאֵה, בִּבְקָר זָרַע [אֶת] זָרְעוֹ. הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֵרוֹהוּ, בִּבְקָר – זֶהוּ בְּזִמְן שְׁאֵדָם עוֹמֵד בְּכַחוֹ וְיִהְיֶה בְּעוֹלָמוֹ, אִזּוֹ יִשְׁתַּדֵּל לְהוֹלִיד בְּנִים עִם אִשָּׁה שְׂרָאוּיָה לוֹ, שְׁכָתוֹב בִּבְקָר זָרַע אֶת זָרְעוֹ. שֶׁהֵרִי אִזּוֹ הוּא הַזְמַן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קכו) כְּחֻצִים בֵּיד גִּבּוֹר כֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים, מִשׁוּם שֶׁיְכוֹל לְלַמֵּד אוֹתָם דְּרָכֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְיִהְיֶה לוֹ שְׁכָר טוֹב לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁכָתוֹב אֲשֶׁרֵי הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר מְלֵא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם לֹא יִבְשׁוּ כִּי יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעַר. לֹא יִבְשׁוּ – בְּעוֹלָם הַהוּא, בְּזִמְן שֶׁבְּעָלֵי הַדִּין יְבוֹאוּ לְקַטְרֵג עָלָיו, שְׁאֵין לָךְ שְׁכָר טוֹב בְּעוֹלָם הַהוּא כְּמוֹ הַהוּא שְׁמִלְמֵד אֶת בְּנוֹ יִרְאֵת רַבּוֹנוֹ בְּדְרָכֵי הַתּוֹרָה.

בֹּא רְאֵה מֵה אָמַר בְּאִבְרָהָם, שְׁכָתוֹב (בראשית יח) כִּי יִדְעָתִיו לְמַעַן אֲשֶׁר

זוהר תהלים

וכנגדם שבעה קולות של הבו לה, ושמונה עשרה אזכרות שבהן משוטט הקדוש ברוך הוא בשמונה עשר עולמות (תהלים סח) ברכב אלהים רבתיים אלפי שנאן, שהם שמונה עשר רבוא עולמות, וכמה שומרי שערים יש להיכלות שמקבלים תפלות, וכל תפלה לא תכנס אלא במדה במשקל, ואין מי שעומד לפני שער התפלה, ועליו נאמר (שם קכו) לא יבשו פי ידברו את אויבים בשער, שהיא שער המלך. בגלל שתפלה היא מצוה, וזו שכניה, ותורה זה הקדוש ברוך הוא - לא צריך ביניהם הפסקה. וצריך להעלות תורה ומצוה באהבה ויראה.

אשרי הגבר אשר מלא (קכו, ה): [זוהר ח"א פ'

בראשית השלמה מההשמטות (סימן ג, דף כד.) זרע אברהם אהבי. אין מי שעומד לפני שער התפלה, ועליו נאמר (שם קכו) לא יבשו פי ידברו את אויבים בשער, שהוא שער המלך, בגלל שתפלה היא מצוה, וזו שכניה, ותורה זה הקדוש ברוך הוא, לא צריך ביניהם הפסקה, וצריך להעלות תורה ומצוה ביראה ואהבה, שכל מצוות עשה ולא תעשה תלויות משם יהו"ה, כמו שבארנו סוד זה שמי עם י"ה - שס"ה מצוות לא תעשה, וזה זכרי עם ו"ה - רמ"ח מצוות עשה, והרי כאן מאתיים ושמונה וארבעים, ושלש מאות וחמשה ושישים, והן מאתיים ושמונה וארבעים שבקריאת שמע, ונתנו מאהבה ויראה של אות ה', ומשום כך תקנו הבוחר בעמו ישראל באהבה, והם כלולים באברהם שנאמר בו (ישעיה מא) זרע אברהם אהבי.

בשער? אלו בעלי הדינים. שפאשר נשמה יוצאת מהעולם הזה, כמה הם בעלי הדינים שמזמנים לפניה עד שלא תכנס למקום בשער באותו שער שתכנס לשם, משום שהשאייר משכונות בעולם הזה ובגללם יזכה באותו עולם. ועל זה לא יבשו פי ידברו את אויבים בשער.

אשרי הגבר אשר מלא (קכו, ה): [זוהר ח"א

פ' בראשית (דף כג.) וכשפותח פיו בתפלת ערבית, נוחת נשך בימי החל לקבל בכנפיו תפלת הלילה. וזה נוריא"ל נקרא אוריא"ל מצד של חס"ד, ונוריא"ל מצד של גבורה, שהוא גר דולק, שנאמר בו (דניאל ז) נהר דינור וגו'. ובתפלת שחרית אריה נוחת לקבל תפלה בזרועותיו וכנפיו, שארבע כנפים [יש] לכל חיה, זה מיכאל. ובתפלת מנחה שור נוחת לקבל [נ"א: תפלה] בקרניו וכנפיו, וזה גבריאל. ובשבת נוחת הקדוש ברוך הוא בשלשת האבות לקבל הבת יחידה שלו בהם, וזה סוד של שבת, ש' בת יחידה שלו. באותו זמן החיות העליונות שנקראו בשם של יי', פותחים ואומרים, (תהלים כד) שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם.

באותו זמן נפתחים שבעה היכלות. היכל הראשון - היכל האהבה. שני - היכל היראה. שלישי - היכל הרחמים. רביעי - היכל הנבואה באספקלריה המאירה. חמישי - היכל הנבואה באספקלריה שאינה מאירה. ששי - היכל הצדק. שביעי - היכל הדין. ועליהם נאמר בראשית - ברא שי"ת. אלהים היכל שביעי. וכך הם שבעה היכלות למטה,

— זוהר תהלים —

מִלְאָכִי חֲבֵלָה וְגִיּהֲנָם שׁוֹלְטִים בּוֹ. זֶהוּ
שְׂכָתוֹב (תהלים קכז) לֹא יִבְשׁוּ כִי יִדְבְּרוּ אֶת
אוֹיְבֵים בְּשַׁעַר. אֵלֹו מִלְאָכִי חֲבֵלָה שְׁאִינָם
יְכוּלִים לְשַׁלֵּט עָלָיו. שְׁלֹא יֵאמֶר אָדָם, הֲרִי
תוֹרְתִי וּמַעֲשֵׂים טוֹבִים מְגַנְּנִים עָלַי, וְלֹא
אֶתְעַסֵּק בַּפְרִיָה וּרְבִיָה. אֶלֶא אֶף עַל פִּי
שֵׁשׁ בְּיָדוֹ תוֹרָה וּמַעֲשֵׂים טוֹבִים, אִינּוֹ
נִכְנָס בְּמַחְצָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִין
לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. כְּמוֹ אֶחָד מִחֲבַרְנֵנוּ,
שֶׁהוּצִיאֻהוּ מִשְׁלֶשָׁה עָשָׂר שְׁעָרִים שֶׁל
אוֹתוֹ הָעוֹלָם, שְׁאֵלְמֵלֶא קוּלוֹ שֶׁל רַבִּי
יִודָאִי הַחֲסִיד, הִיָּה גִטְרָד מְשַׁנֵּי הָעוֹלָמוֹת.
שְׁהָרִי אִין לָךְ אָדָם בְּעַל תוֹרָה וּמַעֲשֵׂים
טוֹבִים כְּחֻזְקָה מְלָךְ יְהוּדָה, עָלָיו הַשְּׁלוֹם,
וְכָתוּב בּוֹ (ישעיה לח) כֹּה אָמַר ה' צוּ לְבִיתְךָ
כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תַחֲיֶה. כִּי מֵת אַתָּה בְּעוֹלָם
הַזֶּה, וְלֹא תַחֲיֶה בְּעוֹלָם הַבָּא.

אֲשֶׁרִי הַגִּבֹּר אֲשֶׁר מָלֵא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ וְגוֹ'

(קכו, ה): [זוהר חדש מדרש רות (דף קח:)]

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (תהלים קכז) אֲשֶׁרִי הַגִּבֹּר
אֲשֶׁר מָלֵא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם וְגוֹ'. בְּמַתְעַסֵּק
בַּפְרִיָה וּרְבִיָה הַכְּתוּב מְדַבֵּר. מֵהוּ לֹא
יִבְשׁוּ כִי יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעַר? אֶלֶא
בְּזַמֵּן שֶׁהָאָדָם יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וְנִפְשׁוּ
בָּאָה לְכַנֵּס בְּמַקוֹם הָרְאוּי לָהּ, כְּמָה מִלְאָכִי
חֲבֵלָה עוֹמְדִים מַצֵּד זֶה וּמַצֵּד זֶה, וְכְמָה
מִלְאָכִי שְׁלוֹם עוֹמְדִים מַצֵּד זֶה וּמַצֵּד זֶה.
זָכָה - מְקַדִּימִים לוֹ מִלְאָכִי שְׁלוֹם וְאוֹמְרִים
לוֹ שְׁלוֹם בּוֹאֵךְ. לֹא זָכָה - מִלְאָכִי חֲבֵלָה
מְקַדִּימִים לוֹ וְאוֹמְרִים (ישעיה ג) אוֹי לְרַשָּׁע
רַע כִּי גְמוּל יִדְּיו יַעֲשֶׂה לוֹ.

וּמִי הוּא? מִי שְׁלֹא נִתְעַסֵּק לְהַנִּיחַ בֵּן
בְּעוֹלָם הַזֶּה. שְׁכַל הַמְּנִיחַ בֵּן בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּמְלַמְּדוֹ תוֹרָה וּמַעֲשֵׂים טוֹבִים, אִין

קכח « שיר המעלות אשרי כל ירא יהוה: תהלה בדרביו: ב יגיע
בפיה כי תאכל אשריך וטוב לך: ג אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך
בניך פשתלי זיתים סביב לשלחנך: ד הנה כי בן יברך גבר ירא יהוה:

שימוש תהלים

למעוברת

אשרי כל ירא ה' (קכח, א): [שימוש תהלים לפרק קכח] כתוב על קלף כשר ותלהו על אשה בעת שהיא מעוברת.

זוהר תהלים

ה'. מה זה הנה פי בן יברך גבר? הנה בן היה צריך (לכתב)! אלא לרבות דבר אחר שלמדנו זה ממנה, שכל זמן שהשכינה היתה צנועה במקומה פראוי לה כביכול - בניך פשתילי זיתים, אלו ישראל כששרויים בארץ. סביב לשלחנך - שאוכלים ושותים ומקריבים קרבנות ושמחים לפני הקדוש ברוך הוא, ומתברכים עליונים ותחתונים בגללם.

מה גפן לא מקבלת עליה אלא משלה - כך אשת ישראל עומדת בכגון זה שלא מקבלת עליה אלא אותו בן זוגה

הנה כי בן יברך וגו' (קכח, ד): [זוהר ח"ג פ' נשא (דף קכ"ה)] רבי חזקיה פתח, (תהלים

קכח) אשתך כגפן פריה וגו'. מה גפן לא מקבלת עליה אלא משלה - כך אשת ישראל עומדת בכגון זה, שלא מקבלת עליה אלא אותו בן זוגה, כמו היונה (כיונה) הזו שלא מקבלת עליה אלא אותו בן זוגה. ועל בן, כגפן פריה בירכתי ביתך. מה זה פריה? כמו שנאמר (דברים כט) פרה ראש. פריה - פורחת, שמוציאה ענפים לכל צד. ואיפה? בירכתי ביתך, ולא לחוץ בשוק, משום שלא תבא לשקר בבירת

כל זמן שמדברים בדברי תורה באה השכינה ומתחברת וכל שכן בדרך

אשתך כגפן פריה וגו' (קכח, ט): [זוהר בראשית פ' וירא (דף קט"ו)] רבי

יהודה ורבי יוסי היו הולכים בדרך. אמר רבי יהודה לרבי יוסי, פתח פיה ודבר בתורה, שהרי השכינה נמצאת אצלך, שבכל זמן שבדברי תורה מדברים, באה השכינה ומתחברת, וכל שכן בדרך, שהשכינה מקדימה ובאה והולכת לפני בני אדם שזוכים באמונת הקדוש ברוך הוא. פתח רבי יוסי ואמר, (שם) אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך בניך פשתילי זיתים סביב לשלחנך. אשתך כגפן פריה - כל זמן שהאשה בירכתי הבית ולא יוצאת החוצה, היא צנועה וראויה להוליד בנים כשרים. כגפן - מה גפן לא ננטעת אלא במינה ולא במין אחר, כך אשה כשרה לא תעשה נטיעות עם איש אחר; מה גפן אין בה הרפכה מעץ אחר, אף כך אשה כשרה גם כן. ראה מה שכרה: בניך פשתילי זיתים. מה זיתים אין עליהם נופלים כל ימות השנה וכלם קשורים [בסוד] תמיד, אף כך בניך פשתילי זיתים סביב לשלחנך. מה כתוב אחריו? הנה פי בן יברך גבר ירא

ה יִבְרַךְ יְהוָה וְהוֹדָה מְצִיּוֹן וְרָאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶּ; ו וְרָאָה בְּנִים
לְבָנֶיהָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

זוהר תהלים

עֲלִיוְנָה. וּשְׁלֵמָה אָמַר, (משלי ב) הַעֲזֹבֵת
אֲלוֹף נְעוּרֶיהָ וְאֵת בְּרִית אֱלֹהֶיהָ שְׁכַחָה.
מֵה זֶה בְּרִית אֱלֹהֶיהָ? אֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא
בְּרִית וְהִיא הַתְּקַשְׁרָה בּוֹ, בְּגִלְל כֶּף בִּירְכָתִי
בֵּיתְךָ. אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, קָלְלָה תָּבֵא עַל
אוֹתוֹ אִישׁ שֶׁמִּשְׁאִיר אֶת אִשְׁתּוֹ לְהִרְאוֹת
עִם שְׁעֵרוֹת רֵאשָׁה בַּחוּץ, וְזֶה אֶחָד מֵאוֹתָם
צְנִיעוּת שֶׁל הַבַּיִת. וְאִשָּׁה שֶׁמוֹצִיאָה
מִשְׁעֵרוֹת רֵאשָׁה הַחוּצָה לְהַתְתַּקֵּן בּוֹ,
גּוֹרֶמֶת עֲנִי לְבַיִת, וְגוֹרֶמֶת לְבָנֶיהָ שְׁלֵא
יִחְשְׁבוּ בְּדוֹר, וְגוֹרֶמֶת דָּבָר אַחֵר שֶׁשׁוּרָה
בְּבַיִת. מִי גֵרָם זֶה? אֹתוֹ שְׁעַר שֶׁנִּרְאָה
מֵרֵאשָׁה הַחוּצָה. וְמֵה בְּבַיִת כֶּף - כָּל שֶׁכֶּן
בְּשׁוֹק, וְכָל שֶׁכֶּן חֲצִיפוֹת אַחֲרָת. וּמִשׁוֹם
זֶה, אֶשְׁתָּךְ כִּגְפָן פְּרִיָּה בִּירְכָתִי בֵּיתְךָ.

עֲלִיו, וְתָמִיד נִמְצָאת בּוֹ חֲשִׁיבוֹת יְתָרָה עַל
שְׁאָר הָאֵילָנוֹת - כֶּף בְּנִיָּה יַעֲלוּ בְּחֲשִׁיבוֹת
עַל שְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא
שְׁבַעֲלָה מִתְבָּרַךְ כָּל: בְּבִרְכוֹת שְׁלֵמַעֲלָה,
בְּבִרְכוֹת שְׁלֵמָטָה, בְּעֵשֶׂר, בְּבָנִים וּבְבָנֵי
בָנִים. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (ס) הִנֵּה כִּי כֵן יִבְרַךְ גִּבּוֹר
יִרְאֵה ה'. וְכַתוּב, יִבְרַךְ ה' מְצִיּוֹן וְרָאָה
בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶּ וְרָאָה בְּנִים
לְבָנֶיהָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. (ישראל הזקן הקדוש).

יִבְרַךְ ה' - מְזָכּוֹר, וְיִשְׁמְרֶךָ - מְשֻׁמּוֹר

יִבְרַךְ ה' מְצִיּוֹן וְגו' (קכח, ה): [זוהר בראשית
9' ויחי (97 רמח):] פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים
קכח) יִבְרַךְ ה' מְצִיּוֹן וְרָאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם
וְגו'. יִבְרַךְ ה' מְצִיּוֹן, שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצְאִים
בְּרָכוֹת לְהִשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן, וְהוּא כּוֹלֵל כָּל
הַבְּרָכוֹת וְנוֹתֵן לָהֶן. וְאַחֵר כֶּף וְרָאָה בְּטוֹב
יְרוּשָׁלַם, לְהִרְאוֹת שְׁכָל הַבְּרָכוֹת בְּאוֹת
מְזָכָר וְנִקְבָּה. כִּמוֹ זֶה (במדבר ו) יִבְרַךְ ה'
וְיִשְׁמְרֶךָ: יִבְרַךְ ה' - מְזָכָר, וְיִשְׁמְרֶךָ -
מְנַקְבָּה. יִבְרַךְ ה' - מְזָכּוֹר, וְיִשְׁמְרֶךָ -
מְשֻׁמּוֹר, וְהַכָּל דָּבָר אֶחָד, מִשׁוֹם שֶׁמִּשְׁנִיָּהֶם
יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת לְעוֹלָמוֹת. וְעַל זֶה, אִישׁ
אֶשֶׁר כְּבָרְכָתוֹ בְּרַךְ אֹתָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁעַר רֵאשׁ הָאִשָּׁה
שֶׁמִּתְגַּלְּהָ, גּוֹרֵם לְשְׁעַר אַחֵר
לְהַתְגַּלּוֹת וּלְפָגֵם אוֹתָהּ. מִשׁוֹם כֶּף צְרִיכָה
אִשָּׁה שְׁאֵפְלוֹ קוֹרוֹת בֵּיתָה לֹא יִירָאוּ שְׁעָרָה
אַחַת מֵרֵאשָׁה, וְכָל שֶׁכֶּן בַּחוּץ. בֹּא רָאָה,
כִּמוֹ שֶׁבְּזָכָר הַשְּׁעַר הוּא חֲמֵרֵת הַכָּל - כֶּף
גַּם לְנִקְבָּה. צֹא וְרָאָה כִּמָּה פָּגֵם גּוֹרֵם אוֹתוֹ
שְׁעַר הָאִשָּׁה: גּוֹרֵם לְמַעַלָּה וְגוֹרֵם לְמַטָּה,
גּוֹרֵם לְבַעֲלָהּ לְהַתְקַלֵּל, גּוֹרֵם עֲנִי, וְגוֹרֵם
דָּבָר אַחֵר בְּבַיִת, גּוֹרֵם שֶׁתְּסַלֵּק חֲשִׁיבוֹת
מִבְּנִיָּה. הִרְחַמְנָנוּ יִצְיָלְנוּ מִחֲצִיפוֹתָן. וְעַל כֶּף
צְרִיכָה אִשָּׁה לְהַתְּכַסּוֹת בְּזוּיוֹת בֵּיתָה. וְאִם
עוֹשָׂה כֶּף, מֵה כְּתוּב? (תהלים קכח) בְּנִיָּה
כְּשֶׁתִּלִּי זִיתִים. מֵה זֶה כְּשֶׁתִּלִּי זִיתִים? מֵה
זִית זֶה, בֵּין בְּסִתּוֹ בֵּין בְּקִיָּץ לֹא אוֹבְדִים

יִבְרַךְ ה' מְצִיּוֹן, שְׁהָרִי מִשֵּׁם יוֹצְאוֹת
בְּרָכוֹת לְכָל

יִבְרַךְ ה' מְצִיּוֹן וְגו' (קכח, ה): [זוהר 9'
ויקרא (97 טז):] רַבִּי אֶלְעָזָר הֵיָּה
הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ. מְצָא אֶת רַבִּי פְּנַחֵס בֶּן יֶאִיר

— זוהר תהלים —

זְהוּ שְׁכָתוּב, כִּי שָׁם צִוָּה ה' אֶת הַבְּרָכָה
 חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וּמְשׁוּם כֶּךָ, יְבָרְכֶךָ ה'
 מִצִּיּוֹן, שֶׁהָרִי מְשֹׁם יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת לְכָל.
 וּרְאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁבְגִל צִיּוֹן
 יְרוּשָׁלַיִם מִתְבָּרְכֶת. שֶׁכִּיּוֹן שֶׁצִּיּוֹן הִתְמַלֵּא
 בְּבְרָכוֹת, אֲזִי יְרוּשָׁלַיִם מִתְבָּרְכֶת, וְנִמְצְאִים
 בָּהּ רַחֲמִים. וְכִשְׁיְרוּשָׁלַיִם מִתְבָּרְכֶת, כָּל
 הָעַם מִתְבָּרֵךְ. כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ, שְׁלֵא תִרְאֶה
 קִשְׁת בַּיָּמֶיךָ כְּמוֹ לְאֲבִיךָ. וְעַל זֶה – וּרְאֶה
 בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וּרְאֶה בְּנִים
 לְבָנֶיךָ, יְרָאֵי חֹטָא, חֲסִידִים, קְדוֹשִׁים. אֲזִי –
 שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. מִה זֶה שְׁלוֹם עַל
 יִשְׂרָאֵל? אֵלֵא כְּמִי שְׁאוֹמֵר: שְׁלוֹם עַל רֹאשׁ
 הַמֶּלֶךְ, שְׁלֵא יִחְסַר כֹּל. כֶּךָ שְׁלוֹם עַל
 יִשְׂרָאֵל, בְּזִמְן שֶׁצְדִיקִים יִמְצְאוּ בְּעוֹלָם.

שְׁהִיָּה בָּא. גְּעָה חֲמוּרוֹ. אָמַר רַבִּי פְּנַחֲס,
 וּדְאֵי בְּמִשְׁקַל (בְּקוּל) שְׁמַחַת הַחֲמוּר אֲנִי
 רוֹאֶה שְׁפָנִים חֲדָשׁוֹת יִמְצְאוּ פֹה. כִּיּוֹן
 שִׁיִּצְא מֵאַחַר עֲנֹפֵי הָהָר, רְאָה אֶת רַבִּי
 אֶלְעָזָר שְׁהִיָּה בָּא. אָמַר, וּדְאֵי מִשְׁקַל (קוּל)
 הַשְּׁמַחָה נִשְׁלָם. יָרַד רַבִּי אֶלְעָזָר אֵלָיו
 וְנִשְׁקַל לוֹ. אָמַר לוֹ, אִם צוּרַת הַדֶּרֶךְ הָאֶחָת
 אֵלֶיךָ, גִּלְךָ וְנִתְחַבֵּר כְּאַחַד. וְאִם לֹא, קַח
 אֶת דֶּרֶכְךָ וְלֵךְ. אָמַר לוֹ, וְדֵי שֶׁכִּנְגַדְךָ אֲנִי
 הוֹלֵךְ, כִּיּוֹן שֶׁמְצַאֲתִי אוֹתְךָ, אֵלֶיךָ אֲחַרֶיךָ
 וְנִתְחַבֵּר כְּאַחַד.

פְּתַח רַבִּי פְּנַחֲס וְאָמַר, (תהלים קכח) יְבָרְכֶךָ
 ה' מִצִּיּוֹן וּרְאֶה בְּטוֹב וְגו'. יְבָרְכֶךָ ה'
 מִצִּיּוֹן, מִה הַטַּעַם מִצִּיּוֹן? מְשׁוּם שֶׁהָרִי
 מְשֹׁם יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת לְהִשְׁתַּתֵּף (לְהַמְצִיא).

קכט א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צְרוּנֵי מְנַעֲוֵרֵי יֹאמֵר נָא יִשְׂרָאֵל: ב רַבַּת צְרוּנֵי מְנַעֲוֵרֵי גַם לֹא יִכְלֹוּ לִי: ג עַל גְּבֵי חַרְשׁוֹ חַרְשִׁים הָאָרִיכוּ (למענותם) לְמַעֲנֵיתֶם: ד יְהוָה צְדִיק קָצִין עֲבוֹת רְשָׁעִים: ה יִבְשׁוּ וַיִּפְגְּוּ אַחֲזֹר כֹּל שְׁנֵאֵי צִיּוֹן: ו יִהְיוּ כַּחֲצִיר נִגְוָת שְׁקֵדֶמֶת שְׁלֹף יִבֶּשׁ: ז שְׁלֹא מְלֵא כִפּוֹ קוֹצֵר וַחֲצָנוּ מַעֲמֵר: ח וְלֹא אָמְרוּ הַעֲבָרִים בְּרַבַּת יְהוָה אֵלֵיכֶם בְּרַכְּנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְהוָה:

שימוש תהלים

לדבר מצוה

רבת צרוני מנעורי (קכט, א): שימוש תהלים לפרק קכט] טוב לאמרו בכל יום לדבר מצוה.

זוהר תהלים

הושיעם אבל מושיעם לא כתוב אלא הושיעם, הושיעם מקודם לזה במה שהוא נזדמן לסבול עמהם באותה צרה, ובוא וראה שבכל זמן שישראל הם בגלות גם השכינה עמהם בגלות, והרי ביארו כן בהכתוב (דברים ל) וש"ב ה' אלהיך את שבותך ורחמך וגו'. דבר אחר, ומלאך פניו הושיעם, זו השכינה שהיא עמהם בגלות, ולבעבור שהשכינה עמהם, הקב"ה זוכר אותם להטיב להם ולהוציאם מן הגלות^ס שנאמר (שמות ו) ואזכר את בריתי, בתחלה, ואחר כך ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי... ועתיד הקב"ה להכריז בכל העולם ולהשמיע קול לאמר (ישעי' לו) ויאמר אך עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע.

בכל זמן שישראל הם בגלות גם השכינה עמהם בגלות

רבת צרוני מנעורי גם לא יכלו לי (קכט, ב):

[ח"א (דף קכ) זוהר תורה]. פתח רבי יהודה

ואמר (ישעי' לו) בכל צרתם לו צר ומלאך פניו הושיעם וגו', בוא וראה בכל צרתם של ישראל כאשר נזדמן להם צרות כתוב לא באל"ף וקרי בוא"ו, לפי שהקב"ה עמהם בצרה, לא באל"ף מרמז על מקום עליון יותר^{קס}, אע"ג שאין במקום ההוא רוגז וצער, מגיע שמה למעלה צרת ישראל, לא באל"ף כמו שכתוב הוא עשנו ולא אנחנו, כתוב באל"ף וקרי בוא"ו, ומלאך פניו הושיעם, והלא הוא עמהם באותה צרה ואתה אומר

זיו הזוהר

שהושיעם בלשון עבר משמעותו שהושיעם מקודם ומכבר במה שמלאך פניו הסכים להגלות עם ישראל, והשכינה מגינה עליהם בגלות והיא תגאל עמהם: קסה. לפי פירוש זה אין הושיעם מוסב עלמלאך פניו שהיא השכינה אלא שמוסב על הקב"ה היינו התפארת בעלה דמטרוניתא, כי לבעבור השכינה שהיא שורה בישראל בתורת משכן יזכור הקב"ה את עמו ישראל להטיבם בגלות ולהוציאם מן הגלות יחד עם השכינה, ומשמעות הכתוב הוא שמלאך פניו של הקב"ה הוא סבת הישועה של הגאולה:

קסג. פי' כי לא באל"ף מורה על מקום גבוה שאין לנו השגה שם, ויש מפרשים המכיוון כמו לאל"ף, והיינו שהענין נוגע עד ראשית הכל, והרי זה כמו בהפסוק ולא אנחנו, רצה לומר לאל"ף אנחנו ואל לשר מן השרים, כי סוף מעשה במחשבה תחלה כידוע שכל עיקר בריאת עולם הזה היה בשביל ישראל שיקבלו התורה, ובעבור זה נקראים בנים למקום: קסד. קשיא ליה דמלאך פניו היינו השכינה הקדושה, וכיון שהיא עם ישראל בגלות איך תושיע, הלא אין חבוש מתיר עצמו וכל שכן לאחרים, ומתרץ

קל « שיר המעלות ממעמקים קראתיך יהוה: ב אדני שמעה בקולי

שימוש תהלים

אם רוצה לעבור בספינה

שיר המעלות ממעמקים (קל, א): [שימוש תהלים לפרק קל] אם שומרים סובבים בעיר ותרצה לעבור לפניהם ולא יראוך לחוש אותו בד' רוחות העולם ונופלת עליהם תרדמה ולא ישמרו.

זוהר תהלים

ושופעים לברך את הכל, זוהי הראשית למשך ברכות ממעלה למטה. אמר רבי חזקיה, כשהעתיק, נסתר של הנסתרים, רוצה לזמן ברכות לעולמות, משרה את הכל, ומכליל את הכל בעמק העליון הזה, ומכאן שואב ונשפע באר (נהר) שנחלים ומעינות נשפעים ממנו, וכלם נשקים ממנו. ומי שמתפלל תפלתו, צריך לבנו לבו ורצונו למשך ברכות מאותו עמק של הכל כדי שתתקבל תפלתו ויעשה רצונו.

שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה' (קל,

א): [זוהר ח"ג פ' אחר מות (דף ט"ו):] רבי

יהודה פתח, (תהלים קל) שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'. שנינו, בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, רצה לברא אדם. נמלך בתורה. אמרה לפניו: תרצה לברא האדם הזה?! עתיד הוא לחטא לפניך ועתיד הוא להרגיז לפניך. אם תעשה לו כמעשיו, הרי העולם לא יוכל לעמד לפניך, כל שכן אותו האיש. אמר לה: וכי לחנם נקראתי (שמות לד) אל רחום וחונן ארך אפים? וטרם שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא תשובה. אמר לה לתשובה: אני רוצה לברא אדם בעולם, על מנת שכשישבו לך מחטאיהם, שתהיי עתידה לעזב את מחטאיהם ולכפר עליהם. ובכל שעה ושעה

כל מי שמתפלל תפלתו לפני המלך הקדוש צריך לבקש בקשתו ולהתפלל מעמק הלב

שיר המעלות ממעמקים וגו' (קל, א): [זוהר

שמות פ' המן (דף ט"ו):] ראו כי ה' נתן

לכם השבת (שמות טז). רבי חזקיה פתח,

(תהלים קל) שיר המעלות ממעמקים קראתיך

ה'. שיר המעלות, סתם ולא פרש מי

אמרו. אלא שיר המעלות שעתידים לומר

כל בני העולם, שעתיד השיר הזה להאמר

אותו לדורות עולם. ומהו ממעמקים

קראתיך? כך שנינו, כל מי שמתפלל

תפלתו לפני המלך הקדוש, צריך לבקש

בקשתו ולהתפלל מעמק הלב כדי שימצא

לבו שלם עם הקדוש ברוך הוא, ויכון לב

ורצון. והאם דוד אמר כך, והרי כתוב בכל

לבי דרשתיך, ופסוק זה מספיק? מה צריך

ממעמקים? אלא כך שנינו, כל אדם

שמבקש בקשתו לפני המלך, צריך לבנו

דעתו (לבו) ורצונו מעקר של כל העקר

למשך ברכות מעמק הבאר (של הכל), כדי

שישפיע ברכות מהמעין של הכל, ומהו?

אותו מקום שיוצא ממנו ונמצא ממנו

אותו נהר, שכתוב (בראשית ב) ונהר יצא

מעדן, וכתוב (תהלים מז) נהר פלגיו ישמחו

עיר אלהים. וזה נקרא ממעמקים. עמק

הכל, עמק הבאר שמעינות יוצאים

תְּהִינָה אֲנִיךָ כְּשִׁבּוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: ג אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהוָה אֲדָנִי מִי יַעֲמֵד: ד כִּי עֲמַךְ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּזְרָא: ה קִוִּיתִי יְהוָה: ו נִפְשִׁי לְאֲדָנִי מִשְׁמָרִים לְבַקֵּר שְׁמָרִים לְבַקֵּר: ז יַחַל יִשְׂרָאֵל אֵל יְהוָה: ח כִּי עִם יְהוָה: ט הַחֶסֶד וְהַרְפֵּה עִמּוֹ פְדוּת: י וְהוּא יַפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו:

זוהר תהלים

אם עוונות תשמר יהוה אדני מי יעמד. כֵּן יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל, כִּינּוֹן שְׂאֵמֵר אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהוָה, לְמָה ה' (אדני) אֵלָא, שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת רַחֲמִים הַזִּכִּיר כֵּן דָּוִד. אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהוָה, אִם רַבִּים הָעֲוֹנוֹת עַד שְׁעוּלִים לְמַעַלָּה לְאַבָּא וְאַמָּא, הֲרִי ה' (אדני), שֶׁהוּא רַחֲמִים. וְאִם שֵׁם זֶה, אֵף עַל גַּב שֶׁהוּא רַחֲמִים, יִתְעוֹרֵר בְּדִין וְכָל הַדְּרָגוֹת נִסְתַּמּוּ בְּדִין - דְּרָגָה אַחַת יֵשׁ לַחֲזוֹר אֵלֶיהָ, שְׁכַל הַרְפּוּאוֹת יוֹצְאוֹת מִמֶּנָּה, הִיא תַּחֲנוּם עֲלֵינוּ. וּמִי הִיא? מִי. מִי תַעֲמֵד בְּדוֹדָי. מִי יִרְפָּא לָךְ. (כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (אִיכָּה ב) כִּי גִדּוּל כִּים שִׁבְרַךְ מִי יִרְפָּא לָךְ) וְלָכֵן יְהוָה (אדני). אִם הַשְּׁמוֹת הַלְלוּ יִסְתַּמּוּ מֵאַתְנָו, מִי יַעֲמֵד, שְׁכַל דְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה פְּתוּחִים מִמֶּנָּה.

וְאִם יָשׁוּבוּ אֲנִי אֶקְבַּל אוֹתָם

כִּי עֲמַךְ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּזְרָא (קל, ד): [זוהר ח' ג' פ' אמוז (דף ק"א)] אָמַר רַבִּי אַבָּא בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה נִבְרָא אָדָם, וְעַמֵּד בְּדִין לְפָנַי קוֹנוֹ, וְחֲזוֹר בַּתְּשׁוּבָה, וְקַבַּל אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָמַר לוֹ, אָדָם, אַתָּה תַּהִיָּה סִימָן לְבִנְיָן לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, שְׁכֻזָּה הַיּוֹם יַעֲמְדוּ בְּדִין, וְאִם יָשׁוּבוּ, אֲנִי אֶקְבַּל אוֹתָם, וְאֶקּוֹם מִכְּסֵּא הַדִּין, וְאֶתְקַיֵּים עַל כֶּסֶף הַרַחֲמִים, וְאַרְחֵם עֲלֵיהֶם. וְדוֹד אָמַר אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת קוֹלֵי תַּחֲנוּנָי, וְעַל זֶה כָּתוּב כִּי עֲמַךְ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּזְרָא, וְכָתוּב כִּי עֲמַךְ מִקּוֹר חַיִּים בְּאוֹרֶךְ נִרְאָה אֹר.

הַתְּשׁוּבָה זְמִינָה לְאַנְשִׁים, וְכַשְׂאֲנָשִׁים שְׂבִים מִחֲטָאֵיהֶם, הַתְּשׁוּבָה הַזֹּאת שְׂבָה לְקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא מְכַפֵּר עַל הַכֹּל, וְהַדְּיָנִים נִכְנָעִים, וְכֹלֶם מִתְּבַשְׂמִים, וְאָדָם נִטְהַר מִחֲטָאוֹ.

מִתִּי נִטְהַר אָדָם מִחֲטָאוֹ? בְּשַׁעָּה שֶׁנִּכְנָס לַתְּשׁוּבָה הַזֹּאת כְּרֵאוּי. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שְׂשֵׁב לְפָנַי הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה מִעֲמֵק הַלֵּב. זֶהוּ שְׂכָתוּב מִמַּעַמְקִים קְרֵאתִיךָ ה'. רַבִּי אַבָּא אָמַר, מִמַּעַמְקִים קְרֵאתִיךָ ה', מְקוֹם גְּנוּז הוּא לְמַעַלָּה, וְהוּא עֲמֵק הַבְּאֵר, וּמִזֶּה יוֹצְאִים נַחֲלִים וּמַעְיָנוֹת לְכָל עֵבֶר, וְאוֹתוֹ עֲמֵק הַעֲמֻקִּים נִקְרָא תְּשׁוּבָה. וּמִי שְׂרוּצָה לָשׁוּב וְלַהֲטֵהָר מִחֲטָאוֹ, מִהַעֲמֵק הַזֶּה הוּא צְרִיךְ לְקַרְא לְקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׂכָתוּב מִמַּעַמְקִים קְרֵאתִיךָ ה'.

אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהוָה אֲדָנִי מִי יַעֲמֵד (קל, א): [זוהר במדבר פ' בלק (דף פ"ט)] שְׁהָרִי כְּשֶׁרוּחוֹת בְּנֵי אָדָם יוֹצְאוֹת מִהָעוֹלָם הַזֶּה, כְּמָה הֵם מְקַטְרְגִים שְׁעוֹמְדִים לְפָנֵיהֶם, וְהַכְּרוּזִים יוֹצְאִים הֵן לְטוֹב הֵן לְרָע, כְּפִי מַה שִׁיּוֹצֵא מִהַדִּין. שְׁשִׁנִּינוּ, בְּכְמָה דִּינִים נִדּוֹן הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, בֵּין בְּחַיָּו בֵּין אַחַר כֶּף, שְׁהָרִי כָּל דְּבָרָיו הֵם בְּדִין, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תָּמִיד בְּרַחֲמָנוֹת וְרַחֲמָיו עַל הַכֹּל, וְלֹא רוּצָה לְדוֹן בְּנֵי אָדָם כְּפִי מַעֲשֵׂיהֶם. שְׁכַף אָמַר דָּוִד, (תהלים קל)

קלא « שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד יְהוֹנָתָן: ַ לא גְּבֵה לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא הִלַּכְתִּי בַגְּדֵלוֹת וּבַנְּפִלְאוֹת מִמֶּנִּי: ַ אִם לֹא שׁוֹיִתִּי וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי בַנְּמֹל עַלִּי אִמּוֹ בַנְּמֹל עַלִּי נַפְשִׁי: ַ יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה: ַ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם:

— שִׁמוֹשׁ תְּהִלִּים —

לגאווה

ה' לא גבה לבי (קלא, א): [שימוש תהלים לפרק קלא] למי שמתגאה יותר מדאי לבא אל המדה האמצעית הישרה, יהיה רגיל בזה המזמור לאמרו בכל יום ג"פ.

— זוהר תהלים —

הַעֵם. וְאִם דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר כֵּן - שְׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְאֲנִי כַּמָּה אֲנִי שְׂפַל לֵב עִם עֵין נְמוּכָה לְפָנַי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וַחֲכַל לִי שֶׁבְּדַבְּרִים קְדוֹשִׁים שֶׁל הַתּוֹרָה יָרוּם לְבִי. בְּכֹה וְדַמְעוֹתַי נוֹפְלוֹת עַל זְקֵנוֹ.

ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני וגו' (קלא, א): [זוהר ח"ג פ' פנחס (דף רל"ב):] אף הוא פתח ואמר, (תהלים קלא) ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני וגו'. פסוק זה אמר דוד בשעה שהיה הולך על שפת הנהר, (והיה אומר) רבונו של עולם, כלום היה בין אדם שהודה ושבח לאדונו כמוני?! הזדמנה לו צפרדע, אמרה לו: דוד, לא תתגאה, שאני עשיתי יותר ממך, שמסרתי גופי על דבר קוני, שנאמר (שמות ז) ושרץ היאר צפרדעים, והרי פרשוהו. ועוד, שאני משבחת ומזמרת לילה ויום בלי הפסקה. באותה שעה אמר דוד, ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני. ה' לא גבה לבי.

דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר אֶת זֶה כִּשְׁמוֹ שֶׁהָיָה מֶלֶךְ עֲלִיוֹן וְשׁוֹלֵט עַל כָּל הַמְּלָכִים הָעֲלִיוֹנִים וְהַשְּׁלִיטִים וְתַמִּיד שְׂפַל לְבוֹ לְפָנָי רְבוֹנוֹ

ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני וגו' (קלא, א): [זוהר ח"ב פ' משפטים (דף ק"א ע"ב)] פתח אותו זקן ואמר, (תהלים קלא) ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני וגו'. דוד המלך אמר את זה משום שהיה מלך עליון ושולט על כל המלכים העליונים והשליטים שיש ממזרח ועד מערב, ולא עלה על לבו לסטות מן הדרך, ותמיד שפל לבו לפני רבונו, וכשהיה עוסק בתורה, היה מתגבר כאריה, ועיניו תמיד מנמכות לארץ מפחד רבונו, וכשהיה הולך בין העם, לא היתה בו גסות הרוח כלל. ועל זה כתוב (תהלים קלא) ה' לא גבה לבי וגו'. לא גבה לבי, אף על גב שאני מלך שליט על כל שאר מלכי העולם. ולא רמו עיני, בזמן שאני עומד לפניך ועוסק בתורה. ולא הלכתי בגדלות ובנפלאות ממני, בשעה שאני הולך בין

קלב א שיר המעלות זכור יתוואה לידוד את כל ענותו: ב אשר נשבע ליתוואה נדר לאביר יעקב: ג אם אבא באהל ביתי אם אעלה על ערש יציעי: ד אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה: ה עד אמצא מקום ליתוואה משכנות לאביר יעקב: ו הנה שמענות באפרתה מצאנות בשדי

שימוש תהלים

לפרוץ בשבועה

זכור ה' לדוד (קלב, א): [שימוש תהלים לפרק קלב] למי שפרוץ בשבועה לקיים שבועתו. יהי רגיל לאמרו בכל יום.

זוהר תהלים

ששים נשימות הן של חיים

אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה (קלב, ד): [זוהר ח"א פ' ויגש (דף טז.)] בינתים בא רבי אלעזר. פיון שראה אותם, אמר, ודאי שהשכינה כאן. אמר להם, במה עסקתם? אמרו לו את כל המעשה. אמר, ודאי שיפה אמר, אבל אותם ששים הנשימות, ודאי שששים נשימות הן של חיים, בין למעלה בין למטה. מכאן והלאה יש ששים נשימות אחרות שהן כלן מצד המנות, ודרגת המנות עליהן, ונקראות תרדמה, וכלן טעם המנות. ומשום כך דוד המלך הוא היה נדבק לאותם ששים הנשימות של חיים, ומשם והלאה לא ישן כלל. זהו שכתוב (תהלים קלב) אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה. ועל כן יפה אמר, כדי שיקום דוד חי, בצד של החי, ולא בצד המנות. כלם ישבו והשתדלו בתורה והתחברו יחד.

למד תורה הרבה ויתנו לך שכר הרבה

תנומה עד אמצא מקום (ה' וגו' (קלב, ה): [זוהר חדש ספרא תנינא (דף ק"י.)] פתח

ואמר, ורקא מקף שופר הולך סגולתא. נטל שלש אבנים וזרק אותן למעלה. וכשזרק אותן, נעשו אבן אחת, ואמר לראשי הישיבה: קבלו אליכם את האבן הזו, שהרי השכינה בגלות, ואין בכם מי שיתעורר אליה לרצותה לבעלה, ולא עוד, אלא כמה בעלי מדרשות, שהם חברים אצלכם, צווחים בכל יום ולילה בתורה שבעל פה בכמה קשיות, וצווחים בה כמו כלבים שאומרים הב הב, כמו שהגיהנם צווח הב הב. זהו שכתוב (משלי ל) לעלקה שתי כנות הב הב. הב לנו עשר בעולם הזה, הב לנו עשר בעולם הבא. כמו שבארנו, למד תורה הרבה, ויתנו לך שכר הרבה. ואין מי שישתדל בתורה להעלות בה השכינה מהגלות וליחד אותה עם בעלה, משום שהם אטומי עינים וסתומי לב. ומשום זה יוצא קול בכל לילה, כשיורד הקדוש ברוך הוא לגן עדן, כשעולות הנשמות לפניו, ואותו הקול אומר פסוק ככתוב (ישעיה מ) קול אמר קרא, לך ואמר להם שישתדלו בתורה כדי לחבר השכינה עם הקדוש ברוך הוא. כמו

יער: ז נבואה למשפנותיו נשתחזה להרם רגליו: ה קומה יהוה למנוחתך

זוהר תהלים

שָׁאֲמוּ קוֹמָה ה' - מִשֶּׁה וְדוֹד. מִשֶּׁה אָמַר, (במדבר י') קוֹמָה ה' וַיִּפְצוּ אֲבִיךָ. וְדוֹד אָמַר (תהלים קלב) קוֹמָה ה' לְמִנוּחַתְךָ. מַה הַהֲבִדֵל בֵּינֵיהֶם? אֵלָּא מִשֶּׁה, כְּמוֹ מִי שֶׁמְצוּהָ אֶת בֵּיתוֹ הוּא אָמַר. מִשֶּׁה צָוָה אוֹתָהּ לְהִלָּחֵם קָרֵב כְּנֶגֶד שׁוֹנְאֵיו, וְדוֹד הִזְמִין אוֹתָהּ לְמִנוּחָהּ. כְּמוֹ שֶׁמְזַמֵּן [לו] אֶת רַבּוֹ, מְזַמֵּן אֶת הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה עִמּוֹ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב קוֹמָה ה' לְמִנוּחַתְךָ אֶתָּה וְאַרְוֵן עִזְךָ, כְּדִי שְׁלֹא לְהַפְרִידֶם. כַּהֲנִיף יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וְחִסְדֵיךָ יִרְנְנוּ. מִכָּאֵן לְמִדְּנוּ, שְׁמִי שֶׁמְזַמֵּן אֶת הַמֶּלֶךְ, יִשְׁנֶה אֶת מַעֲשָׂיו כְּדִי לְתַת שְׂמִיחָה לְמֶלֶךְ. אִם דָּרָךְ הַמֶּלֶךְ שֶׁשְׂמִיחָה אוֹתוֹ בְּדַחְנִים פְּשׁוּטִים - יִסְדֵּר לְפָנָיו בְּדַחְנִים נִכְבְּדִים וְשָׂרִים גְּדוֹלִים, וְאִם לֹא - זוֹ לֹא [משום] שְׂמִיחַת הַמֶּלֶךְ.

בא ראה, דוד הזמין את המלך והגבירה למנוחה, מה עשה? שנה את בדחני המלך בשביל שרים וכבדים, ומי הם? שכתוב כהניף ילבשו צדק וחסידיך ירננו. וחסידיך ירננו? הנה צריך להיות לוֹיִף ירננו! שהרי הלויים הם בדחני המלך, וכעת דוד שהזמין אותו למנוחה, עשה את הכהנים והחסידים שיהיו הם בדחני המלך. אמר לו הקדוש ברוך הוא, דוד, איני רוצה להטריח עליך. [אלו] [אמר לו הקדוש ברוך הוא, דוד, לא כן] אמר לו דוד, רבוני, [לא כן, אלא] כשאתה בהיכלך, אתה עושה רצונך. כעת שהזמנתי אותך, הדבר עומד ברצוני לקרב את אלו, שהם יתרו חשוכים, אף על גב שאין דרכם בזה.

שָׁדוֹד שָׁאֲמַר (תהלים קלב) אִם אֶתָּן שְׁנֵת לְעֵינַי לְעַפְעָפִי תִּנּוּמָה עַד אֲמַצָּא מְקוֹם לַה'. וְהוּא הִיָּה מִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה לְחַבֵּר אֶת הָאֵם, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (משלי א) וְאֵל תִּטַּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ, עִם בַּעֲלָהּ. שֶׁהָרִי הַשְּׂכִינָה מִצַּד שֶׁל הַחֶסֶד נִקְרָאת גְּמִילוֹת חֶסֶדִים.

מכאן למדנו שמי שמוזמין את המלך ישנה את מעשיו כדי לתת שמחה למלך

קוֹמָה ה' לְמִנוּחַתְךָ (קלב, ח): [זוהר ח"א פ' וי"א (דף קמח.)] רבי יצחק היה יושב יום אחד לפני מערת אפיקותא. עבר איש אחד ושני בנים עמו, והיה אחד לאחד אומר, חזק השמש הזה הוא מצד הדרום, ואין העולם מתקים אלא על הרוח, משום שהרוח היא קיום השלמות של כל הצדדים, ואלמלא שהוא עומד בשלמות, אין העולם יכול להתקיים. אמר לו אחיו הקטן, אלמלא יעקב, לא התקיים העולם. בא ראה, בשעה שיחדו בניו את היחוד שלמעלה ואמרו (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, זוהי השלמות העליונה להתיחד ביחוד אחד, אזי התחבר יעקב אביהם, ונטל את ביתו, וישב בו בחבור אחד עם האבות, להתחבר זכר ונקבה יחד.

אמר רבי יצחק, אשתתף עמכם ואשמע מה הם אומרים. פתח אותו האיש ואמר, קומה ה' למנוחתך אתה וארון עזך. קומה ה' למנוחתך - כמי שאומר יקום המלך לבית מנוחת משפנו. שנים הם היו

אתה וארון עזך: ט כהניך ילבשו צדק וחסידך ירננו: י בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך: יא נשבע יהוה ללוד אמת לא ישוב מפני מפר

זוהר תהלים

יערי עם דבשי וגו'. מי שאין בו אכילה ושתיה, הוא אומר אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי?! אמר רבי שמעון, והקדוש ברוך הוא מה השיב להם? אמר לו, אמר הקדוש ברוך הוא, הרי בר יוחאי יאמר, ובאתי לשאל ממך. אמר רבי שמעון, כמה חביבות חבב הקדוש ברוך הוא לכנסת ישראל, ומרביי האהבה שאוהב אותה, שנה מעשיו ממה שהוא עושה. שאף על גב שאין דרכו באכילה ושתיה - בגלל האהבה אכל ושתה. הואיל ובא אצלה, עשה רצונה. כלה נכנסת לחפה ורוצה לאכל, אין זה דין שיאכל חתנה עמה אף על גב שאין דרכו לעשות כן?! זהו שכתוב באתי לגני אחתי כלה. הואיל ובאתי אצלה ולעלות עמה לחפה, אכלתי יערי עם דבשי וגו'. ולמדנו מדוד, שהזמין להקדוש ברוך הוא ושנה מעשיו ממה שדרכו של הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא קבל ועשה רצונו. זמן למלך והמלכה עמו - זהו שכתוב (תהלים קלב) קומה ה' למנוחתך אתה וארון עזך. מלך ומלכה כאחד, כדי שלא להפריד אותם, שנה כלים ושנה מעשים של המלך. זהו שכתוב (שם) כהניך ילבשו צדק וחסידך ירננו בעבור דוד וגו'. כהניך ילבשו צדק?! לויך צריך לכתב! שהרי צדק מצד הלויים הוא. וחסידך ירננו?! לויך ירננו צריך לכתב! שהרי רנה וזמרה היא בלויים. והוא שנה ואמר כהניך וחסידך, שהם מצד הימין.

מכאן למדנו, שמי שהוא בביתו, יסדר דרכו ומעשהו כרצונו. אם מזמינים אותו, יעשה את רצונו של מארחו כמו שמסדר עליו, שהרי דוד החליף לויים וסדר כהנים, והקדוש ברוך הוא הקים את הדבר כרצונו. אמר דוד, בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך. הסדור שסדרתי לא ישוב אחור. אמר לו הקדוש ברוך הוא, דוד, חייך, אפלו בכלים שלי לא אשתמש, אלא בכלים שלך. ולא זו הקדוש ברוך הוא משם עד שנתן לו אוצרות ומתנות, שכתוב נשבע ה' לדוד אמת לא ישוב מפני מפר בטנך אשית לכסא לך. בא רבי יצחק ונשק לו. אמר, אם לא באתי לדך הזו אלא לשמע את זה - די לי.

כמה חביבות חבב הקדוש ברוך הוא לכנסת ישראל

כהניך ילבשו צדק וחסידך ירננו בעבור דוד עבדך וגו' (קלב, ט): [זוהר ח"ג פ' פנחס (דף רמ"א):] רבי שמעון היה הולך לטבריה. פגע בו אליהו, אמר לו, שלום עליך מורי. אמר לו רבי שמעון, במה עוסק הקדוש ברוך הוא ברקיע? אמר לו, בקרבנות עוסק, ואומר דברים חדשים משמך. אשריך! ובאתי להקדים לך שלום, ודבר אחד רוצה אני לשאל ממך להסכים, בישיבה של הרקיע שאלו שאלות: העולם הבא אין בו אכילה ושתיה, והרי כתוב (שיר השירים ה) באתי לגני אחתי כלה וגו', אכלתי

בַּטְנֵךְ אֲשִׁית לְכַפֵּא לָךְ: יב אִם יִשְׁמְרוּ בְּנֵיךָ בְּרִיתִי וְעַדְתִּי זוֹ אֶלְמָדָם גַּם בְּנֵיהֶם

זוהר תהלים

נִרְאָה ה' אֵל שְׁלֹמֶה בַּחֲלוֹם הַלֵּילָה וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים שְׂאֵל מָה אַתָּן לָךְ. וְאִם תֹּאמֶר, כִּי
בַּחֲלוֹם, וְכִי אֵיזוֹ רְשׁוֹת יֵשׁ לַחֲלוֹם בְּזֶה?
אֲלֹא כִּי נִכְלַלְתָּ דַרְגָּה בְּדַרְגָּה, הַדַּרְגָּה
הָעֲלִיוֹנָה עִם הַדַּרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה. מִשׁוֹם
שְׂעֵד עֲכָשׂוּ שְׁלֹמֶה לֹא הָיָה שְׁלֹם. כִּי
שְׁנִשְׁלֵם, כְּתוּב (שם ה) וַה' נָתַן חֲכֻמָּה
לְשֹׁלֵמָה, וְכְתוּב (שם) וַתִּרְבַּח חֲכֻמַּת שְׁלֹמֶה.
שְׂעֵמְדָה הַלְּבָנָה בַּשְּׁלֵמוֹתָהּ, וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ
נִבְנָה, וְאִזְ הָיָה רוֹאֵה שְׁלֹמֶה אֶת הַחֲכֻמָּה
עֵין בְּעֵין, וְלֹא הִצְטַרֵּךְ לַחֲלוֹם. אַחַר
שְׁחָטָא, הִצְטַרֵּךְ לַחֲלוֹם כְּבָרָא שׁוֹנָה, וְעַל
כֵּן כְּתוּב (שם יא) הִנְרָאָה אֱלֹהֵי פְעָמִים. וְכִי
פְעָמִים הָיָה וְלֹא יוֹתֵר? אֲלֹא צַד הַחֲלוֹם
הָיָה לוֹ פְעָמִים, וְצַד הַחֲכֻמָּה הָיָה בְּכָל יוֹם.

וְעַם כָּל זֶה הַצַּד שֶׁל הַחֲלוֹם הָיָה יוֹתֵר עַל
כָּל שְׂאֵר בְּנֵי הָאָדָם, מִשׁוֹם שְׁנִכְלָלָה
דַּרְגָּה עִם דַּרְגָּה, מִרְאָ"ה בְּמִרְאָ"ה. וְהִנֵּה
כִּי בְּסוּף יָמָיו יוֹתֵר חֲשׂוֹף, וְזֶה מִשׁוֹם
שְׁחָטָא, וְהַלְּבָנָה עֲמָדָה לְהַפְגֵּם. מָה
הַטַּעַם? מִשׁוֹם שְׁלֹא שָׁמַר אֶת בְּרִית הַקִּדְּשׁ
בְּהִתְעַסְקוֹתוֹ עִם נְשִׁים נְכָרִיּוֹת, וְזֶה הַתְּנָאֵי
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה עִם דָּוִד, שְׁכַתּוּב
(תהלים קלב) אִם יִשְׁמְרוּ בְּנֵיךָ בְּרִיתִי וְגו', גַּם
בְּנֵיהֶם עָדִי עַד יִשְׁכּוּ לְכַפֵּא לָךְ. מָה זֶה עָדִי
עַד? הֵינּוּ שְׁכַתּוּב (דברים יא) כִּימֵי הַשָּׁמַיִם
עַל הָאָרֶץ. וּמִשׁוֹם שְׁשֹׁלֵמָה לֹא שָׁמַר אֶת
הַבְּרִית הַזֹּאת כְּרָאוּי, הַתְּחִילָה הַלְּבָנָה
לְהַפְגֵּם, וְעַל כֵּן בְּסוּף הִצְטַרֵּךְ אֶת הַחֲלוֹם,
וְכֵן יַעֲקֹב הִצְטַרֵּךְ אֶת הַחֲלוֹם, כְּמוֹ
שְׁבָאֲרָנוּ. וְעַיֵּא מְהֵימָנָא

אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, דָּוִד, אֵין דְּרַכִּי
כָּךְ. אָמַר דָּוִד, בְּעֵבוֹר דָּוִד עֲבָדְךָ אֵל
תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֵךְ. תִּקְוִן שְׂאֵנִי תִקְנֵתִי, אֵל
תִּשְׁנֶה אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ, דָּוִד, הוֹאִיל וְזִמְנַתְּ
אוֹתִי, יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, וְלֹא רְצוֹנִי.
וְלִמְדִים מִכָּאן דְּרַךְ הָעוֹלָם, שְׁמִי שְׁמִזְמִן
לְאַחַר, אוֹתוֹ שְׁבָא אֲצִלוּ יֵשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת
רְצוֹנוֹ אִף עַל גַּב שְׂאֵין דְּרַכּוֹ בְּכָךְ. כָּךְ
(בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם וְגו'.
הוֹאִיל וְכֹא חָתַן אֲצֵל הַכְּלָה, אִף עַל גַּב
שְׂאֵין דְּרַכּוֹ לְשַׁכְּבֵי אֲלֵא בְּכָרִים וּכְסֻתּוֹת,
וְהִיא נִתְּנָה לוֹ אֲבָנִים לְשַׁכְּבֵי - הַכֹּל יִקְבַּל
בְּרִצּוֹן הַלֵּב. זֶהוּ שְׁכַתּוּב וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם
הַהוּא, עַל אוֹתָם אֲבָנִים, אִף עַל גַּב שְׂאֵין
דְּרַכּוֹ בְּכָךְ. אִף גַּם כֹּאן, אֲכַלְתִּי יְעָרֵי עִם
דְּבִשֵׁי - אִף עַל גַּב שְׂאֵין דְּרַכּוֹ בְּכָךְ, בְּגִלְל
אֲהַבָה שֶׁל הַכְּלָה. וְעַם כָּל זֶה בְּבִיתָה שֶׁל
הַכְּלָה, וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר. בְּמָקוֹמוֹ לֹא
אוּכַל וְלֹא שׁוֹתָה - בְּמָקוֹם שֶׁלָּה אוּכַל
וְשׁוֹתָה. זֶהוּ שְׁכַתּוּב בְּאֵתִי לְגַנִּי. מִלְּאֲכִים
שְׁשַׁלַּח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם לֹא
אָכְלוּ וְשָׁתוּ. אָמַר לוֹ, רַבִּי, חֲזִיךְ דְּבַר זֶה
רְצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִזְמֹר, וּמִשׁוֹם שְׁלֹא
לְהַחְזִיק טוֹבָה לַעֲצָמוֹ לְפָנֵי כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל,
הִבִּיא הַדְּבַר לְפָנֶיךָ. אֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹלָם,
שְׂאֵדוֹנְךָ מִשְׁתַּבַּח בְּךָ לְמַעְלָה, וְעֲלִיךָ כְּתוּב
(שמואל ב כג) צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים.

אִם יִשְׁמְרוּ בְּנֵיךָ בְּרִיתִי וְגו', גַּם בְּנֵיהֶם
עָדִי עַד יִשְׁכּוּ לְכַפֵּא לָךְ (קלב, יב): נזוהר
בראשית פ' ויצא (דף קנ.) כתוב (מלכים א ג)

עדי עד ישבו לכפא לך: יג כי בחר יחוננו בציון אנה למושב לו: יד זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אותיה: טו צידה בך אברך אבינויה אשביע לחם: טז ובהניה אלביש ישע וחסידיה רגן ירגנו: יז שם אצמיח קרן לךוד ערכתי נר למשיחי: יח אויביו אלביש בשת ועליו יציץ נרו:

זוהר תהלים

מה בין אותם שמשתדלים בתורה לנביאים נאמנים

ועדותי זו אלמדם (קלב, יב) [זוהר ח"ג פ' צו

(דף ל"ה.)] עוד פתח ואמר, (שם ח)

צור תעודה חתום תורה בלמדי. צור תעודה - זו עדות של דוד, שכתוב (תהלים קלב) ועדותי זו אלמדם. צור - היא קשור, כמו שקושר קשר במקום אחד. חתום תורה בלמדי. חתום תורה - חתימה של התורה, וכל שפע ומשחת שמן ששופעים מלמעלה, באיזו (בין) חתימה שלו? בלמדי. משום ששם מתכנס שמן משחה בין שני עומדים ששם שורים, מקום הכנוס של כל שמן משחה ששופע ממעל, לשפך אותו לפי האמה ולהריק אותו בתעודה הזאת, ואז נקשר הכל קשר אחד נאמן. בא וראה מה בין אותם שמשתדלים בתורה לנביאים נאמנים. אותם שמשתדלים בתורה עדיפים מנביאים בכל פעם. מה הטעם? שהם עומדים בדרגה עליונה יותר מבנביאים, אלו שמשתדלים בתורה עומדים למעלה, במקום שנקרא תורה, (תפארת) שהוא קיימה של כל האמונה, ונביאים עומדים למטה במקום שנקראו נצח יהוד. ועל כן נקראו אותם שמשתדלים בתורה עדיפים מנביאים, ועליונים יותר מהם. שאלו עומדים למעלה, ואלו עומדים למטה. ואותם

כי בחר ה' בציון אנה למושב לו (קלב, יג):

[זוהר ח"ג פ' צו (דף ל"ה.)] רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים מאושא לטבריה. אמר רבי חייא, כתוב (תהלים קלב) כי בחר ה' בציון וגו'. זאת מנוחתי וגו'. לפעמים קוראים את זה כל החברים זכר, משום שהוא (שציון הוא) רחמים, וכאן הפתוב קורא אותו נקבה. אמר רבי יוסי, כך נשמע לי מהמנורה הקדושה, (אבל) בשעה שהזויג מזדוג כאחד להראות שהנקבה נכללת בו בכלל אחד, הנקבה נקראת בשם (הזכר), שהרי אז נמצאות הברכות של הגבירה ואין בה פרישות כלל, ועל כן כתוב למושב לו. וכתוב כי בחר ה' בציון, בציון בדיק, באותו שיש בתוכו ששורה בו, ולא כתוב לציון, והכל אחד. בין שקורא לזה בשם של זכר, ובין שקורא לזה בשם של נקבה, הכל אחד ועומדים בדרגה אחת.

זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אותיה. (קלב, יד): [זוהר ח"ב פ' פקודי (דף רכ"ב):] בא וראה, היפי של העולם והמראה של העולם לא נראה בעולם, עד שנבנה והוקם המשכן ונכנס הארון לתוך הקדש. מאותה שעה נראה המראה של הכל בעולם והתתקן העולם, והולכים באותו

— — — — — תהלים — — — — —

לְמִקְוֵמוֹ. רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אָמַר אוֹתוֹ עַל כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 כְּשִׁישְׂרָאֵל עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ, שֶׁהָרִי אָז
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף כְּבוֹדוֹ
 וְחָס עַל הָעוֹלָם, וּבִרְכָה וְשִׁלוֹם וְחֻבִּיבוֹת
 הַכֹּל נִמְצָאִים. וְאָז אָמַר, זֹאת מְנוּחָתִי
 עַד־עַד.

מִשְׁכַּן וּבְאוֹתוֹ אֲרוֹן, עַד שְׁמִיָּעִים
 לְאוֹתָהּ נִקְדָּה שֶׁהִיא יָפָה נוֹף שְׂמֵחַת
 הַכֹּל. כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעוּ לְשָׁם, אָז פָּתַח הָאֲרוֹן
 וְאָמַר, (תהלים קלב) זֹאת מְנוּחָתִי עַד־עַד
 פֶּה אֵשֵׁב כִּי אוֹיֵתִיהָ. רַבִּי יִיסָא אָמַר,
 הַפְּסוּק הַזֶּה אָמְרָה אוֹתוֹ כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 בְּשַׁעַר שְׁנַבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְנִכְנַס הָאֲרוֹן

קלג א שיר המעלות לדוד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד:

שימוש תהלים

לקיים אהבת אחובים

הנה מה טוב (קלג, א): [שימוש תהלים לפרק קלג] לקיים אהבת האוהבים ולהתחבר עם החברים
היא מרגלא בפומיה זה המזמור.

זוהר תהלים

בשעה שפנסת ישראל (באחה באחדות)
באחדות עם הקדוש ברוך הוא, ישראל
שלמטה שונים בשמחה גם הם עם
הקדוש ברוך הוא, ומשום כך כתוב גם
יחד. ובספרו של רב המנונא סבא, גם יחד
- לרבות צדיק. בה, בפנסת ישראל, שהם
זווג אחד, והכל דבר אחד.

ושנינו בפרשת שמע ישראל ה' אלהינו
ה' אחד, מהו אחד? זו פנסת
ישראל שאחווה בקדוש ברוך הוא. שאמר
רבי שמעון, זווג של זכר ונקבה נקרא
אחד. במקום שהנקבה שורה, אחד נקרא.
מה הטעם? בגלל שזכר בלי נקבה נקרא
חצי גוף, וחצי אינו אחד. וכשמתחברים
כאחד שני חצאי גוף, נעשים גוף אחד,
ואז נקרא אחד. ועכשו הקדוש ברוך הוא
לא נקרא אחד. וסוד הדבר - פנסת ישראל
בגלות, והקדוש ברוך הוא עלה למעלה
למעלה, והזווג נפרד, והשם הקדוש לא
נמצא שלם ולא נקרא אחד. ומתי יקרא
אחד? בשעה שהגבירה תמצא עם המלך
ויזדווגו כאחד. זהו שכתוב (עובדיה א) והיתה
לה המלוכה. מי המלוכה? זו פנסת
ישראל שהמלכות קשורה בה, אז (זכריה יד)
ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ועל
זה, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם
יחד. כשמן הטוב על הראש. מי שמן

משום שקרא להם אחים רצה לשים את
מדורו בהם ולא יסור מהם

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם
יחד (קלג, א): [זוהר ח"ג פ' ויקרא (דף דף
[C:1] עוד פתח ואמר, (תהלים קלג) הנה מה
טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד.
אשריהם ישראל שלא נתן אותם הקדוש
ברוך הוא לגדול או לשליח, אלא ישראל
אחוזים בו, והוא אחוז בהם, ומחביבותם
קרא להם הקדוש ברוך הוא עבדים, זהו
שכתוב (ויקרא כה) כי לי בני ישראל עבדים
עבדי הם. אחר כך קרא להם בנים, זהו
שכתוב בנים אתם לה' אלהיכם. אחר כך
קרא להם אחים, זהו שכתוב למען אחי
ורעי וגו'. ומשום שקרא להם אחים, רצה
לשים את מדורו בהם ולא יסור מהם, ואז
כתוב הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים
גם יחד. והמנונה הקדושה כך אמר, הנה
מה טוב ומה נעים וגו', כמו שנאמר
(ויקרא כ) ואיש אשר יקח את אחתו. ובספרו
של רב ייבא סבא, ואיש - זה הקדוש ברוך
הוא. אשר יקח את אחתו - זו פנסת
ישראל. וכל כך למה? חסד הוא, חסד הוא
ודאי, והרי פשוטה. ולכן, הנה מה טוב
ומה נעים שבת אחים גם יחד - הקדוש
ברוך הוא ופנסת ישראל. גם - לרבות
ישראל שלמטה, כמו שאמרנו, שהרי

— זהו זה תהלים —

כמו שְׁנֵאמֵר וּפְנִיָהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו. בְּשִׁעָה שֶׁהָיוּ אֶחָד עִם אֶחָד, מְשִׁיחִים פְּנִים בְּפָנִים, כְּתוּב מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים. וּכְשֶׁהִזְכָּר מִחֲזִיר פָּנָיו מִן הַנִּקְבָּה - אוֹי לְעוֹלָם, שְׂאֵז כְּתוּב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. בְּלֹא מִשְׁפָּט וְדָאִי. וְכְתוּב (תהלים פט) צִדְק וּמִשְׁפָּט מְכוּן כְּסָאָךְ, שְׁלֹא הוֹלְכִים זֶה בְּלִי זֶה. וּכְשֶׁמִּשְׁפָּט מִתְרַחֵק מִצְדָּק - אוֹי לְעוֹלָם. (אז כתוב (משלי יג) ויש נספה בלא משפט).

וְעַבְשׁוּ רְאִיתִי שְׂאֵתֶם בְּאֵתֶם עַל שֶׁהִזְכָּר לֹא שׁוֹרָה עִם הַנִּקְבָּה. אֲמֵר, אִם לְשֵׁם זֶה בְּאֵתֶם אֵלַי - שְׁבוּ, שֶׁהָרִי הַיּוֹם הַסֵּתְכִלְתִּי, שִׁיחֲזוֹר הַכֹּל פְּנִים בְּפָנִים לְשֵׁרוֹת. וְאִם לְתוֹרָה בְּאֵתֶם - שְׁבוּ לְפָנָי. אֲמָרוּ לוֹ, לְכָל בְּאֵנוּ לְפָנָי מוֹרְנוּ, יִשְׁתַּמֵּט אֶחָד מֵאֵתָנוּ לְבִשָּׁר לְאֲחִינוּ שְׂאֵר הַחֲבָרִים, וְאֵנוּ נִשָּׁב לְפָנָי מוֹרְנוּ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּתַח וְאָמַר, (שיר א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנִאֲוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְגו'. אֲמָרָה כְּנִסְתִּי יִשְׂרָאֵל לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שְׁחוֹרָה אֲנִי בְּגָלוֹת, וְנִאֲוָה אֲנִי בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה. שְׂאֵף עַל פִּי שִׁישְׂרָאֵל בְּגָלוֹת, אֵין עוֹזְבִים אוֹתֶם. כְּאֶהְלִי קָדָר, שְׂאוֹתֶם בְּנֵי קְטוֹרָה (הרים) שְׂמִקְדָּמִים פְּנִיָהֶם תְּמִיד, וְעַם כָּל זֶה - כִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה, כְּאוֹתוֹ מֵרֵאָה הַשָּׁמַיִם לְטָהָר, שְׂכְתוּב (תהלים קד) נוֹטָה שָׁמַיִם כִּירִיעָה. אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחַרְתָּ. מֵה הַטַּעַם (אני שחרחרת משום שופתני) אֵל תִּרְאֵנִי? מִשׁוּם שְׂאֵנִי שְׁחַרְחַרְתָּ. שְׂשׁוֹפְתַנִּי הַשָּׁמַשׁ, שְׁלֹא הַסֵּתְכָל עָלַי הַשָּׁמַשׁ לְהָאִיר לִי כְּרָאוּי. וּמֵה יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים? בְּנֵי אֲמִי נִחְרוּ בִּי. מִי הֵם אוֹתֶם בְּנֵי אֲמִי? אֵלּוּ הַמְּמַנִּים הַגְּדוֹלִים הַמְּגַנִּים עַל שְׂאֵר הָעַמִּים.

הַטוֹב? זֶה שְׁמֵן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ שְׂשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא מֵהַעֲתִיק הַקְּדוֹשׁ שְׁנִמְצָא בְּאוֹתוֹ נִהַר עֲלִיוֹן, שְׂמִינִיק אֵת הַבְּנִים לְהַדְלִיק מְנוֹרוֹת, וְאוֹתוֹ שְׁמֵן שׁוֹפֵעַ עַל רֹאשׁ הַמֶּלֶךְ, וּמֵרֹאשׁוֹ לְכַבּוֹד שֶׁל הַזְּקֵן הַקְּדוֹשׁ, וּמִשָּׁם שׁוֹפֵעַ לְכָל אוֹתֶם לְבוֹשֵׁי כְבוֹד שֶׁהַמֶּלֶךְ מִתְלַבֵּשׁ בָּהֶם. זֶהוּ שְׂכְתוּב שִׁיּוֹרֵד עַל פִּי מְדוּתָיו. עַל פִּי מְדוּתָיו מִמֶּשׁ, וְאֵלוֹ הֵם כְּתָרֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁהֵשֵׁם הַקְּדוֹשׁ נִמְצָא בָּהֶם.

בֹּא רְאֵה, כָּל הַשָּׁפֵעַ וְכָל שְׂמִחַת הָעוֹלָמוֹת לֹא יוֹרְדִים לְבִרְךְ אֵלָא עַל יְדֵי הַכְּתָרִים הַקְּדוֹשִׁים הַלְלוּ, שֶׁהֵם שְׂמוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וּמִשׁוּם כֶּךָ שִׁיּוֹרֵד עַל פִּי מְדוּתָיו. עַל פִּי מְדוּתָיו וְדָאִי, כְּמוֹ שְׂנֵאמֵר (במדבר ד) עַל פִּי אֶהְרֵץ וּבְנִי תִהְיֶה. כֶּךָ עַל פִּי מְדוּתָיו יוֹרֵד וּמִשְׁפִּיעַ לְכָל הָעוֹלָמוֹת, לְהַמְצִיא בְּרִכּוֹת לְכֻלָּם. וּבֹא רְאֵה, הַשָּׁמֵן הַטוֹב הַזֶּה אֵינוֹ זָמִין, עַד אוֹתוֹ זְמַן שֶׁהָעֲבוּדָה שְׁלֵמָטָה הִיְתָה עוֹלָה וּנְפֻגָשִׁים זֶה בְּזֶה. זֶהוּ שְׂכְתוּב (משלי כז) שְׁמֵן וּקְטֹרֶת יִשְׂמַח לֵב. שְׁמֵן לְמַעַלָּה וּקְטֹרֶת לְמַטָּה, אֲזִי זֹו שְׂמִחַת הַכֹּל. רַבִּי אֲחָא וְרַבִּי יְהוּדָה זְקָפוּ יְדֵים, וְהוֹדוּ לְרַבִּי אֲבָא.

מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים שְׂכְתֵת אַחִים גַּם יַחַד וְגו' (קלג, א): [זוהר ח"ג פ' אחרי מות (דף י"ט)] שְׂנִינּוּ שְׂאֵמֵר רַבִּי יוֹסִי, פַּעַם אַחַת הָיָה צָרִיךְ הָעוֹלָם לְמָטָר, בְּאוֹר לְפָנָי (הלכו אצל) רַבִּי שְׂמַעוֹן רַבִּי יִיסָא וְרַבִּי חִזְקִיָּה וּשְׂאֵר הַחֲבָרִים. מִצְּאוּהוּ שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ לְרֹאוֹת אֵת רַבִּי פְּנַחְס בֶּן יֵאִיר, הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ. כִּיּוֹן שְׂרָאָה אוֹתֶם, פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קלג) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים שְׂכְתֵת אַחִים גַּם יַחַד. מֵה זֶה שְׂכְתֵת אַחִים גַּם יַחַד?

ב כַּשְׁמֵן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יֵרֵד עַל הַזָּקֵן וְכֵן אַחֲרָיו שִׁירַד עַל פִּי מְדוּתָתָיו: ג בְּטַל
 חֲרָמוֹן שִׁירַד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה יְהוָה לְבָרְכָה חַיִּים עַד
 הָעוֹלָם:

זוהר תהלים

עִמְכֶם, יִקְרָא עֲלֵיכֶם שְׁלוֹם, וַיִּמְצָא
 בְּגַלְלֵכֶם שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב,
 (תהלים קכב) לְמַעַן אַחִי וְרַעִי אֲדַבְּרָה נָא
 שְׁלוֹם בְּךָ.

כִּי שָׁם צִוָּה ה' אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד
 הָעוֹלָם (קלג, ג): [זוהר בראשית פ' לך לך
 (דף 99.ת9)] אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר ה'
 אֶל אַבְרָם וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שיר ז)
 אֲנִי לְדוּדֵי וְעָלִי תִשְׁקָתוּ. הֲרֵי פְרִשְׁוֹה,
 אֲבָל בַּהֲתַעֲוֲרוֹת שְׁלֵמָטָה תִּמְצָא
 הַהֲתַעֲוֲרוֹת שְׁלֵמָעֵלָה, שֶׁהֲרֵי אֵין מִתְעוֹרֵר
 לְמַעֲלָה עַד שֶׁמִּתְעוֹרֵר לְמַטָּה, וְהַבְּרָכוֹת
 שְׁלֵמָעֵלָה לֹא נִמְצְאוֹת אֶלָּא בְּמָה שֵׁישׁ בּו
 מִמֶּשׁ, וְאֵינוֹ רִיקָן. מִנֵּיִן לָנוּ? מֵאֵשֶׁת
 עוֹבְדֵיֶהוּ שְׁאָמַר לָהּ אֱלִישֵׁעַ (מלכים ב ד)
 הַגִּידִי לִי מַה יֵשׁ לָךְ בְּבֵית. שֶׁהֲרֵי הַבְּרָכוֹת
 שְׁלֵמָעֵלָה אֵינָן שׁוֹרוֹת עַל שְׁלַחַן רִיק וְלֹא
 בְּמִקּוֹם רִיק. מַה כְּתוֹב? וְתֹאמַר אֵין
 לְשִׁפְחָתְךָ כֹּל בְּבֵית כִּי אִם אֶסוּף שְׁמֵן. מַה
 זֶה אֶסוּף? אֶלָּא אִמְרָה לוֹ, הַשְׁעוֹר שֶׁל
 הַשְּׁמֵן הַזֶּה אֵינוֹ אֶלָּא כְּדֵי מְשִׁיחַת אֶצְבַּע
 קִטְנָה. אָמַר לָהּ, נַחֲמַתְנִי, שֶׁהֲרֵי לֹא יִדְעַתִּי
 אֵיךְ יִשְׂרוּ הַבְּרָכוֹת שְׁלֵמָעֵלָה בְּמִקּוֹם רִיק,
 אֲבָל עֲכָשׁוּ שֵׁישׁ לָךְ שְׁמֵן, זֶהוּ מִקּוֹם
 שִׁימְצָאוּ בּו בְּרָכוֹת. מִנֵּיִן לָנוּ? שְׁכַתּוֹב
 (תהלים קלג) כַּשְׁמֵן הַטּוֹב וְגו'. וּבִסּוּפוֹ מַה
 כְּתוֹב? (שם) כִּי שָׁם צִוָּה ה' אֶת הַבְּרָכָה
 חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וּבְמִקּוֹם הַזֶּה שׁוֹרוֹת
 הַבְּרָכוֹת. [ונתבאר].

דְּבַר אַחַר, בְּנֵי אֲמִי מִמֶּשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (איכה ב) הַשְּׁלִיף מִשְׁמַיִם אֶרֶץ וְגו'.
 וְכַשֶּׁהשְׁלִיף מִשְׁמַיִם אֶרֶץ, שְׁמֵנִי נִטְרָה אֶת
 הַכְּרָמִים. מַה הַטַּעַם? שְׁכַרְמֵי שְׁלִי לֹא
 נִטְרָתִי. וְשִׁנֵּינוּ, בְּנֵי אֲמִי וְדַאי הִסְכִּימוּ
 עָלַי, כְּלוֹמַר, כְּשִׁטְרָה אֶרֶץ מִשְׁמַיִם, כְּמוֹ
 שֶׁבְּאַרְנוּ, שְׁכַתּוֹב (שמות ב) וַתִּתְצַב אֶחְתָּו
 מִרְחֹק. וְכֵאֵן נֶאֱמַר וְדַאי, הִנֵּה מַה טוֹב
 וּמַה נְּעִים שְׁכַת אַחִים גַּם יַחַד. וּבְהֵם
 בְּאַרְנוּ (וכאן בארנו), גַּם יַחַד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (ויקרא כו) וְאַף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתְכֶם, שְׁכַת
 אַחִים בְּכָלֵל, כִּיּוֹן שְׁכַתּוֹב גַּם, לְהַכְלִיל כָּל
 אוֹתָם שְׁלֵמָעֵלָה, שְׁכָל הַשְּׁלִטוֹן נִמְצָא
 בְּאוֹתוֹ מִקּוֹם. דְּבַר אַחַר הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה
 נְּעִים וְגו' - אֵלוֹ אוֹתָם הַחֲבָרִים בְּשַׁעַה
 שֶׁהֵם יוֹשְׁבִים כְּאֶחָד וְלֹא נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה,
 בַּהֲתַחֲלָה הֵם נִרְאִים אֲנָשִׁים עוֹרְכֵי קָרֵב
 שְׂרוּצִים לְהַרְגַּז זֶה אֶת זֶה. אַחַר כֵּן חוֹזְרִים
 לְאַהֲבָה וְאַחְוָה. מַה אוֹמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא? הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נְּעִים שְׁכַת אַחִים
 גַּם יַחַד. גַּם - לְהַכְלִיל עִמָּהֶם שְׁכִינָה. וְלֹא
 עוֹד, אֶלָּא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִקְּשִׁיב
 לְדַבְּרֵיהֶם, וְיֵשׁ לוֹ נַחַת וְשִׂמְחָה בָּהֶם. זֶהוּ
 שְׁכַתּוֹב (מלאכי ג) אֲזַ נְדַבְּרוּ יְרֵאֵי ה' אִישׁ
 אֶל רֵעֵהוּ וַיִּקְשַׁב ה' וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתַּב סֵפֶר
 זְכָרוֹן לְפָנָיו וְגו'. וְאַתֶּם הַחֲבָרִים שֶׁל כָּאֵן,
 כְּמוֹ שֶׁהֵייתֶם בְּחִיבוֹת וְאַהֲבָה מִקְּדָם
 לְכֵן, כֵּן גַּם מִכָּאֵן וְהִלָּא לֹא תִפְרְדוּ זֶה
 מִזֶּה, עַד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמַח

— תהלים —

וְאֵם תֹּאמֶר, (שם) כָּטַל חֶרְמוֹן שִׁירַד עַל
הַרְרֵי צִיּוֹן, וְלֹא כָתוּב שֶׁמֶן אֶלָּא טַל?
אֶלָּא הוּא שֶׁמֶן וְהוּא טַל. אוֹתוֹ הַטַּל הוּא
שֶׁהַטַּיִל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵהַשֶּׁמֶן הָעֲלִיּוֹן.
שְׂאוֹתוֹ הַשֶּׁמֶן יוֹצֵא לְצַד הַיָּמִין. שְׂנִים הֵם
- יֵין וְשֶׁמֶן, וְהִלְכוּ לְשְׁנֵי צְדָדִים - הַיֵּין לְצַד
שְׂמָאל, וְהַשֶּׁמֶן לְצַד יָמִין. וּמֵצַד הַיָּמִין
יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת לְעוֹלָם, וּמֵשֶׁם נִמְשַׁחַת

הַמְּלָכוֹת הַקָּדוֹשָׁה. וּמִשׁוּם שֶׁהַשֶּׁמֶן הָיָה
נִתְקַן לְמִטָּה בְּרֵאשׁוֹנָה, הַשֶּׁמֶן מְזִמֵּן
לְמַעַלְהָ הַרְקַת הַבְּרָכוֹת. בֹּא רְאֵה,
מֵהַהֲתַעֲוֵרוֹת שֶׁל הַשֶּׁמֶן הַזֶּה שֶׁלְּמַעַלְהָ
בֹּא לְהַרְיֵק עַל דָּוִד וּשְׁלֹמֹה לְהַתְּבַרֵּךְ [על]
בְּנוֹ. מִנֵּיִן לָנוּ? שֶׁכָּתוּב וַיַּעֲמֵד הַשֶּׁמֶן. כָּתוּב
כֹּאן וַיַּעֲמֵד, וְכָתוּב שָׁם (ישעיה יא) שֶׁרֶשׁ יִשִּׁי
אֲשֶׁר עָמַד לְגַם עַמִּים.

קלד « שיר הפעלות הנה ברכו את יהוה כל עבדי יהוה
העומדים בבית יהוה בלילות: ב שאו ידיכם קדש וברכו את
יהוה: ג וברכך יהוה מציון עשה שמים וארץ:

שימוש תהלים

לאומרו קודם התלמוד

הנה ברכו את ה' (קלד, א): [שימוש תהלים לפרק קלד] טוב לומר אותו קודם תלמודו.

זוהר תהלים

חזקה היה יושב לפני רבי יצחק. קמו
בחצות הלילה ללמד תורה. פתח רבי
יצחק ואמר, (תהלים קלד) הנה ברכו את ה'
כל עבדי ה' וגו'. הפסוק הזה הרי פרשוהו
החברים והרי נתבאר, אבל השבח הזה
הוא של כל בני האמונה, ומי הם בני
האמונה? אותם שמשתדלים בתורה
ויודעים ליחד את השם הקדוש פראוי.
והשבח של אותם בני האמונה, אותם
שעומדים בחצות הלילה לעסק בתורה
ונדבקים בכנסת ישראל לשבח את הקדוש
ברוך הוא בדברי תורה.

בא ראה, בשעה שאדם קם בחצות הלילה
לעסק בתורה ורוח צפון מתעוררת
בחצות הלילה, אותה אילת עומדת
ומשבחת את הקדוש ברוך הוא. ובשעה
שהיא עומדת, כמה אלפים וכמה רכבות
עומדים עמה במקומם, וכלם מתחילים
לשבח את המלך הקדוש. אותו מי שזכה
וקם בחצות הלילה לעסק בתורה, הקדוש
ברוך הוא מקשיב לו, כמו שבארנו,
שכתוב (שיר ח) היושבת בגנים חברים
מקשיבים לקולך השמיעני. וכל אותם
אוכלוסים של מעלה וכל בני התשבחת
שמזמרים לרבונם, כלם שוככים בשביל

כל אדם בעולם, כלם ראויים לברך את
הקדוש ברוך הוא

הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' וגו' (קלד, א):
[זוהר ח"א פ' תולדות (דף קלו.)] פתח רבי
יהודה ואמר, (תהלים קלד) הנה ברכו את ה'
כל עבדי ה' וגו'. הפסוק הזה בארונה.
אבל בא ראה, הנה ברכו את ה', ומי הם
שראויים לברך את הקדוש ברוך הוא? כל
עבדי ה', משום שכל אדם בעולם
מישראל, אף על גב שכלם ראויים לברך
את הקדוש ברוך הוא, הברכה שבשבילם
יתברכו העליונים והתחתונים מה היא?
אותה שמברכים אותו עבדי ה', ולא כלם.
ומי הם שברכתם ברכה? העומדים בבית
ה' בלילות. אלה הם שעומדים בחצות
הלילה ומתעוררים לקרא בתורה, אלו
עומדים בבית ה' בלילות, שהרי אז בא
הקדוש ברוך הוא להשתעשע עם
הצדיקים בגן עדן.

שבח של אותם בני האמונה אותם
שעומדים בחצות הלילה לעסק בתורה

שאו ידיכם קדש וברכו את ה' וגו' (קלד,
א): [זוהר ח"א פ' ויקרא (דף ק"ג.)] רבי

— זוהר תהלים —

אתה תברך את הקדוש ברוך הוא ממקום שנקרא קדש עליון, והוא יברך אותך ממקום שנקרא ציון, שאתה והגבירה תתברכו כאחד. כמו שהזווג שלכם היה כאחד לשבח את המלך, כך מאותו מקום שמתברכת כנסת ישראל, מאותו מקום יזמין לך ברכות. זהו שכתוב יברך ה' מציון וראה בטוב ירושלים. מי הוא טוב ירושלים? אותן ברכות שיוצאות לה מהמלך על ידי אותה דרגת צדיק הקדושה. ועל כן, יברך ה' מציון וראה בטוב ירושלים, והכל דבר אחד. וראה בנים לבניך וגו'. וראה בנים לבניך - יפה, מה זה שלום על ישראל? מה צריך כאן על ישראל? אלא משום שמרבה שלום למעלה, שפאשר הוא זוכה לכל זה, מרבה שלום למעלה ולמטה. שלום על ישראל, סתם. והשלום הוא שבחם של עליונים ותחתונים, שבח הוא של כל העולמות, ודברי תורה מרבים שלום בעולם, שכתוב (שם כט) ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.

התשבת של אותם שעסקו בתורה, ומכריזים ואומרים: (תהלים קלד) הנה ברכו את ה' כל עבדי ה'. אתם ברכו את ה', אתם שבחו את המלך הקדוש, אתם עטרו את המלך. ואתה האיילת מתעטרת באותו אדם, ועומדת לפני המלך ואומרת: ראה באיזה בן באתי לפניך, באיזה בן התעוררתי אליך. ומי הם שהשבח כלו שלהם לפני המלך? וחוזר ואמר, העומדים בבית ה' בלילות, אלו נקראים עבדי ה', אלו ראויים לברך את המלך, וברכתם ברכה, זהו שכתוב (שם) שאו ידיכם קדש וברכו את ה' וגו'. אתם ראויים שהמלך הקדוש יתברך על ידיכם, והברכה שעל ידיכם ברכה היא.

שאו ידיכם קדש. מהו קדש? המקום העליון שמעין הנחל העמק יוצא ממנו, שכתוב ונהר יצא מעדן להשקות. ועדן הוא שנקרא קדש עליון, משום כך שאו ידיכם קדש. ואדם שעושה כן וזוכה לזה, מה מכריזים עליו? יברך ה' מציון,

כח לחודש

קלה א תללויה תללו את שם יהוה תללו עברי יהוה :
 ב שעמדים בבית יהוה בחצרות בית אלהינו : ג תללויה
 פי טוב יהוה זמרו לשמו כי נעים : ד כי יעקב בחר לו יה ישראל
 שימוש תהלים

למי שיש לו מחשבת עבודה זרה שישוב בתשובה

הללו את שם ה' (קלה, א): [שימוש תהלים לפרק קלה] לשוב בתשובה שלמה לפני ה'. יאמר אותו
 בכל יום אחר תפלתו בשחרית במנחה ובערבית ורוח נכון יתחדש בקרבו.

זוהר תהלים

ממה שגלה הכתוב ידענו שהקדוש ברוך
 הוא נטל את יעקב לגורלו, שכתוב (דברים
 לב) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך
 הוא התרצה בהם להדבק בהם ולהיות
 להם חלק ושהם יהיו בחלקו

כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו (קלה,
 ד): [זוהר ח"ב פ' בשלח (דף מ"ח:)] ועוד ויסר
 את אפן מרכבתיו - בא ראה, אשרי חלקם
 של ישראל שהקדוש ברוך הוא התרצה
 בהם להדבק בהם ולהיות להם חלק,
 ושהם יהיו בחלקו. זהו שכתוב (דברים יג)
 ובו תדבקון. וכתוב (שם ד) ואתם הדבקים
 בה' אלהיכם. בה' ממש. וכתוב (תהלים קלה)
 כי יעקב בחר לו יה. וכתוב כי חלק ה' עמו
 יעקב חבל נחלתו. שהוציא אותם מזרע
 קדוש להיות חלקו, ועל זה נתן להם תורה
 קדושה עליונה גנוזה אלפים שנים עד
 שלא נברא העולם, והרי זה נאמר. ומשום
 אהבתו נתן אותה לישראל ללכת אחריה
 ולדבק בה.

כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו (קלה,
 ד): [זוהר ח"ב פ' תרומה (דף קכ"א:)] ידבר ה'

לא ידענו מי בחר את מי - אם הקדוש
 ברוך הוא בחר את יעקב, אם יעקב בחר
 לו את הקדוש ברוך הוא

כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו (קלה,
 ד): [זוהר ח"א פ' ויצא (דף קס"א:)] ויחמנה -
 מה זה ויחמנה? בא ראה, בשעה שרוח
 צפון נושבת, המים קופאים ולא נמשכים
 לחוץ ולא משקים, משום שהדין תלוי,
 וקר הצפון מקפיא את המים.
 וכשמתעוררת רוח הדרום, מתחממים
 המים והקפאון שלהם עובר ושופעים. אז
 הכל משקים, משום שהחם של הדרום
 מפשירים המים, וכלם מתחממים
 ושמחים לשתות מאותו הקר של הצפון
 שהיה להם בראשונה. זהו שכתוב
 ויחמנה. ויחמנה, והרי [ולא] כתוב ויחמו.
 אלא שהם כלם נקבות. ועל זה התפנן
 יעקב לעשות מעשה בחכמה, וזהו שכתוב
 ויקח לו יעקב מקל לבנה לח וגו'. פתח
 [רבי אלעזר] ואמר, כי יעקב בחר לו יה
 ישראל לסגלתו. בא ראה, כי יעקב בחר לו
 יה, עד כאן לא ידענו מי בחר את מי - אם
 הקדוש ברוך הוא בחר את יעקב, אם
 יעקב בחר לו את הקדוש ברוך הוא, אלא

זוהר תהלים

ובאותו אור נסתר הפה בו מי שלא הכה, האיר בו מי שלא האיר, ואז יצא אור אחד שהוא עדון לעדון, להשתעשע, לגנוז אור דקיק ונסתר בתוך אותו האור. ואותו אור שהוא עדון לעדון, נסתר, התקיימו (ג'קמו) ונתקנו בו ששה רשומים שלא ידועים, פרט לאותו אור דקיק כשנכנס להגנוז עדון בעדון, אור באור. והאור הזה שיוצא מתוך האור הדקיק, הוא מפחיד ואימתני ותקיף יותר, וזה התפשט ונעשה עולם אחד שמאיר לכל העולמות, עולם נסתר שלא ידוע כלל, ובתוכו דרים שש רבוא אלה של אותם דירים וחילות ומחנות העליונות. וכיון שהוציא אותם ונתקנו כאחד, אז הוא חבור אחד, והם סוד של אות וי"ו שהתחברה באותו עולם נסתר, ואז כתוב פי יעקב בחר לו יה. כשיוצא וי"ו ונתקן מתוך י"ה, אז ישראל לסגלתו. לשאר בני העולם לא נתנה רשות לעלות כן, אלא רק לסגלתו, מקום שנוטל וכונס הכל, וזוהי דרגה למטה, ומתוך זה נוטלים למעלה בסתר הרצון, אבל לא בגלוי כמו שנטל יעקב. זהו שכתוב ויקחו לי תרומה.

מה זה לסגלתו? אמר לו שלשת האבות נקראו סגלה

פי יעקב בחר לו יה וגו' (קלה, ד): [זוהר ח"ג פ' במדבר (ד' ק"ט) פתח ואמר, (במדבר כג) מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם ה'. בא ראה, כמו שיש למעלה יש למטה. למעלה יש ימין ויש שמאל - למטה ישראל והעמים. ישראל אחרים לימין בקדשת המלך הקדוש. העמים עובדי

אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו'. רבי חייא פתח, (תהלים קלה) פי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו. כמה חביבים ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שהתרצה בהם ורצה להדבק בהם ולהתקשר עמם, ועשה אותם עם יחידי בעולם, שכתוב (שמואל ב ז) ומי כעמך פִּי־יִשְׂרָאֵל גוי אחד בארץ, והם התרצו בו והתקשרו בו. זהו שכתוב פי יעקב בחר לו יה, וכתוב (דברים לב) פי חלק ה' עמו. ונתן לשאר העמים שליטים גדולים ממנים עליהם, והוא נטל את ישראל לחלקו.

פי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו (קלה, ד): [זוהר ח"ב פ' תרומה (ד' קכ"ו)] בא וראה, פי יעקב בחר לו יה - סוד עליון למעלה. כיון שהשלים ונקרא ישראל, אז לסגלתו, נטל הכל בכל הצדדים, ונטל למעלה ונטל למטה, ונשלם בכל. אמר רבי שמעון, הרי שנינו, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, חקק בחקיקותיו של סודות האמונה תוך קלפות בסודות עליונים, וחקק למעלה וחקק למטה, והכל בסוד אחד, בסוד גלופי השם הקדוש יהו"ה, ששולט באותיותיו מעלה ומטה, ובסוד זה נתקנו העולמות - העולם העליון והעולם התחתון.

העולם העליון נתקן בסוד של אות י', נקדה עליונה ראשונה שיצאה מתוך הנסתר והגנוז שלא ידוע, ולא עומד להודע ולא נודע כלל, עליה של סוד האין סוף, ומתוך סתר זה מאיר אור אחד דקיק ונסתר, כולל בתוכו כלל כל האורות.

לְסִגְלָתוֹ: הַ כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה וְאֶרְוֵנִי מִכָּל אֱלֹהִים
וְכָל אֲשֶׁר חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיָּמִים וְכָל תְּהוֹמוֹת:
וּמַעַלָּה נְשָׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לְמַטֵּר עָשָׂה מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו:
ח שֶׁהִבָּה בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם מֵאֲדָם עַד בְּהֵמָה: ט שָׁלַח אֹתוֹת וּמִפְתֵּי־בַתוֹכְכִי

זוהר תהלים

שישאל בגלות, היא ודאי הולכת כנחש. נחש, כשהוא (בדין) כופף ראשו לעפר, עולה הזנב, שולט ומכה את כל אותם שנמצאים לפניו. אף כך כעת בגלות - כגון זה הראש כפוף לעפר, והזנב שולט. מי עשה שהזנב יעלה למעלה, ישלט ויכה? הראש שמתכופף למטה. ועם כל זה, מי מנהיג את הזנב ומי מסייע למסעיו? זה הראש. אף על גב שהוא כפוף לעפר, הוא מנהיג את מסעיו. בגלל זה, קולה כנחש ילך.

ועכשיו, שאר העמים שהם אֲחוּזִים בְּזָנְבָם, עולים למעלה, ושולטים ומכים, והראש כפוף לעפר, כמו שנאמר (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום וגו'. ועם כל זה, הראש הזה מנהיג את הזנב ושומר (ומסיע) אותו, כמו שנאמר (שיר השירים א) שִׁמְנֵי נִטְרָה אֶת הַכֶּרְמִים. אלה עמים עובדי כוכבים ומזלות, שהם הזנב. בא רבי יהודה, ונשק ידיו ואמר, אלמלא לא שאלתי דבר בעולם, אלא ששאלתי זה והרוחתי אותו - די לי, שעכשיו ידעתי עמים עובדי כוכבים ומזלות ושלטונם איך מנהג. אשרי חלקם של ישראל, שעליהם כתוב (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה וגו'. אמר לו רבי אלעזר, מה זה לסגלתו? אמר לו, שלשת האבות הללו נקראו סגלה, בין למעלה בין למטה, כמו

כוכבים ומזלות לשמאל, לצד רוח הטמאה. וכלם למטה מכל דרגות השמאל. וכל הדרגות אֲחוּזוֹת זו בזו עד שתליות מהראש. וכמו שהראש נוסע, באותו הגון נוסע הזנב, שהוא תחתון. מה הטעם? משום שאחוז בו. ומשום זה העמים עובדי כוכבים ומזלות, באותו צד הטמאה שלהם כך מנהגים. בלעם השתמש בכל הדרגות התחתונות, והוא היה רואה בתחתון הזה, שהוא הזנב, שלא יכול להתנהג אלא בראש. משום כך אמר מה אקב לא קבה אל, (שהוא הראש משום) שאותו הראש העליון אינו נמצא בדין באותם הימים. ואף על גב שהאל הזה בארנו, המלכות הקדושה הזו לוקחת שם כמו הכל, והטוב והחסד של העולם הזה, (בארנו במקום אחר עליון, והוא טוב וחסד של העולם, המלכות הקדושה הזו לוקחת שם כמו שלמעלה) ומשום זה נקראת אל, אלא שהוא זועם בכל יום, שנמצא בו דין.

ובא ראה, אל שדי בארנו שבו הנאת העולם, והוא אמר לעולם די. שהרי האל זה הוא שמזדוג עמו, ומשום כך נקרא אל שדי, אל של שדי. ועל זה מה אקב לא קבה אל. משום כך, כמו שמתעורר הראש - כך מתעורר התחתון. בכה רבי אלעזר, פתח ואמר, (ירמיה מו) קולה כנחש ילך וגו'. כעת (כמו זה)

מִצָּרִים בְּפָרְעָה וּבְכָל עֲבָדָיו: י שְׁחַבְּהָ גֵוִים רַבִּים וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים:
 יא לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעֹג מֶלֶךְ הַכְּשֵׁן וְלָבֶל מִמְּלֻכּוֹת בְּנֻעַן: יב וְנָתַן אֲרָצָם
 נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: יג יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה וְכָרַךְ לְדָר
 וָדָר: יד כִּי יָדִין יְהוָה עַמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנַחֵם: טו עֲצַפֵּי הַגֵּוִים כָּסַף וְזָהַב
 מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: טז פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יֵרְאוּ: יז אֲזִינִים לָהֶם
 וְלֹא יֵאָזִינוּ אֵף אֵין יֵשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם: יח כְּמוֹתֵם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם כָּל אֲשֶׁר בְּיַמֵּי בָהֶם:
 יט בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת יְהוָה בֵּית אַחֲרָן בָּרְכוּ אֶת יְהוָה: כ בֵּית

זוהר תהלים

זה כְּהֵנִים לְוִים וְיִשְׂרָאֵלִים, וְהִפְלֵ אָחֵד. וְאַלְהָ סִגְלָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעַלָּה וּסְגֻלָּתוֹ לְמַטָּה, וְזֶהוּ שֶׁפְּתוּב (שְׁמוֹת יט) וְהֵייתֶם לִי סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים.

וְנָתַן אֲרָצָם נַחֲלָה וְגו' (קלה, יב) | זוהר ח"ג (דף עב:) זוהר תורה] וְנָתַן אֲרָצָם נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. אִמַר רַבִּי יְהוּדָה לְמַדְנָו כְּתוּב (יִרְמִיָּה ב) וְתַבּוּאוֹ וְתַטְמָאוֹ אֶת אֶרְצִי וְנַחֲלַתִּי שְׁמַתֶם לְתוֹעֵבָה, אֲשֶׁרִי חִלְקוּ מִי שְׁזוּכָה בַחֲיָיו לְשֵׁים מְדוּרוֹ בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, שְׁכַל מִי שְׁזוּכָה לֵה זוּכָה לְהַמְשִׁיךְ עֲלָיו מִטַל הַשָּׁמַיִם שֶׁלֹּמַעֲלָה הַיּוֹרֵד עַל הָאֶרֶץ, וְכַל מִי שְׁזוּכָה לְהַתְקַשֵּׁר בַחֲיָיו בְּזֹאת הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, זוּכָה לְהַתְקַשֵּׁר אַח"כ בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיוֹנָה, וְכַל מִי שֶׁלֹּא זָכָה בַחֲיָיו וּמַבִּיאִים לוֹ לְהִקְרַב שָׁם, עֲלָיו כְּתוּב וְנַחֲלַתִּי שְׁמַתֶם

לְהַחֲזִיר הַפְּקֻדוֹן לְרַבּוֹנֵי.

זו הזוהר

עוֹשֶׂה זֹאת לְבַעֲבוֹר אִיזוֹ הַטְּבָה שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, וְלִכְךָ הִיָּה רַב הַמְּנוּנָא מִתְרַץ עֲצָמוֹ וְהִבִּין לָהֶם שְׁעוֹשֶׂה זֹאת רַק מִשּׁוּם שְׁנַתְמַעֲטוֹ כַחֲתִּינוֹ וְאִין בִּיכּוּלְתוֹ עוֹד לְנַהֵג יִשִּׁיבָה כִּי מִרְגִישׁ בְּעֲצָמוֹ שֶׁקְרָב קָצוֹ:

קְסוֹ. יֵשׁ לוֹמַר שֶׁרַב הַמְּנוּנָא הַכִּיר שְׁבַעֲיָנִי תַלְמִידָיו אִין נִכּוֹן הַדְּבַר מֵה שְׁעוֹלָה מִבְּבַל לֹא"י, כִּי בְּבַל הִיָּה מְנַהֵג יִשִּׁיבָה, מֵה שֶׁלֹּא יוּכַל לַעֲשׂוֹת כַּךְ בֹּא"י, נִמְצָא שִׁישׁ בִּזְה בִּטּוֹל תוֹרָה, וְהִלָּא תַלְמוּד תוֹרָה כְּנֶגֶד כָּל, וְהִרְהוֹר אַחֲרֵי רַבִּים שְׁאוּלֵי

חֲלוּי בָּרְכוּ אֶת יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה : כֹּה בְּרוּךְ
יְהוָה מְצִיּוֹן שְׁכֵן יְרוּשָׁלַם הַלְלוּהָ:

== זוהר תהלים ==

מאת ה' מן השמים. ולא זה לבדו, אלא
אפלו שליח אחד לפעמים (ממש) נקרא
בשם המלך. דבר אחר ברוך ה' מציון -
מאיזה מקום נודע הקדוש ברוך הוא
שהוא ברוך? חזר ואמר מציון, ממקום
של ציון נודע שהוא ברוך. מה הטעם?
משום שכתוב (תהלים קלד) כי שם צנה ה'
את הברכה וגו'. אמר לו רבי ייסא, אשרי
חלקך שזכית לכל זה. אשרי אותם
שעוסקים בתורה. שכל מי שעוסק בתורה
כאלו אחז בקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב
(דברים ה) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים
כלכם היום.

כל מי שעוסק בתורה כאלו אחז בקדוש
ברוך הוא

ברוך ה' מציון שכן ירושלים הללויה (קלה,

כא): [זוהר ח"ג פ' ויקרא (דף טו) עוד פתח

ואמר, (תהלים קלה)] ברוך ה' מציון שכן

ירושלים הללויה. וכי מציון הוא ברוך?

והרי מהנהר העמק העליון הוא ברוך!

אלא ברוך ה', כשמאירה הלבנה מאור

השמש ומתקרבים זה לזו, ולא מוסר

האור הזה מזה. ולפעמים שהלבנה נקראת

בשם המלך, כמו שהוא נקרא יהו"ה, כך

היא נקראת יהו"ה, כמו שנאמר (בראשית יט)

וה' המטיר על סדם ועל עמרה גפרית ואש

קלו א הודו ליהוה ^{תקנת חסדו} בי טוב בי לעולם חסדו: ב הודו לאלהי ^{תקנת חסדו}
האלהים ^{תקנת חסדו} בי לעולם חסדו: ג הודו לארני הארנים ^{תקנת חסדו} בי לעולם חסדו:
ד לעשה נפלאות גדלות לבדו ^{תקנת חסדו} בי לעולם חסדו: ה לעשה השמים בתבונה ^{תקנת חסדו} בי

להודות על זדונות

הודו לה' כי טוב (קלו, א): [שימוש תהלים לפרק קלו] טוב לאמרו להודות על הזדונות.

זוהר תהלים

האדם, וכמה נסים מרחיש להם בכל יום, ולא יודע, רק הוא בלבדו. אדם קם בבקר ונחש בא להרגו, והאדם שם רגלו על ראשו והורגו, ולא ידע בזה האיש, פרט לקדוש-ברוך-הוא בלבדו - הוי לעשה נפלאות גדלות לבדו. אדם הולך בדרך ולסטים מחכים להרגו, בא אחר ונתן כפר תחתיו והוא נצל, לא ידע הטוב שעשה לו הקדוש ברוך הוא והנס שהרחיש לו, רק הוא בלבדו - הוי לעשה נפלאות גדלות לבדו. לבדו עשה ויודע, ואחר לא יודע.

אמר לחברים, חברים, מה ששאלתי לערבים האלה שנמצאים תמיד בשדות אם קול החברים שהם משתדלים בתורה שמעו, שהרי רבי שמעון ורבי אלעזר בנו ושאר החברים הלכו לפנינו ולא ידעו מאתנו, ושאלתי לערבים הללו עליהם, שידעתי שקולו של רבי שמעון ירגזו שדות והרים, והם גלו לי מה שלא ידעתי. עד שהיו הולכים, אותם ערבים חזרו אליו. אמרו לו, זקן זקן, אתה שאלתנו מימי העולם, ולא שאלת על יום זה, שראינו תמיהה על תמיהה. ראינו חמשה בני אדם יושבים, וזקן אחד יחד אתם, וראינו עופות מתכנסים ופורשים כנפים על ראשיהם, אלו הולכים ואלו

מעשה: לעשה נפלאות גדלות לבדו בי לעולם חסדו כמה טובות עשה הקב"ה עם בני האדם

לעשה נפלאות גדלות לבדו ^{תקנת חסדו} בי לעולם

חסדו (קלו, ד): [זוהר ח"ג פ' בלק (דף

ט) רבי פנחס היה הולך לראות את בתו, אשתו של רבי שמעון, שהיתה חולה, והיו הולכים אתו החברים, והוא רכב על חמורו. עד שהיה הולך בדרך, פגע בשני ערבים. אמר להם, בשדה זה התעורר קול מימי העולם. אמרו לו, מימי העולם אין אנו יודעים, מימינו אנו יודעים. שהרי יום אחד היו אותם לסטים מקפחים דרכים של אנשים באותו שדה, ופגעו באותם יהודים ורצו לקפחם, ונשמע מרחוק בשדה הזה קול החמור הזה שנער פעמים, ובאה שלהבת אש באותו קול (באותו שדה) ושרף אותם, ונצלו אותם יהודים. אמר להם, ערבים, בדבר זה שאמרתם לי, תנצלו יום זה מלסטים אחרים שמחכים לכם בדרך. בכה רבי פנחס ואמר, רבוץ העולם התרחשות נס זה עשית בגללי, ונצלו אותם יהודים ולא ידעתי. פתח ואמר, (תהלים קלו) לעשה נפלאות גדלות לבדו בי לעולם חסדו. כמה טובות עשה הקדוש ברוך הוא עם בני

—== זוהר תהלים ==—

ומשום זה את השירה הזאת, נקבה. אבל כּאן אַרְוֹן וּמָה שֶׁהִיא בְּתוֹכוֹ יֵצֵא, וּמִשׁוֹם אוֹתוֹ שֶׁהִיא גָּנוּז בְּתוֹכוֹ נֹאמֵר שִׁיר חֲדָשׁ, זָכַר. כִּי נִפְלְאוֹת עֲשָׂה - מֵה שֶׁעֲשָׂה לִפְלִשְׁתִּים וּמָה שֶׁעֲשָׂה לְעַבְדֵּה זָרָה שְׁלֵהֶם. הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוּ, לְמִי? לְעֲצֻמוֹ. מִי זֶה עֲצֻמוֹ? אוֹתוֹ מְזֻמֹּר עֲצֻמוֹ, וְרוּחַ עֲלִיוֹנָה קְדוֹשָׁה גָּנוּזָה בּוֹ. יְמִינוּ - אוֹתוֹ שִׁירֵשׁ הַזֶּקֶן, וְזוֹ יְמִינוּ, שֶׁהַחֲזִיק בְּאוֹתוֹ מְזֻמֹּר וְלֹא הִשְׁאִירוּ בְּיַד אַחֵר.

כּאן יֵשׁ לְגַלוֹת דְּבַר אֶחָד: כֹּל פֶּעַם שֶׁאוֹתוֹ יְמִין הִיָּה לְהַרְחִישׁ נֶס, הִיָּה מְחִזֵּק בְּמְזֻמֹּר זֶה וְשֵׁם אוֹתוֹ לְפָנָיו לְהַחֲזִיק בּוֹ, כֹּאבֵא שֶׁמְחִזֵּק יְמִינוּ בְּחִזָּה בְּנוֹ לְפָנָיו וְאוֹמֵר: מִי הוּא שִׁיקְרָב לְבָנִי? כִּיֵּן שֶׁסָּרַח לְגַבִּי אָבִיו, שֶׁם אָבִיו יָדִיו עַל כְּתָפָיו לְאַחֵר, וְזָרְקוּ בְיָדֵי שׁוֹנְאָיו. כְּבִיכּוֹל בְּהַתְחַלָּה כְּתוּב, (שְׁמוֹת טו) 'מִיֵּנָה ה' נֹאדָרִי בְּכַח. בְּכַח מִי? אוֹתוֹ הַנּוֹדֵעַ. בְּעַרְבִית קוֹרְאִים לְחִזָּה כַח. אוֹתוֹ יְמִין נֹאדָרִי וְנִתְחַזֵּק בְּכַח. מִי הוּא שִׁיקְרָב לְבָנִי. אַחֵר כֶּף מֵה כְּתוּב? (אִיכָה ב) הַשִּׁיב אַחֵר יְמִינוּ מִפְּנֵי אוֹיֵב. שֶׁם יְמִינוּ עַל כְּתָפוֹ וְדָחָה אוֹתוֹ לְיָדֵי שׁוֹנְאָיו. בְּהַתְחַלָּה יְמִינוּ לְפָנָיו בְּחִזָּהוּ לְהַתְחַזֵּק בּוֹ, וְאַחֵר כֶּף לְאַחֲרָיו עַל כְּתָפָיו לְדַחֲתוֹ אוֹתוֹ. וְכֵאֵן - הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוּ וְזוֹרֵעַ קָדְשׁוֹ, שְׁתֵּי זְרוּעוֹת לְהַתְחַזֵּק בּוֹ. שְׂאֵם אוֹתָן פְּרוֹת שְׁלֵא הַתְּרַגְלוּ בְּנִסִּים, אֲלֵא אוֹתָהּ שַׁעָה בְּגַעֲיָה שְׁלֵהֶן אִמְרוּ שִׁירָה זוֹ, נְעִירַת חֲמוֹר הַזֶּקֶן הַחֲסִיד שְׁרָגִיל בְּנִסִּים עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה שֶׁאִמְרַת שִׁירָה. חֲבָרִים, אִם תִּאֲמְרוּ שֶׁאֵין דְּרָכּוֹ שֶׁל הַחֲמוֹר בְּכַף מִיוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, צָאוּ וְרָאוּ אֶתְוֹן

שְׂבִים, וְהִצֵּל לֹא עָבַר מֵעַל רִאשֵׁיהֶם, וְאוֹתוֹ זֶקֶן הָרִים קוֹלוֹ עֲלֵיהֶם, וְהֵם שׁוֹמְעִים. אָמַר, עַל זֶה שֶׁאֲלַתִּי. עַרְבִים עַרְבִים, תִּלְכוּ, וְדַרְךְ זוֹ תִּהְיֶה תְקִינָה לְפָנֵיכֶם בְּכֹל מֵה שֶׁתִּרְצוּ. שְׁנֵי דְבָרִים אִמְרַתֶּם לִי שֶׁשִּׁמְחַתִּי בְהֵם. הִלְכוּ. אִמְרוּ לוֹ הַחֲבָרִים, אוֹתוֹ מְקוֹם שְׂרָבִי שֶׁמְעוֹן שְׂרוּי בּוֹ, אֵיךְ אָנוּ יוֹדְעִים? אָמַר לָהֶם, תִּשְׁאִירוּ לְבַעַל פְּסִיעוֹת הַבְּהֵמוֹת שֶׁהוּא יְדָרִיךְ פְּסִיעוֹתָיו לְשֵׁם. לֹא הִיָּה טוֹעֵן חֲמוֹרוֹ, וְחֲמוֹרוֹ סָטָה מִהַדָּרֶךְ שְׁנֵי מִלִּין, וְהִלָּךְ לְשֵׁם. הַתְחִיל לְנַהֵר שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, יָרַד רַבִּי פְּנַחֵס וְאָמַר לְחֲבָרִים, נִקּוּם לְקַבֵּל סֶבֶר פְּנֵי הַיָּמִים, שֶׁעֲכָשׁוּ יֵצְאוּ אֵלֵינוּ פְּנִים גְּדוֹלוֹת וּפְנִים קְטָנוֹת. שְׁמַע רַבִּי שֶׁמְעוֹן נִהַרַת הַחֲמוֹר, אָמַר לְחֲבָרִים, נִקּוּם שֶׁהָרִי קוֹל (שְׁמַחַת) הַחֲמוֹר שֶׁל הַזֶּקֶן הַחֲסִיד הַתְּעוֹרֵר אֵלֵינוּ. קָם רַבִּי שֶׁמְעוֹן וְקָמוּ הַחֲבָרִים.

פְּתַח רַבִּי שֶׁמְעוֹן וְאָמַר, (תְּהִלִּים צח) מְזֻמֹּר שִׁירוֹ לְה' שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עֲשָׂה וְגו'. מְזֻמֹּר, זְקוּף טַעַם לְמַעְלָה, (שִׁיר יתוּם קְרָאנוּ לזֶה) לְמָה? אֲלֵא רְשׁוּם טַעַם גְּדוֹל, שֶׁהָרִי בֵּא אוֹתוֹ מְזֻמֹּר מִתְעַטֵּר בְּעִטְרַת עֲלִיוֹנָה לְמַעְלָה עַל רִאשׁוֹ וּבֵא זְקוּף. מִי אָמַר שִׁירָה זוֹ? אוֹתָן פְּרוֹת בְּאוֹתָן גְּעִיּוֹת שֶׁהָיוּ גוֹעוֹת. שִׁירוֹ לְה' שִׁיר חֲדָשׁ, לְמִי הָיוּ אוֹמְרוֹת שִׁירוֹ? לְכֶמָה מְרַכְבוֹת, לְכֶמָה מְמַגִּים, לְכֶמָה דְּרָגוֹת, שֶׁהָיוּ בְּאֵים שֶׁם וְיֵצְאוּ לְקַבֵּל אֶת הָאֲרוֹן (סוֹס), וְלָהֶם הָיוּ אוֹמְרוֹת. שִׁירוֹ לְה' שִׁיר חֲדָשׁ - זָכַר. מֵה הַטַּעַם כֹּאן שִׁיר, וּמִשָּׁה אִמְרַת שִׁירָה, נִקְבְּהָ? אֲלֵא שֶׁם בְּמִשָּׁה אַרְוֹן אֶחָד (לַחֹד). זֹאת, יֵצְאָה מִהַגְּלוּת הִיא וְאוּכְלוּסִיָּה, וְלֹא יוֹתֵר,

לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: וְלִרְקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם בִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: וְלַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים

זוהר תהלים

בֵּין כֶּף רְאוּ אֶת רַבִּי פִּנְחָס שֶׁהָיָה בָּא. הַגִּיעוּ אֵלָיו, בָּא רַבִּי פִּנְחָס וְנָשַׁק אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, נִשְׁקַתִּי אֶת פִּי ה', הַתְּבַשֵּׁם בְּבִשְׁמִים שֶׁל גִּנְתּוֹ. שְׁמַחוּ כַּאֲחַד וַיֵּשְׁבוּ. כִּינּוֹן שִׁישְׁבוּ, פָּרְחוּ כָּל אוֹתָם עוֹפוֹת שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים צַל וְהַתְּפָזְרוּ. הַחֲזִיר רָאָשׁוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהָרִים לָהֶם קוֹל וְאָמַר, עוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם! אֵינְכֶם מְשַׁגִּיחִים בְּכַבּוֹד רְבוּנְכֶם שְׁעוֹמֵד כָּאֵן?! עֲמַדוּ, וְלֹא לָקַחוּ מִמְּקוֹמָם, וְלֹא קָרְבוּ אֵלָיו. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, אָמַר לָהֶם שִׁילְכוּ לְדַרְכָּם, שֶׁהָרִי לֹא נִתְּנוּ לָהֶם רְשׁוֹת לְחֹזֵר? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יָדַעְתִּי שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְהַרְחִישׁ לָנוּ נֶס. עוֹפוֹת עוֹפוֹת! לָכוּ לְדַרְכְּכֶם, וְאָמְרוּ לְאוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה עֲלֵיכֶם שֶׁהָרִי בַּהֲתַחֲלָה הָיָה בְּרִשְׁוֹתוֹ, וְכַעַת זֶה לֹא קִיָּם בְּרִשְׁוֹתוֹ. אָבֵל הַעֲלִינוּ אוֹתוֹ לְיוֹם הַסֵּלַע, כְּשֶׁעוֹלָה עֲנַן בֵּין שְׁנֵי חֲזָקִים, וְלֹא מִתְּחַבְּרִים. הַתְּפָזְרוּ אוֹתָם עוֹפוֹת וְהִלְכוּ. בֵּין כֶּף הָרִי שֶׁלֶּשָׁה אֵילָנוֹת מִתְּפַשְׁטִים בְּעֲנַפִּים לְשֶׁלֶּשָׁה צְדָדִים עֲלֵיהֶם, וּמַעֲיֵן מֵיִם נוֹבְעִים לְפָנֵיהֶם. שְׁמַחוּ כָּל הַחֲבָרִים, וְשְׁמַחוּ רַבִּי פִּנְחָס וְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, טָרַח גְּדוֹל הָיָה לְאוֹתָם עוֹפוֹת בַּתְּחִלָּה, וְטָרַח בְּעֲלֵי חַיִּים לֹא צָרִיכִים, שֶׁהָרִי כְּתוּב (תהלים קמה) וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲנִי לֹא הִטְרַחְתִּי אוֹתָם. אָבֵל אִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עֲלֵינוּ, אֵינְנוּ יְכוּלִים לְדַחֹת אֶת הַמִּתְּנוֹת שֶׁלוֹ. יֵשְׁבוּ תַּחַת אוֹתוֹ הָאֵילָן, וְשִׁתּוֹ מֵהַמַּיִם וְנִהְנֵנוּ שָׁם.

לְרַקַּע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם בִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ

(קלו, ו): [זוהר חדש פ' בראשית (דף יז.)]

בְּלַעַם הִרְשַׁע שֶׁנִּצְחָה אֶת בְּעָלְיָהּ בְּכָל. חֲמוּרוֹ שֶׁל רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֶאִיר עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְעוֹד, אֲתוֹן בְּלַעַם כְּשֶׁדִּבְרָה, מְלֹאךְ עֲלִיוֹן הָיָה עֲלֵיהָ מִלְּמַעְלָה.

כַּעַת יֵשׁ לְגַלוֹת. חֲבָרִים שְׁמַעוּ. פִּי הָאֲתוֹן שֶׁנִּבְרָא בְּעָרֵב שֶׁבַת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, הָעוֹלָה בְּדַעְתְּכֶם שֶׁהִפָּה הָיָה פְּתוּחַ מֵאוֹתוֹ זְמַן, אוֹ שֶׁתִּנְאֵי הַתְּנָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאוֹתוֹ זְמַן? לֹא כֶּף. וְסוּד כָּאֵן שֶׁנִּמְסַר לְחֲכָמִים שֶׁלֹּא מְשַׁגִּיחִים עַל טַפְשׁוֹת הַלֵּב. פִּי הָאֲתוֹן - דְּרַגַּת הָאֲתוֹנוֹת, אוֹתוֹ עֲלִיוֹן שֶׁל צַד נִקְבוֹת, אוֹתוֹ שֶׁהָיָה שְׂרוּי עַל אוֹתָהּ אֲתוֹן וְדָבַר מֵעֲלֵיהָ. וְכִשְׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדַרְגָּה זוֹ שֶׁנִּקְרָאת פִּי הָאֲתוֹן, סִתַּם אוֹתָהּ בְּתוֹךְ (הַאֲתוֹן) נִקְבַּ תְּהוּם רַבָּה, וְסִתַּם עֲלֵיהָ עַד אוֹתוֹ זְמַן. כְּשֶׁהִגִּיעַ אוֹתוֹ זְמַן, פָּתַח אוֹתוֹ נִקְבַּ, וַיֵּצֵא וְשָׂרָה עֲלֵיהָ וְדִבְרָה. כְּמוֹ זֶה, (במדבר טז) וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ. אֶת - לְרִבּוֹת דוּמָ"ה, שֶׁהוּא פִּי הָאָרֶץ. אֶת פִּי הָאֲתוֹן - לְרִבּוֹת קַמְרִיא"ל, שֶׁנִּקְרָא פִּי הָאֲתוֹן. פִּי הַבְּאֵר כְּמוֹ זֶה. מַה זֶה פִּי הַבְּאֵר? אוֹתָהּ דְּרַגָּה שֶׁהִיְתָה מְמַנֶּה עֲלֵיהָ לְמַטָּה, וְהִיא תַּחַת פִּי ה', וּמִיְהוּ? יְהִדְרִיא"ל שְׁמוֹ. שֶׁלֶּשֶׁת הַפִּיּוֹת הִלְלוּ נִבְרָאוּ עָרֵב שֶׁבַת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. בְּשַׁעַת שֶׁקִּדַּשׁ הַיּוֹם, עוֹלָה פִּי הַמְּמַנֶּה עַל כָּל יִתְרַ הַפִּיּוֹת, וּמִיְהוּ? אוֹתוֹ יוֹם שֶׁהִתְעַלָּה וְהִתְקַדַּשׁ בְּכָל, אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא (ישעיה נח) פִּי ה'. עָרֵב שֶׁבַת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת נִבְרָאוּ שְׂאֵר הַפִּיּוֹת. הַתְּקַדַּשׁ הַיּוֹם, עֲלָה הִפָּה שְׁשׁוּלֵט עַל הַכֹּל, פִּי ה'.

בי לעולם חסדו: ה את השמש לממשלת ביום כי לעולם חסדו: ט את הירח

זוהר תהלים

והיו עמו רבי יעקב בר אידי ורבי ייסא הקטן. עד שהיו הולכים, אמר רבי ייסא לרבי חייא, תמונה מה שכתוב (מלכים א ב) ולבני ברזלי הגלעדי תעשה חסד והיו באכלי שלחנך וגו'. אם כן, כל טוב ואמת לאכל על שלחנו ולא יותר, משאמר כאן והיו באכלי שלחנך. ועוד, לא כבוד המלך הוא שיאכל איש אחר על שלחן המלך, ולא צריך זה אלא המלך לבדו, וכך הגדולים שלו סביבו למטה ממנו.

אמר רבי חייא, לא שמעתי בזה דבר, ולא אמר. אמר לו לרבי יעקב בר אידי, ואתה שמעת בזה הדבר? אמר לו, אתם שיונקים בכל יום מדבש שמן העליון לא שמעתם, כל שכן אני. שאל את רבי ייסא, ואתה שמעת בזה דבר? אמר לו, אף על גב שאני תינוק ומלפני מספר ימים באתי אליכם ולא זכיתי מקדם לזה - אני כן שמעתי. פתח ואמר, (תהלים קלו) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. מה ראה דוד שבסיום ההלל הגדול סים כן בפסוק הזה? אלא שלשה שליטים הם למעלה שהקדוש ברוך הוא נודע בהם, והם סוד נכבד שלו, ואלה הם: מוח ולב וכבד. והם בהפך של העולם הזה. למעלה המוח נוטל בראש, ואחר כך נותן ללב, והלב נוטל ונותן לכבד, ואחר כך הכבד נותן חלק לכל אותם מקורות שלמטה, כל אחד ואחד כראוי לו. למטה הכבד נוטל בראש, ואחר מקרב הכל ללב, והלב נוטל את היפה של המאכל. כיון שנוטל ומתחזק מאותו כח ורצון שנוטל, נותן ומעורר אל

אמר רבי יוסי, המים היו היסוד של הכל, משום שמצאנו שעקר כל מעשה בראשית שלו היו מן המים, ושנינו, בתחלה היו המים מפזרים תחת השמים, עד שגער הקדוש ברוך הוא בהם, והכניסם ואספם את מקום אחד. זהו שכתוב (בראשית א) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה. ולאחר כך נתפזרו כמתחלה, ורקע הארץ על המים. זהו שכתוב (תהלים קלו) לרקע הארץ על המים כי לעולם חסדו. אמר עולא, וכי למה צריך כאן חסד, שכתוב לרקע הארץ על המים כי לעולם חסדו? אמר רבי יוסי, חסד גדול עשה הקדוש ברוך הוא בעולמו שהעמיד הארץ על המים, שאלמלא לא היתה הארץ מלמעלה, היה העולם מטושטש בבת אחת. אמר רבי חסדא, אלמלא כן, לא היו בני אדם נוטעים וחרשים וזורעים. עכשו שהארץ למעלה, נוטעים וזורעים, והארץ עומדת בכחה ובקיומה מפני לחות המים אשר מתחת לארץ. ומלמטה יוצאים כמה נהרות, כמה מעינות, כמה מקואות, לרשן כל העולם ולהצמיח הכל, וזהו החסד שעשה הקדוש ברוך הוא עם בריותיו ועם כל העולם.

שלשה שליטים הם למעלה שהקדוש ברוך הוא נודע בהם והם סוד נכבד שלו ואלה הם: מוח ולב וכבד

נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו (קלו, כח): [זוהר ח"ב פ' תרומה (דף קנ"ג)] רבי חייא היה הולך לרבי שמעון לטבריה,

—=— זוהר תהלים —=—

על שלחן המלך, שמשם היה בא מזונו ומאכלו. וזהו על שלחן המלך תמיד הוא אכל. בא רבי חייא ונשקו על ראשו. אמר לו, תינוק אתה, וחקמה עלייך שורה בלבך. בינתים ראו את רבי חזקיה שהיה בא. אמר לו רבי חייא, ודאי בכתבות זו הקדוש ברוך הוא יתחבר עלינו, שהרי דברים חדושי תורה יתחדשו כאן.

נותן לחם לכל בשר כי יעוץ חסדו (קלו,

כה): [זוהר ח"א פ' בראשית (דף מ.)] השלמה מהשמטות סימן כ"ה] בא ראיה, עשר נטיעות, ערבה ונסוף המים - הלכה למשה מסיני, שאר הדברים של התורה - תורה, וכאן הלכה. מה הטעם? אלא משום שמקום זה שנקרא הר סיני, תורה שבעל פה למדה את משה לקשר קשרי האמונה. אותן עשר נטיעות שנטע הקדוש ברוך הוא, שאחז אותן באותו מקום שנקרא ערב שביעית, ויעשו פרי באותו בית סאה, כדי שיבא מזון לעולם בשביעית הזו, שאין להם מזון אלא מאותה שנה ששית שזורעים בה זרעים. זהו שכתוב (הושע י) זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד. מה שזורעים יהיה לאותו מקום שנקרא צדקה שלמה, ואז וקצרו לפי חסד, אז יהיה טוב העליון. ומי הוא לפי חסד? זה אברהם. בא ראיה, למטה שבעה מעשים יש ביניהם. זריעה - כנגד האם העליונה, זהו שכתוב (בראשית מו) הא לם זרע. קצירה - כנגד דרגת אברהם, זהו שכתוב [ו] קצרו לפי חסד. דישה בחרוץ - כנגד דרגת יצחק, שעושה דין ומפריד תבן מאותו בר. דין מפריד ממנו, ועושה דין ברשעי

המח. ואחר כך חוזר לכבוד ומחלק מזון לכל מקורות הגוף. (כיום שהאדם מתעורר בתענית, מתעורר למעלה כאותה דגמא ממש, וכיום של שבע לא כך).

ביום של תענית, אדם מקריב מאכל ומשקה לכבוד העליון, ומה הוא מקריב? חלבו ודמו ורצונו. אותו כבוד נוטל הכל ברצון. כיון שהכל הוא אליו, נוטל ומקריב הכל לפני הלב, שהוא גדול ושולט עליו. כיון שהלב נוטל ומתחזק הרצון, מקריב הכל למח, שהוא שליט עליון על כל הגוף. אחר כך חוזר הכבוד ומחלק חלקים לכל אותם מקורות ואיברים שלמטה. בזמן אחר, כאשר (כל) המח נוטל הכל בתחלה, ואחר כך נותן ללב, והלב נותן לכבוד, והכבוד נותן לכל המקורות והאיברים שלמטה, ואחר כך כשרוצה לחלק מזון לעולם הזה, בראשונה נותן ללב, שהוא המלך שבארץ, ושלחן המלך מתעורר בראשונה מכל שאר בני העולם. אשריו מי שהיה בחשבון של שלחן המלך, שהרי ידוע הוא להיטיב לו באותו טוב שלמעלה. (ומשום כך) וזהו טוב ואמת שעשה דוד לבני ברזלי, שכתוב והיו באכלי שלחנה. ואם תאמר שבשלחן המלך אוכל אדם אחר פרט לו - לא! אלא המלך אוכל בראשונה, ואחר כך כל העם. ואותם שאוכלים עם המלך בשעה שהוא אוכל - אותם שחביבים עליו מכלם, והם נמנים משלחן המלך. ואם תאמר, הרי כתוב (שמואל ב ט) על שלחן המלך תמיד הוא אכל - משום שכל מזונו לא עושה חשבון אחר, אלא

וְכֹכְבִים לְמַמְשָׁלוֹת בְּלִילָה בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: י לְמַפְּחָה מִצָּרִים בְּבִכּוּרֵיהֶם בִּי
 לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: יא וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מֵתוֹכֶם בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: יב בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרְעוֹ
 נְטוּיָה בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: יג לְגִזְרֵי יָם סוּף לְגִזְרִים בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: יד וְהַעֲבִיר
 יִשְׂרָאֵל בְּתוֹבוֹ בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: טו וְנָעַר פְּרִיעָה וְחִילוֹ בַיָּם סוּף בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
 טז לְמוֹלֵךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: יז לְמַפְּחָה מְלָכִים גְּדֻלִים בִּי לְעוֹלָם
 חֲסִדוֹ: יח וַיַּחַרְג מְלָכִים אֲדִירִים בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: יט לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי בִּי
 לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: כ וְלַעֲזֹב מֶלֶךְ הַבְּשָׁן בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: כא וְנָתַן אֲרָצָם לְנַחְלָה בִּי
 לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: כב נַחְלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: כג שֶׁשָּׁפַלְנוּ זָכַר לָנוּ
 בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: כד וַיַּפְרַקְנוּ מִצָּרֵינוּ בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: כה נָתַן לָחֶם לְכָל בָּשָׂר
 בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: כו הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:

—== זוהר תהלים ==—

עֲנִיּוֹת מוֹנֵעַ מִמֶּנּוּ בְּרִכּוֹת, וְלִכֵּן מוֹנֵעַ מִמֶּנּוּ
 בְּרִכּוֹת. וְצָרִיךְ אָדָם לְהִרְאוֹת שְׁלֵאֲרֵץ
 הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יֵשׁ
 נַחַת עִם בְּעֵלָה, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נֹתֵן
 לָחֶם לְכָל הַזֶּה, וְ"כֹל" לְאוֹתוֹ מְקוֹם
 שֶׁנִּקְרָא (בְּרֵאשִׁית ב) בָּשָׂר מִבְּשָׂרֵי, וְאֵין לָהּ
 אֹר מִשְׁלָה, אֲלֵא אוֹתָם סְפִיחֵי הַשְּׁשִׁית
 שֶׁנִּזְרְעוּ בָּהּ מִמִּילָא. וְצָרִיךְ אָדָם בְּאוֹתוֹ
 עָרֵב שְׂבִיעִית לְעֵשׂוֹת מְלֹאכֶת הָאָרֶץ
 בְּאוֹתָן עֵשֶׂר נְטִיעוֹת שֶׁהַשְּׁתַלְמוּ בָּהּ,
 שֶׁתִּיחַד הָאָרֶץ הַזֶּה עִמָּהֶם וְלֹא תִפְרָד
 מֵהֶם, וְאֵף הִיא תִקְרָא נְטִיעָה, נְטִיעָה
 שֶׁנִּטַּע הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּדִי שְׁלֹא יִמְנַע
 מִמֶּנָּה אוֹתוֹ טוֹב שֵׁשׁ לָהּ עִם בְּעֵלָה מְנוּחָה
 בְּשְׂבִיעִית. וְלִכֵּן נִבְרָא אָדָם בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי,
 וְהַזְדוּגָה עִמּוֹ בַּת זוּגוֹ לְהַתְעַנֵּג בְּשִׁבְתּוֹ,
 וְעָכְשׁוּ הַזְדוּגָה צָדֵק עִם שְׂשִׁי לְתַת אוֹר
 לְהַר סִינַי הַזֶּה.

הַעוֹלָם, וְאֵז הוּא (תְּהִלִּים ל) כְּמִץ לְפָנָי
 רוּחַ. וְרוּחַ הַזֶּה זֶה הַדְּרָגָה שֶׁל יַעֲקֹב,
 שְׂפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית מ) וַתִּחִי רוּחַ יַעֲקֹב,
 וּכְנָגְדוֹ זוּרָה. וְאוֹתוֹ הַמִּץ נִתֵּן לְאֵשׁ
 לְמֵאֲכָל. טוּחֵן - כְּנָגְדוֹ דְרָגַת מְשֵׁה. לֵשׁ -
 כְּנָגְדוֹ דְרָגַת אֶהְרֵן. אוֹפָה - כְּנָגְדוֹ דְרָגַת
 צְדִיק, וְנַעֲשֶׂה לָחֶם בִּידוֹ שֶׁל צְדִיק בְּאוֹתוֹ
 אוֹר שֵׁשׁ בְּצִיּוֹן. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (תְּהִלִּים קלו)
 נִתֵּן לָחֶם לְכָל בָּשָׂר. בַּתְּחִלָּה לְ"כֹל",
 וְאַחַר כֵּן לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא בָּשָׂר. וּמָה
 זֶה לָחֶם? זֶה הַקִּיּוּם.

וּבְשִׁנְיָה הַשְּׂבִיעִית הַזֶּה לֹא עוֹשִׂים מְלֹאכָה,
 אֲלֵא אוֹכְלִים אוֹתוֹ לָחֶם שֶׁנִּתֵּן
 לָהֶם בְּשִׁנְיָה הַשְּׁשִׁית, וְכָל הַעוֹלָמוֹת נִחִים
 בְּחִדּוּהָ. וְכָל הַעֲנִיִּים וְהַעֲשִׁירִים, כְּלָם שׁוֹיִם
 בְּמְקוֹם זֶה, שֶׁהָרִי כֹל הַתְּחַתּוֹנִים נְזוּנִים
 מִשְׁנֵה הַשְּׂבִיעִית הַזֶּה. וְאִם אָדָם עוֹשֶׂה
 סְחוּרָה בְּאוֹתָם פְּרוּת, הַמְּקוֹם הַזֶּה שֶׁל

קלו א על נהרות בבלי שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון: ב על

שימוש תהלים

להעביר השנאה

על נהרות בבלי וגו' (קלו, א): [שימוש תהלים לפרק קלז] טוב לאמרו להעביר שנאה.

זוהר תהלים

צער של ה' על שכנתו שהלכה בגלות

על נהרות בבלי שם ישבנו וגו' (קלו, א): נזוהר במדבר פרשת פנחס (דף ריג ע"ב) רבי ייסא פתח, (תהלים קלז) על נהרות בבלי שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון. את ירושלים היה צריך לו להיות, כמו שכתוב אם אשכח ירושלים תשכח ימיני! מה זה בזכרנו את ציון? לאדם שהיה לו היכל נכבד, נאה ויפה, באו לסטים ושרפו אותו. צערו של מי הוא? לא של בעל ההיכל? גם כאן השכינה שרויה בגלות, צער של מי הוא? לא של הצדיק? וזה הולך כפי שבארוה, שכתוב (ישעיה נז) הצדיק אבד, אבד ממש. גם כאן בזכרנו את ציון, בזכרנו את אותו צער שלו על זוגתו, צער שלו הוא.

יחזקאל גילה הכל בצויו של הקדוש ברוך הוא

על נהרות בבלי שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון (קלו, א): נזוהר ח"ב פרשת שמות (דף ב: זוהר תורה) רבי שמעון פתח, "היה היה דבר ה' אל יחזקאל וגו'" (יחזקאל א, ג), "היה היה" שני פעמים למה, ועוד יש לשאול אם יחזקאל נביא אמת היה, מדוע גלה כל מה שראה, מי שהמלך מכניסו בהיכלו האם יש לו לגלות הסודות שראה שם, אלא ודאי יחזקאל נביא אמת

מי שלא רגיל בצער צערו הרבה חמור

על נהרות בבלי שם ישבנו וגו' (קלו, א): [זוהר ח"ב פרשת שמות (דף ב ע"ב)] אמר רבי שמעון, מי שרגיל לסבל צער, אף על גב שבא לפי שעה צער, סובל משאו ולא חושש. אבל מי שלא רגיל בצער, וכל ימיו היה בתפנוקים ועדוניהם, ובא לו צער - זהו צער שלם, ועל זה צריך לככות.

השבטים היו רגילים אבל לא עם ישראל בגלות בבלי

כך ישראל, כשירדו למצרים היו רגילים בצער, שהרי כל ימי אותו אביהם הצדיק היו בצער, ולכן סבלו את הגלות כראוי. אבל גלות בבלי ההיא היתה צער שלם, אותו הצער שעליונים ותחתונים בכו עליו.

כולם בכו על גלות בבלי

עליונים, שכתוב (ישעיה לג) הן אראלם צעקו חצה וגו'. תחתונים, שכתוב (תהלים קלז) על נהרות בבלי שם ישבנו וגו', וכלם בכו על גלות בבלי. מה הטעם? כי היו בתפנוקי מלכים, שכתוב (איכה ד) בני ציון היקרים וגו'.

עָרְבִים בְּתוֹכָהּ תִּלְיֵנוּ בְּנִרְוֵתֵינוּ: ג כִּי שָׁם שָׁאֲלוּנוּ שׁוֹבֵינֵנוּ דְבָרִים

זוהר תהלים

ה' שלח לבבל את כל צבאות השמים
וה' עמהם

וַיִּמְדְּנוּ, שבשעה ההיא קרא הקדוש
ברוך הוא לכל פמליא שלו,
ולכל מרכבות הקדושות, ולכל צבאו
מחנותיו ושריו, ולכל צבא השמים, ואמר
להם מה אתם עושים כאן, ומה בני
האהובים בגלות בבל ואתם כאן, קומו
ורדו כלכם לבבל, ואני עמכם, זהו
שכתוב: "כֹּה אָמַר ה' וְגו' לְמַעַנְכֶם
שְׁלַחְתִּי בְּכֶלָה וְגו'" (ישעיהו מג, יד),
"לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְּכֶלָה", זה הקדוש
ברוך הוא, "וְהוֹרְדֵתִי בְּרִיחִים כְּלָם", אלו
כל המרכבות ומחנות העליונים.

יחזקאל גילה להם לישראל מה שראה
שכל צבאות השמים באו

וּבַעֲבוּר זֶה נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם בְּכָל וּשְׂרָתָהּ
רוח נבואה קדושה על יחזקאל,
וראה כל מה שראה, ואמר להם לישראל,
הלא רבונכם כאן, וכל צבא השמים
ומרכבותיו, באו לדור ביניכם, ולא האמינו,
עד שנצרך לגלות כל מה שראה, וארא כך,
וארא כך, ואף אם גלה יותר כל מה שהיה
מגלה הכל נצרך, כיון שראו ישראל כך
שמחו, וכאשר שמעו הדברים מפי יחזקאל
לא דאגו עוד על גלותם, שהרי ידעו
שהקדוש ברוך הוא לא עזב אותם, וכל מה
שגלה יחזקאל ברשות היה מגלה, לדעת
שבכל מקום שישראל גלו שמה השכינה
גלתה עמהם.

היה, וכל מה שראה הוא היה באמונה,
וברשות הקדוש ברוך הוא גלה כל מה
שהיה מגלה, וכך היה נצרך.

מִי שְׁמִפְנֵיךָ בְּתַפְנוּקִים וּבְאֵ פִתְאוּם צִעַר
עָלָיו זֶהוּ צִעַר שְׁלָם

ובוא וראה, מי שרגיל לסבול צער, אם
יבא עליו לפי שעה צער, הוא סובל
צרתו ואינו חושש, אבל מי שאינו רגיל
בצער, והיה כל ימיו בתענוגים ומעדנים,
ובא עליו צער, זה הוא צער גדול, ועל זה
יש לבכות.

בגלות בבל שהיו רגילים במעדני מלכים
העליונים והתחתונים בכו

וּבִשְׁבִיץ זֶה הַצֵּעַר שֶׁל גְּלוּת בְּכָל הוּא הִיא
צער גדול, הוא היה צער
שעליונים ותחתונים בכו עליו, עליונים
שכתוב: "הֵן אֶרְאֶלֶם צָעֲקוּ חֲצָה וְגו'"
(ישעיהו לג, ז), תחתונים שכתוב: "עַל נִהְרֹת
בְּכָל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם בְּכִינֵנוּ", כלם בכו על
גלות בבל, מה הטעם, לפי שהיו במעדני
מלכים, שכתוב: "בְּנֵי צִיּוֹן הִיקְרִים
הַמְּסֻלָּאִים בְּפֹז" (איכה ד, ב).

בני ישראל חשבו שה' עזב אותם

וּעִבְשׂוּ הָיוּ יוֹרְדִים בְּגְלוּת, עם רחיים על
צואריהם וידיהם קשורות
לאחור, ועוד חשבו שאין להם קיום
לעולם, שהרי הקדוש ברוך הוא עזב
אותם, ולא ישגיח בהם לעולם.

שִׁיר וְתוֹלְדָנֵנוּ שְׂמַחָה שִׁירוֹ לָנוּ מְשִׁיר צִיּוֹן: ד אֵיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְהוָה **עַל אֲדָמַת גִּבְרִי: ה** אִם אֲשַׁכְּחֶךָ יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: ו תִּדְבֶּק לְשׁוֹנֵי לְחֻבֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֶנִּי אִם לֹא אֶעֱלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ

זוהר תהלים

קשורות לאחור, וכאשר הגיעו לנהרות בכל, היו כנורותיהם תלויים על העצים, אשר שם היו מבקשים מהם לנגן, אמרו "איך נשיר את שיר ה' על אדמת גבר", נשכו בשיניהם בוהנות ידיהם, וכרתו אותן, ולא יכלו לנגן, והרגו אותם

בְּכֹל סְעוּדָה וּמִשְׁתֶּה יְדֹאֵג עַל חֶרֶבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ - מִחֲשִׁיב עָלָיו כְּאִלּוֹ בְּנֵה בֵּיתוֹ

תִּדְבֶּק לְשׁוֹנֵי לְחֻבֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֶנִּי אִם לֹא אֶעֱלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמַחָתִי (קלו, ו): [זוהר ח"ב (דף קנ"ג)] אִם לֹא אֶעֱלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמַחָתִי. אמר רבי יוסי כתוב (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את ה"א על הארץ הטובה אשר נתן לך, על הארץ הטובה ודאיסח שהרי בעבורה מזון ופרנסה נמצא בעולם, מי שמתעדן על שלחנו ומתענג באותן מלאכים, יש לו לזכור ולדאוג על קדושת הארץ הקדושה, ועל היכל המלך שנחרב, ובשביל עצבון הזה שהוא נעצב ודואג על שלחנו באותה שמחה ומשתה אשר שם, הקב"ה מחשיב עליו כאילו בנה ביתו, ובנה כל החורבות של בית המקדש, אשרי חלקו.

למה לא כתיב בזכרנו את ירושלים

עַל נְהָרוֹת בְּבֵל וְגו' (קלו, א): [זוהר חלק ג' פ' פנחס (דף ר"ג): זוהר תורה] רבי ייסא פתח "על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון". את ירושלים היה צריך לומר, כמו שכתוב: "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני", מהו "בזכרנו את ציון"?

הצער של היסוד הנקרא ציון על השכינה שהלכה בגלות

אֵלֵא לְאָדָם שֶׁהִיָּה לוֹ הַיִּכָּל נִכְבַּד יִפָּה וּמִפּוֹאֵר, בָּאוּ לְסִטִּים וּשְׂרָפוּ אוֹתוֹ, הַצֶּעַר שֶׁל מִי הוּא, הָאֵם לֹא לְאֲדוֹן הַהִיכָל, אִף כֵּאֵן כֹּאשֶׁר הַשְׂכִּינָה תִּשְׂרָה בְּגִלוֹת, הַצֶּעַר שֶׁל מִי הוּא, הָאֵם לֹא לְהַצְדִּיקִי קִסִּי וְזֶה מִתְאִים, כִּמוֹ שְׂבִיאָרוֹ בְּהַכְּתוּב: "הַצְדִּיק אָבָד" (ישעיהו נו, א), אֲבָד מִמֶּשׁ, אִף כֵּאֵן בְּזַכְרָנוּ אֶת צִיּוֹן, בְּזַכְרָנוּ אוֹתוֹ הַצֶּעַר שֶׁל צִיּוֹן עַל זִיווּגוֹ, שֶׁהָרִי הַצֶּעַר שָׁלוֹ הוּא.

כרתו את בהונותיהם ולא יכלו לנגן בכינור
אֵיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר ה' וְגו' (קלו, ד): [זוהר חדש מדרש איכה (דף ק"ב): למדנו, ששמונים אלף לויים היו ידיהם

זו הזוהר

קסז. זו הספירה יסוד צדיק שנקרא ציון. קסח. הארץ הטובה זו מדת המלכות והשכינה הקדושה.

שְׁמַחְתִּי: זֶכֶר יְהוָה לְבָנֵי אָדָם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ

זוהר תהלים

הַמְלָכוֹת תַעֲשֶׂה הַנְקֻמוֹת

אמרו ישראל לישעי, מי הוא זה שיעשה כל כך, פתח ואמר: "אני מדבר בצדקה" (ישעיהו סג, א), זה שהוא רב להושיע" (שם), זה שכתוב בו "אהב צדקה ומשפט" (תהלים לג, ה), והוא צדק"ה ממש והוא רב להושיע".

בגלל שהשכיבו את המלכות לעפר

ובכך כן למה, לפי שגרמו לכנסת ישראל להיות שוכבת לעפר בגלות, ולנפול לארץ, כמו שכתוב: "נפלה לא תוסיף, קום בתולת ישראל" (עמוס ה, ב), ובשביל זה ילבש הקדוש ברוך הוא בגדי נקם עליהם, להגאיל אותם ברוב ההרוגים, זהו שכתוב: "יכל מלבושי אגאלתי".

ויסדתיך בספירים

זכור יי לבני אדם את יום ירושלים וגו' (קלו, ז): [זוהר ח"ב פרשת פקודי (דף רמ ע"א)]

בא וראה, כתוב (תהלים קלז) זכור ה' לבני אדם את יום ירושלים האמרים ערו ערו עד היסוד בה. ועל כן עתיד הקדוש ברוך הוא לבנות את יסודותיה של ירושלים מיסודות אחרים שישלטו על הכל, ומי הם? ספירים, שכתוב (ישעיה נד) ויסדתיך בספירים, שאלו הם היסודות והתומכים החזקים והעליונים שאין בהם חלשה בראשונה.

מאירים הם מאור העליון

מה הטעם? פי האבנים הראשונות מאותם היסודות, יכלו שאר העמים לשלט עליהם. מה הטעם? משום שאין

הַנְקֻמָה הַגְדוֹלָה שְׁעֵתִיד ה' לַעֲשׂוֹת לְאָדָם

זכור ה' לבני אדם (קלו, ז): [ח"ג (דף טז) זוהר תורה] זכור ה' לבני אדם את יום ירושלים האמרים ערו ערו עד היסוד בה" רבי אבא פתח "מי זה בא מאדם חמוץ בגדים מבצרה וגו'" (ישעיהו סג, א), "מי זה בא מאדם", עתיד הקדוש ברוך הוא ללבוש בגדי נקמה על אדם, שהחריבו ביתו ושרפו היכלו, והגלו לכנסת ישראל בין האומות, ולעשות בהם נקמת עולם, עד שימצאו כל ההרים מהרי עולם מלאים הרוגי עמים, ולקרות לכל עופות השמים עליהם, וכל חיות השדה יזונו מהם י"ב חדשים, ועופות השמים ז' שנים, עד שלא תסבול הארץ סרחון שלהם, זהו שכתוב: "פי זבח לה' בבצרה וטבח גדול בארץ אדם" (שם לד, ו), עד שאותן הבגדים יתגאלו, זהו שכתוב: (שם סג) "יכל מלבושי אגאלתי".

בני אדם היו מהרסים החומות

חמוץ בגדים מבצרה וגו' (שם, א), לפי שממנה יצאו ההמונים שבעולם לצבוא על ירושלים, והם התחילו לשרוף ההיכל, ובני אדם היו מהרסים החומות, והשליכו אבני היסוד, זהו שכתוב: "זכור ה' לבני אדם וגו' האמרים ערו ערו עד היסוד בה". "זה הדור בלבוש", באותן בגדי נקם שעתיד ללבוש, "צעה ברב כחו" (שם), מהו "צעה", משבר, כמו שכתוב: (תהלים מה, ו), "עמים תחתיך יפלו" וגו'.

—= זוהר תהלים =—

ה' יחזיר את ציון למקומה

וְאָז, (ישעיה נב) כִּי עֵינֵי בְעֵינֵי יִרְאוּ בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן. מַה זֶה בְּשׁוֹב ה'? אֲלֵא כִּשְׁשֻׁלְטוֹ עָלֶיהָ שְׁאֵר הַעַמִּים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָעֹלָה אוֹתָהּ לְמַעְלָה, וּבִאוּתוֹ הַזְּמַן הוּא יַחְזִירָנָה לְמִקְוָמָהּ, שְׁכָתוֹב (ס) בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן. בְּשׁוֹב ה' יִרְאִי.

וְיִסְדְּתִיךָ בְּסִפְרִים.

וּבֵא רָאָה, כָּל מַה שֶׁנִּסְתָּר מִן הָעֵינַי וְלֹא נִתְּנָה לְעֵינַי רְשׁוּת לְשַׁלֵּט בּוֹ, לֹא תוּכַל לְשַׁלֵּט בּוֹ הָעֵינַי, פָּרַט לְאֲשֶׁר בְּכַחֲלִית הָעֵינַי בְּדְבָרִים יְדוּעִים. וּמִשׁוֹם כָּךְ, הִנֵּה אֲנִכִי מְרַבֵּץ בַּפּוּךְ אֲבִנֶיךָ. וּבֵא רָאָה, כָּל הָאֲבָנִים הַלְלוּ יַעֲמְדוּ בְּמִקְוָמָן וַיְהִיו יְסוּדוֹת כְּבָרָאשׁוֹנָה, וְיִסוּד שֶׁל סִפְרִים (אחרי) יַעֲמְדוּ בְּמִקְוֹם אַחַר סָבִיב, לְרַחֵב וְלֵארוֹךְ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וְיִסְדְּתִיךָ בְּסִפְרִים.

יסודות ירושלים יהיו מאבני ספירים שלא יהיו נחרבות

זָכַר ה' לְבָנֵי אָדָם וגו' (קלו, ט): [נח"ב פרשת פקודי (דף רמ). זוהר תורה] רבי שמעון אמר, כתוב: "זָכַר ה' לְבָנֵי אָדָם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלַם, הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוּד בָּהּ", עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַנוֹת יְסוּדֵי יְרוּשָׁלַם, מִן יְסוּדוֹת אַחֲרֵים שִׁישְׁלְטוֹ עַל הַכֹּל, וּמֵהֶם, סִפְרִים, שְׁכָתוֹב: "וְיִסְדְּתִיךָ בְּסִפְרִים" (ישעיה נד, יא), שֶׁאֵלּוּ הֵם יְסוּדוֹת וְעַמּוּדִים חֲזִקִים וּגְבוּהִים, שֶׁאֵין לָהֶם רַפְיוֹן כְּמוֹ לְרֵאשׁוֹנִים, מַה הַטַּעַם, לְפִי שֶׁאֲבָנִים הֵרֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל אוֹתָן הַיְסוּדוֹת, יִכְלוּ שֶׁאֵר עַמִּים לְשִׁלוֹט עֲלֵיהֶן,

בְּהֵם אֹר עֲלִיּוֹן כְּרֹאוי. אֲבָל אֵלֶּה יְהִיו מְאִירִים מִתּוֹךְ הָאוֹר הָעֲלִיּוֹן וּמִשְׁקַעוֹת בְּתוֹךְ הַתְּהוֹמוֹת, שֶׁלֹּא יְכוּלִים לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם. וְאֵלּוּ הֵם הַסִּפְרִים שִׁיאִירוּ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, (ואם תאמר) מִשׁוֹם שְׁבִאוֹתוֹ זְמַן יתוּסַף אֹר עֲלִיּוֹן לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

יתקנו היסודות השבורים

וְאִם תֹּאמַר שְׁאוֹתֶם יְסוּדוֹת רֵאשׁוֹנִים יִתְבַּטְּלוּ, הֲרִי כְּתוּב (ס) הִנֵּה אֲנִכִי מְרַבֵּץ בַּפּוּךְ אֲבִנֶיךָ. מְרַבֵּץ לְתַקֵּן הַשְּׁבוּר. מַה זֶה בַּפּוּךְ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, (מלכים ב ט) וַתִּשֶׁם בַּפּוּךְ עֵינֶיךָ. יֵשׁ אֲבָנִים שֶׁנִּקְרְאוֹת פּוּךְ. מַה הַטַּעַם שֶׁל זֶה? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, סוּד הוּא, וְסוּד זֶה נִתֵּן לְדַעַת לְקוֹצְרֵי הַשְּׂדֵה.

לא שלטה ידם של גוים על האבנים

בֵּא וּרְאָה, אוֹתָן אֲבָנִים שֶׁל יְסוּדוֹת צִיּוֹן וִירוּשָׁלַם, חֵס וְשָׁלוֹם שֶׁשְׁלְטוֹ עֲלֵיהֶם שְׁאֵר הַעַמִּים, וְלֹא שֶׁרְפוּ אוֹתָם וְלֹא נִשְׁרַפוּ, אֲלֵא כָּלֵם נִגְנְזוּ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גִנְזוֹ אוֹתָם, וְכָל אוֹתָם יְסוּדוֹת הַבַּיִת הַקְּדוֹשׁ נִגְנְזוּ, וְלֹא אֲבָד מֵהֶם אֶפְלוּ אֶחָד. וּכְשִׁיחְזוֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיִּקֵּם אֵת יְרוּשָׁלַם עַל מְקוֹמָהּ, אוֹתָם הַיְסוּדוֹת שֶׁל הָאֲבָנִים הֵרֵאשׁוֹנוֹת יִחְזְרוּ לְמִקְוָמָם וְלֹא תִשְׁלַט בְּהֵם עֵינַי אַחֲרָת (רעה), פָּרַט לְזְמַן שֶׁאֲדָם יִכַּחַל אֵת עֵינָיו בְּאוֹתוֹ הַפּוּךְ וַיִּמְלֵא אֵת עֵינָיו מִמֶּנּוּ, וְאָז יִרְאָה אֵת כָּל הָאֲבָנִים וְהַיְסוּדוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַם מִתְקַנְנִים עַל מְקוֹמָם, שֶׁלֹּא שְׁלְטוֹ בְּהֵם שְׁאֵר הַעַמִּים. וְכָל אוֹתָן אֲבָנִים יִקְרוּת הָאֲחֵרוֹת, וְכָל אוֹתָם בְּנִינֵי הָאֲבָנִים, כָּלֵם עוֹמְדִים עַל מְקוֹמָם.

עַד תִּסְוֹר בָּהּ: ח בַּת בְּבֹל הַשְּׁהוּדָה אֲשֶׁרִי שִׁישְׁלֵם לָךְ אֶת גְּמוּלָךְ שְׁגַמְלָהּ
לָנוּ: ט אֲשֶׁרִי שִׁיאֲחִזוּ וְנַפֵּין אֶת עַלְלוֹךְ אֶל הַפְּלַע:

— זוהר תהלים —

עליה שאר עמים, הקדוש ברוך הוא הרימה למעלה, ובזמן שהוא יחזירנה הקדוש ברוך הוא למקומה, שכתוב "בשוב ה' ציון", בשוב ה' ודאי.

היסודות החדשים יהיו סביב ליסודות הישנים

ובוא וראה, כל אותן אבנים יתקיימו במקומותן, להיותן יסודות כבראשנה, ויסודות אחרים של ספירים יתקיימו במקום אחר מסביב לרוחב ולאורך, זהו שכתוב: (שם נד, יא) "ויסדתיך בספירים"

צד הטומאה יתבטל לעולם

ובזמן שיקים הקדוש ברוך הוא לביתו, על זמן שהוא מה כתוב: "בלע המנת לנצח" (שם כה, ח), מהו "לנצח", לדורי דורות לעולם. לפי שיתבטל צד הטומאה ולא יקום לעולם, ובכך "וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי ה' דבר" (שם).

מפני מה, מפני שלא היה בהן הארה עליונה כראויסט, אבל אלו תהיינה מאירות מתוך הארה עליונה, ומשוקעות תוך התהום, שלא יהיה ביכולת לשלוט עליהן. ואלו הן ספירים שיאירו למעלה ולמטה, לפי שבזמן שהוא יתוסף הארה עליונה למעלה ולמטה.

כל האבנים והיסודות נגזו

אמר רבי אלעזר בוא וראה, אותן אבנים של יסודי ציון וירושלים, חס ושלוש ששלטו עליהן שאר עמים, לא שרפו אותן, ולא נשרפו, אלא כלן נגזו, שגזון הקדוש ברוך הוא, ולא נאבד מהן אפילו אחת.

ה' יחזיר את ירושלים למקומה שהרימה משם כשבאו השונאים

וכאשר ישוב הקדוש ברוך הוא ויקים לה לירושלם על מקומה, אותן אבני היסוד הראשונות יחזרו למקומותן. ובכך "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון" (שם נב, ח), מהו "בשוב ה'", אלא כאשר שלטו

זו הזוהר

כדמיון האור שהוא ההיפוך מן החשך, והרי זה כענין הארת השכינה, וכמוהו רבים בזוהר הקדוש.

קסט. זה כח רוחני דקדושה, הנקשר בדבר גשמי, וגם זה הכח נקרא בשם הארת חנם, שאין זה

קלח « לְדוֹד אוֹדֶךָ כְּכֹל לְבִי נֶגְדַי אֱלֹהִים אֲזַמְרָךְ: ב אֲשֶׁתְּתוֹחַ אֶל
 חֵיבֵל קַרְשֶׁךָ וְאוֹרֵחַ אֶת שְׁמֶךָ עַל חֶסֶדְךָ וְעַל אֲמִתְךָ כִּי הִגְדַּלְתָּ עַל כָּל
 שְׁמֶךָ אֲמַרְתָּךְ: ג בְּיוֹם קָרָאתִי וַתַּעֲנֵנִי תִרְחַבְנִי בְנִפְשֵׁי עֵז: ד יוֹדֶךָ יְהוָה
 כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ כִּי שָׁמְעוּ אִמְרֵי פִיךָ: ה וַיִּשְׁירוּ בְּדַרְכֵי יְהוָה כִּי גָדוֹל
 כְּבוֹד יְהוָה: ו בִּי רַם יְהוָה וְשָׁפֵל יִרְאֶה וְגִבּוֹת מִמְרַחֵק יִדְעֶ: ז אִם
 אֵלֶיךָ בְּקֶרֶב צָרָה תַחֲיִנִי עַל אֵף אִיבֵי תִשְׁלַח יָדְךָ וַתּוֹשִׁיעֵנִי יְמִינְךָ: ח יְהוָה
 יִגְמַר בְּעֵדֵי יְהוָה חֶסֶדְךָ לְעוֹלָם מַעֲשֵׂי יְדֶיךָ אֵל תִּרְפֵּ: »

— שִׁימוֹשׁ תְּהִלִּים —

להעביר הגאווה

לדוד אודך בכל לבי (קלח, א): [שימוש תהלים לפרק קלח] טוב לאמרו לאהבה.

— זוהר תהלים —

חסד נמשך עליו ביום, כמו שנדרש על הכתוב (תהלים מב) יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי, ולא עוד אלא שאותן דברי תורה שהוא אומר כלם עולים ומתעטרים לפני הקב"ה, ובשביל זה דוד המלך היה מתיגע בלילה בעבודת רבונו: **אם אֵלֶיךָ בְּקֶרֶב צָרָה תַחֲיִנִי עַל אֵף אִיבֵי תִשְׁלַח יָדְךָ וַתּוֹשִׁיעֵנִי יְמִינְךָ** (קלח, ז): [זוהר ח"ב (דף רל"ט):] אם אלך בקרב צרה תחייני על אף איבי תשלח ידך ותושיעני ימינך, [מקרא זה יש לעיין בו מה זה שאמר תשלח ידך ותושיעני ימינך] אמר רבי שמעון כתוב (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, מהו ולא תוסיף קום, (משמע שהרי בפעם אחרת קמה) אלא בפעם אחרת שקמה היא קמה מעצמה ולא הקים אותה הקב"ה, שהרי בגלות מצרים הקב"ה הקימה ועשה כמה נסים בשביל להקים

דוד המלך הִיָּה מְתִיגֵעַ בְּלִילָה בְּעִבּוֹדַת רְבוּנוֹ

לְדוֹד אוֹדֶךָ כְּכֹל לְבִי וְגו' (קלח, א): [זוהר ח"א (דף קע"ח):] לְדוֹד אוֹדֶךָ כְּכֹל לְבִי נֶגְדַי אֱלֹהִים אֲזַמְרָךְ. אמר רבי אלעזר בוא וראה דוד המלך כל ימיו היה מתיגע בעובדת הקב"ה, והיה קם בחצות הלילה ומשבח ומודה בשירות ותשבחות, בשביל שיתקן מקומו במלכות העליונה כי כאשר נתעורר רוח צפון בחצות הלילה היה ידוע שהקב"ה באותה שעה נתעורר בגן העדן להשתעשע עם הצדיקים, והוא היה קם בשעה ההיא והתגבר בשירות ותשבחות עד עלות הבקר, לפי שכאשר הקב"ה נמצא בגן העדן הרי ביארו שהוא וכל הצדיקים שבגן העדן מקשיבים לקולו, ככתוב (שיר ח) חברים מקשיבים לקולך השמעני, ולא עוד אלא שחוט של

זיו הזוהר
 קע. זהו פירושו של נגד אלהים אזמרך, כי השם אלהים היינו מדת המלכות והשכינה הקדושה שורש דוד:

— ❦ — זוהר תהלים — ❦ —

בזמן ההוא כראוי, אבל לעתיד לבוא ולא תוסיף קום כתוב, לא תוסיף קום מעצמה, אלא הקב"ה יקים אותה, שכתוב (עמוס ט) אקים את סכת דוד הנפלת, וכתוב (ירמי' ל) ואת דוד מלכם אשר אקים להם: [ועל זה התפלל דוד ואמר תשלח ירך ותושיעני ימינך קעא תשלח ירך להקים אותי].

אותה, ובגלות ככל הוא לא הקימה, לפי שלא עשה להם נסים כיון שהחטא גרם, אלא היא קמה מעצמה, ועלו בני הגולה כאילו לא היתה להם גאולה, ולא גדלה תשוקת הקב"ה עליהם, לפי שגרם חטא ההוא שנשאו נשים נכריות, ועל כן הקב"ה לא הקים לה לכנסת ישראל, ולא עשה לה נסים וגבורות

זיו הזהר

פי תורה, בודאי תהיה זאת אתערותא דלתתא לעורר אתערותא דלעילא לגאולה השלימה, ויתקיים בנו הכתוב מי זאת הנשקפה כמו שחר, בתחילה, ואח"כ יפה כלבנה, ולבסוף ברה כחמה, כידוע שפסוק זה נדרש על הגאולה העתידה לבוא, אמנם חבל, כי כעת אנו רואים מעשה שטן שעובד בכל כוחותיו שיעלו ויתישבו שם אנשים אשר לא יתנהגו על פי תורה, ועל זה יודה לב כל בר ישראל, אבל נקוה שסוף כל סוף אוירא דארעא דישראל יהפך לבבם לטובה, ותעלה ותצמח גאולה השלמה ע"י משיח בן דוד בב"א:

קעא. רצה לומר כזה ששולח ידו להקים למי שנפל ושוכב לעפר, וכאשר יראו הופעת יד ימינו של הקב"ה להקים לכנסת ישראל אז יתבטלו ממילא כל הקטרוגים וכל העכובים בענין הגאולה: ומכאן יש להבין לבל נטעה שהצהרת מלכות אנגליא שארץ פלשתינא תהיה מקום בית מקלט לאומי עבור עם ישראל לחשוב שזהו הגאולה שאנו מצפים עליה, כי הל איזה עוד פחות הרבה מהצהרת כורש בימי עזרא כידוע ומוכן, אבל ודאי שיש בזה התנוצצות של אתחלתא דגאולה, ובאם יעלו אנשים כשרים להתיישב שם בכל פעם יותר ויותר ויתנהגו שם על

קלט א למנצח לדוד מזמור יהונתן חקרתני ותדע: ב אתה ידעת שבתתי וקומי בנתה לרעי מרחוק: ג ארחי ורבעי זרית וכל דרכי הספנתה: ד כי אין מלה בלשוני הן יהונתן ידעת כלתה: ה אחור וקדם צרתני ותשת עלי בפכה: ו (פלאיה) פליאה דעת ממני נשנכה לא אוכל לה:

שימוש תהלים

לשים אהבה בין איש לאשתו

חקרתני ותדע (קלט, א): [שימוש תהלים לפרק קלט] טוב לשים אהבה בין איש לאשתו.

זוהר תהלים

אחור וקדם צרתני ותשת עלי בפכה (קלט, ה): [זוהר שמות פ' בשלח (דף נ"ה)]. רמה בים - אמר רבי יהודה, בו בלילה התעוררה גבורה חזקה, שכתוב בו ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה. (שהתעוררה בו גבורה חזקה) באותו זמן בקשה המלכה מן המלך את כל אותם אוכלוסים שלמטה וכל אותם שליטים שלמעלה שימסרו בידיה, וכלם נמסרו לידיה לעשות בהם נקמות. זהו שכתוב סוס ורכבו רמה בים. בים סתם, למעלה ולמטה. עזי וזמרת יה.

מציאנו בספרו של חנוך, שלאחר שהעלה אותו הקדוש ברוך הוא והראה לו את כל גנזי המלך, עליונים ותחתונים, הראה לו את עץ החיים והעץ שהצטווה עליו אדם, והראה לו מקומו של אדם בגן עדן. וראה, שאלמלא שמר אדם מצוה זו, יכול לעמד תמיד ולהיות שם תמיד. הוא לא שמר מצות רבוננו - יצא בדימוס ונענש. רבי יצחק אמר, אדם נכרא דו-פרצופים, והרי בארנו, (שם ב) ויקח אחת מצלעתיו - נסרו הקדוש ברוך הוא ונעשו שנים, ממזרח וממערב. זהו שכתוב (תהלים קלט) אחור וקדם צרתני. אחור זה מערב. וקדם זה מזרח. רבי חייא אמר, מה עשה הקדוש ברוך הוא? תקן אותה נקבה, ושכלל את יפיה על הכל, והכניסה לאדם. זהו שכתוב ויבן ה' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה. בא ראה מה כתוב למעלה? ויקח אחת מצלעתיו. מה זה

רבי חייא פתח ואמר, (תהלים קלט) אחור וקדם צרתני ותשת עלי בפכה. כמה הצטרכו בני אדם לכבד את הקדוש ברוך הוא, משום שכפאשר ברא הקדוש ברוך הוא את העולם, הסתכל על האדם להיות שליט על הכל, (להיות שלם בכל, ונברא בשני פרצופים) והיה דומה לעליונים ולתחתונים. הוריד אותו בדמות מכבדת, וראו אותו הבריות. אז התכנסו אליו והשתחוו לפניו, ופחד ואימה נפלו עליהם מפתדו. זהו שכתוב (בראשית ט) ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים.

— זוהר תהלים —

זה עם זה קשורים, הנקבה לאחור והזכר לפנים, עד שנסר אותם הקדוש ברוך הוא, והתקין אותה והכניס אותה לפני אדם להסתכל פנים בפנים. וכיון שהסתכלו פנים בפנים, אז רבתה האהבה בעולם, והולידו תולדות בעולם, מה שלא היה מקדם לכן, והרי בארנו. ואחר שחטא אדם והאשה, ובא נחש על חנה והטיל בה זמה, הולידה חנה את קין, והיה דיוקנו דיוקן שלמעלה ומטה מסוד הזמה של הצד האחר ומהצד שלמטה. ועל כן הוא היה הראשון שעשה מות בעולם, משום שהצד שלו גרם. הנחש דרכו הוא לארב להרג, אותו שבא ממנו בדרכו לקח והלך. ועל זה כתוב (בראשית ד) ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו.

מצאנו בספרי הקדמונים, שכשהרג קין את הבל, היה נושף אותו נשיכות. כנחש, עד שהוציא את נשמתו והרג אותו. וכל הדברים חזרו ליסוד הראשון, ואם קין לא היה מן אותו הצד, לא נמצא כף לאחיו. ועל כן, כיון שראה אדם שנהרג הבל וגרש קין, אמר: מה אני אוליד מכאן והלאה. נפרד מאשתו מאה ושלישים שנה, ורוחות נקבות טמאות היו באות ומתחממות ממנו, והיה מוליד רוחות ושדים, ונקראים נגעי בני אדם, ובארנו.

אחר כף קנא והתלבש בקנאה, והתחבר באשתו והוליד את שת, שכתוב (בראשית ה) ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת. זהו בדמותו כצלמו, מה שלא היה כף בראשונה, באותם בנים ראשונים שהיו מקדם לכן. משום שהרי בראשונה

מצדדיו, כמו שנאמר (שמות כו) ולצלע המשכן. רבי יהודה אמר, הקדוש ברוך הוא נתן נשמה עליונה באדם, וכלל בה חכמה והשכל כדי לדעת הכל. מאיזה מקום נתן בו נשמה? רבי יצחק אמר, ממקום ששאר הנשמות הקדושות באות.

רבי יהודה אמר, מכאן, שכתוב (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה. מי זו הארץ? מאותו מקום שהמקדש נמצא בו. נפש חיה - נפש חיה סתם, זו נפש של אדם הראשון של הכל. רבי חייא אמר, אדם היה יודע חכמה עליונה יותר ממלאכי השרת, והיה מסתכל בכל, ויודע ונודע לרבונו יותר מכל שאר בני העולם. לאחר שחטא נסתמו ממנו מעינות החכמה. מה כתוב? (ממה שכתוב) (שם ג) וישלחהו אללהים מגן עדן לעבד את האדמה. רבי אבא אמר, אדם הראשון מזכר ונקבה נמצא, זהו שכתוב (שם א) ויאמר אללהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. ועל זה זכר ונקבה נעשו כאחד, ונפרדו אחר כך. ואם תאמר, זה שאמר האדמה אשר לקח משם - כך הוא ודאי, וזוהי הנקבה, והקדוש ברוך הוא השתתף עמה, וזהו זכר ונקבה, והכל דבר אחד.

אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה (קלט, ה): זוהר שמות 9' פקודי (דף ר"א.) ובא ראה, המעיל הזה של האפוד - לכסות עליו כשלושב אותו. כתוב (תהלים קלט) אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה. פסוק זה הרי פירושו. אבל בא וראה, בשעה שבא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון, זכר ונקבה נבראו, והיו שניהם

ו אָנָה אֵלֶיךָ מְרוֹחֶדָה וְאַנְה מִפְּנֵיךָ אֶבְרַח: ה אִם אֶפֶק שָׁמַיִם שָׁם אָתָּה וְאַצִּיעָה
שְׂאוֹל הַגֶּד: ט אִשָּׁא כִנְפֵי שָׁחַר אֲשַׁכְנָה בְּאַחֲרֵית יָם: י גַּם שָׁם יֵרֶד תִּנְחַנֵּי
וְתֵאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ: יא וְאָמַר אֵל הַשֶּׁדַּי יִשׁוּפְנֵי וְלִילָה אוֹר בְּעֵרְנִי: יב גַּם הַשֶּׁדַּי לֹא
יִחַשְׁדֵּךְ מִמֶּךָ וְלִילָה בַּיּוֹם יֵאִיר בְּחַשְׂיִכָּה בְּאוֹרָה: יג בִּי אָתָּה קִנִּיתָ כְּלִיתִי תִסְכְּנֵי

===== זוהר תהלים =====

חלקו מי שבא עם המטרונה בבקר, בשעה
שהיא באה לקבל פני המלך לספר עמו,
והוא נמצא עמה בשעה שיושיט המלך
ימינו לקבל את המטרונה, זש"כ אשא
כנפי שחר אשכנה באחרית ים, מהו
אחרית ים, אותה שעה של הבקר היא
האחרית של הי"ם ההוא, כי כאשר נחלק
הלילה התחלה היתה ודין היה, ועכשיו
אחרית שלה הוא, שנסתלקים הדינים
שלה ונכנסת בכנפיו של המלך, היא עם
כל אותן שהתחברו עמה, זש"כ אשכנה
באחרית ים, ולמדנו שכל אותן שעסקו
בתורה בשעה שנחלק הלילה נשתתפו עם
השכינה, וכאשר בא הבקר והמטרונה
מזדוגת עם המלך, הם נמצאים עמה עם
המלך, והמלך יפרס כנפיו על כלם, זש"כ
(תהלים מב) יומם יצוה ה' חסדו ובלילה
שירה עמי וגו'.

אָדָם שְׁמֹטְהוּ עֲצָמוּ בְּהֻצָנֵעַ הַקְּב"ה מְחַפָּה
עָלָיו לְהַסְתִּירוֹ מִן הָעֵינַי

גַּם הַשֶּׁדַּי לֹא יִחַשְׁדֵּךְ וְגו' (קלט, יב) : [זוהר ח"א
(97 טו). זוהר תורה] גַּם חַשְׁךָ לֹא יִחַשְׁדֵּךְ
מִמֶּךָ וְלִילָה בַּיּוֹם יֵאִיר בְּחַשְׂיִכָּה בְּאוֹרָה.
רבי חייא פתח ואמר (ירמ' כג) אם יסתר
איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה',
כמה הם האנשים ערלי לב ועיניהם השע
שאינן משגיחים ואינן יודעים בכבוד

התחברות אחרת היתה אליו, ופרשנה, עד
שבאה חנה והתקינה הקדוש ברוך הוא
לאדם, והתחברו פנים בפנים. ועל זה
כתוב, (שם ב) לזאת יקרא אשה. זוהי אשה,
אבל אחרת לא נקראת כך, והרי פרשנה.
ומשום שאדם וחוה נבראו כאחד, כתוב
(שם ה) זכר ונקבה בראם ויברך אתם.
שניהם כאחד היו. ועל זה כתוב, אחר
וקדם צרפתי.

בא וראה, אפוד וחשן - אחר וקדם היו,
וכשהכהן התלבש בהם, היה דומה
בדיוקן עליון. והרי נתבאר שאז פניו
האירו והאותיות בלטו, ועלו למעלה
מאירות, ואז היה יודע את הדבר. ומשום
כך תקון החשן ותקון האפוד כאחד
נקשרו, ואף על גב שתקון זה אינו כתקון
זה, והכל בסוד אחד. קשר של זה בזה,
להתאחו חשן באפוד בארבע טבעות
שנקשרו במקום הזה ובמקום הזה. והם
סוד אותן המרכבות שנקשרו בצד הזה
שלמטה לאותם שלמעלה, והכל הוא
בסוד של אופנים וחייות.

אוֹתָן שְׁעִסְקוּ בַתּוֹרָה בְּשַׁעָה שֶׁנִּחְלַק הַלֵּילָה
נִשְׁתַּתְּפוּ עִם הַשְּׂכִינָה

אִשָּׁא כִנְפֵי שָׁחַר וְגו' (קלט, ט) : [זוהר ח"א (97
(טו). זוהר תורה] אִשָּׁא כִנְפֵי שָׁחַר
אֲשַׁכְנָה בְּאַחֲרֵית יָם אִמַּר רַבִּי שִׁמְעוֹן אֲשֶׁרִי

בְּכַתְּנֵי אֲמִי: יִי אֲדָרְךָ עַל כִּי נִזְרָאוֹת נִפְלִיתִי נִפְלְאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנִפְשִׁי יָדַעַת מְאֹד:
 טו לֹא נִבְחַד עֲצָמִי מִמֶּנּוּ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּסִתְרֵי רַקְמָתִי בְּתַחְתִּיּוֹת אֲרָץ:

===== זוהר תהלים =====

חדש פ' יתרו סתרי תורה (דף נא:)] אָמַר אָדָם
 קְדַמְאָה, לֹא נִבְחַד עֲצָמִי מִמֶּנּוּ אֲשֶׁר
 עָשִׂיתִי בְּסִתְרֵי רַקְמָתִי (תהלים קלט) בְּתַחְתִּיּוֹת
 אֲרָץ. מִכָּאן דְּמִזְווגָא דְדָכַר וְנוֹקְבָא, אֲתִיא
 נִשְׁמָתָא קְדִישָׁא. מִזְווגָא דְמִלְכָא
 בְּמִטְרוֹנִיתָא. מֵאֵי טַעמָא. תַּחְתִּיּוֹת אֲרָץ.
 תַּרְיֵן תַּחֲוּמִין אֵית לֵהּיָא דְאִיתְקַרִי אֲרָץ
 חֲפָץ. אֲתֵרָא דְאֲתַצְיִירָא נִשְׁמָתָא דְדָכוּרָא
 לְיִמִּינָא. וְאֲתֵרָא דְנִשְׁמָתָא דְנוֹקְבָא
 לְשְׂמָאלָא. וְעַל דָּא בְּעֵי אֲתַעְרוּתָא מִסְטְרָא
 דְנוֹקְבָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מ)
 הַעִירוּתִי מִצְפוֹן וַיֵּאת. וְכַדִּין מִמְזֻרְח
 שְׁמֵשׁ קוֹרָא בְּשֵׁמִי. זְווגָא דְשְׁמֵשׁ
 בְּסִיְהָרָא, יַעֲקֹב בְּרַחֵל וַיְבֵא סַגְנִים כְּמוֹ
 חֲמֵר. אֲלִין חֲיִילִין דְּעֵלְמָא, דְנִפְקוּ מֵאֲדָם
 קְדַמְאָה. בְּתַר הַכִּי, (תהלים קלט) גְּלָמִי רָאוּ
 עֵינַיְךָ, כְּשֶׁהֵייתִי מוֹטֵל גּוֹלָם בְּלֹא צוּרָה,
 מִמְזֻרְח לְמַעַרְב. רָאוּ עֵינַיְךָ, הַדּוֹרוֹת
 הַעֲתִידוֹת לְצֵאת מִמֶּנִּי. כִּי אַתָּה הוּא
 הַקּוֹרָא הַדּוֹרוֹת מֵרֵאשׁ. וְעַל סַפְרָךְ כּוֹלֵם
 יִכְתְּבוּ. זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם לְדִיוֹקְנִין.
 דְּבַהֲאֵי סַפְרֵן שֶׁל צְדִיקִים, הוּוּ אֲתַחְקֵק
 כָּל דִּיוֹקְנִין בְּעֵלְמָא. בְּצִירוּפָא דְאֲתַוּוֹן,
 זר"ה פס"ץ.

וְתַפְזוּ כְּלָם יִכְתְּבוּ, בְּצִירוּיֵן דְקַמְטִין,
 בְּמִשְׁכָּא דְאָדָם, כְּגוֹנוּנָא דְרַקִיעַ
 הַשְּׁמַיִם, דְתַמְזֵן כּוֹכְבִים, (ישעיה מ) הַמוֹצִיא
 בְּמִסְפָּר צְבָאָם לְכֹלֵם בְּשֵׁם יְקָרָא. לְזַרְעָא
 דִּישְׂרָאֵל עֲבָדִי, יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיךָ.
 דְאִינוּן אִיקְרוּן אָדָם, דְכְּתִיב (יחזקאל לד)

רבונם, שכתוב בו (שם) הלא את השמים
 ואת הארץ אני מלא, ואיך יחפצו
 האנשים להסתתר בעונותיהם ואומרים
 מי רואני ומי יודעני, כמש"כ (ישע"י כט)
 והיה במחשך מעשיהם, אנה הם
 מסתתרים מלפניו, משל למלך שבנה
 היכל ועשה תחת הארץ מערות נסתרות,
 לימים מרדו בני היכלו במלך, סבב אותם
 המלך עם חיללותיו, מה עשו, נכנסו
 והסתתרו תחת הארץ באותן המערות,
 אמר המלך הלא אני עשיתי אותם ומלפני
 תרצו להסתתר בהן, זש"כ אם יסתר איש
 במסתרים ואני לא אראנו וגו', הלא אני
 הוא שעשיתי אותן המערות אני עשיתי
 חשך ואור, ואיך תרצו להסתתר מלפני,
 בוא וראה כאשר האדם ממשך עצמו
 להסתתר ולחטוא לפני רבונו, הקב"ה
 עושה בו דין בגלוי, וכאשר האדם מטהר
 עצמו בהצנע הקב"ה ירצה להסתירו שלא
 יתראה ביום אף ה', שבודאי צריך האדם
 להזהר שלא יתראה לפני המשחית כאשר
 הוא שורה על העולם שלא יסתכל בו,
 שהרי כל אותן שנראים לפניו יש לו
 רשות להשחית, וזה האדם שמטהר עצמו
 בהצנע הקב"ה מחפה עליו להסתירו מן
 העין, שלא יוכל רוח הטומאה לשלוט
 עליו, למען לא ינזק, וזה נתבאר:

שופְרִיה דְיעֲקֹב אֲבִינוּ - מַעֲיֵן שׁוֹפְרִיה
 דְאָדָם קְדַמְאָה

לֹא נִבְחַד עֲצָמִי מִמֶּנּוּ וְגו' (קלט, טו): [זוהר

זו גַלְמֵי רְאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סִפְרְךָ כָּלֵם יִפְתְּבוּ יָמִים יִצְרוּ (ולא) וְלֹא אֶחָד בָּהֶם:

— זוהר תהלים —

מִסַּכַּת עֲבוּדָה זָרָה דְאַבְרָהָם אָבִינוּ, ד' מֵאָה פְּרָקֵי הַוַּיִן. וּמְכַל אֵינֹן סִפְרִין, אֹלִיף יַעֲקֹב אָבִינוּ אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֲהֲלִים, חֲכָמָא סְגִיָּא, וְהוּהוּ שׁוֹפְרִיה וְשִׁרְטוּטִין דִּיעֲקֹב, כְּגֹוְנָא דְשִׁרְטוּטִין דְאָדָם קְדַמָּא. וְהוּא כְּגֹוְנָא דְאָדָם קְדַמָּא, דְאִיהוּ קְדָם לִיצִירָה, יִצִיר כְּפִיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אוּף יַעֲקֹב רֵאשׁוֹן. רֵאשׁוֹן לְשְׁלִימוֹ, קְדָשׁ יִשְׂרָאֵל לַה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתוֹ, דְהוּהוּ עֲרִסִיה שְׁלִים. מַה דְלִית הִכִּי בְּאַבְרָהָם, דְנִפְיָק מִנִּיהּ יִשְׁמַעְאֵל וּבְנֵי קְטוּרָה, דְאֵינֹן סִיגֵי הַכֶּסֶף. וְאָדָם, דְנִפְיָק מִנִּיהּ קִין. וְנַח, דְנִפְיָק מִנִּיהּ חָם. וְיִצְחָק, דְנִפְיָק מִנִּיהּ עֶשָׂו, סִיגֵי דְהָבָא. אָבֵל יַעֲקֹב עֲרִסִיה שְׁלִימָא אִיהוּ. וְעַל דָּא בִּיהּ בְּחַר ה' מְכַל הַעַמִּים. דְכַתִּיב, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ, וּכְתִיב (דברים לב) כִּי חָלַק ה' עִמוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ. עַד פֶּאֶן סִתְרֵי תוֹרָה.

כָּל מַעֲשָׂיו שֶׁל אָדָם כְּתוּבִים בְּסִפְרֵי הַטּוֹב וְהַרָע, וְעַל כָּלֵם עֵתִיד לְתַת אֶת הַדִּין

גַלְמֵי רְאוּ עֵינֶיךָ וְגו' (קלט, טו): [זוהר ח"א פ'

ח"י שרה (דף קל:)] אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל מַעֲשָׂיו שֶׁל אָדָם כְּתוּבִים בְּסִפְרֵי הַטּוֹב וְהַרָע, וְעַל כָּלֵם עֵתִיד לְתַת אֶת הַדִּין. שְׁשִׁנִּינוּ, אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, מַה שְּׁכָתוּב (תהלים קלט) גַלְמֵי רְאוּ עֵינֶיךָ - אוֹתָם הַדְּבָרִים שֶׁעָשָׂה הַגֵּלָם, שְׁאִינוּ מְשַׁגֵּיחַ בְּעוֹלָם הַבָּא, כָּלֵם רְאוּ עֵינֶיךָ שְׁעֵינְתָּ בָהֶם. וְעַל סִפְרְךָ כָּלֵם יִפְתְּבוּ - לְתַת עֲלֵיהֶם דִּין וְחִשְׁבוֹן לְעוֹלָם הַבָּא. הַלְכָךְ יִקְדִּים אָדָם

וְאִתָּן צִיאֵי צִיאֵן מְרַעֲיָתִי אָדָם אֲתָם. וּבְגִינְהוֹן אֲתַבְרֵי עֲלֵמָא. הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (ירמיה ב) קְדָשׁ יִשְׂרָאֵל לַה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתוֹ. דְאֵינֹן עֲאֵלוּ בְּמַחְשָׁבָה, עַד לָא אֲתַבְרֵי עֲלֵמָא. וְכִלְהוּ וְעַל סִפְרְךָ כָּלֵם יִפְתְּבוּ יָמִים יִצְרוּ, לְכִלְהוּ יוֹמִין עֵילָאִין, כְּמִנִּין מְשַׁכְּוֹ וְקַחוּ לְכֶם. מְשַׁכְּוֹ יוֹמִין עֵילָאִין, לְאַנְהָרָא לְיוֹמִין תַּתְּאִין. שִׁסָּה וּרְבִיעֵ יוֹם. וּמְקַצַּת יוֹמָא כְּכֹוְלֵי יוֹמָא, לְחַוְשָׁבֵן מְשַׁכְּוֹ. וּמֵאֵן דְמְשִׁיךְ מִתְּמֵן מְשִׁיךְ נִהִירוֹ לְסִיחָרָא לְקַדְשָׁא לַה'. וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, דָּא דוּד מְשִׁיחָא. דְלֹא הוּוּ לִיהּ יוֹמִין לְאַנְהָרָא, וְאִיהוּ מְשִׁיךְ לִיהּ שְׁבַעֲעִין שְׁנִין. כְּדָבָר אַחַר, (תהלים ט) הִנֵּה טְפָחוֹת נָתַת יָמֵי. מֵאֵי טְפָחוֹת, ט' פָּחוֹת. טַב הִכָּא דְפָחִית לֹוֹן מִיוֹמוֹ דְאָדָם, לְמִיחָב לְדוּד, דְהוּהוּ טוֹב רוּאֵי טוֹב דִּילֵיהּ, מֵאָדָם קְדַמָּא, דְעַבְדַּת עֲמִיה צְדָקָה, בְּגִין דִּיהָא מוֹכֵן דוּד, לְעֲשׂוֹת צְדָקָה לְיִשְׂרָאֵל. כְּגֹוְנָא דְקַבִּיל דוּד דְהוּהוּ עֲנֵי וְאַבְיוֹן, הִכִּי יִהִיב לְמַסְכְּנֵי. וְכִלְא בְּמִשְׁפָּט, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שמואל ב ח) וַיְהִי דוּד עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט וְצְדָקָה לְכָל עַמּוֹ.

וְאִתְּעָרוּ, שׁוֹפְרִיה דִּיעֲקֹב אָבִינוּ, מַעֲיִן שׁוֹפְרִיה דְאָדָם קְדַמָּא. בְּגִין דִּיעֲקֹב יוֹשֵׁב אוֹהֲלִים, וְאוֹלִיף תְּמֵן, בְּבֵית שָׁם וְעָבַר וְאַבְרָהָם וְיִצְחָק, לְמַפְלַח לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. בְּגִין דְאִיהוּ בְּכוֹר, דְכַתִּיב (שמות ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וְעֲבוּדָה בְּכֹוְרוֹת הָוָה. וְדֵאֵי, סִפְרָא דְאָדָם קְדַמָּא, הָוָה לִיהּ לִיעֲקֹב. וְסִפְרָא דְחַנוּךְ. וְסִפְרָא יִצִירָה דְאַבְרָהָם אָבִינוּ. וְהָא אִיתְרַעוּ,

— זהו זה תהלים —

נְכַד בְּעַמּוֹ וְגו'. וְכֵן כְּמוֹ זֶה, כְּשִׁנּוֹתַי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִיִּפִּי טוֹב עֲלִיּוֹן שֶׁל אָדָם הֲרֵאשׁוֹן לָהֶם, לְמָה? כְּדֵי לְשַׁמֵּר מְצוּוֹתָיו וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ. לֹא עָשׂוּ כֶּךָ אֲלֵא הִתְגָּאוּ בוֹ - בוֹ לֹקִים, בִּיִּפִּי הַזֶּה.

אָמַר רַב יְהוּדָה, כְּשִׁבְרָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אָדָם הֲרֵאשׁוֹן, הֲיֵה גִלְם טָרַם שְׂזַרְק בּוֹ נְשָׂמָה, וְקָרָא לְאוֹתוֹ הַמְּלֶאֶךְ הַמְּמַנֶּה עַל צוּרוֹת בְּנֵי אָדָם, וְאָמַר לוֹ: עֵינַי וְצַר בְּדַמּוֹת הַזֶּה שֶׁשָּׂה בְּנֵי אָדָם. זֶהוּ שְׂכַתוֹב (בְּרֵאשִׁית ה) וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת, כְּלוֹמַר שֵׁתָא שֵׁשׁ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵאוֹתוֹ עֶפֶר מִמֶּשׁ שֶׁנִּבְרָא אָדָם הֲרֵאשׁוֹן, לְקַח הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְרָא אֶת שֵׁשֶׁת אֱלֹהִים, וְקָרָא לוֹ שֵׁת שֵׁשׁ. זֶהוּ שְׂכַתוֹב וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ, מֵאוֹתָהּ הָעֶסָה שֶׁנִּבְרָא הַגִּלְם שְׁלוֹ. וְעַל כֶּךָ נֶאֱמַר גְּלַמִּי רָאוּ עֵינַיְךָ, וְעֵינַתְּ בּוֹ לַעֲשׂוֹת [בד] שְׂדוּמִים לוֹ. וְעַל סִפְרָךְ כָּלֶם יִכְתְּבוּ, מִי הֵם? כָּלֶם שֶׁלֹּא שִׁמְרוּ מֵהַ שְׁנַתַּן הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָהֶם וְנִטְרְדוּ מִן הָעוֹלָם [ונדונו באותו הדין].

שְׁנִינוּ: אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים שְׂמִיָּהֶם צְדִיקִים **גְּלַמִּי רָאוּ עֵינַיְךָ וְגו'** (קל"ט, טז): [זוהר ח"א פ' יחיא (דף רכג)] וְשִׁכַּבְתִּי עִם אֲבֹתַי וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה מב) הַחֲרָשִׁים שִׁמְעוּ וְהַעֲוָרִים הַבֵּיטוּ לְרֵאוֹת. הַחֲרָשִׁים שִׁמְעוּ - אֵלּוּ בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא מִקְשִׁיבִים לְדַבְּרֵי הַתּוֹרָה וְלֹא פּוֹקְחִים אֲזִנֵּיהֶם לְשִׁמְעַת אֶת מְצוּוֹת רַבּוֹנָם. וְהַעֲוָרִים - שֶׁלֹּא מִסְתַּכְּלִים לְדַעַת עַל מָה הֵם עוֹמְדִים, שֶׁהָרִי בְּכָל יוֹם וְיוֹם הַכְּרוּז יוֹצֵא וְקוֹרָא,

תְּפַלְתּוֹ תְּמִיד וַיִּוְעִיל לוֹ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵינִי אָדָם עוֹשֶׂה עֲבֻרוֹת אֲלֵא מִי שֶׁהוּא גִלְם וְלֹא אָדָם, וְהֵינּוּ אוֹתוֹ שֶׁלֹּא מִסְתַּכֵּל בְּנִשְׂמָה הַקְדוֹשָׁה, אֲלֵא כָּל מַעֲשָׂיו כְּבִהְמָה הַזֶּה שֶׁאֵינִי מִשְׁגַּחַת וְאֵינִי יוֹדַעַת. אָמַר רַבִּי בוֹ, וְכִי גִלְם נִקְרָא דוֹד שֶׁאָמַר אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה? אָמַר לוֹ רַבִּי יִצְחָק, אָדָם הֲרֵאשׁוֹן אָמַרוּ, גְּלַמִּי רָאוּ עֵינַיְךָ. קָדַם שְׂזַרְקָת בִּי נְשָׂמָה, רָאוּ עֵינַיְךָ לַעֲשׂוֹת בְּדַמּוֹתֵי בְּנֵי אָדָם שֶׁיִּדְמוּ לִי. וְעַל סִפְרָךְ כָּלֶם יִכְתְּבוּ, מִי הֵם? יָמִים יִצְרוּ, בְּצוּרָה הַזֶּה שְׁלִי. וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, שֶׁלֹּא נִשְׁאַר אֶחָד מֵהֶם. אָמַר רַבִּי בוֹ, לְמָה? אָמַר לוֹ, בֵּא רְאֵה, כָּלֶם שִׁדְמוּ לוֹ אוֹ בְּרַמְזוֹ שְׁלוֹ, לֹא מֵתוּ בְּמִיתַת נַפְשָׁם, וְכָלֶם לָקוּ בְּאוֹתוֹ עֲנִין מִמֶּשׁ.

בֵּא רְאֵה, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דְּמוֹתוֹ שֶׁל אָדָם הֲרֵאשׁוֹן וַיִּפְּיוּ הֲיֵה כְּזֶהר הַרְקִיעַ הָעֲלִיּוֹן שֶׁעַל גְּבֵי שְׁאָר הַרְקִיעִים, וְכֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁגִּנְזוּ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא. וְכָל אוֹתָם שֶׁהֵיוּ רְמוּזִים בּוֹ מִדְּמוֹתוֹ שֶׁל אָדָם הֲרֵאשׁוֹן, בּוֹ הֵם לָקוּ וּמָתוּ. שֶׁכֶּךָ דְּרָכּוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - נוֹתֵן עֶשֶׂר לְאָדָם, לְמָה? לְזוֹן אֶת הָעֲנִיִּים וְלַעֲשׂוֹת מְצוּוֹתָיו. אֵינּוּ עוֹשֶׂה אֶת זֶה וּמִתְגָּאֵה [ואם נתגלה בד] בְּעֶשֶׂר הֵהוּא - בּוֹ יִלְקָה, שְׂכַתוֹב (קהלת ה) עֶשֶׂר שְׂמוֹר לְבַעֲלָיו לְרַעְתּוֹ. נוֹתֵן לוֹ בְּנִים, לְמָה? לְלַמֵּד אוֹתָם דְּרָךְ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלְשַׁמֵּר מְצוּוֹתָיו, כְּמוֹ שֶׁאָמַר בְּאַבְרָהָם (בְּרֵאשִׁית יח) כִּי יִדְעָתִיו לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְנֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת כָּל בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ דְרָךְ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וְגו'. הוּא לֹא עוֹשֶׂה אֶת זֶה וּמִתְגָּאֵה בָּהֶם - בָּהֶם הוּא לֹקֵה, שְׂכַתוֹב (איוב יח) לֹא נִין לוֹ וְלֹא

— תהלים — זוהר תהלים —

על אותם ימים, ימים על ימים, ימים על כל אחד שנים. שכאשר יוצא מן העולם הזה, אינו מוצא ימים להתלבש בהם, ולא יהיה לו לבוש במה להתכסות. אשרי הצדיקים שכל ימיהם שמורים הם אצל המלך הקדוש, ונעשים מהם לבושי כבוד להתלבש בהם בעולם הבא.

שְׁנֵינוּ בסוד המשנה, מה שכתוב (בראשית a) וידעו כי עירמם הם - ידיעה ממש ידעו, שאותו לבוש של כבוד שנעשה מאותם ימים נגרע מהם, ולא נשאר יום מאותם ימים להתלבש בו. זהו שכתוב (תהלים קלט) גלמי ראו עיניך ועל ספרך כלם יכתבו ימים יצרו. ימים יצרו ודאי. ולא אחד בהם, שהרי לא נשאר אחד להתלבש בו, עד שהשתדל אדם ועשה תשובה, והקדוש ברוך הוא קבל אותו ועשה לו כלי לבוש אחרים, ולא מן הימים שלו. זהו שכתוב (בראשית a) ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם. בא ראה, באברהם שזכה מה כתוב? (שם כד) בא בימים, משום שזכה. כאשר הסתלק מן העולם הזה, ממש באותם ימים שלו, נכנס והתלבש בהם, ולא נגרע מאותו לבוש כבוד פלום, שכתוב בא בימים. באיוב מה כתוב? (איוב a) ויאמר ערם יצתי מבטן אמי וערם אשוב שמה, שהרי לא נשאר לבוש להתלבש בו.

שְׁנֵינוּ, אשריהם הצדיקים, שימיהם צדיקים, ונשארו לעולם הבא [צדיקים], וכאשר יוצאים, כלם מתחברים ונעשים לבושי כבוד להתלבש בו, ובאותו לבוש זוכים להתענג מענג העולם הבא,

ואין מי שישגיח. שלמדנו, באותם ימים שנברא האדם, באותו יום שיוצא לעולם, כלם עומדים בקיומם והולכים וטסים בעולם, יורדים ומזהירים את האדם כל יום ויום לבדו. וכשאותו יום בא ומזהירים אותו, וכן אדם עושה באותו יום חטא לפני רבנו - אותו יום עולה בבושה ומעיד עדות, ועומד לבדו בחוץ. ושנינו, אחר שעומד לבדו, יושב, עד שאדם עושה ממנו תשובה. זכה - שב אותו יום למקומו. לא זכה - אותו יום יורד ומשתתף עם אותה רוח שבחוץ, ושב לביתו, ונתקן בדמות אותו אדם ממש כדי להרע לו, ודר עמו בבית. ויש שדיורו לטוב, אם הוא זוכה. ואם לאו, הוא דר עמו לרע. בין כך ובין כך נפקדים אותם ימים וחסרים, ולא נכנסים בחשבון של אותם שנשארו. אזי לאותו האדם שגורע ימיו לפני המלך הקדוש, ולא השאיר למעלה ימים להתעטר בהם באותו העולם ולהתקרב עמם לפני המלך הקדוש.

בא ראה, כשקרבים אותם ימים לפני המלך הקדוש, אם הוא צדיק, זה האדם שיוצא מן העולם ונכנס באותם ימים, והם לבושי כבוד שנשמתו מתלבשת בהם, והם אותם ימים שצדיק היה בהם ולא הרשיע בהם. אזי לאותו שגורע ימיו למעלה, שכאשר רוצים להלביש אותו בימיו, אותם ימים שפגם בחטאיו חסרים מאותו לבוש, ומתלבש בכגד חסר. כל שכן אם הם רבים, ואין לאדם במה להתלבש באותו העולם, אזי אזי לו ואזי לנפשו, שדנים אותו בגיהנם

י וְלִי מַה יִּקְרוּ עֵינֶיךָ אֵל מַה עָצְמוּ רַאשֵׁיהֶם: י ה אֶסְפָּרָם מִחוּל יִרְבוּן הַקִּיּוּצֵתִי
וְעוֹדֵי עֶפְדֶּךָ: יט אִם תִּקְטַל אֱלֹהֵי רִשָּׁע וְאֲנֹשֵׁי דָמִים סוּרוּ מִנִּי: כ אֲשֶׁר יֹאמְרוּ
לְמוֹזְמָה נָשָׂא לְשׂוֹא עֲרִידֶךָ: כא הֲלוֹא מִשְׁנֵאִיךָ יְהוָה אֲשָׁנָא וּבִתְקוּמָיִךָ
אֶתְקוּטָט: כב תִּכְלִית שְׁנֵאָה שְׁנֵאָתוֹם לְאוֹיְבִים הָיוּ לִי: כג חֲקַרְנִי אֵל וְדַע לִבִּי
בְּחַנְנִי וְדַע שְׂרַעְפִּי: כד וְרֵאָה אִם דָּרְךָ עֹצֵב בִּי וַנְּחַנֵּי בְּדָרְךָ עוֹלָם:

— זוהר תהלים —

(תהלים קלט) גִּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סִפְרֶךָ כָּלֵם
יִכְתְּבוּ וְגו'. פְּסוּק זֶה בְּאֵרוֹהוּ בְּכַמָּה
מְקוֹמוֹת. אֲבָל בֹּא רֵאָה, כָּל אוֹתָן הַנִּשְׁמוֹת
שֶׁהָיוּ מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, כִּלְּן עוֹמְדוֹת
לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שֶׁלֹּא יָרְדוּ
לְעוֹלָם בְּאוֹתָהּ דְמוֹת מִמֶּשׁ שֶׁנִּרְאִים אַחַר
כֶּךָ בְּעוֹלָם, וְאוֹתוֹ מֵרָאָה שֶׁל גּוֹף הָאָדָם
שֶׁעוֹמֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה, כֶּךָ עוֹמֵד לְמַעְלָה.
וּבִשְׂעָה שֶׁנִּשְׁמָה זו מְזַמְּנָת לְרֵדֵת לְעוֹלָם,
אוֹתָהּ נִשְׁמָה בְּאוֹתָהּ דְמוֹת מִמֶּשׁ שֶׁעוֹמְדֵת
בְּעוֹלָם הַזֶּה, כֶּךָ עוֹמְדֵת [לְמַעְלָה] לִפְנֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִשְׁבִּיעַ אוֹתָהּ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא שֶׁתִּשְׁמַר מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְלֹא
לְעֵבֵר עַל הַבְּרִיתוֹת. וּמִנֵּיִן לָנוּ שֶׁעוֹמְדֵת
לִפְנֵינוּ? שֶׁכְּתוּב (מַלְכִים א יז) חֵי ה' אֲשֶׁר
עֲמַדְתִּי לִפְנֵינוּ. עֲמַדְתִּי וְדַאִי, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ.
וְלִכֵּן גִּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ, עַד שֶׁלֹּא יִתְרָאָה
[הַצִּלָּם] בְּעוֹלָם. וְעַל סִפְרֶךָ כָּלֵם יִכְתְּבוּ,
שֶׁהָרִי כָּל הַנִּשְׁמוֹת בְּאוֹתָהּ דְמוֹת שְׁלָהֶם,
כָּלֵם בְּסִפְרָם כְּתוּבִים. יָמִים יִצְרוּ, הָרִי
פִּרְשׁוּהָ יִצְרוּ וְדַאִי. וְלֹא אַחַד בָּהֶם, בְּעוֹלָם
הַזֶּה לְעַמֵּד בְּקִיּוֹם רְבוּנָם כְּרֵאוּי.

וּבְאוֹתוֹ לְבוֹשׁ עֲתִידִים לְקוֹם לְתַחֲיָה, וְכָל
אוֹתָם שֵׁישׁ לָהֶם לְבוֹשׁ יִקְוּמוּ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב
(איוב לח) וַיִּתְּצֵבּוּ כְמוֹ לְבוֹשׁ. אוֹי לְאוֹתָם
רִשָּׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם שִׁימִיָּהֶם בְּחֻטְאֵיהֶם
[עוֹלְמוֹת] חֲסָרִים, וְלֹא נִשְׁאָר מֵהֶם בְּמָה
שִׁיִּתְּכֶסּוּ כְּשִׁיִּצְאוּ מִן הָעוֹלָם. שְׁנִינוּ, כָּל
אוֹתָם צְדִיקִים שֶׁזָּכוּ לְהִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוֹשׁ
כְּבוֹד בִּימִיָּהֶם, מִתְּעַטְרִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם
[לְבוֹשׁ] מִהַעֲטוּרִים שֶׁבָּהֶם מִתְּעַטְרִים
הָאֲבוֹת, מֵאוֹתוֹ נַחַל שִׁיּוּצָא וְשׁוֹפֵעַ לְגַן
עֵדֶן. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַנְּחַךְ ה' תָּמִיד וְהַשְּׁבִיעַ
בְּצִחְצִחוֹת נִפְשֶׁךָ וְגו'. וְאוֹתָם רִשָּׁעֵי הָעוֹלָם
שֶׁלֹּא זָכוּ לְהִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוֹשׁ שֶׁל יְמִיָּהֶם,
עֲלֵיהֶם כְּתוּב (יִרְמִי' יז) וְהָיָה כְּעָרְעָר בְּעָרְבָה
וְלֹא יִרְאָה כִּי יָבֵא טוֹב וְשָׁכֵן חֲרָרִים
בְּמִדְבָּר. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ שֶׁל
יַעֲקֹב שֶׁבִּשְׁחוּן יִתַּר הָיָה לוֹ, שֶׁכְּתוּב
וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבֹתַי, שְׁאֲזָכָה בָּהֶם וְלֹא
בְּאֲחֵר. שְׁאֲזָכָה בָּהֶם לְהִתְלַבֵּשׁ בִּימֵים שֶׁלוֹ
וּבִימֵים שְׁלָהֶם.

גִּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְגו' (קלט, טז): [זוהר בראשית
פ' ויחי (דף רלג)] רַבִּי חֲזַקְיָה פֶּתַח,

כט לחודש

קמ א לְמַנְצַח מְזֻמֹּר לְרֹדֹד: ב תְּלַצְנִי יְהוָה מֵאֲדָם רַע מֵאִישׁ חֲמָסִים
 תִּנְצְרֵנִי: ג אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רָעוֹת פֶּלֶב כָּל יוֹם יִגְדְּרוּ מִלְחָמוֹת: ד שָׁנְנוּ לְשׁוֹנֵם
 כְּמוֹ נַחֵשׁ חֲמַת עֵבֶשׁוּב תַּחַת שִׁפְתֵימוֹ סֵלָה: ה שְׁמֹרְנִי יְהוָה מִיַּד רִשָּׁע
 מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לְרַחוֹת פְּעָמָיו: ו טָמְנוּ גֵאִים פֶּח לִי וְחַבְלִים
 פָּרְשׂוּ רֶשֶׁת לַיָּד מִעֲגָל מִקְשִׁים שְׁתוּ לִי סֵלָה: ז אֲמַרְתִּי לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲתָה
 הַאֲזִינָה יְהוָה קוֹל תַּחֲנוּנָי: ח יְחֹהֶה (קרי אלהים) אֲדַנִּי עֵז יִשׁוּעָתִי סִפְתָּה

— שִׁמוֹשׁ תְּהִלִּים —

לשנאה אשר בין איש לאשתו

חלצני ה' מאדם (קמ, ב): [שימוש תהלים לפרק קמ] לשנאה אשר בין איש לאשתו להעבירה.

— זוהר תהלים —

שם הקדוש אֱלֹקִים הָאֵם הוּא דִין או
 רְחֻמִּים או חֶסֶד
 ה' אֲדַנִּי עֵז יִשׁוּעָתִי וּגו' (קמ, ח): [זוהר ח"ג דף
 סה.] זוהר תורה] ה' אֲדַנִּי עֵז יִשׁוּעָתִי סִפְתָּה
 לְרֵאשִׁי בַיּוֹם נָשָׁק, רבי אלעזר היה יושב
 לפני רבי שמעון אביו, א"ל הרי למדנו
 אלהים בכל מקום דין הוא, והוי"ה יש
 מקומות שנקרא אלהים, כמו הוי"ה אדני עז
 ישועתי, [וכמו ויאמר אברם אדני הוי"ה מה תתן
 לי] מפני מה נקרא אלהים, הלא האותיות
 של הוי"ה רחמים הן בכל מקום, א"ל הרי
 כך מקרא כתוב (דברים ד) וידעת היום
 והשבות אל לבבך כי הוי"ה הוא האלהים,

זיו הזוהר

ג': קעד. פירוש ג' ספירות יש שנקראין בהשם
 אלהים, והן כמו שאר הספירות נקשרין אח שהוא
 הא"ס ב"ה כשלהבת הקשורה בגחלת: קעה. פי' כל
 הספירות הן אלו שנקראין נטיעות או מנורות
 המקבלות והמשפיעות החסדים והגבורות כלן
 מקבלין הארת השפע מן הנהר ההוא שנקרא אמא
 והיינו הבינה:

קעב. רבי אלעזר השיבו שדבר זה הוא ידוע ומ"מ
 שואל כיון שאין זה פירוש מספיק על כל
 המקומות: קעג. רבי שמעון הסביר לו פירוש ב'
 אבל הבין שבנו לא יסתפק גם בפירוש הב' כיון
 שעוד גם פירוש זה אינו פירוש מספיק על כל
 המקומות לפיכך א"ל פירוש ג' על פי סוד, ועתה ב'
 הפירושים יספיקו על כל המקומות או א' או ב' או

לְרֵאשֵׁי בָיִם נָשֶׁק: ט אֶל תִּתֵּן יְהוָה לְרֵאשֵׁי מַאֲוֵי רָשָׁע וְזָמְזוּ אֶל תִּפְקֵי יְרוּשָׁה

זוהר תהלים

ונתעורר מדרגה אחרת שנקראת גבורה, וזה נקרא אלהים באלו האותיות קפא ומדרגה זו היא התחלה אחת מן פני הקטנות ובו היא נאחזת קפא ולפי שנאחזין זו בזו כתוב הוי"ה הוא האלהים, כי הוי"ה הוא האלהים, באלו האותיות והן אחד, זו היא מדרגה השניה: מדרגה השלישית היא צדק כתר האחרון קפא זו בית דינו של המלך, ולמדנו כי אדני כך נכתב וכך נקרא, וכנסת ישראל בזה השם נקראת קפא ושם הוא במקום זה נשתלם, אלו הן שלש המדרגות שנקראות בשמות של דינקפא והכל נקשר אחד באחד בלי פירוד כמו שנתבאר.

שהכל נכלל בו והכולל של הכל בוקשי והנהר ההוא נקרא אם להגן והוא למעלה מהגן קשי לפי שהעדן משתתף עמה ולא נפרש ממנה, ולפיכך כל המעינות ממנה יוצאים ונמשכים ומשפיעים לכל צד, ופתחים בה פתוחות קשי וע"כ רחמים ממנה נמצאים ובה פתחי הרחמים, ולפי שנקראת אם בחינת נקבה יוצא ממנה גבורה ודינקשי היא נקראת רחמים בפני עצמה, אבל הרי מצדה דינים נתעוררים, ולפיכך נכתב הוי"ה ברחמים וננקד בניקוד אלהים בדינקשי שהרי דין נמשך מצדה, זו מדרגה אחת: מדרגה שניה, מצד אותה מדרגה הראשונה יוצא

זו הזוהר

אלהים, היינו שהתפארת הוא ג"כ גבורה של השם אלהים, ואינון חד, אלא כיון שגם החסד אתאחיד בהתפארת לכן הוא נקרא מדת הרחמים: קפא. זה השם אלהים של כתר ... שנקרא צד"ק והיינו מדת המלכות והשכינה הקדושה: קפד. כאן הוא מגלה הסוד ברמז שכנסת ישראל היינו המלכות בהאי שמה אתקרי, פי' בהשם אדני שהוא עיקר שמה, והוא שמה, ר"ל השם אלהים במקום זה נשתלם, היינו שהוא רק מה שמוסיף להמלכות שלימות, כונתו ע"י השכינה הקדושה, כי השם אלהים הוא עיקר שמה של השכינה הקדושה, ואצל המלכות השם אלהים הוא טפל להשם אדני, והשכינה הקדושה היא בבחי' תוספות שלימות למדת המלכות שהיא אור נאצל מן מדת המלכות אשר תופיע לשכון בארץ במקום הראוי לזה, כידוע בסוד הפסוק ואופן אחד בארץ דהיינו מלכות שבמלכות דעולם עשיה: הנה זה עיקר גדול באמונת ישראל להבין הענין של מהימנותא קדישא, וזה יסוד גדול מיסודות של חכמת הקבלה, והמבין יבין: קפא. פי' בשמות אלהים:

קעו. פי' כל הספירות נכללין בהבינה כי ממנה יצאו, והכלל של הכל שהוא החכמה אבא נקשר באותו הנהר: קעז. פי' הנהר ההוא שהיא הבינה נקרא אמו של הגן היינו של התפארת, והוא למעלה מן התפארת כיון שהעדן היינו החכמה משתתף ונקשר בהבינה: קעח. אלו הפתחים הן החמשים שערי בינה: קעט. גבורה זו ספירת גבורה, ודינא זו מדת המלכות: קפ. להורות שהרחמים בה עיקר והדין טפל, ולפיכך השם אלהים של הבינה הוא רק בניקוד בהסתר אבל בהתגלות הוא השם הוי"ה המורה על חסדים ורחמים להמתיק הדינים: קפא. פי' נכתב אלהים ונקרא אלהים: קפב. פירוש שספירת גבורה היא התחלה אחת אל התפארת שנקרא זעיר אנפין, והיינו ... של צד קו השמאלי, כמו שבצד קו הימיני ההתחלה היא ספירת החסד, ומה שאומר וביה אתאחיד כונתו להגבורה נאחזת נקשרת במדת התפארת, כיון שהתפארת הוא מדת הרחמים המורכבת מן חסד וגבורה, ובוה יפורש הפסוק הוי"ה הוא האלהים באלין אתוון של

כָּלָה: י ראש מסבי עמל שפתימו (יכסומו) יכסמו: יא (ימיטו) ימוטו עליהם גחלים
 באש יפלם במהמרות כל יקומו: יב איש לשון כל יבון בארץ איש חמם רע
 יצודנו למרחפת: יג (ידעת) ידעתו פי יעשה יהוה **וְיָשִׁיבוּ אֶת פְּנֵיהֶם:**
 יד אך צדיקים יודו לשמך ישובו ישרים את פניה:

— זוהר תהלים —

יראו הצדיקים וישמחו

אך צדיקים יודו לשמך וגו' (קמ, יד): זוהר
 בראשית 9' וישב (דף קצא): אמר רבי יצחק,
 עתידים הם הצדיקים לראות את יצר הרע
 כמו הר גדול, ויתמהו ויאמרו, איך יכלנו
 להכניע את ההר הגדול העליון הזה!?
 ועתידים הרשעים לראות את היצר הרע
 דקיק כמו חוט של שערה, ויתמהו
 ויאמרו, איך לא יכלנו להכניע את חוט
 השערה כזה דקיק!? אלו יבכו ואלו יכבו.
 והקדוש ברוך הוא יבער אותו מן העולם
 וישחט אותו לעיניהם, ולא ישלט עוד
 בעולם, ויראו הצדיקים וישמחו, כמו
 שנאמר (תהלים קמ) אך צדיקים יודו לשמך
 ישובו ישרים את פניה.

העמים. פעם אחת עלו ישראל לחג את
 החג, והתערכו עובדי עבודת כוכבים
 ומזלות עמם, ואותה שנה לא נמצאה
 ברכה בעולם. באו ושאלו את רב המנונא
 סבא. אמר להם, ראיתם בתחלה סימן
 לזה? אמרו לו, ראינו סימן, שכששבנו
 משם כל הדרך היו סתומים ממים, וענן
 וחסכה נמצאו, שלא יכלו ללכת כל אותם
 שעלו לשם. ועוד, בשעה שנכנסנו
 להראות, פני השמים נחשכו ורגזו. (נחרדו
 ראה) אמר להם, ודאי או שיש בכם אנשים
 לא נמולים, או עובדי עבודת כוכבים
 ומזלות עלו עמכם, שהרי לא התברכו
 באותה שעה, פרט לאותם ישראלים
 שנמולו, ובאות הקדושה הזו מסתכל
 הקדוש ברוך הוא ומברך אותם.

כל ישראל ראויים לראות לפני ה' ברגל

אך צדיקים יודו לשמך וגו' (קמ, יד): זוהר
 שמות 9' משפטים (דף קכ"ד ע"א): יראה כל
 זכורך, למה כל זכורך? אמר רבי אלעזר,
 כל זכורך ממש, משום שנוטלים ברכה
 מהמעין של הנחל. מכאן שנינו, כל בן
 ישראל שנמול, צריך להראות לפני המלך
 הקדוש, משום שנוטל ברכה ממבוע
 הנחל. זהו שכתוב כברכת ה' אליהך אשר
 נתן לך. וכתוב אל פני האדן ה', כמו
 שבארנו, שמשם מריקים ברכות ונוטלים
 ברכה. אשרי חלקם של ישראל מכל שאר

ישנה האחרת עלו, ועלו אותם עובדי
עבודת כוכבים ומזלות,
 שהתערכו עמם כשהיו אוכלים קרבנות
 והיו שמחים. וראו את אותם עובדי
 עבודת כוכבים ומזלות שדפוסם
 בקשריהם לקשר הכתל. השגיחו בהם
 שכלם מברכים והם לא ברכו. באו ואמרו
 את הדבר לבית הדין. באו ושאלו אותם.
 אמרו, זה שאכלתם, החלק שלכם איזה
 קרבן היה? לא היה בידם. בדקו ומצאו
 שהם עובדי עבודת כוכבים ומזלות והרגו
 אותם. אמרו, ברוך הרחמן שהציל את

— ❦ — זוהר תהלים — ❦ —

[זוהר ח"ב פ' פקודי (ד' רכ"ט ע"ב)] ועל כן הנשמה מתלבשת בשני עולמות, להיות לה שלמות בכל - בעולם הזה שלמטה ובעולם שלמעלה. ועל זה כתוב, (שם קמ) אך צדיקים יודו לשמך ישובו ישירים את פניה. אך צדיקים יודו לשמך - בעולם הזה. ישובו ישירים את פניה - באותו עולם.

עמו, שודאי אין ברכה שרויה אלא רק בישראל, הזרע הקדוש, בני האמונה, בני האמת. ואותה השנה נמצאה ברכה בעולם בשלמות. פתחו ואמרו, (תהלים קמ) אך צדיקים יודו לשמך וגו'. אך צדיקים יודו לשמך - בעולם הזה. ישובו ישירים את פניה - בעולם הבא אך צדיקים יודו לשמך וגו' (קמ, יד):

— — — — — תהלים — — — — —

[זוהר ח"ב פ' פקודי (ד' רכ"ט ע"ב)] ועל כן הנשמה מתלבשת בשני עולמות, להיות לה שלמות בכל - בעולם הזה שלמטה ובעולם שלמעלה. ועל זה כתוב, (שם קמ) אך צדיקים יודו לשמך יִשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פְּנֵיהֶם. אך צדיקים יודו לשמך - בעולם הזה. יִשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פְּנֵיהֶם - באותו עולם.

עמו, שודאי אין ברכה שרויה אלא רק בישראל, הזרע הקדוש, בני האמונה, בני האמת. ואותה השנה נמצאה ברכה בעולם בשלמות. פתחו ואמרו, (תהלים קמ) אך צדיקים יודו לשמך וגו'.

אך צדיקים יודו לשמך - בעולם הזה. יִשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פְּנֵיהֶם - בעולם הבא

אך צדיקים יודו לשמך וגו' (קמ, יד):

קמא « מזמור לְדָוִד יְהוֹנָתָן קְרֵאתִיךָ חוֹשֶׁה לִי הַאֲזִינָה קוֹלִי בְּקִרְאִי לָךְ: ב תבון תפֿלתי קטרת לפניך משאת ערב: ג שיתח

שימוש תהלים

לכאב הלב

ה' קראתיך חושה לי (קמא, א): [שימוש תהלים לפרק קמא] טוב לאמרנו לכאב הלב.

זוהר תהלים

המגפה. משום שלא יכולים כל הצדדים הרעים וכל המקטרגים לעמד לפני הקטרת, ועל זה היא סוד [חדות] הכל וקשור הכל.

ובשעת המנחה, כשהדין שרוי בעולם, התכונן דוד באותה תפלה, שכתוב תכונ תפֿלתי קטרת לפניך וגו'. ותפלה זו שעולה תעביר רגז דין הקשה ששולט בעת בזמן הזה באותה קטרת, שדוחה ומעבירה מלפניו כל רגז [שעולה כעת בשעה זו באותה קטרת שמעבירה כל רגז] וכל קטרוג שבעולם, [הינו מה שכתוב] [מה הטעם? משום שהיא] מנחת ערב, כשהדין תלוי בעולם. בא ראה, כשנחרב בית המקדש, בשעה שנשרף, היה זמן מנחה, ועל זה כתוב (ירמיה ו) אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב. מה זה צללי ערב? אותם מקטרגים של העולם ורגזי הדינים שמזמנים באותה השעה. ועל זה שנינו שצריך אדם לכוון דעתו בתפלת המנחה. בכל התפלות צריך האדם לכוון דעתו, ובתפלה זו יותר מכל, משום שהדין שרוי בעולם, ועל זה זמן תפלת המנחה יצחק תקן אותה, והרי פשוטה.

קטרת מסלקת מזיקים ומביאה שמחה לעת ערב בעולם

תבון תפֿלתי קטרת לפניך משאת ערב מנחת ערב (קמא, ב): [זוהר בראשית פ'

ויחי (דף רל)] פתח רבי חזקיה ואמר, (תהלים קמא) תבון תפֿלתי קטרת לפניך משאת ערב מנחת ערב. למה מנחת ערב ולא תפלת הבקר, שלא כתוב תבון תפֿלתי בבקר? אלא כך נתבאר, תבון תפֿלתי קטרת לפניך. קטרת לא באה אלא רק על חדוה. זהו שכתוב (משלי כז) שמן וקטרת ישמח לב. ולכן הכהן כשמדליק נרות, היה מקריב קטרת, כמו שנאמר (שמות ל) בהיטיבו את הנרות יקטירנה וכהעלת אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה. בבקר על חדוה, שהשעה גורמת בערב לשמח צד שמאל, וכך ראוי, ולעולם לא בא אלא על חדוה. ובא ראה, קטרת מקשרת קשרים ואוחזת למעלה ולמטה, וזה מעביר מות וקטרוג ורגז, שלא יוכלו לשלט בעולם, כמו שכתוב (במדבר יז) ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת והולך מהרה וגו'. אחר זה כתוב וירץ וגו', וכפר על העם, וכתוב ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ שְׁמְרָה לְפִי נִצְרָה עַל דַּל שְׁפָתַי: ד אֵל תֵּט לְפִי לְדַבֵּר רַע
 לְהִתְעוֹלֵל עַל לֹוֹת בְּרָשַׁע אֶת אִישִׁים פְּעָלֵי אֲוֶן וּבֹל אֶלְחָם בְּמִנְעַמֵיהֶם:
 ה יִהְיֶה לִּי צַדִּיק חֶסֶד וַיִּזְכִּיחֵנִי שְׁמֵן רֹאשׁ אֵל יְנִי רֹאשִׁי כִּי עוֹד וְתַפְלָתִי
 בְּרַעוּתֵיהֶם: ו נִשְׁמָטוּ בְיָדֵי סֹלַע שְׁפָטֵיהֶם וְשָׁמְעוּ אֲמָרֵי כִּי נַעֲמֹו: ז כְּמוֹ פֶלֶחַ
 וּבִקַּע בְּאָרֶץ נִפְוֹרֵי עֲצָמֵינוּ לְפִי שְׁאוֹל: ח כִּי אֲלִיךָ יְהוָה (קרי אלהים) אֲדַנִּי עֵינַי
 בְּכַה חֲסִיתִי אֵל תַּעַר נַפְשִׁי: ט שְׁמַרְנֵי מִיַּד פַּח יִקְשׁוּ לִי וּמִקְשׁוֹת פְּעָלֵי אֲוֶן:
 י יִפְלוּ בְּמִכְמָרֵיו רְשָׁעִים יַחַד אֲנֹכִי עַד אָעֵבֹד:

————— זוהר תהלים —————

בְּדֶרֶךְ שְׁבָה רוּצָה אָדָם לְלַכֵּת- בָּהּ
 מְנַהֲיָגִים אוֹתוֹ
 אֵל תֵּט לְפִי לְדַבֵּר רַע לְהִתְעוֹלֵל עַל לֹוֹת
 בְּרָשַׁע (קמא, ד): [זוהר ויקרא פ' תזריע (דף
 מ"ו)] כְּתוּב (תהלים קמא) אֵל תֵּט לְפִי לְדַבֵּר
 רַע לְהִתְעוֹלֵל עַל לֹוֹת בְּרָשַׁע. מִכָּאן שְׁנִינוּ,
 בְּדֶרֶךְ שְׁבָה רוּצָה אָדָם לְלַכֵּת, בָּהּ מְנַהֲיָגִים
 אוֹתוֹ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַפְּסוּק הַזֶּה קָשָׁה,
 וְכִי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַטֵּה אֶת הָאָדָם
 לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ שֶׁל חֲטָא וְלַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים
 רָעִים? אִם כֵּן, אֵין דִּין בְּזֶה הָעוֹלָם וְלֹא

בְּעוֹלָם הַבָּא, וְהַתּוֹרָה לֹא מְתַקְנֶת, שְׁכַתוּב
 בָּהּ אִם תִּשְׁמַע וְאִם לֹא תִשְׁמַע! אֵלֹא דְוֹד
 הַזֶּהִיר אֶת לְבוֹ לְהַנְהִיגוּ בְּדֶרֶךְ אֱמֶת, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (דברים ד) וְהִשְׁבַּת אֶל לְבַבְךָ. מֵה זֶה
 וְהִשְׁבַּת? אֵלֹא פַעַם אַחַת וּפַעַמִּים וְשִׁלַּשׁ
 לְחֹזֵר כְּנִגְדּוֹ, וְלִהְיוֹלִיךְ וְלִהְזַהֵיר אוֹתוֹ. וְכֵן
 אָמַר לוֹ: אֵל תֵּט לְפִי לְדַבֵּר רַע. לְלִבּוֹ אָמַר
 דְוֹד, (כלומר) אֵל תִּטֶּה לְפִי דְרָכֵי הָאָדָם (ויכ
 אמר לו', לבי, אל תט לדבר רע. שהרי דבר) רַע גּוֹרָם
 נִגַע בְּעוֹלָם, וְהַדִּין שׁוֹרָה בְּעוֹלָם, וְהֵינּוּ
 נִגַע צָרַעַת.

קמב « משכיל לדוד בהיותו במערה תפלה: ב קולי אל יהוה אֶזְעַק
 קולי אל יהוה אֶתְחַנֵּן: ג אֶשְׁפָּךְ לִפְנֵי שִׁחִי צָרְתִי לִפְנֵי אֲנִיד:
 ד בַּהֲתַעֲפַן עָלַי רוּחִי וְאַתָּה יָדַעְתָּ נְתִיבְתִי בְּאֶרֶץ זֵי אַחֲלֶךְ טָמְנֵנוּ פֶּחַ לִי: ה הַפִּיט
 ימין וראה ואין לי מִפִּיר אֶבֶר מְנוּס מִמֶּנִּי אֵין הִרְשׁ לְנַפְשִׁי: ו זַעֲקָתִי אֶלֶיךָ
 יְהוָה אֶמְרָתִי אַתָּה מַחְסֵי חֲלָקִי בְּאֶרֶץ חַחִים: ז הַקְּשִׁיבָה אֵל רִנָּתִי בִּי
 דְלוֹתִי מֵאֵד הַצִּילֵנִי מִרְדְּפֵי בִי אֶמְצֵוּ מִמֶּנִּי: ח הוֹצִיָאָה מִמֶּסְגֵר נַפְשִׁי לְחַדוֹת
 אֵת שְׁמֶךָ בִּי יִבְתְּרוּ צְדִיקִים בִּי תִגְמַל עָלַי:

שימוש תהלים

לחולי השוקים

משכיל לדוד (קמב, א): [שימוש תהלים לפרק קמב] טוב לאמרו לחולי השוקים.

זוהר תהלים

כל ישועות שבעולם תלויות בתשובה
 ובתפלה שמתפלל האדם להקב"ה
 קו"י א"ל ה' אֶזְעַק וגו' (קמב, ב): [זוהר ח"ב-דף
 יב:] קולי אל ה' אֶזְעַק קולי אל ה'
 אֶתְחַנֵּן, אמר רבי יהודה כל ישועות
 שבעולם תלויות בתשובה ובתפלה
 שמתפלל האדם להקב"ה, וכש"כ מי
 ששופך דמעות בתפלתו, שאין לך שער
 שלא יכנסו אותן הדמעות, בוא וראה מה
 כתוב (שמות ב) ותפתח ותראהו את הילד,
 ותפתח, זו השכינה העומדת על ישראל
 כאם על הבנים, והיא פותחת תמיד
 בזכותם של ישראל, כיון שפתחה ותראהו
 את הילד (ירמיה לא) ילד שעשועים שהם
 ישראל שמתחטאים לפני רבונם בכל,
 ומיד שמתחננים לפני הקב"ה חוזרים

בתשובה ובוכים לפניו כבן שבוכה לפני
 אביו, זש"כ והנה נער בוכה, וכיון שבוכה
 נתבטלו ממנו כל גזרות רעות שבעולם,
 מה כתוב, ותחמל עליו, נתעורר עליו
 ברחמים ומרחם עליו, ותאמר מילדי
 העברים זה, שהם רכי לב, ואל מילדי
 עכו"ם שהם קשי ערף וכבדי לב, מילדי
 העברים, רכי לב מאבותם ואמותם לשוב
 לפני רבונם, ותקרא את אם הילד, שהיתה
 בוכה כמו שכתוב (שם) קול ברמה נשמע
 נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה
 וגו', הוא בוכה ואם הילד היא בוכה,
 וא"ר יהודה לעתיד לבוא מה כתוב (שם)
 בבכי יבאו ובתחנונים אובילים, מהו בבכי
 יבאו, בזכות הבכיה של אם הילד שהיא
 רחל, יבאו ויוקבצו מן הגלות:

קמג « מזמור לדוד יהוה שָׁמַע תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֶל תַּחֲנוּנֵי בְּאִמְנַתְךָ עֲנֵנִי בְּצַדִּיקְתֶּךָ: ב וְאֵל תִּבּוֹא בְּמִשְׁפַּט אֶת עַבְדְּךָ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חַי: ג בִּי רַדְּךָ אֱוִיב נַפְשִׁי דָפָא לְאַרְצֵן חַיְתִּי הוֹשִׁיבֵנִי בְּמַחְשָׁפִים בְּמַתִּי עוֹלָם: ד וַתִּתְעַשֶּׂה עָלַי רוּחִי בְּתוֹכִי יִשְׁתַּחֲוֶה לְבָבִי: ה זָכַרְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם הָגִיתִי בְּכָל

שִׁמוֹשׁ תְּהִלִּים

לחולי זרוע

ה' שמע תפילתי (קמג, א): [שימוש תהלים לפרק קמג] טוב לאמרו לחולי הזרוע.

זוהר תהלים

נקראת (בראשית יד) ומלכי צדק מלך שלם, כאשר נתעוררים דינים ממשפט הם כלם ברחמים כלם בשלימות^פ כיון שמשפט ההוא ממתיק לזאת הצדק, והדינים נתתקנים ויורדים כלם לעולם בשלימות ברחמים, ואז נקרא שעת ההזדוגות של בחי' זכר בבחי' נקבה^פ וכל העולמות ברחמים ובשמחה, וכאשר נתרבו עונות העולם ונטמא המקדש ובחי' זכר מתרחק מבחי' נקבה, ונחש התקיף מתחיל להתעורר^פ אז אוי לעולם שניזון בזמן ההוא מן צדק הזו, כמה מחנות משחיתים נתעורר בעולם, כמה צדיקים נפטרים מן

כְּאֲשֶׁר נִמְצָא צְדִיק גָּדוֹל בְּעוֹלָם אֶהוּבֹו שֶׁל הַקֶּב"ה אֵז אֶפְּלוֹ אִם נִתְעוֹרְרָה צְדָק בְּלִבָּהּ יְכוֹל הָעוֹלָם לְהִנָּצֵל בְּזִכְרוֹתָו וְאֵל תִּבּוֹא בְּמִשְׁפַּט אֶת עַבְדְּךָ וְגו' (קמג, ב): [זוהר ח"ג דף רצא:] וְאֵל תִּבּוֹא בְּמִשְׁפַּט אֶת עַבְדְּךָ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חַי. כתיב (תהלים פט) צדק ומשפט מכוון כסאך וגו': אמר רבי שמעון אלה שני המאורות התיקון של כסא המלך שנקראים צדק ומשפט הם תחלה וסוף בכל האמונה^פ ובהם נתעוררים כל הדינים שלמעלה ושלמטה, והכל נסתר במשפט, והצדק ניזון מזה המשפט^פ ולפעמים היא

זיו הזוהר

נקראת על שמו שהוא המשפיע להמלכות, והמלכות היא הסוף לכל אותן ז' ספירות המקבלת מהן שפע: קפז. ר"ל שהמלכות נשפעת מן התפארת: קפח. ענין דין של שלימות היינו שהגם שנשפע דין מ"מ הוא באופן שלא יהיה ע"י אותו הדין ח"ו מגרעת וחוסר החיים, אלא שיהיה בכח לסבול הדין שישאר הכל בשלימות: קפט. פי' שבכ"מ שנזכר הזדוגות זכר ונקבה ענינו הוא השפעת שפע מן התפארת להמלכות ע"י התקשרותם זה בזו: קצ. זה סמא"ל כח השטן שרו של עשו, כי כך אמר יצחק לעשו

קפו. צדק ומשפט היינו מלכות ותפארת, ויש לקרותן תחלה וסוף בכל מהימנותא, סתם מהימנותא היינו הז' ספירות חג"ת נהי"מ, וכיון שהז' ספירות הן ב' כוללות של ב' עולמות בחי' זכר ובחי' נקבה משפיע ומקבל, כי התפארת הוא כולל שאר ה' ספירות והוא בחי' זכר משפיע, והמלכות כולל כל הספירות של עולם המלכות, והיא בחי' נקבה מקבל, לכן כל אותן ז' הספירות נקראין על שם שתי אלה הספירות צדק ומשפט שהן תחלה וסוף, ר"ל התפארת הוא הראשון והראש לשאר ה' ספירות, והשפעת השפע

פְּעַלְךָ בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ אֲשׁוּחַח: ו פִּרְשִׁיתִי יָדַי אֵלֶיךָ נַפְשִׁי בְּאֶרֶץ עֵיפָה לְךָ סֵלַח:
 ז מוֹחַר עֲנֵנִי יְהוָה: ח כָּל־תַּחַת רִיחֵי אֵל תִּסְתַּר פְּנֵיךָ מִפָּנַי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יָרְדֵי
 בּוֹר: ט הַשְּׁמִיעֵנִי בִּבְקֶרֶת חֲסֶדְךָ כִּי בָּךְ בְּטַחְחִתִּי הוֹדִיעֵנִי דְרֹךְ זֶה אֵלֶיךָ כִּי אֵלֶיךָ
 נִשְׁאַתִּי נַפְשִׁי: י הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבֵי יְהוָה: יא אֵלֶיךָ כִּסְתִי: יב לְמַדְנִי לַעֲשׂוֹת
 רְצוֹנְךָ כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי רוּחַךְ טוֹבָה תִּנְחַנֵּנִי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר: יג לְמַעַן שִׁמְךָ יְהוָה
 יד תְּחַיֵּנִי בְּצַדִּיקְתְּךָ תוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשִׁי: יו וּבְחֶסֶדְךָ תִּצְמֹת אֹיְבֵי וְהִאֲבֹדָת
 כָּל צָרְרֵי נַפְשִׁי כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ:

———— זוהר תהלים ————

נגד צדק, דוד המלך בתחלה אמר (תהלים כו)
 בחנני ה' ונסני וגו', שהרי אני אין מתירא
 מכל הדינים אפילו מן צדק הזו, ועוד
 אדרבא כי הלא אני נאחז בה, מה כתוב
 (תהלים יז) אני בצדק אחזה פניך, בצדק
 ודאי, אינני מתירא לעמוד נגד דינים שלה,
 ולאחר שחטא אפילו ממשפט היה מפחד,
 שכתוב ואל תבוא במשפט את עבדך,
 ובוא וראה כאשר תמתק צדק הזאת
 ממשפט אז נקרא צדק צדקה והעולם נמתק
 בחסד ונתמלא ממנו, שכתוב (תהלים לג)
 אוהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ.

העולם, וכל כך למה, לפי שנתרחק בחי'
 זכר מן בחי' נקבה, והמשפט אינו מזדוג
 בצדק הזו, ועל זה כתוב (משלי יג) ויש נספה
 בלא משפט, שהמשפט נתרחק מצד הזו
 ואינה נמתקת, והצדק יונקת ממקום
 אחר קצת. ובוא וראה כאשר נמצא צדיק
 גדול בעולם אהובו של הקב"ה, אז אפילו
 אם נתעוררה צדק בלבדה יכול העולם
 להנצל בזכותו, כי הקב"ה חפץ בכבודו,
 ואינו מפחד מן הדין, וכאשר זה הצדיק
 אינו עומד במדרגתו אז מפחד אפילו
 ממשפט ואין בכחו לעמוד כנגדו, כל שכן

קמד א לְדוֹד בְּרוּךְ יְהוָה צוּרֵי הַמְּלִמָּד יְדֵי לִקְרָב אֶצְבְּעוֹתַי לְמַלְחָמָה:
 ב חֲסָדֵי וּמְצוּדֹתַי מְשַׁנְּבֵי וּמְפַלְטֵי לִי מִגְּנֵי וּבֹז חֲסִיתִי הָרֹדֵד עִמִּי תַחְתָּי:
 ג יְהוָה מָה אָדָם וַתִּדְעֵהוּ בֶן אֲנוּשׁ וַתַּחֲשֹׁבְהוּ: ד אָדָם לַהֲבֵל דָּמָה יָמוּז
 פְּצַל עוֹבֵר: ה יְהוָה חַט שְׂמוּךְ וַתִּרְדַּע פְּהָרִים וַיַּעֲשֵׂנוּ: ו בְּרוּךְ בְּרַק
 וַתְּפִיֵצִים שְׁלַח חֲצִיף וַתַּהַמֵּם: ז שְׁלַח יְדִיךָ מִמְרוֹם פְּצַנִּי וַחֲצִילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים מִיַּד
 בְּנֵי נֹכֵר: ח אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שׁוֹא וַיִּמְיָנִם יָמִין שְׁקֵר: ט אֱלֹהִים שִׁיר תִּדְּשׁ
 אֲשִׁירָה לָךְ בְּנִבְלַל עֲשׂוֹר אֲזַמְרָה לָךְ: י הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לְמַלְכִים הַפּוֹצֵה אֶת הָדוֹד
 עֲבָדוֹ מִחֶרֶב רָעָה: יא פְּצַנִּי וַחֲצִילֵנִי מִיַּד בְּנֵי נֹכֵר אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שׁוֹא וַיִּמְיָנִם

שימוש תהלים

לשבירת יד

לדוד ברוך ה' צורי (קמד, א): [שימוש תהלים לפרק קמד] לשבירת יד והוא טוב לשמירה מן המזיקים ושדים.

זוהר תהלים

החיים קצג ומן השורש הוא יתקיימו שאר השרשים למטה, כי כלם מושרשים ומתקיימים ממנו, אשר עומד לנס עמים, שזה הוא עומד לנס ולאות על סוד השם הקדוש קצג אליו גוים ידרשו, כי שם הוא סוד הקיום של השם הקדוש קצג ולפיכך אליו גוים ידרשו, כמש"כ (שם ב) והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' וגו', ועל כן אליו גוים ידרשו, והיתה

הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לְמַלְכִים הַפּוֹצֵה אֶת הָדוֹד
 עֲבָדוֹ מִחֶרֶב רָעָה: (קמד, א): [זוהר
 ח"ב-ב 97 רכא:] הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לְמַלְכִים
 הַפּוֹצֵה אֶת הָדוֹד עֲבָדוֹ מִחֶרֶב רָעָה. פְּצַנִּי
 וַחֲצִילֵנִי וּגְוִי. רַבִּי אַבְרָהָם פֶּתַח (יִשְׁעֵי יִא) וְהִיא
 בְּיוֹם הַהוּא שׁוֹרֵשׁ יִשְׁי אֲשֶׁר עֲמַד לִנְס
 עַמִּים אֲלֵיו גּוֹיִם יִדְרְשׁוּ וְהִיא מְנוּחָתוֹ
 כְּבוֹד, וְהִיא בְּיוֹם הַהוּא, בְּזִמְנָן שֶׁהַקַּב"ה
 יִרְבֶּה שְׁלוֹם בְּעוֹלָם יִתְקַיֵּם הַשׁוֹרֵשׁ שֶׁל עֵץ

זיו הזוהר

מן הזוהר חדש בענין ספירת היסוד, וז"ל ובגין האי דאקרי צדי"ק מתזנין עלאין ותתאין, ועליה קיימין וביה מסתמכין והוא יסודא ושרשא דילהון וכו' יעו"ש, ובזה יובן מה שאומר דכלהו אשתרשן ואתקיימין מניה, כי על ידו תבא השפע למלכות וממנה נתחלק לכל המלאכים והשרים והעולמות שתחתיה, והמעין בזה"ק בענין הסולם שחלם יעקב יבין כאן הדבר לאשורו: קצד. פי' שספירת היסוד הוא הנס והאות לרזא דשמא קדישא, היינו למדת המלכות: קצה. פי' שהיסוד הוא סוד הקיום של מדת המלכות, כי השפע שמעביר

קצג. פי' בזמן הקץ שיתגלה משיח בן דוד והיה שלום בעולם אז יתקיים שרשא דאילנא דחיי, הנה רבו הפירושים כאן, ולפע"ד נראה לפרש שמוסב על ספירת היסוד שאז יתקיים יתגדל ויתחזק בסוד הכתוב ובידך לגדל ולחזק לכ"ל, וזה רמז שאז ימצא הצדיק אבדתו שאבד ויתגדל ויתחזק כראוי להעביר השפע למלכות בהזדוגותה עם התפארת, כי יסודא ושרשא הם כמו שמות נרדפים, הם יסוד נאה לו מצד התפארת, והשם שורשא נאה לו מצד המלכות, ועיין לקמן בהפסוק עיני כל אליך ישברו, שם מובא מאמר

ימין שְׁקֵר: יב אֲשֶׁר בְּנִינוּ בְּנִטְעִים מְגִדְלִים בְּנִעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזוֹת מְחַטְבוֹת
 תְּבִנִית הֵיכַל: יג מוֹזֵינוּ מְלֵאִים מְפִיקִים מִזֶּן אֵל זֶן צֹאוּנוּ מְאֲלִיפוֹת מְרַבְבוֹת
 בְּחִצּוֹתֵינוּ: יד אֲלוּפֵינוּ מְסַפְּלִים אִין פְּרִין וְאִין יוֹצֵאת וְאִין צְוָחָה בְּרַחֲבֵתֵינוּ:
 טו אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁכָכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁיחֻוּא־ אֱלֹהֵיוֹ תְּחִיבָהּ הַיְיָ:

—== זוהר תהלים ==—

מנוחתו כבוד, מנוחתו זה בית המקדש, שכתוב (תהלים קלב) זאת מנוחתי עדי עד, כבוד, שבזמן ההוא כך יהיה נקרא כבוד ה', שכתוב (ישעי' ל) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים וגו'.

פרוש תבת שְׁכָכָה לוֹ

אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁכָכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁיחֻוּא־ אֱלֹהֵיוֹ (קמד, טו): [זוהר ח"ג פ' נשא -

אידרא רבא קדישא (דף קל"ג.)] תקונא חמישא. נפיק אורחא אחרא מתחות פומא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (מיכה ז) לֹא הִחֲזִיק

לְעַד אַפּוֹ. קוּם רַבִּי יוֹסִי. קוּם רַבִּי יוֹסִי, פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁכָכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁיחֻוּא־ אֱלֹהֵיוֹ. אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁכָכָה לוֹ. מֵהוּ שְׁכָכָה לוֹ. כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (אסתר ז) וְחַמַּת הַמֶּלֶךְ שְׁכָכָה, שְׁכִיף מְרוּגְזִיהָ. דְּבָר אַחַר. שְׁכִיף בְּרוּגְזִיהָ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (במדבר יא) וְאִם כָּכָה אֶת עוֹשֶׂה לִּי הֲרֹגִי נָא הֲרוּג. דָּא הוּא דִּינָא דִּינָא. אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁיחֻוּא־ אֱלֹהֵיוֹ, רַחֲמֵי דְרַחֲמֵי. דְּבָר אַחַר, שְׁכָכָה, שְׁמָא דְכִלִּיל כָּל שְׁמֵהֶן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְעַבְר רֹגְזִיהָ, וְאִנַּח בֵּיה לְזַעִיר אֲנַפִּין, וּמְעַבֵּיר עַל כָּל אֵינוֹן דְּלָבַר.

זיו הזוהר

ידעת כמה עולמות תחתיה וכמה אילנות לאין קץ, וכלם קיימים בהאי שרשא, ולכן אליו גוים ידרשו כי הוא הר ה', כד"א לכו ונלעה וגו', כבוד דהכי אקרי בההוא זמנא וגו', הרגיש כי לעולם מלת כבוד הוא בבינה או בתפארת כנזכר בפרשת תרומה (קכו): ולזה אמר כי בההוא זמנא דתהוי אור הלבנה כאור החמה אז תקרא גם היא כבוד, עכ"ל:

אליה היינו הקיום שלה: אמנם אולי שגיתי בפירושי, לכן אביא פירוש אחד מן שאר הפירושים, והוא פירוש הרח"ו זצ"ל, וז"ל יתקיים שרשא דאילנא דחיי וכו', היא המלכות שהיא שורש האילן, ואל תתמה כי שני שרשים הם כנזכר בתיקונים בסוד שי"ן עלאה בינה ויש"ן תתאה מלכות דבה אתנטע אילנא דחיי בההוא גן, וזה יובן בסוד מעילא לתתא ומתתא לעילא, וכבר

ל לחודש

קמה א תהלה לדוד ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד:
 ב בכל יום אברכה ואהללה שמך לעולם ועד: ג גדול יהוה וימחל מאד ולגדלתו אין חקר: ד דור לדור ישבח מעשיך ויגבורתיך ויגדו:
 ה דור כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיתח: ו ועוזו נוראתיך יאמרו (וגדולתיך)
 ויגדילתיך אספרנה: ז וזכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו: ח חנון ורחום יהוה
 ארך אפים ויגדל חסד: ט טוב יהוה לכל ורחמיו על כל מעשיו:

שימוש תהלים

לפחד

תהלה לדוד (קמה, א): [שימוש תהלים לפרק קמה] טוב למי שקבל פחד. יאמר אותו ג"פ ואח"כ יאמר יושב בסתר ז' פעמים

זוהר תהלים

כל ימות דוד השתדל לתקן את הכסא ולהאיר פניה כדי שתגן עליו ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד (קמה, א): [זוהר ח"ב פ' וארא (דף כ"ח):] רבי יצחק פתח פסוק זה, (תהלים קמה) ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד. בא ראה, דוד כנגד דרגתו אומר, שכתב אלהי שלי. משום שרצה להעלות שכחו ולהכניס אותו לאור עליון להתערב זה בזה להיות הכל אחד, משום כך ארוממך אלהי המלך וגו'. ששנינו, כל ימות דוד השתדל לתקן את הכסא ולהאיר פניה כדי שתגן עליו, ויאר תמיד האור התחתון באור העליון להיות הכל אחד. וכשבא שלמה, מצא העולם שלם, והלבנה התמלאה, ולא צריך לטרח עליה להאירה.

אות ט' טוב הוא

טוב ה' לכף רחמיו על כל מעשיו (קמה)

ט): [זוהר בראשית פ' בראשית (דף ל ע"ב)] וירא אלהים את האור כי טוב. שנינו, כל חלום שעומד בקיום של פי טוב, שלום הוא למעלה ולמטה. ראה אותיות, כפי דרכו כל אחד ואחד. ראה ט' - טוב לו, טוב לחלומו, שהרי התורה פתחה בו כי טוב. מאיר מסוף העולם לסוף העולם. ט' טוב. טוב הוא אור בשלמות. ט' תשיעי של הכל. אות שמאיר מעליון ראשית ונכלל בו ונעשה בסתר של נקדה סוד של י' שהיא נקדה אחת. ו' מכחו יצא. בו נעשו שמים. כשהסתיים בנקדה אחת ונגנזו פנימה, האירה ב'. ממנה יצאו עליון ותחתון. עליון טמיר. התחתון גלוי בסוד של שנים, ועומד בכח שלמעלה. וזהו טו"ב. שלש האותיות הללו טו"ב נכללו אחר כך לצדיק העולם שכולל הכל למעלה ולמטה, כמו שנאמר (שם א) אמרו צדיק כי טוב. בגלל שאור עליון כלול בו,

—== זוהר תהלים ==—

שְׁמַעוֹן, בְּרוּךְ הֶרְחַמְן שְׁהֲרַחֵשׁ לָנוּ נִס, שְׁהָרִי כָּל מִי שְׁמַסְתַּכֵּל בְּזֶה כְּשֶׁהוּא בְּקִיּוּמוֹ, אוֹ שֶׁהוּא מְסַתַּכֵּל בְּאָדָם, לֹא יִנְצֵל בְּיָדָיו. כָּל שֶׁכֵּן אִם יִקְרַב אֵלָיו. קָרָא עָלָיו, (תהלים צא) לֹא תִאָּנֶה אֵלָיִךְ רָעָה וְנִגַּע לֹא יִקְרַב בְּאֶהְלֶךְ. וּבְכָל עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת שְׁלִיחוֹתוֹ, וְאֵין לָנוּ לְנֶהֱג בְּזִיוֹן בְּכָל מֵה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה. וְעַל זֶה כְּתוּב, (שם קמה) טוֹב ה' לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְכְתוּב, יוֹדוּךָ ה' כָּל מַעֲשֶׂיךָ.

סוד שלוח הקן

טוֹב ה' לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו (קמה),
 (ט): [זוהר חדש מדרש רות (דף צ"ג):] אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן קִיסְמָא אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל, כְּשֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, בָּרָא אוֹתוֹ בְּשִׁלְשָׁה קְשָׁרִים, וְהֵם חֲכָמָה וְתַבּוּנָה וְדַעַת, שְׁכַתוּב (משלי ג) ה' בְּחֲכָמָה יִסַּד אֶרֶץ כּוֹנֵן שְׁמַיִם בְּתַבּוּנָה בְּדַעַתוֹ תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ. וְכָל הַקְּשָׁרִים בְּאָדָם. וְקָשַׁר הַתַּבּוּנָה שְׁפָקַע מֵהֶם, הַתַּפְשֵׁט בְּשָׂר הַבְּרִיּוֹת, וּבְכָלֵם יֵשׁ הַשֶּׁכֶּל לְפִי דְרָכּוֹ. הָעוֹף הַזֶּה, כְּשֶׁפּוֹרַח מְגוּזָלָיו וְנִשְׁלַח מֵעַל בְּנָיו, מִצְפָּצֵף וְהוֹלֵךְ, וְלֹא יוֹדֵעַ לְאֵיזָה מְקוֹם הוֹלֵךְ, נוֹדֵד לְאִבָּד אֶת עַצְמוֹ. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁכַתוּב בּוֹ (תהלים קמה) וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, אֶפְלוּ עַל יַתּוֹשׁ קִטָּן בְּעוֹלָם, רַחֲמָיו עַל הַכֹּל. אוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה עַל הָעוֹף מִתְעוֹרֵר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעוֹרֵר עַל בְּנָיו. אִזּוֹ קוֹל יוֹצֵא לְפָנָיו וְאוֹמֵר: כְּצִפּוֹר נוֹדֵדֶת מִן קִנָּה בֶּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ. אִזּוֹ הוּא מְעוֹרֵר רַחֲמִים עַל כָּל אוֹתָם הַהוֹלְכִים וְנוֹדֵדִים מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וּמֵאֲתֵר לְאֲתֵר

שְׁכַתוּב (תהלים קמה) טוֹב ה' לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. לְכָל כְּתוּב, זֶה סֵתָם שֶׁל הַדְּבָר בְּשֶׁבִיל לְהַאִיר יוֹם אֶחָד שְׁמַאִיר לְכָל, עָלְיוֹן עַל הַכֹּל. עַד כָּאֵן סֵתָם הַדְּבָרִים.

אֶפְלוּ נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים וְנִתּוֹשִׁים, וְאֶפְלוּ אוֹתָם שְׁנֵרָאִים מִחֲבָלֵי הָעוֹלָם, בְּכָלֵם כְּתוּב וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד

טוֹב ה' לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו (קמה),
 (ט): [זוהר ח"ג פ' אמור (דף ק"ח):] רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, וְהָיוּ עִמּוֹ רַבִּי אֲלֶעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה. הִגִּיעוּ לְחֵרִיץ מִיַּם אֶחָד. הַחֲלִיק רַבִּי יוֹסִי בְּבִגְדָיו לְתוֹךְ הַמַּיִם, אָמַר, הַלְוָאִי שְׁחָרִיצֵי הַמַּיִם לֹא הָיוּ נִמְצָאִים. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲסוּר לָךְ! שְׁמַשׁ שֶׁל הָעוֹלָם הוּא, וְאֲסוּר לְנֶהֱג קְלוֹן בְּשִׁמְשׁוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהֵם מַעֲשִׂים שֶׁל אֲמַת שְׁנִמְצָאִים בְּהִנְהֻגוֹת הַהִשְׁגָּחָה הָעָלְיוֹנָה. פָּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה - סֵתָם, אֶפְלוּ נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים וְיִתּוֹשִׁים, וְאֶפְלוּ אוֹתָם שְׁנֵרָאִים מִחֲבָלֵי הָעוֹלָם, בְּכָלֵם כְּתוּב וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, בְּלָם שְׁמַשֵּׁי הָעוֹלָם, מִנְהִיגֵי הָעוֹלָם, וּבְנֵי אָדָם אֵין יוֹדְעִים.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ נְחָשׁ אֶחָד הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וַדָּאִי זֶה הוֹלֵךְ לְהֲרַחֵשׁ לָנוּ נִס. רִץ אוֹתוֹ נְחָשׁ לְפָנֵיהֶם וְנִקְשַׁר בְּאַפְעָה אֶחָד בְּקָשֶׁר הַדְּרָךְ, הַסִּיטוֹ (גלחמו) זֶה אֶת זֶה וּמִתּוֹ. כְּשֶׁהִגִּיעוּ, רָאוּ אֶת שְׁנֵיהֶם שׁוֹכְבִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי

י יודיך יהוה **כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחַסִּדֶיךָ יִבְרַכּוּכָהּ: יא כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ**

זוהר תהלים

הים. אדם משבח ומרומם את המלך העליון, והעוף מצפצף ומשבח את רבונו, שהוא האלה העליון. ומשום כך, למען ייטב לך. לא כתוב איטיב לך, אלא ייטב לך. אותו השלוח של הצפור שמשלח, שמעורר על העולם להיטיב לך. רבי בון קם והלך אליו, ומצא שהוא רבי ינאי הזקן, מן החברים. נכנס אצלו ונשקו בראש. אמר, כמו שנחמת את לבי, כך ינחם הקדוש ברוך הוא אותך. ישבו יחד.

ברכת פהנים דוקא על ידי הכהן מדת החסד וקדשת הלויים

וְחַסִּדֶיךָ יִבְרַכּוּכָהּ (קמה, י): [זוהר ח"ג פ' נשא (דף קמ"ה:)] אמר רבי יצחק, משום שאין שכינה שורה במי שלא נשא אשה, וכהנים צריכים יותר מכל שאר העם להשרות בהם שכינה. וכיון ששורה בהם שכינה, שורה בהם חסד, ונקראים חסידים, וצריכים לברך את העם. זהו שכתוב (תהלים קמה) **וְחַסִּדֶיךָ יִבְרַכּוּכָהּ**. וכתוב (דברים לג) תמיד ואוריך לאיש חסידך. ומשום שכהן נקרא חסיד, צריך לברך. ומשום כך כתוב, דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו. מה הטעם? משום שנקראים חסידים, וכתוב וחסידך יברכוכה. כה תברכו את בני ישראל אמור להם. כה תברכו - בלשון הקדש. כה תברכו - ביראה. כה תברכו - בענוה. אמר רבי אבא, כה תברכו - למדנו, הצדק הזה נקרא כ"ה, שכל הדינים מתעוררים מכ"ה

אחר. שבורי לב, שבורי כח. ומעורר רחמים על כל העולמות וחס עליהם, ועוזב את חטאי הנוודים ממקומם, וחס עליהם ועל כל העולם.

וַעֲלֵ כֵן אמר הקדוש ברוך הוא, אשרי הצפור בחוץ. והיא מעוררת רחמים על כל העולם. מי גרם לחוס על העולם ולעורר עליהם רחמים? אותו האדם ששולח אותה הצפור לצערה בשני גונים, כך מתעורר הקדוש ברוך הוא ומתמלא רחמים על כל אותם בעלי הצער, ועל כל אותם שנוודים ממקומם. ומשום כך, שכרו של האדם הזה, מה כתוב בו? (דברים כב) למען ייטב לך והארכת ימים. קם רבי בון על רגליו, ושמח ואמר: ברוך הרחמן ששמעתי את הקול הזה, ואלמלא לא באתי לעולם אלא לשמע את זה - די לי! חזר אותו הקול כמו מקדם, פתח ואמר, (תהלים קד) מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית וגו'. כל העולם לא באים אלא בחכמה, והאדם התמלא בכל. שאר הבריות, בציור (בתוספת) של חכמה שנשארה באדם.

וְאֵף על גב שכל הבריות כך, לא היתה ברירה קלה לרדף אחר מעשה האדם כמו העוף. אדם בונה בנין לדוורו, והעוף בונה בנין לדוורו. אדם מביא מזון לבנו, העוף מביא מזון לבניו. אדם מרפא את המחלות בעשב, והעוף מרפא את המחלות בעשב. אדם אמן ועושה אגניות בים, והעוף נוטל גוזליו ומתקינם על חוף

זוהר תהלים

אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח. בזאת, זה שאמרנו. זאת חבל חלקו לירש ולעשות לו נקמות. ושנינו, עשה הקדוש ברוך הוא את דוד מרובה קדושה עם האבות, כתרם עליונים קדושים של הכל, שירשו האבות. ולמדנו שדוד הוריש מלכות לבניו, ובמקום מלכות העליונה התחזק וירש הוא ובניו מלכות זו שלא תעבר משלטונם לדורי דורות.

ולמדנו, בשעה שכתר המלכות הזה התעורר לבני דוד, אין מי שיעמד לפניו. וראיתי אני דניאל לבדי את המראה, משום שמבני דוד היה, שכתוב (דניאל א) ויהי בהם מבני יהודה דניאל חנניה וגו'. והוא ראה ושמח בזה שהוא מצד ירשת חלק חבל אביו, ומשום שהיה שלו הוא סבל, ואחרים לא סבלו. שאמר רבי שמעון, בשעה שהכ"ה הזאת מתעוררת בדנייה, לא יכולים בני העולם לעמד לפנייה. ובשעה שהכהנים פורשים ידיהם, שבאים מחסד, מתעורר חסד שלמעלה ומתחבר בכ"ה הזאת, ומתבשמת ומתברכת בפנים מאירות לבני ישראל, ומעבירים מהם דינים. זהו שכתוב כה תברכו את בני ישראל, ולא את שאר העמים. בגלל כך כהן ולא אחר. כהן, כדי שיתעורר הכתר הזה שלו, חסד, על ידו, שנקרא חסיד, שכתוב (דברים ג) לאיש חסידך. והוא בא מצד החסד. וכתוב (תהלים קמה) וחסידך יברוכה. אל תקרי יברוכה, אלא יברכו כ"ה. כה תברכו - בשם המפרש. כה תברכו - בלשון הקדש.

(ממנו), והינו מה שאמר רבי אלעזר, מה זה מכה (שכה) רבה? כלומר, מכה מכה. וכתוב (שמות ז) והנה לא שמעת עד כ"ה, כמו שהפחיד משה. וכתוב בזאת תדע כי אני ה', והכל אחד. וכתוב ולא שת לבו גם לזאת, שהזמינה להחריב את ארצו.

מהכ"ה הזאת מתעוררים הדינים, ומשהתחבר עמה חסד, מתבשמת. ומשום כך נמסר זה לכהן שבא מחסד, כדי שתתברך ותתבשם כ"ה. זהו שכתוב כה תברכו. כלומר, אף על גב שהכה הזאת נמצאת בדינים, תבשמו אותה ותברכו אותה, שכתוב כה תברכו את בני ישראל. תברכו בחסד זה את כ"ה, ותבשמו אותה מול ישראל, כדי שלא ימצאו בה דינים. זהו שכתוב כה תברכו את בני ישראל אמור להם. לא כתוב אמרו, אלא אמור, להוציא משרבו הפריצים שלא מפרסמים דבר, שהרי לא הצטוו לפרסם השם, משמע שכתוב אמור להם. אמור סתם. דבר אחר אמור - בין שכתוב כה תברכו, למה לא כתוב תאמרו? אלא שנה רבי יהודה, אמור להם, זכו - להם. לא זכו - אמור סתם.

רבי יצחק פתח, (דניאל י) וראיתי אני דניאל לבדי את המראה והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה וגו'. וראיתי אני דניאל לבדי?! והרי שנינו, הם נביאים, והוא לא נביא, ומי הם? חגי זכריה ומלאכי. אם כך, נעשה קדש חל, והרי כתוב לא ראו, למה פחדו? ובדניאל כתוב וראיתי אני, ולא פחד, והוא לא נביא, הרי חל קדש? אלא כך למדנו, כתוב (תהלים כז)

—== זוהר תהלים ==—

כהן על ידו, צריך הוא להתקדש בתחלה. ולמה לוי? שיתקדש על ידי כהן אחר. למדנו, כהן אחר לא צריך, שהרי כהן שאינו שלם, לא צריך זה הכהן השלם להפגם על ידי פגום שלא שלם. אבל לוי שהוא שלם וראוי לעלות לדוכן ולעבד באהל מועד, הרי הוא שלם, והרי נקרא קדוש, שכתוב וקדשת את הלויים. אמר רבי תנחום, אף נקרא טהור, שכתוב וטהרת אתם. ומשום כך צריך להוסיף כהן קדשה על קדשתו. למדנו, כהן שפורש ידיו, צריך שהאצבעות לא יתחברו זו בזו, כדי שיתברכו כתרים קדושים כל אחד ואחד לבדו כמו שראוי לו, משום ששם הקדוש צריך להתפרש באותיות רשומות שלא לערב זה בזה, ולא תכונן (ולחתכון) באותם דברים.

אמר רבי יצחק, רוצה הקדוש ברוך הוא שיתברכו עליונים כדי שיתברכו תחתונים, ויתברכו עליונים שהם קדושים בקדשה עליונה על ידי התחתונים, שהם קדושים בקדשה עליונה, שהם קדושים מכל קדושים שלמטה, שכתוב (תהלים קמה) וחסידך יברכוכה. אמר רבי יהודה, כל כהן שלא יודע סוד זה, ולמי מברך, ומהי הברכה שמברך - אין ברכתו ברכה, והיגו מה שכתוב (מלאכי ב) כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפייהו. מה זה דעת? דעת סתם. ותורה יבקשו מפייהו, עליונים יבקשו מפייהו. ומה יבקשו מפייהו? תורה תורה סתם. איך אחוזה תורה שלמעלה שנקראת תורה סתם? שלמדנו, תורה שבכתב ותורה שבעל פה באותם כתרים

למדנו, אמר רבי יהודה, בשעה שהכהן שלמטה קם ופורש ידיו, כל הכתרים (ספירות) הקדושים שלמעלה מתעוררים ומתקנים להתברך, ומאירים מעמק הבאר שנמשך להם מאותו עמק שיוצא תמיד, ולא פוסקים הברכות הנובעות מבויעים לכל העולמות, ומתברכים ומשקים מכלם. ולמדנו, באותו זמן לחש ושתיקה יש בכל העולמות. למלך שרוצה להודג במלכה ורוצה להכנס אליה בלחש, וכל השמשים מתעוררים באותו זמן ומתלחשים: הרי המלך בא להודג במלכה. מי המלכה? זו כנסת ישראל. מי כנסת ישראל? כנסת ישראל סתם.

למדנו, אמר רבי יצחק, כהן צריך לזקף ימין על שמאל, שכתוב (ויקרא ט) וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם. ידו כתוב, ולא ידיו, משום ששבח הימין על השמאל. אמר רבי אלעזר, סוד הוא, משום שכתוב (בראשית א) והוא ימשל בך. למדנו, כהן שרוצה לפרש ידיו, צריך שיתוסף קדשה על קדשתו, שצריך לקדש ידיו על יד הקדוש. מי יד של הקדוש? זה לוי, שצריך כהן לטל קדשה של מים מידי, שכתוב וקדשת את הלויים. הרי הם קדושים. וכתוב בלויים, (במדבר יח) וגם את אחיך מטה לוי וגו'. שבט אביך - כלל. מכאן שכל כהן שפורש ידיו, צריך להתקדש על ידי קדוש, להוסיף קדשה על קדשתו. ולכן לא יטל קדשה של מים מבין אדם אחר שאיננו קדוש.

ובספרא דצניעותא למדנו, לוי שהתקדש

וּגְבוּרַתְךָ יִדְבְּרוּ: יב לְחֹדֵיעַ לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וּכְבוֹד הַדָּר
מִלְכוּתוֹ: יג מִלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל יוֹר
וְדוֹר: יד סוּמְךָ יִתְהַוֶּה לְכָל הַנְּפִלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים:
טו עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ:

זוהר תהלים

ועליונים שנקראו כף. מה הטעם? כי מלאך
ה' צבאות הוא. ולמדנו שצריך הזהן לכונן
באותם דברים שלמעלה ליחד את השם
הקדוש כפי שצריך.

בכל לילה ולילה מברכים להשי"ת שמו
כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו
(קמה, יא): [זוהר חדש פ' בראשית (דף
טו)] אמר רבי חייא בר יעקב, אין לך בכל
לילה ולילה שאין הפרוזה יוצא ואומר: עלו
חסידים, באו וברכו ליוצרכם! זהו שכתוב
(תהלים קמה) וחסידך יברכוכה. כבוד
מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו. ולמה?
להודיע לבני האדם גבורותיו וגו'.

ושני מזונות אלו משנים זה מזה, וכלם
שלשה מזונות כתובים כאן: (תהלים קמה)
ואתה נותן להם את אכלם בעתו - זה מזון
העשירים, שנותן אכל רב בעתו. הרי אחד.
שנים - שכתוב ומשביע לכל חי רצון, זה
מזון העניים, שהם שבעים מרצון ולא
מתוך אכל רב. שלשה - שכתוב פותח את
ידך, זהו חזק לאותו מקום, ובפתיחת ידיו
יוצא רצון ושבע לכל.

עוד כף למדנו, שאינו אלא פעמים
בשביל מזון ופרנסה בכל יום,
שאלו חיוב על האדם. ואם אמר יותר, לא
בגלל חובה הוא, אלא בשביל שבח תוף
תשבחות של זמירות דוד המלך. (שיוצא ידיו
של הקדוש ברוך הוא ומברך ושבעים מרצון, ועל זה אין
חיוב הוא אלא פעמים ביום, ושבח הוא לקדוש ברוך הוא
לתת לו זמירות של דוד המלך) מה הטעם? משום
שפרנסה לא ראוי לשאל, רק לאחר
התפלה ופרנסת רבונו. המלך יאכל
בתחלה, ואחר כך יאכלו עבדיו.

מתיקות קריאת שמע

זהו שכתוב, (שיר השירים ה) באתי לגני
אחתי כלה [וגו'] אכלתי יערי עם
דבשי שתיתי ייני עם חלבי, אחר כך
אכלו רעים. אכלתי יערי - זו תפלת
מישב. עם דבשי - זו קריאת שמע.
אכלתי יערי - זו תפלת מישב, אותו יער

שבח אמירת תהלה לדוד בכל יום והטעם
לג' פעמים

ואתה נותן להם את אכלם בעתו (קמה,
טו): [זוהר במדבר פ' פנחס (דף רכ"ו)]
אמר רבי אלעזר, שנינו, כל מי שאומר
תהלה לדוד בכל יום שלש פעמים, הוא בן
העולם הבא. והרי נתבאר הטעם. אם
בגלל פרנסה ומזון של כל העולמות -
פעמים הם בכל יום, בבקר ובערב, שכתוב
(שמות טז) בתת ה' לכם בערב בשר וגו'.
למה שלש פעמים בכל יום? אלא שנים
למזון בני אדם ושל כל העולם, ואחד
לתת חזק לאותו מקום שידין פתוחות.

שבח אמירת תהלה לדוד בכל יום והטעם
לג' פעמים

ואתה נותן להם את אכלם בעתו (קמה,
טו): [זוהר במדבר פ' פנחס (דף רכ"ו)]
אמר רבי אלעזר, שנינו, כל מי שאומר
תהלה לדוד בכל יום שלש פעמים, הוא בן
העולם הבא. והרי נתבאר הטעם. אם
בגלל פרנסה ומזון של כל העולמות -
פעמים הם בכל יום, בבקר ובערב, שכתוב
(שמות טז) בתת ה' לכם בערב בשר וגו'.
למה שלש פעמים בכל יום? אלא שנים
למזון בני אדם ושל כל העולם, ואחד
לתת חזק לאותו מקום שידין פתוחות.

שבח אמירת תהלה לדוד בכל יום והטעם
לג' פעמים

ואתה נותן להם את אכלם בעתו (קמה,
טו): [זוהר במדבר פ' פנחס (דף רכ"ו)]
אמר רבי אלעזר, שנינו, כל מי שאומר
תהלה לדוד בכל יום שלש פעמים, הוא בן
העולם הבא. והרי נתבאר הטעם. אם
בגלל פרנסה ומזון של כל העולמות -
פעמים הם בכל יום, בבקר ובערב, שכתוב
(שמות טז) בתת ה' לכם בערב בשר וגו'.
למה שלש פעמים בכל יום? אלא שנים
למזון בני אדם ושל כל העולם, ואחד
לתת חזק לאותו מקום שידין פתוחות.

— זהו תהלים —

ואתה נותן להם את אכלם בעתו. שהכל הזה, כשמתעורר אל הפלה, שהיא כנסת ישראל. ואז הוא לרחם על העולם, וכל העולמות בשמחה ושעשוע. ואז מה כתוב? פותח את ידך וגו'. וזה רצון הרצונות, שיורד מן המח הנסתר לכל הזאת, וכיון שהכל הזו מתברכת, כל העולמות התברכו. זהו שכתוב צדיק ה' וגו', קרוב ה' וגו', רצון יראיו יעשה וגו'. וכמו שברא את זה בעולם העליון בסוד שמו הקדוש, כך ברא בעולם התחתון ששה צדיקי אמת, ואחד שביעי, ככתוב (קהלת ז) גם את זה לעמת זה עשה האלהים.

ובשגורמו החטאים ודחו את אותו כל, שנקרא צדיק, ממקומו, ככתוב (עמוס ב) על מכרם בכסף צדיק, אמר הקדוש ברוך הוא: אני גזרתי שיהיה העולם התחתון כמו העולם העליון, ויהיה אותו הצדיק שליט על הארץ, ויהיו כל בני העולם מתברכים על ידו. זהו שכתוב (בראשית מט) בן פרת יוסף, שהרי אין בכל איברי הגוף שיעשה פרות, אלא רק הצדיק יסוד עולם הזה. ובן פרת עלי עין, מה זה אומר? אלא כמו שהעין הזו קיום הגלגל, שאין יכול הגלגל להתקיים אלא בבת העין שלו, כך יוסף הוא כעין לכל אותם הששה שסובבים אותו, מימין שלשה ומשמאל שלשה, והוא מקיים אותם, וכך הוא לכל העולם, שהרי העולם לא עומד אלא על אותם הששה, והשביעי שמעליהם. וקרא הקדוש ברוך הוא לצדיק בסוד השבת, ונח בו, והניח בו כל הברכות לברך את כל שאר הימים. זהו

לבנון, יוצר אור (משרתים) והאופנים וחיות הקדש (כלם קדושים), כל אלה נקראים יצר עצים ונצבים שבו. עם דבשי - זו קריאת שמע, שהיא מתיקות הכל, בכמה צופים ומתוקים. שתייתי ייני - זו תפלת מעמד, מהטוב (משיכה) של יין עליון המשמר, וזה בשלש ברכות ראשונות. עם חלבי - אלה אותן שלש ברכות אחרונות, וכלולים אלו באלו. עד כאן מאכל המלך. לאחר שאכל המלך - אכלו רעים למעלה, שתו ושכרו דודים למטה. ולכן אין חיוב של מזון אלא לאחר התפלה. בתפלת מנחה (בערב) לפני התפלה. מה הטעם? משום שעד שלא נמצא דין קשה בעולם, בעוד שפני המלך מאירות, יאמר תהלה לדוד בסוד זה של המזון. שלאחר שהדין שרוי ותלוי על העולם, זו אינה השעה. בא רבי פנחס ונשקו.

כדגמת ששת ימי השבוע ושב"ק - כנגדם יש ששה צדיקים ושביעי

עיני כל אליה ישברו וגו' (קמה, טו): [זוהר חדש פ' וישב (דף ל"ו: סתרי תורה)] בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, העמיד אותו ושתל על ששת הימים העליונים הללו, והשביעי שעליהם, שבשבילו של השביעי שנקרא צדיק נזונים עליונים ותחתונים, ועליו עומדים, ובו נסמכים, והוא היסוד והשרש שלהם. זהו שכתוב (תהלים קמה) עיני כל אליה ישברו וגו'. עיני כל אליה ישברו, לאותו שמן משחה עליון ששופע מהמח הנסתר של כל הנסתרים לכ"ל הזה. ואז,

— תהלים — זוהר תהלים —

העולם, זהו שכתוב (בראשית מב) הוא המשביר לכל עם הארץ. הוא המשביר - מה זה משביר? אלא מושף הוא בראשונה מן העולם העליון, ככתוב עיני כל אליך ישברו, ואחר כך משביר לעולם התחתון. ומנין לנו שיוסף נקרא כל? שכתוב (מלכים א ה) וכלכל ודרדע. ולמדנו, כלכל זה יוסף, שכתוב וכלכל, וכתוב (בראשית מט) משם רעה אכן ישראל.

ובשראה יעקב השלם כל זה, וראה כל אותן שבע שנים עליונות שהסכימו שיהיה רעב בעולם על החטא שגרמו בניו, שמכרו את הצדיק הקדוש הזה ולהוציאו מקומו, אז התפלל לקדוש ברוך הוא, והסיר מהם חמש שנים. מה הטעם חמש שנים? אלא בא וראה, סוד הדבר כך הוא, באותם ימים עליונים הוא אוהו בחמישי, שכן הוא ממטה למעלה. אבל באותם השנים שעליו, שאוהזים בהם אבותיו, לא היה לו רשות לבטל דבר, ועד חלקו בהם בטל הגזרה, ולא יותר. וגם יוסף הצדיק עשה כך. זהו שכתוב (בראשית מז) ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים ויציגם לפני פרעה. מי אלו? חמשה הם שלא שונא להם. זהו שכתוב והוא נער את בני בלהה וגו'. אמר, כדאי אתם הזכאים לעמד בפרצה זו שפרצו אחיכם. לפני פרעה, מי הפרעה? זה הדין העליון שעומד להפרע מחטאי העולם. וכשנשלמו אותם הימים שנגזר עליהם לשבת בגלות, אזי הקדוש ברוך הוא התעורר ברחמים רבים עליהם, ובדין על אותם שהשתעבדו בהם, והוציא

שכתוב (שמות כ) וינח ביום השביעי על כן ברוך ה' את יום השבת. מי זה יום השבת? הנה אומר, זה הצדיק. אמר להם הקדוש ברוך הוא: אתם חללתם את השבת הזו שאני גזרתי שיהיה מלך על כל שאר הימים, ואתם עשיתם אותו עבד עבדים - אף אתם תסבלו אותה עבודה קשה.

בא וראה כמה שנים ישב אותו צדיק, שלא ראה את אביו עשרים ושתים שנה, הרי הם ישבו במצרים עשרים ושתים שנה, לכל שבט מאותם עשרת השבטים שמכרו אותו, לפי החשבון היו מאתים ועשרים שנה לכלם, תוריד מהם עשר שנים שנכו להם בית דין שלמעלה בשביל עשרה שבטים קדושים שמתו שם במצרים, נשאר מאתים ועשר, זהו שכתוב (בראשית מב) רד"ו שמה. אמר להם יעקב, בבקשה מכם, רדו לגלות, ונכו אותם החטאים ולא יחרב העולם ברעב, שהרי אין בכם מי שיזון אתכם הקדוש ברוך הוא, פרט על ידי אותו הצדיק שמכרתם. זהו שכתוב (תהלים קמה) פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. על ידי מי? על ידי "כל". חזר ופרש מי הכל הזה - צדיק. זהו שכתוב צדיק ה' וגו'.

וכמו זה למטה, על ידי הצדיק הזה, היתה לו לעולם הצלה באותן שבע שנות רעב. ועל שמגעו ברכות משבע הדרגות העליונות, התעוררו דרגות אחרות של הצד האחר עליהם בחטאייהם. כיון שירד יעקב השלם למצרים, הוא וכל אותם השבטים, וראו העולם התחתון כמו העולם העליון, שעל ידי אותו הצדיק נזון

זו פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון: י צדיק יתוואה

זוהר תהלים

אותם משם.

כיון שהגיעו למרה, עמדה מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא ואמרה: ואיך יצאו ישראל מן הגלות, והרי כתוב בתורה שהיתה נסתרת אלפים שנה לפני שנברא העולם, שעל אחד פי שבעה על חטאם יש להם לסבל, משום אותה הפרצה הגדולה שפרצו וחטאו באותו צדיק קדוש. אמר לה הקדוש ברוך הוא: כך הוא הדין! אבל בתורה הקדושה יש לי מתנה טובה ושבת שמה, וכשהם שומרים אותה, היא עומדת באותו מקום לסגור אותה הפרצה שפרצו, שאותו הצדיק השביעי אחוזו בה, וכדאי הוא לכפר על אותו החטא.

זהו שכתוב (שמות טו) ויצעק אל ה'. מי ויצעק? זו מדת הדין שעמדה וצרכה לפניו. ויורהו ה' עץ - זו התורה. זהו שכתוב (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה. וישלך אל המים - מי הם המים? המים הזדונים שקמו להפרע מהם, ואז וימתקו המים, שנמתקו ודאי, שהרי ראו את הרפואה הגדולה לאותו החטא. ומנין לנו שבמרה נצטוו? שכתוב (דברים ה) שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוה ה' אלהיך. ואמר מר, כאשר צוה - במרה. אמר להם הקדוש ברוך הוא: אם אתם שומרים את השביעי העליון הזה, אין רשות למדת הדין לקטרג עליכם. זהו שכתוב (שמות טו) שם שם לו חק ומשפט. ועל כן שנינו, יכולה היא שבת שתרחם עלינו ויקבצנו הקדוש ברוך הוא מגלותנו,

ואלמלא שמרו ישראל שתי שבתות כהלכתן, מיד נגאלים. בא וראה, כשגרמו החטאים, והשבת הזו לא נשמרה כראוי, כמו שמצאנו שהזהיר אותם הנביא העליון, זהו שכתוב (ירמיה יז) כה אמר ה' השמרו בנפשותיכם ואל תשאו משא ביום השבת והבאתם בשערי ירושלים. מה זה ואל תשאו משא? אלא אמר להם: בבקשה מכם, אל תשאו את משא אותו החטא של השבת עליכם. ואם אתם שומרים אותו, אתם תגרמו את קיום העליונים והתחתונים, שאותו שבת העליון שחטאתם כנגדו, מדורו ושעשועו, אינו אלא בשערי ירושלים העליונה, שנקראים שערי צדק, והיא הפלה הכלולה מן הכל.

לבקש מהשם יתברך בכל יום ויום על
מזונו

פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון (קמה)

(טו): [זוהר שמות פ' המן (דף ט"ב)]. הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. רבי יוסי פתח, (תהלים קמה) פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. מה כתוב למעלה? עיני כל אליך ישברו. כל אותם בני העולם מצפים וזוקפים עינים לקדוש-ברוך-הוא, ולכן (אבל) פל אותם בני האמונה מבקשים (צריכים לבקש) בכל יום ויום לשאל את מזונם מן הקדוש ברוך הוא ולהתפלל תפלותיהם עליו. מה הטעם? משום שכל מי שמתפלל תפלתו לקדוש ברוך הוא על מזונו, גורם שיתברך כל היום על ידו אותו

— זוהר תהלים —

המאכל עקר מאכלו - נקרא שבועה, שכתוב (תהלים קמה) פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. לא כתוב לכל חי אכילה, אלא רצון. אותו רצון ששם על אותו מאכל נקרא שבועה, ואפלו שאין לפני האדם אלא אותו מעט בכזית ולא יותר, הרי רצון השבע שם עליו. ומשום כך ומשביע לכל חי רצון. פתוב רצון, ולא אכילה. ועל זה וברכת ודאי, ומתחייב האדם לברך את הקדוש ברוך הוא פדי לתת שמחה למעלה.

ברך ברכת המזון בשמחה

פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון:

(קמה, טו): [זוהר ח"ב (דף ריח). זוהר תורה] רבי יוסי פתח ואמר (רות ג) ויאכל בעז וישת וייטב לבו, וביארו שבירך על מזונו, וזה הוא סוד שמי שמברך על מזונו זה מטיב אל לבו, ואיזו הוא לבו, כמו שכתוב (תהלים כז) לך אמר לבי, וכתוב (שם עג) צור לבבי וגו' קצו ובשביל שברכת המזון חביבה לפני הקב"ה, כל מי שמברך על שובע מטיב ומשמח למקום אחר קצו וסימנך סעודות של שבת שמקום אחר נהנה מזאת השביעה והשמחה, וכאן בסעודת חול היה נהנה מקום ההוא מן ברכת השביעה של אותו צדיק בעז, וזהו וייטב לבו, ומה הטעם, לפי שמזונותיו של אדם קשה לפני הקב"ה, וכיון שהאדם

האילן שמזון כלם בו. [וטעם הדבר (תהלים סח) ברוך ה' יום יום] ואף על גב שנמצא עמו, צריך לבקש לפני הקדוש ברוך הוא ולהתפלל תפלה על המזון בכל יום, כדי שימצאו על ידו ברכות כל יום ויום למעלה, וזהו (שם סח) ברוך ה' יום יום. ועל זה לא צריך לאדם לבשל מזון מיום ליום אחר, שלא לעכב יום ליום אחר. זהו שכתוב ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו. יום ביומו דוקא, חוץ מערב שבת לשבת, כמו שבארנו. ואז נמצא הקדוש ברוך הוא מלא ברכות בכל יום, ואז כתוב פותח את ידך וגו'. מה זה רצון? אותו רצון שנמצא מהעתיק הקדוש, ויצא ממנו רצון להמציא מזון לכל. ומי ששואל מזונות בכל יום ויום, ההוא נקרא בן נאמן, בסוד שבשבילו נמצאים ברכות למעלה.

לברך על כפי רצונו אפילו אינו שבע - ומשביע לכל חי רצון

פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון (קמה,

טו): [זוהר שמות פ' תרומה (דף קנ"ג ע"ב)]

פתח רבי חייא ואמר, (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגו'. וכי עד שלא אוכל אדם לשבעה ותתמלא כרסו לא יברך את הקדוש ברוך הוא?! (אם כך) במה נבאר ואכלת ושבעת, ואחר כך וברכת? אלא אפלו לא יאכל אדם אלא כזית, ורצונו עליו, וישים את אותו

זו הזוהר

המלאכים אשר לה כמובא לקמן:

קצו. זו מדת המלכות שורש דוד: קצו. פי' למדת המלכות והשכינה הקדושה עם מחנות

בְּכֹל דְרָכָיו יְחַסֵּד בְּכֹל מַעֲשָׂיו: יי קְרוֹב יְהוָה לְכָל קְרָאָיו לְכֹל אֲשֶׁר

זוהר תהלים

סעודת מצוה של שבת, כמו שנתבאר. מי שמברך להקב"ה מתוך השובע צריך לכוון לבו ולהשים רצונו בשמחה, ולא יהיה נמצא בעצבות אלא שיברך ברכת המזון בשמחה, וישים מחשבתו בסוד הזה שהוא נותן עכשיו הנאה למקום אחר ההוא בשמחה ובטוב עין, וכמו שהוא מברך בשמחה ובטוב עין כך ינתן לו בשמחה ובטוב עין, ולפיכך לא יהיה נמצא בעצבות כלל אלא בשמחה ובדברי תורה, וישים לבו ורצונו לתת ברכה זו בסוד המקום ההוא שנצרך:

ועוד סוד זה כאן, ארבע מרכבות השולטות בארבעה צדדי העולם

אוכל ושותה ומברך, ברכה זו עולה ומקום ההוא נהנה מאותן דברי הברכה העולים מן השובע, נמצא שנהנה מהמזון מלמטה ומלמעלה קצת וזהו סוד בין החברים, סוד אחד שבחול אין נהנה מקום ההוא אלא מן דברי ברכת המזון העולים מן השובע, וכל דברי הברכה מתעטרים שהם רוח שובע בשמחה, ומקום ההוא נהנה מהם, ובשבת הוא סוד אחר, שנהנה מן המזון ממש ומן השמחה של סעודת מצוה של שבת, ובכל נמצאת הנאתו כלולה מלמעלה ומלמטה קצת וזהו הסוד (דה"א כט) כי ממך הכל ומידך נתנו לך ודאי מוסב על הנאתו הזאת בשמחה

זיו הזוהר

ע"י שהאדם עוסק בתורה ותפלה ומצות בכח הרוחניות שקבל מן המאכל, ולכן באכילה מרויח האדם ומוסיף כח בנשמתו ע"י הברכות שמברך ברכת הנהנין, כי ע"י הברכות לוקחת הנפש חלק הרוחני והוא מזון הנפש, ולכן כל מה שאוכל אדם בחול יותר מקיום נפשו נקרא המותר פרש חגיכם ומוסיף כח לחיצונים, וע"ז כתוב צדיק אוכל לשובע נפשו וגו', ומה שאוכל בשבת ויו"ט הכל הוא רוחניות ונבלע באיברים, וזה היה טעם שמאי שהיה לוקח ביום א' לכבוד שבת וכשהיה מוצא ביום ב' יותר נאה אכל הראשון, לפי שהיה סובר שכיון שלקחו לכבוד שבת חל עליו קדושות שבת, ואפילו אוכלו בחול נבלע באיברים: קצט. פי' שבשבת מקום ההוא נהנה מלמטה היינו מן טעם רוחניות המאכל, ומלמעלה היינו מן רוחניות השמחה וגם מן הברכות ודברי תורה: ר. כי הלא טעם המאכל הן ניצוצות הקדושות שבו ממנו הכל:

קצת. מלמטה היינו מן טעם גשמיות המאכל, ומלמעלה היינו מן השפע שמקבל ומתברך ע"י ברכת המזון, כתב המקמ"ל וז"ל הרב בסה"כ, דע כי כל מה שאדם אוכל בחול הרוב הולך לחיצונים, ואין רוחניות כי אם מה שהוא הכרחי למזון הנפש כדי שלא תפרד, והמותר מוסיף כח לחיצונים וליצה"ר, וכל מה שאוכל בשבת הוא רוחני אע"פ שאוכל יותר מן הצורך הכל נבלע באיברים, ואלו שעושים בחול כמו בשבת ויו"ט ג' ימים אחר הקבורה נבקע הכרס ואומר לו טול מה שנתת בי, ואל יחשוב האדם שהקב"ה רוצה שיאכל להנאת גופו אלא לתקן, כי בחטא אדה"ר נתערב טו"ר ונתקלקל אפילו דומם וצומח, והעירוב הוא שניצוצות קדושה נתערבו אפילו בדומם כמש"כ ארורה האדמה בעבורך, ולכן סדר השי"ת בעולמו שמן הדומם והצומח יתקיימו הבעלי חיים וכשהאדם יאכל הב"ח ישאר בו הרוחניות ועי"ז הניצוצות שנאבדו בזמן אדה"ר חוזרים להקדושה

יְקַרְאֵהוּ בְּאֵמֶת: יֵשׁ רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֵת שְׁוַעְתָּם יִשְׁמַע וַיִּוְשִׁיעֵם: כ שׁוֹמֵר

זוהר תהלים

דְּבָרִים שֶׁל מַעֲלָה, בֵּין בְּמַעֲשֵׂה בֵּין בְּדַבּוֹר - אִם אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה אוֹ אוֹתוֹ דְּבוֹר לֹא נַעֲשֶׂה כְּרֵאוֹי, לֹא מְעוֹרֵר דְּבַר. כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם הוֹלְכִים לְעוֹרֵר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת דְּבַר שְׁלֹמֶעֱלָה, אֲבָל מְעִטִּים אֵלּוֹ שְׁיִוְדָעִים לְעוֹרֵר, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קְרוֹב לְכָל הַיּוֹדָעִים לְקַרְא לּוֹ וּלְעוֹרֵר הַדְּבַר כְּרֵאוֹי. אֲבָל אִם לֹא יוֹדָעִים לְקַרְא לּוֹ, הוּא אֵינּוֹ קְרוֹב, שְׁפָתוֹב (שם קמה) קְרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו וְגו'. מַה זֶה בְּאֵמֶת? שְׁיִוְדָעִים לְעוֹרֵר דְּבַר אֵמֶת כְּרֵאוֹי, וְכֵן בְּכָל.

קְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת - בְּחַתִּימָה שֶׁל חוֹתֶמֶת הַמֶּלֶךְ

קְרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו וְגו' (קמה, יח): [זוהר דברים האדרא זוטא קדישא (דף רצ"ז).] אֲשֶׁרֵי חָלְקוּ שֶׁל מִי שֶׁקּוֹרֵא לְמֶלֶךְ וַיִּוְדָע לְקַרְא כְּמוֹ שְׁצָרִיף. וְאִם הוּא קוֹרֵא וְלֹא יוֹדָע לְמִי קוֹרֵא, מְתַרְחֵק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמֶּנּוּ, שְׁפָתוֹב (תהלים קמה) קְרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו וְגו'. קְרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו, לְמִי קְרוֹב? חֲזוֹר וְאָמַר, לְכָל אֲשֶׁר יְקַרְאֵהוּ בְּאֵמֶת. וְכִי יֵשׁ מִי שֶׁיְקַרְא לּוֹ בְּשִׁקְרָא? אָמַר רַבִּי אֲבָא, כֵּן, אוֹתוֹ מִי שֶׁקּוֹרֵא וְלֹא יוֹדָע

עִם מַחְנוּתִיהֶן נִיזוּנִין מִן בְּרַכַּת הַמְּזוֹן שֶׁל שׁוֹבְעִיָּא וּבאוֹתֵן הַתִּיבוֹת שֶׁל בְּרוּךְ אַתָּה נְהַנִּין וְנִתְחַזְקִין וְנִתְעַטְרִין בְּהֵן, וּמִי שֶׁמְבַרֵךְ צָרִיךְ לְבַרֵךְ בְּרַצוֹן שֶׁל שִׂמְחָה וּבטוֹב עֵין, וְע"ז כְּתוּב (משלי כב) טוֹב עֵין הוּא יְבוֹרֵךְ וְכֹאֵן יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל בְּסוּף הַמְּקַרָּא שֶׁכְּתוּב כִּי נִתֵּן מִלַּחְמוֹ לְדָל, שֶׁאִם לֹא יְפוֹרֵשׁ כְּרֵי הַלֵּא מְקַרָּא זֶה אֵין תַּחֲלָתוֹ סוּפוֹ וְאֵין סוּפוֹ תַּחֲלָתוֹיֵי אֵלֵא טוֹב עֵין כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר הוּא יְבַרֵךְ וְדֹאֵי בְּעֵין טוֹבָה בְּשִׂמְחָה, וְאֵין זֶה עַל חֲנַם לְבַרֵךְ בְּשִׂמְחָה, שֶׁהֵרִי מְזַאת הַבְּרַכָּה וּמְזַאת הַשִּׂמְחָה נִתֵּן מִלַּחְמוֹ לְדָל, הֵינּוּ הַמְּקוֹם שֶׁנֶּצְרָךְ לְהִיּוֹת נִיזוּן מִכֵּל הַצַּדִּידִים, הוּא הַמְּקוֹם שֶׁאֵין לּוֹ מַעֲצָמוֹ כְּלוּם, הוּא הַמְּקוֹם שֶׁנֶּהֱנֶה מִכֵּל הַצַּדִּידִים וְנִכְלָל מִכֵּל הַצַּדִּידִים: עֲנִינִים הַאֵלֵה לֹא נִמְסְרוּ אֵלֵא לְחַכְמִים הַיּוֹדָעִים סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים וְדַרְכֵי הַתּוֹרָה.

קְרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו - שְׁיִוְדָעִים לְעוֹרֵר דְּבַר אֵמֶת כְּרֵאוֹי

קְרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו וְגו' (קמה, יח): [זוהר במדבר פ' חקת (דף קפ"ג).] מְכַאֵן לְמַדְנֵנוּ (כא ראה), כָּל מִי שֶׁרוֹצֵה לְעוֹרֵר

זו הזוהר

רעה בשל אחרים, זה שכרו שהוא יבורך, ולפי"ז אין נצרך כאן עוד הנתינת טעם כי נתן מלחמו לדל, אבל לפי הדרש של יברך שפיר, שמי שהוא טוב עין שמח בחלקו ומברך ברהמ"ז בשמחה, הוא ראוי לברך, כיון שע"ז נתן מלחמו לדל, היינו מדת המלכות והשכינה הקדושה כמו שמבאר:

רא. פי' מן ד' ברכות שבברכת המזון נהנין גם ד' המרכבות כמו שנהנית מהן השכינה: רב. היינו כמו שנדרש א"ת יבורך אלא יברך: רג. פי' שאם לא תדרוש א"ת יבורך אלא יברך: רד. כי הלא התחלת הפסוק הוא משפט שלם, שמי שהוא טוב עין היינו שהוא בשמחה ושומח בחלקו ואין עינו

— תהלים — זוהר תהלים —

השבת לְעֵנִי הַזֶּה דָּבָר? אָמַר לָהֶם: שְׁמַעְתִּי כָּל מָה שֶׁאָמַר וְהִקְשַׁבְתִּי לוֹ, אָבֵל הוּא רָשָׁע לְפָנַי, וְאֵינִי כְּדָאֵי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ, שֶׁהָרִי אָמְרוּ לוֹ וּלְחַבְרֵי פְעָמִים רַבּוֹת מִשְׁמִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה רָעִים, וַיְבֹאוּ לְפָנַי וְאֶעֱשֶׂה עִמָּהֶם טוֹב, וְלֹא הִשְׁגִּיחוּ בִּי. כַּעַת אֵינִי מִשְׁגִּיחַ בָּהֶם. כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא – קָרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת, וְשׁוֹמֵעַ לָהֶם, אָבֵל לְמִי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה רְצוֹנוֹ, לְזֶה כְּתוּב (שם) רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֵת שׁוֹעֲתֵם יִשְׁמַע וַיּוֹשִׁיעֵם.

שְׁלֹשִׁים צְדִיקִים בְּדוֹר

רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְגו' (קמה, יט): [זוהר חדש 9' וירא (דף גג. בראשית השמסות סי' יח)] וְאִבְרָהָם הָיָה יְהִיָּה (בראשית יח) – יְהִיָּה בְּגִימְטְרִיא שְׁלֹשִׁים. יוֹם אֶחָד יֵצֵא רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרָאָה עוֹלָם חֲשׂוֹף וְאֶפֶל, וְנִסְתַּתֵּם אֹרֹו. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, בֵּא וְנִרְאָה מֶה רוֹצֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. הִלְכוּ וּמִצְאוּ מְלֶאֶךָ אֶחָד שְׂדוּמָה לְהַר גְּדוֹל, וּמוֹצִיא שְׁלֵהָבוֹת אֵשׁ מִפִּיּוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֶה אַתָּה רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת? אָמַר לוֹ: אֲנִי רוֹצֶה לְהַחְרִיב אֶת הָעוֹלָם מִשׁוּם שֶׁלֹּא מְצוּיִים שְׁלֹשִׁים צְדִיקִים בְּדוֹר, שְׁכֵךְ אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל אִבְרָהָם, וְאִבְרָהָם הָיָה יְהִיָּה, יְהִיָּה בְּגִימְטְרִיא שְׁלֹשִׁים הֵם. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן: בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ, לָךְ לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמַר לוֹ: בֵּר יוֹחָאֵי מְצוּי בְּעוֹלָם. הִלָּךְ הַמְּלָאָךְ הַהוּא לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, גְּלוּי לְפָנֶיךָ מֶה שֶׁאָמַר לִי בֵּר יוֹחָאֵי? אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: לָךְ

לְמִי קוֹרָא. מִנִּין לָנוּ? שְׁכַתּוּב לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת. מֶהוּ בְּאֵמֶת? בַּחֲתִימָה שֶׁל חוֹתֶמֶת הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא שְׁלֵמוֹת הַכֹּל. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (מִיכָה ז) תִּתֵּן אֵמֶת לִיעֶקֶב חֶסֶד לְאִבְרָהָם. וּמִשׁוּם כֵּךְ, לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת כְּתוּב. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל מִי שֶׁנִּכְנַס וַיֵּצֵא לְדַעַת דְּרָכָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה כְּתוּב, (מִשְׁלִי ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר נֶגֶה וְגו'. וְכְתוּב (יִשְׁעִיָּה ס) וְעַמְּךָ כָּלִם צְדִיקִים וְגו'.

כְּמָה יֵשׁ לוֹ לְאָדָם לְטַהֵר מְעוֹנוֹתָיו בְּעוֹד דְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה פְּתוּחִין לְפָנָיו

קָרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו (קמה, יח): [זוהר חדש 9' לך לך (דף לא.)] וַיִּשְׁמַע אֲבָרָם כִּי נִשְׁבְּהוּ אֲחִיו (בראשית יד). רַבִּי תַנְחֻם פְּתַח, קִמְתִּי אֲנִי לְפִתְחָ לְדוּדֵי כו', וְדוּדֵי חֶמֶק עָבַר נִפְשִׁי יֵצֵאָה בְּדַבְּרוֹ (שיר ה). אָמַר רַבִּי תַנְחֻם, בֵּא וְרָאָה כְּמָה יֵשׁ לוֹ לְאָדָם לְטַהֵר מְעוֹנוֹתָיו בְּעוֹד דְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה פְּתוּחִין לְפָנָיו, בְּטָרֵם יִסְתֵּם הַדְּרָךְ, שְׁנֹאֲמַר (יִשְׁעִיָּה נה) דְּרָשׁוּ ה' בְּהַמְּצָאוֹ וְגו'. יֵשׁ עֵתִים שֶׁהוּא קָרוֹב, וַיֵּשׁ עֵתִים שֶׁהוּא רְחוּק. וְהֵאֵם אָמַר רַבִּי תַנְחֻם כֵּךְ, וְהָרִי כְּתוּב (תהלים קמה) קָרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת? אָמַר, הַפְּסוּק הַזֶּה מְסִיעַ לוֹ, מִמִּשְׁמַע שְׁכַתּוּב לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת, וְעַם כָּל זֶה מֶה כְּתוּב? רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה.

מִשְׁלָל לְמֶלֶךְ שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב, וּבֵא אָדָם וְצוּחַ לְפָנָיו. הַקְּשִׁיב הַמֶּלֶךְ לְכָל מֶה שֶׁאָמַר וְלֹא הִשִּׁיב לוֹ. הוּא צוּחַ, וְהַמֶּלֶךְ מְקַשֵּׁב וְשׁוֹתֵק. הִלָּךְ אוֹתוֹ הָאִישׁ. אָמְרוּ מִשְׁמָשׁוּ לְפָנַי הַמֶּלֶךְ: מוֹרְנוּ, לְמָה לֹא

יְהוָה אֱת כָּל אֲהַבָיו וְאֵת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמֹד: כֹּא הִתְחַלַּת יְהוָה
 וְדַבֵּר פִּי וַיְכַרֵּךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעַד:

זוהר תהלים

שִׁיְהִיו שָׁנִים, שֶׁהֵם אָנִי וּבְנֵי. שְׂכָךְ כְּתוּב
 (דברים יט) עַל פִּי שָׁנִים עֲדִים יְקוּם דְּבַר, וְאֵין
 דְּבַר אֶלָּא עוֹלָם, שְׂכָתוּב (תהלים לג) בְּדַבְרֵי ה'
 שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וְכוּ'. וְאִם אֵין שָׁנִים - הָרִי יִשׁ
 אֶחָד, וְאָנִי הוּא, שְׂכָתוּב (משלי י) וְצַדִּיק
 יִסּוּד עוֹלָם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יֵצֵא קוֹל מִן
 הַשָּׁמַיִם וְאָמַר: אֲשֶׁרִי חִלְקָךְ, רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר לְמַעְלָה, וְאִתָּה
 מְבַטֵּל לְמַטָּה. בְּוֹדָי עֲלֶיךָ כְּתוּב (תהלים

קמה) רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה.

תַּחֲרִיב אֵת הָעוֹלָם וְאֵל תִּשְׁגִּיחַ בְּכֹר יוֹחֵאִי.
 כְּשֶׁבָא, רָאָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אֵת הַמַּלְאָךְ.
 אָמַר לוֹ: אִם לֹא תִלְךָ, גּוֹזְרֵנִי
 עֲלֶיךָ שְׁלֹא תִכְנַס לְשָׁמַיִם, וְתִתְּהִי בַּמָּקוֹם
 שֶׁל עֲזָא וְעֲזָאֵל. וּכְשֶׁתִּכְנַס לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, אָמַר לוֹ, וְאִם אֵין שְׁלִשִׁים
 צַדִּיקִים בְּעוֹלָם, אֲזִי שִׁיְהִיו עֲשָׂרִים, שֶׁהָרִי
 כְּתוּב לֹא אַעֲשֶׂה בְּעַבּוֹר הָעֲשָׂרִים. וְאִם אֵין
 עֲשָׂרִים, שִׁיְהִיו עֲשָׂרָה, וְאַחַר כֵּךְ כְּתוּב לֹא
 אֲשַׁחִית בְּעַבּוֹר הָעֲשָׂרָה. אִם אֵין עֲשָׂרָה -

קמו א הללויה חללי נפשי את יהוה: ב אהללה יהוה בחיי אומרה לאלחי בעודי: ג אל תכטחו בנדיבים כבן אדם שאין לו תשועה: ד תצא רוחו ישב לאדמתו ביום ההוא אברו עשתנתיו: ה אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על יהוה: ו אלהיו יתנו: ז עשה שמים וארץ את הים ואת כל אשר בם השמר אמת לעולם: ח עשה משפט לעשוקים נתן לחם לרעבים יהוה מתיר אסורים: ט יהוה פקח עורים יהוה זקן בפופים יהוה אהב צדיקים: י יהוה שמר את גרים יתום ואלמנה יעזר ודרך רשעים יעות: יי ימלך יהוה לעולם אלהיו: ייין לדר ודר הללויה:

שימוש תהלים

למכת הרב

הללי נפשי (קמו, א): [שימוש תהלים לפרק קמו] זה המזמור הוא לאמר להכאת חרב.

זוהר תהלים

אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על ה' אלהיו
 אשרי שאל יעקב בעזרו וגו' (קמו, ו): [זוהר שמות פ' ויקהל (דף קצ"ח)] דבר חדש שמענו. פתח ואמר, (תהלים קמו) אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על ה' אלהיו. וכי אל יעקב, ולא אל אברהם, ולא אל יצחק? אלא אל יעקב, משום שיעקב לא בטח באביו ולא באמו כשברח מלפני אביו והלך יחידי בלי ממון, כמו שנאמר (בראשית לב) כי במקלי עברתי את הירדן הזה, והוא בטח בקדוש ברוך הוא, שכתוב (שם כח) אם יהיה אלהים עמדי ושמרני וגו'. והכל שאל מלפני הקדוש ברוך הוא ונתן לו. שברו על ה' אלהיו. שברו, ולא אמר תקנתו ולא בטחוננו, אלא שברו. אל תקרי שברו אלא שברו, שנוח לצדיקים לשבר את עצמם ולהשבר שבר על שבר, והכל על ה' אלהיו, כמו שנאמר

(תהלים מד) כי עליך הרגנו כל היום. כי עליך נשאנו חרפה. כמו שיעקב, שכתוב וירא יעקב כי יש שבר במצרים, שהרי שברון הגלות ראה שהיה לו במצרים, ושם חזקו בקדוש ברוך הוא. ובני יעקב סבלו את שבר הגלות ולא השתנו מתוך סוד האמונה של אבותיהם, ושמו של הקדוש ברוך הוא היה רגיל בגלות בפיהם.

ועל זה כתוב במשה, (שמות ג) ואמרו לי' מה' שמו' מה'. משום שהיו מכירים אותו ולא שכחוהו לעולמים וסבלו את שבר הגלות על הקדוש ברוך הוא, ומשום כך זוכים לגאלות ולנסים ולאותות רבים. ואתם קדושים עליונים, שסובלים את שבר הגוף ממקום למקום על הקדוש ברוך הוא, על אחת כמה וכמה שזכאים אתם לעשות לכם נסים ופרקן ושתזכו לחיי העולם הבא. הלכו כלם כאחד.

קמז א הללויה כי טוב זמרה אלהינו **תהלים קמז** כי נעים נאווה תהלה: ב בונה ירושלים יהוה נדחי ישראל יכנס: ג הרפא לשבורי לב ומחפש

שימוש תהלים

לנשיכת נחש

הללויה כי טוב (קמז, א): [שימוש תהלים לפרק קמז] לאמרו למי שנשכו נחש.

זוהר תהלים

לקבוץ גליות, קבוץ גליות קודם לתחית המתים, ותחית המתים האחרון שבכלם. מנין לנו? שכתוב (תהלים קמז) בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס. הרופא לשבורי לב ומחפש לעצבותם. זו היא תחית המתים שהיא הרפואה לשבורי לב על מתייהם. בונה ירושלים תחלה, ואחריו נדחי ישראל יכנס, והרופא לשבורי לב אחרון על הכל.

כמו שהאיברים לא יכולים לעמוד בעולם אפלו רגע אחד בלי לב, כך העמים כלם לא יכולים לעמוד בעולם בלי ישראל

בונה ירושלים ה' וגו' (קמז, ב): [זוהר במדבר 9' פנחס (דף רכ"א.)] אמר רבי אבא, נזכרתי בדבר אחד ששמעתי מהמנוחה הקדושה, ששמע משמו של רבי אליעזר. יום אחד בא לפניו גוי אחד ואמר לו: זקן זקן, שלש בעיות אני רוצה לתבע ממך. אחת, שאתם אומרים שייבנה לכם בית מקדש אחר, והרי לא היו להבנות אלא רק פעמים - בית ראשון ובית שני. בית שלישי (ובית רביעי) לא תמצא בתורה, והרי מה שהיה לו להבנות כבר נבנו, ולעולם אין בו יותר, שהרי שני בתי ישראל קרא להם הפסוק, וכתוב (חגיג) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון. ועוד,

סדר הגאולה והקבוץ גליות ותחית המתים **בונה ירושלים ה' וגו'** (קמז, ב): [זוהר בראשית 9' חיי שרה (דף קל"ד.)] ובשעה שעתידי הקדוש ברוך הוא לפקד את עמו, כנסת ישראל תשוב מן הגלות בראשונה. [ואומר לה הקדוש ברוך הוא]: תלכי לבית כדי שבית המקדש יבנה בהתחלה. ויאמר לה הקדוש ברוך הוא: קומי מן העפר. היא שבה ואומרת: לאיזה מקום אלך? ביתי חרב, והיכלי נשרף באש. עד שהקדוש ברוך הוא יבנה את בית המקדש בראשונה ויתקין את ההיכל ויבנה את קרית ירושלים, ואחר כך יקים אותה מן העפר. זהו שכתוב (תהלים קמז) בונה ירושלים ה' וגו'. בונה ירושלים בראשונה, ואחר כך נדחי ישראל יכנס. ויאמר לה: (ישעיה נב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלים וגו'. ויכנס את גליות ישראל. זהו שכתוב בונה ירושלים ה' - בראשונה, ואחר כך - נדחי ישראל יכנס. ואז הרופא לשבורי לב ומחפש לעצבותם, זו תחית המתים, וכתוב (יחזקאל לו) ואת רוחי אתן בקרבכם ועשיתי את אשר בחקי תלכו וגו'.

בונה ירושלים ה' (קמז, ב): [זוהר ח"א 9' תולדות (דף קמ"ט.)] אמר רב יוסף, וכי ימות המשיח ותחית המתים אינם אחד? אמר לו, לא, ששנינו, בית המקדש קודם

—== זוהר תהלים ==—

שְׁמֵי הַרְקִיעִים וְלִנְטַע אֶת יִשְׂרָאֵל, נְצִיב קְדוּשׁ, כְּמוֹ הַדְּמוּת שְׁלֹמְעֵלָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שמות טו) תְּבַאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהַר נַחֲלֶתְךָ. בְּאִיזָה מְקוֹם. בְּמִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלְתָּ ה'. בְּאוֹתוֹ שִׁפְעֻלְתָּ אֶתָּה ה', וְלֹא אַחֲרָי. מִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלְתָּ ה' - זֶה בֵּית רֵאשׁוֹן. מִקְדָּשׁ ה' כּוֹנְנֵנו יְדִידָךְ - זֶה בֵּית שְׁנֵי. וְשִׁנְיָהֶם אֲמָנוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵם.

וּמִשְׁהַרְגִּיזוּ לְפָנָיו בְּמִדְבָּר - מֵתוֹ, וְהַכְּנִיס הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵיהֶם לְאָרֶץ, (למדו מעשיהם) וְהַבִּית נִבְנָה עַל יְדֵי אָדָם, וְלֹכֵן לֹא עֲמַד. וְשִׁלְמָה הִיָּה יוֹדֵעַ שְׁמִשׁוֹם שְׁמֵעֵשָׂה זֶה שֶׁל אָדָם לֹא יַעֲמַד, וְעַל זֶה אָמַר, (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בֵּית שׁוֹא עֲמָלוֹ כּוֹנְנוֹ בּוֹ, שְׁהָרִי אֵין לוֹ בּוֹ עֲמִידָה. בִּימֵי עֲזָרָא גֵרָם הַחֲטָא, וְהַצְטָרְכוּ הֵם לִבְנוֹת, וְלֹא הִיָּתָה בּוֹ עֲמִידָה. וְעַד עַכְשָׁו בְּנִין הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא הִיָּה בְּעוֹלָם, וְלַעֲתִיד לְבֹא כְּתוּב (שם קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם ה'. הוּא וְלֹא אַחֲרָי. וְלִבְנֵיךָ זֶה אָנּוּ מַחֲכִים, וְלֹא בְנֵי אָדָם, שְׁאֵין לוֹ עֲמִידָה כָּלָל. בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנֵי יוֹרֵד אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאֶחָד מִלְּמַעְלָה. בֵּית רֵאשׁוֹן בְּכִסּוּי, וּבֵית שְׁנֵי בְּגִלּוּי. אוֹתוֹ בֵּית יְהִיָּה בְּגִלּוּי, שְׁנִקְרָא בֵּית שְׁנֵי, שְׁיִרְאָה לְכָל הָעוֹלָם אֲמָנוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, חֲדוּהָ שְׁלֹמָה וְרִצּוֹן הַלֵּב בְּכָל עֲמִידָה.

אוֹתוֹ בֵּית רֵאשׁוֹן בְּכִסּוּי עֵלָה לְמַעְלָה, עַל גַּב אוֹתוֹ שְׁבַגְלוּי. וְכָל הָעוֹלָם יִרְאוּ עַנְיָי כְּבוֹד שְׁסוּכְבִים עַל גַּב אוֹתוֹ שְׁבַגְלוּי. וּבִתּוֹךְ אוֹתָם עַנְנִים יְהִיָּה בֵּית רֵאשׁוֹן בְּמַעֲשֵׂה טְמִיר שְׁעוֹלָה עַד רוּם כְּבוֹד

שְׁאֲתָם אוֹמְרִים שְׁאֲתָם קְרוּבִים לְמִלְךָ הָעֲלִיּוֹן יוֹתֵר מִכָּל שְׁאָר הָעַמִּים. מִי שְׁקָרוּב לְמִלְךָ הוּא שְׁמַח (יותר) תְּמִיד, בְּלִי צַעַר, בְּלִי פַחַד, בְּלִי דַחַק, וְהָרִי אֲתָם בְּצַעַר וּבְדַחַק וּבִיגוֹן תְּמִיד יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְלֹנּוּ לֹא הִתְקָרַב צַעַר וְדַחַק וְיִגוֹן כָּלָל. אָנּוּ קְרוּבִים לְמִלְךָ הָעֲלִיּוֹן, וְאֲתָם רְחוּקִים מִמֶּנּוּ, וְלֹכֵן יֵשׁ לָכֶם צַעַר וְדַחַק, אֲבָל וְיִגוֹן, מֵהַ שְׁאֵין לָנוּ. וְעוֹד, שְׁאֲתָם לֹא אוֹכְלִים נְבִלוֹת וּטְרָפוֹת כְּדֵי שְׁתִּהְיוּ בְּרִיאִים וְגוֹפְכֶם יְהִיָּה בְּבְרִיאוֹת. אָנּוּ אוֹכְלִים כָּל מֵה שְׁרוּצִים, וְאָנּוּ חֲזוּקִים בְּכַח בְּבְרִיאוֹת, וְכָל אֵיבְרִינוּ בְּעַמְדָם. וְאֲתָם שְׁלֹא אוֹכְלִים, חֲלָשִׁים כָּלְכֶם בְּחֵלָאִים רַעִים וּבְשִׁבְרָי יוֹתֵר מִכָּל שְׁאָר הָעַמִּים. עִם שְׁשׁוֹנָא אֲתָכֶם אֵלֵהֶיכֶם בְּכָל. זָקֵן וְזָקֵן, אֵל תֹּאמַר לִי דְבָר, שְׁלֹא אֲשַׁמַּע אוֹתְךָ וְלֹא אֲקַבֵּל מִמֶּךָ. הָרִים רַבִּי אֶלְעָזָר עֵינָיו וְהַשְּׁגִיחַ בּוֹ, וְנַעֲשֵׂה גַל שֶׁל עֲצָמוֹת.

בִּיּוֹן שְׁנַח רְגִזוֹ, הַחֲזִיר רֵאשׁוֹ וּבְכָה, וְאָמַר, (תהלים ח) ה' אֲדַנִּינוּ מֵהַ אֲדִיר שְׁמִיךְ בְּכָל הָאָרֶץ. כְּמָה חֲזוּק כַח הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, חֲזוּק בְּכָל הָאָרֶץ, וְכְמָה חֲבִיבִים דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, שְׁאֵין לָךְ דְּבָר קָטָן שְׁלֹא תִמְצָא בַתּוֹרָה, וְאֵין לָךְ דְּבָר קָטָן שְׁבָא בַתּוֹרָה שְׁלֹא יִצָּא מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. דְּבָרִים אֵלוֹ שְׁשָׂאֵל אוֹתוֹ רִשְׁעֵי, אָנּוּ שְׁאֵלְתִי יוֹם אֶחָד אֶת אֵלֵהוּ, וְאָמַר שְׁהָרִי בִישִׁיבַת הַרְקִיעַ הַסְתַּדְרָנוּ לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכָךְ זֶה: שְׁכְּשִׁיצָאוּ יִשְׂרָאֵל מִמְּצָרִים רִצָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹתָם בְּאָרֶץ כְּמִלְאָכִים קְדוּשִׁים שֶׁל מַעְלָה, וְרִצָּה לִבְנוֹת לָהֶם בֵּית קְדוֹשׁ וְלַהוֹרִידוֹ מִתּוֹךְ

לְעֲצוֹתָם: ד מוֹנֵה מִסֵּפֶר לְכֹכְבִים לְכֹלֵם שְׁמוֹת יִקְרָא: ה גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כַּח

זוהר תהלים

השמים, ולבנין זה אנו מחכים.

וְעַד עַכְשָׁו לֹא הָיָה בְּעוֹלָם, שְׁאֵפְלוּ עִיר
שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם לֹא תִהְיֶה אֲמִנּוֹת אָדָם,
שֶׁהָרִי כְּתוּב (זכריה ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמַר ה'
חֹמַת אִשׁ סָבִיב וְגו'. אִם לְעִיר כְּתוּב כֶּף
- כָּל שֶׁכֶּן הַבַּיִת, שֶׁהוּא דִּיּוֹר שְׁלוֹ. וּמַעֲשֵׂה
זֶה הָרִי רָאוּי לְהִיּוֹת בְּרֹאשׁ כְּשִׁי צְאוּ
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְהִסְתַּלַּק עַד לְסוּף
הַיָּמִים בְּגֹאֲלָהּ הָאֲחֻרּוֹנָה. שְׁאֵלָה אַחֲרָת,
שְׁוֹדָאֵי אָנוּ קְרוּבִים לְמֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן יוֹתֵר
מִכָּל שְׁאָר הָעַמִּים - וְדָאֵי כֶּף זֶה, שִׁישְׁרָאֵל
עָשָׂה אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֵב כָּל
הָעוֹלָם. וְכֶף הֵם יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׁאָר הָעַמִּים,
כְּמוֹ לֵב בֵּין הָאֵיבָרִים. כְּמוֹ שֶׁהָאֵיבָרִים לֹא
יְכוּלִים לְעַמֵּד בְּעוֹלָם אֶפְלוּ רִגְעַ אֶחָד בְּלִי
לֵב, כֶּף הָעַמִּים כָּלֵם לֹא יְכוּלִים לְעַמֵּד
בְּעוֹלָם בְּלִי יִשְׂרָאֵל. וְכֶף גַּם יְרוּשָׁלַיִם בְּתוֹךְ
שְׁאָר הָאֲרָצוֹת כְּמוֹ לֵב בְּתוֹךְ הָאֵיבָרִים,
וְעַל כֶּף הִיא בְּאֲמֻצָּע כָּל הָעוֹלָם, כְּמוֹ לֵב
בְּתוֹךְ הָאֵיבָרִים.

וּיִשְׂרָאֵל מִתְנַהֲגִים בְּתוֹךְ שְׁאָר הָעַמִּים
כְּמוֹ הַלֵּב בְּתוֹךְ הָאֵיבָרִים. הַלֵּב
הוּא רֶךְ וְחֻלְשׁ, וְהוּא קִיּוּם כָּל הָאֵיבָרִים.
לֹא יוֹדֵעַ מַצַּעַר וְצָרָה וְיַגוֹן כָּלֵל, רַק הַלֵּב,
שְׁבוּ הַקִּיּוּם, שְׁבוּ הַשְּׂכָל. שְׁאָר הָאֵיבָרִים
לֹא הִתְקַרְבּוּ בָּהֶם כָּלֵל, שֶׁהָרִי אֵין בָּהֶם קִיּוּם
וְלֹא יוֹדְעִים דָּבָר. כָּל שְׁאָר הָאֵיבָרִים לֹא
קְרוּבִים לְמֶלֶךְ, שֶׁהוּא חֻכְמָה וְשְׂכָל,
שְׁשֵׁרוּי בְּמַחַ, אֲלֵא רַק הַלֵּב. וְשְׁאָר
הָאֵיבָרִים רְחוּקִים מִמָּנוּ וְלֹא יוֹדְעִים כָּלֵל.

כֶּף יִשְׂרָאֵל קְרוּבִים לְמֶלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וְשְׁאָר
הָעַמִּים רְחוּקִים מִמָּנוּ. שְׁאֵלָה אַחֲרָת,
שִׁישְׁרָאֵל לֹא אוֹכְלִים נְבִלוֹת וּטְרֵפוֹת
וְטַנּוּף וְלִכְלוּף וּשְׁקֻצִים וּרְמָשִׁים כְּשְׁאָר
הָעַמִּים - כֶּף הוּא, שֶׁהָרִי הַלֵּב הוּא רֶךְ
וְחֻלְשׁ, וּמֶלֶךְ וְעַמִּידַת כָּל שְׁאָר הָאֵיבָרִים.
לֹא לוֹקַח לְמִזְוֵנוּ, רַק בְּרוּר וְצַחֲחוֹת כָּל הַדָּם,
וּמִזְוֵנוּ נְקִי וּבְרוּר, וְהוּא רֶךְ וְחֻלְשׁ מִהֵכֵל,
וְשְׁאָר הַפְּסֻלֹת מְנִיחַ לְכָל הָאֵיבָרִים, וְכָל
שְׁאָר הָאֵיבָרִים לֹא מְשַׁגִּיחִים בָּזָה, אֲלֵא כָּל
פְּסֻלֹת וְרַע שֶׁל הַכָּל לוֹקַחִים, וְהֵם בְּחֻזֵק
כְּמוֹ שְׁרָאוּי לָהֶם. וְעַל זֶה בְּכָל שְׁאָר
הָאֵיבָרִים יֵשׁ אֲבַעֲבוּעוֹת, שְׂאֵת אוֹ סַפְחָת,
סִגִּירוֹת הַצָּרַעַת. לֵלֵב אֵין כָּלוּם מִכָּל אֵלָה,
אֲלֵא הוּא נְקִי וּבְרוּר מִהֵכֵל, אֵין בוֹ מוּם
כָּלֵל. כֶּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַח אֶת
יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא נְקִי וּבְרוּר שְׂאֵין בוֹ מוּם,
וְעֲלִיו כְּתוּב (שיר השירים ד) כֶּלֶךְ יִפְהָ רַעִיִתִי
וּמוּם אֵין בָּךְ. בָּא רַבִּי יוֹסִי, נִשְׁק יְדוֹ וְאָמַר,
אֵלוֹ לֹא בָּאֵתִי לְעוֹלָם רַק כְּדִי לְשִׁמְעַ אֶת זֶה
- דִּי לִי.

אם כל בני העולם מיזם שנברא אדם
תאספו למנות הכוכבים לא יוכלו לספר

מונה מספר לכוכבים וגו' (קמט, ד): זוהר

ח"ב (דף קע"א): זוהר תורה] מונה מספר

לכוכבים לכלם שמות יקרא. מונה מספר
לכוכבים לכלם שמות יקרא. גדול אדונינו
ורב כח לתבונתו אין מספר. פתח רבי
אלעזר ואמר גדול אדונינו ורב כח, גדול

— זוהר תהלים —

ודבר שנמצא בעולם הזה, ואין צומחים ואין גדלים עשבים ועצים ודשאים וירק השדה אלא בזריחת הכוכבים העומדים כנגדם ממעל, ונראים עליהם פנים בפנים לכל אחד ואחד כראוי לו.

אין מספר לתבונתו כמו מספר הכוכבים גדול אדונינו ורב פח וגו' (קמז, ה): [נזוהר שמות פ' תרומה (דף קע"א.)] פתח ואמר, (תהלים קמז) גדול אדונינו ורב פח וגו'. גדול ורב ועליון הוא הקדוש ברוך הוא. וכי לא ידענו שהקדוש ברוך הוא הוא גדול ורב כח? מהו שבחו של דוד כאן? אלא בכל מקום הוא אומר גדול ה', וכאן אמר גדול אדונינו. מה הטעם? אלא שם שהוא אומר (שם מא) גדול ה' ומהלל מאד, בדרגה עליונה הוא אומר. וכאן שכתוב גדול אדונינו, בדרגה תחתונה הוא אומר, שהוא אדון כל הארץ. מה כתוב למעלה מפסוק זה? מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא. אם כל בני העולם מיום שנברא אדם, יתפנסו למנות את הכוכבים, לא יוכלו, כמו שנאמר (בראשית טו) וספר הכוכבים אם תוכל לספר אותם. והקדוש ברוך הוא מה כתוב בו? מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא. מה הטעם? משום שכתוב גדול אדונינו ורב פח וגו'. כמו שאין מספר לכוכבי השמים פרט אליו, אף כן הוא כתוב בו, ולתבונתו אין מספר.

ורב ועליון הוא הקב"ה, וכי אין ידוע שהקב"ה גדול ורב כח הוא, מה זה שבח שאמר דוד כאן, ועוד שבכל מקום הוא אמר (תהלים קמה) גדול ה', וכאן אמר גדול אדונינו, מה הטעם, אלא שם שהוא אמר גדול ה' ומהולל מאד, במדרגה העליונה היה אומריה וכאן שכתוב גדול אדונינו, במדרגה התחתונה אמר שהוא אדון כל הארץ מה כתוב קודם מקרא זה, מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא, אם כל בני העולם מיום שנברא אדם יתאספו למנות הכוכבים לא יוכלו לספור, כמש"כ (בראשית טו) וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם, והקב"ה מה כתוב בו מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא, מפני מה, לפי שכתוב גדול אדונינו ורב כח וגו', כמו שאין מי יוכל למנות כוכבי השמים לבד ממנו, אף כך הוא כתוב בו ולתבונתו אין מספרי"ו ובוא וראה כתוב (ישעי' מ) המוציא במספר צבאם וגו', כל חילות ומחנות וכוכבים הקב"ה מוציאם בשם לכל אחד ואחד, ולא יגרע אפילו אחד, כל הכוכבים והמזלות שברקיעים כלם נתמנו שרים ופקידים לשמש העולם, כל אחד ואחד כראוי לו, ואין לך עשב קטון בכל העולם שלא ישלט עליו כוכב או מזל ברקיע, ועל כוכב ההוא יש ממנה אחד שהוא משמש לפני הקב"ה, כל אחד ואחד כראוי לו, וכל הכוכבים שברקיעים כלם משמשים לצורך עולם הזה, וכלם נפקדים לשמש לכל דבר

זיו הזוהר

דעתו ודעתו הוא, והכל נקרא איין סו"ף:

רה. לעומת התפארת: רו. לעומת המלכות: רז. שאין שום נברא יכול להשיג תבונתו, כי הוא

לְתַבְּנֶנְתָּו אֵין מִסְפָּר: וּמְעוֹדֵד עֲנִיּוֹם יְהוָה: מִשְׁפִּיל רְשָׁעִים עַדֵי אָרֶץ: ז עֲנֵנו
 לַיהוָה: בְּתוֹרָה זְמָרוֹ לְאַלְהֵינוּ: בְּכַנּוֹר: ה הַמִּכְפֶּסֶת שָׁמַיִם בְּעֵבִים
 הַמְבִינֵן לְאָרֶץ מִטֵּר הַמְצַמִּיחַ חֲרִים חֲצִיר: ט נֹתֵן לְבַהֲמָה לַחֲמָה לְבָנֵי עֶרֶב אֲשֶׁר
 יִקְרְאוּ: י לֹא בַגְּבוּרַת חַסוּם יַחֲפִיץ לֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה: יא רוּצָה יְהוָה: יב
 אֶת יִרְאָיו אֶת הַמְּיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: יג שְׁבַחֵי יְרוּשָׁלַם אֶת יְהוָה: יד חֲלָלֵי אֱלֹהֶיךָ

זוהר תהלים

רוּצָה ה' אֶת יִרְאָיו אֶת הַמְּיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ וִירִיצֶהוּ. הַתְּפִיסוֹ לוֹ וְהַחֲזִירוֹ לוֹ דְּבָרֵי
 שְׁמֻחָה, דְּבָרִים לְשִׂמְחָה אֶת הַלֵּב, מִשׁוּם
 שֶׁהִיא עֲצוּב מִן הַבוּר. בֹּא רֵאָה, בְּרֵאשׁוֹנָה
 נָפֶל בְּבוּר, וּבְבוּר הַתְּעֵלָה אַחַר כָּךְ.

לֹא הִתְקַיֵּן סְעוּדָה בְּכָל יוֹם עַד שֶׁבִקֵּשׁ
 בְּקִשְׁתּוֹ לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל מְזוֹנוֹת
 רוּצָה ה' אֶת יִרְאָיו וְגו' (קמז, יא): [זוהר שמות
 9' הַמּוֹן (דף ט"ב ע"א)] רַבִּי אֲבָא פִתַּח
 וְאָמַר, (שם קמז) רוּצָה ה' אֶת יִרְאָיו אֶת
 הַמְּיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ. כִּמְהָ יֵשׁ לְבָנֵי אָדָם
 לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ וּלְלַכֵּת בְּדַרְכֵי
 הַתּוֹרָה כְּדֵי שִׁמְצָאוּ בְּרָכוֹת לְכָלֶם,
 לְעֵלְיוֹנִים וְלַתַּחְתּוֹנִים. שְׁלַמְדָנוּ, מֵה
 שְׁכָתוּב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר,
 וְדַאי אֶתְפָּאֵר. מֵה מִשְׁמִיעַ? שְׁבִשְׁבִיל
 יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְפָּאֵר
 לְמַעְלָה. וּמֵה הַפָּאֵר שְׁלוֹ? שְׁמַנִּיחַ תְּפִלִּין,
 שְׁמַתְחַבְּרִים הַגּוֹנִים לְהַתְפָּאֵר. שְׁנִינּוּ, רוּצָה
 ה' אֶת יִרְאָיו, רוּצָה ה' בִּירְאָיו הִיא צְרִיף
 לְהִיּוֹת! מֵה זֶה רוּצָה ה' אֶת יִרְאָיו? אֵלֶּא
 רוּצָה ה' אֶת יִרְאָיו, כְּלוֹמַר, מוֹצִיא אֶת
 הַרְצוֹן הַזֶּה, וּמִתְרַצֵּה (ומתידע) בְּהֵם הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לִירְאָיו הִירְאִים מִמֶּנּוּ. וּמִי הֵם
 הִירְאָיו הָאֵלֶּה שְׁמוֹצִיא לָהֶם אֶת הַרְצוֹן
 הַזֶּה? חֲזַר וְאָמַר אֶת הַמְּיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ,
 אוֹתָם הַמְצַפִּים וּמַחֲכִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם
 וְגו' אֶת יִרְאָיו וְגו' (קמז, יא): [זוהר
 בראשית 9' מִקָּץ (דף קצ"ד)] וַיִּשְׁלַח
 פֶּרְעֶה וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף וִירִיצֶהוּ מִן הַבוּר
 וְגו'. רַבִּי אֲבָא פִתַּח וְאָמַר, (תהלים קמז) רוּצָה
 ה' אֶת יִרְאָיו אֶת הַמְּיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ. כִּמְהָ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְרַצֵּה בְּצַדִּיקִים,
 מִשׁוּם שֶׁהַצַּדִּיקִים הֵם עוֹשִׂים [שלום ועושים]
 שְׁלוֹם לְמַעְלָה וְעוֹשִׂים שְׁלוֹם לְמַטָּה,
 וּמַכְנִיסִים כָּלֶה לְבַעֲלָהּ, וּמִשׁוּם כֶּךָ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מִתְרַצֵּה בְּהֵם בְּאוֹתָם שִׁירְאִים
 מִמֶּנּוּ וְעוֹשִׂים אֶת רְצוֹנוֹ. לְמִיַּחֲלִים לְחַסְדּוֹ,
 מִי הֵם הַמְּיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ? הֵנּוּ אוֹמְרֵי,
 אוֹתָם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה בְּלִילָה
 וּמִשְׁתַּתְּפִים עִם הַשְּׂכִינָה. וּכְשֶׁבֶא הַבֶּקֶר,
 הֵם מְצַפִּים לְחַסְדּוֹ, וְהָרִי בְּאוֹרֵהּ, בּוֹזֵמֵן
 שְׂאָדָם מִשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה בְּלִילָה, חוֹט שֶׁל
 חֶסֶד נִמְשָׁךְ עָלָיו בַּיּוֹם, כְּכַתוּב (שם מב)
 יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֶסֶדּוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי.
 מֵה הַטַּעַם יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֶסֶדּוֹ? מִשׁוּם
 שֶׁבְּלִילָה שִׁירָה עִמִּי. וּמִשׁוּם כֶּךָ כְּתוּב
 רוּצָה ה' אֶת יִרְאָיו, וְלֹא בִירְאָיו. כְּמִי
 שְׂרוּצָה בְּרְצוֹנוֹ אֶת הָאֲחֵר וּמִתְרַצֵּה לוֹ
 לְהַתְּפִיס עִמוֹ, וּמִשׁוּם כֶּךָ רוּצָה ה' אֶת
 יִרְאָיו וְלֹא בִירְאָיו. כְּמוֹ כֵּן יוֹסֵף הִיא עֲצוּב
 בְּעֵצָב הָרוּחַ וּבְעֵצָב הַלֵּב, שֶׁהִיא אֲסוּר שָׁם.
 כִּיּוֹן שֶׁפְּרַעֲה שִׁלַּח בְּשִׁבְלּוֹ, מֵה כְּתוּב?

צִיּוֹן: יג בִּי חֶזֶק בְּרִיחִי שְׁעָרֶיךָ בְּרֶךְ בְּנֵיךָ בְּקִרְבֶּךָ: יד הַשָּׁם
 גְּבוּלְךָ שְׁלוֹם חֶלֶב חַטִּים יִשְׂבִּיעֶךָ: טו הַשְּׁלַח אִמְרָתוֹ אֲרִיז עַד מְהֵרָה
 יְרוּיֵן דְּבָרוֹ: טז הַנְּתֵן שְׁלֹג בְּצִמְרַם בַּפּוֹר בְּאַפְּרֵי יַפּוֹר: יז מִשְׁלֹךְ קִרְחֹו
 בְּפִתִּים לִפְנֵי קִרְתּוֹ מִי יַעֲמֹד: יח יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמָּסֵם יִשָּׁב רֹחוֹ וְיָלוּ מַיִם:

— זוהר תהלים —

מלהתפלל ולקרא בתורה. רבי שמעון אמר, בא ראה, עד שלא נתן הקדוש ברוך הוא תורה לישראל, הבחין בין אותם בני האמונה לבין אותם רשעים שאינם בני אמונה ולא עומדים בתורה. ובמה הבחין בהם? במן, כמו שנאמר אנסנו. וכל אותם שנמצאו שהם בני האמונה, רשם אותם הקדוש ברוך הוא ברשם של כתר החסד, כמו שנאמר המיחלים לחסדו, ועל זה למען אנסנו. וכל אותם שלא נמצאו בני אמונה, העביר מהם הכתר העליון הזה, והמן הכריז ואמר, ובטן רשעים תחסר. ועם כל זה, לא העדיף המרובה והממעט לא החסיר.

יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמָּסֵם (קמז, יח) : [ח"ג דף 99א]

ישלח דברו וימסם. אמר רבי שמעון הרוח שאצל מים כאן הוא רוח הקודש המנשב בתחלה, ככתוב (שיר ד) הפיחי גני יזלו בשמיו, ואח"כ נוזלים המים למלאות לה, זש"כ ישב רוחו יזלו מיסי ישב רוחו בתחלה ואח"כ יזלו מים, וטרם שמנשב רוח ההוא אין המים נוזלים, ומה שמשיענו, נשמע

לבקש מזונם מן הקדוש ברוך הוא, משמע שכתוב את המיחלים לחסדו.

רבי ייסא סבא לא התקין סעודה בכל יום עד שבקש בקשתו לפני הקדוש ברוך הוא על מזונות. אמר, לא נתקין סעודה עד שתנתן מבית המלך. אחר שבקש בקשתו לפני הקדוש ברוך הוא, היה מחכה שעה אחת, ואמר: הרי זמן שנתן מבית המלך, מכאן והלאה התקינו הסעודה! וזוהי הדרך של אותם יראי הקדוש ברוך הוא, יראי חטא. אותם הרשעים שהולכים עקמים בדרך התורה, מה כתוב בהם? (ישעיה ה) הוי משכימי בבקר שכר ירדפו. ועל זה רוצה ה' את יראיו את המיחלים לחסדו. דוקא לחסדו. (ובזה) נודעים בני האמונה בכל יום ויום. זהו שכתוב ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו. יום ביומו אמר, ולא דבר יום ליום אחר. וכל כך למה? למען אנסנו הילך בתורת אים לא. בכאן נודעים אותם בני האמונה, שכל יום ויום הולכים בדרך ישרה בתורה. רבי יצחק אמר מכאן, (משלי יג) צדיק אכל לשבע נפשו - אחר שהשביע נפשו

זו הזוהר

העליונים המשכת השפע ע"י הזדווגות עלמא דכורא תפארת עם עלמא דנוקבא מלכות והשכינה הקדושה, ולכן נקראת אתעדל"ת של קיום מצות ודיבורי תורה ותפלה בלשון חכמת הקבלה עד"ר משל בשם העלאת מיין נוקבין,

רח. זה המאמר עמוק מאד והוא עיקר גדול ויסוד חזק באמונת ישראל להבין שאתערותא דלעילא תלויה באתעדל"ת, וגם שהאתעדל"ת באה מכח אתעדל"ע, ועוד יש להבין מזה שכל קיום מצוה וכן דיבורי תורה ותפלה פועלים בעולמות

יֵשׁ מְגִיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֲקִינוּ וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: כ לֹא עָשָׂה בֶן לְכָל גּוֹי
וּמִשְׁפָּטִים בָּל יַדְעוּם חֲלָלוּהָ:

זוהר תהלים

שְׁכָתוֹב לֹא עָשָׂה בֶן לְכָל גּוֹי. אֲבָל כִּיִּן
שְׁאָמַר מְגִיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב, לְמָה חֲקִינוּ
וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל? אָמַר לוֹ, אֲלַעְזֹר, בֹּא
רְאֵה, אֲשִׁירֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהִחֲלַק הָעֲלִיוֹן
הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה נִטַּע בְּהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שְׁכָתוֹב כִּי לָקַח טוֹב נִתְתִּי לָכֶם, לָכֶם וְלֹא
לְעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה. וּמִשׁוֹם שֶׁהִיא
גְּנוּזָה עֲלֵיוֹנָה נִכְבְּדָה, שָׁמוּ מִמֶּשׁ, הַתּוֹרָה
כְּלָה נִסְתָּר וְנִגְלָה בְּסוּד שֶׁל שָׁמוּ, וְעַל כֵּן
יִשְׂרָאֵל הֵם בְּשִׁתֵּי דְרָגוֹת, נִסְתָּר וְנִגְלָה.
שְׁשֻׁנֵינוּ, שֶׁלֹּשׁ דְּרָגוֹת הֵן שְׁנֵי שְׁרוֹת זו בְּזוֹ:
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, תּוֹרָה וְיִשְׂרָאֵל. וְכָל
אַחַת דְּרָגָה עַל דְּרָגָה, נִסְתָּר וְנִגְלָה. הַקָּדוֹשׁ

מזה שנצרך בכל דבר לעורר הענין במעשה
או בדבור למען יתראה מלמעלה כדמיון
זאת העשייה, כמו כאן שטרם שמנשב
הרוח אין המים נוזלים לעומת הרוח ההוא.

זכות התורה הוא רק לישראל ורק לנמוץ
וגדל זכותה וגדל קדשת האותיות האל"ף
ב"ת וכל קוצה של יו"ד ותג

מְגִיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב (קמז, יט): [זוהר ויקרא פ'
אחרי מות (דף ע"ג.)] רַבִּי אֲלַעְזֹר שָׁאֵל
אֵת רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲבִירוֹ. אָמַר לוֹ, הֲרֵי שְׁנֵינוּ
שְׁאָסוּר לְלַמֵּד תּוֹרָה לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמַזְלוֹת, וְיָפָה הָעִירוֹ הַחֲבָרִים מִבְּכָל,

זו הזוהר

גזלין מיא, כלומר אע"ג דקי"ל שאי אפשר לעולם
להתקיים אפילו רגע אחד אם לא ירד השפע
מלמעלה, אבל זה בענין השפע של קיום העולמות
ולא בשל פנימיות, כי זה תולה בהתעוררות
התחתונים בהעלאת מ"ן, ואשר שואל רשב"י מאי
קמשמע לן הוא דכיון שאמר ברישא ישלח דברו
וימסם, שחתיכות הקרח נמסים, מה צורך לומר
אח"כ יש ברוחו יזלו מים, וכל שכן שאם כל הפסוק
בענין אחד לא יצדק לומר יזלו מים, כי המים
מאשר נמסו הם כבר על הארץ, ויזלו מים הוא
מלמעלה, אלא ודאי ב' ענינים הם, אחד המסכת
הקרח, והב' נילת המים, וכאן נרמזו ב' בחינות
השפעת השפע, אחד הוא המוכרח לקיום העולם,
שאע"פ שיש עונות בעולם המקפים מימי השפע
ומגדילים הקור שהוא כח הדין, מ"מ הוא ברחמי
ישלח דברו וימסם, ואז אינם מים זכים אלא
עכורים, וזה נקרא שפע החיצונית, והב' שהוא
העקיר, ישב רוחו, היינו שנותן כח במדת המלכות
לנשוב, ואז יזלו מים טהורים מן דעת העליון כמו
שנתבאר, עכ"ל:

והאתדל"ע של השפעת השפע נקרא עד"ר משל
בשם מיין דוכרין, כמו שנקרא בפסוק זה ישב רוחו
על העלאת מיין נוקבין, ורוחו היינו רוח הקודש זו
המלכות עלמא דנוקבא, ולעומת זה יזלו מים, היינו
השפעת השפע מן התפארת עלמא דדכורא מים
דוכרין, והשפע באה אל התפארת מעולמות היותר
עליונים שנקרא הזדוגות של חכמה ובינה, וכן נרמז
ענין זה בהפסוק הפיחי גני על העלאת מיין נוקבין,
ויזלו בשמיו על השפעת מיין דוכרין, ועפי"ז יש
להבין מעט דברי רשב"י במאמר הזה ללומדי
חכמת הקבלה, אמנם ראיתי כי טוב להביא דברי
הרמ"ז זצ"ל בביאור מאמר העמוק הזה: וזה לשונו,
הה"ד ישב רוחו יזלו מים, מדקדק להיל"ל ישב
רוחו יזל מים, ועוד ישב מבנין הפעיל ויזלו מבנין
הקל, אבל יודיענו ענין נחמד והוא שאין כח
במלכות להעלות מ"ן שהוא נשיבת ההוא רוחא
אם לא בסיוע עליון כנזכר בכוננת שמע, וזהו ישב
רוחו שהוא כמו משבי הרוח, ואח"כ יזלו מים
מאליהם מים דוכרין, כי גדול חשק המשפיע
להשפיע, אבל בכל זאת עד לא נשיב האי רוחא לא

— זהו זה תהלים —

שנמול. ובא ראה, הדבר הראשון של התורה שנותנים לתינוקות אל"ף ביי"ת, זה דבר שאין בני העולם יכולים להשיג בשכלם ולהעלותו ברצון, וכל שכן לדבר אותו בפיהם, ואפלו מלאכים עליונים ועליוני העליונים אין יכולים להשיג, כי הם נסתרות השם הקדוש. ואלף וארבע מאות וחמש רבבות של עולמות, כלם תלויים בקוצו של אל"ף, ושבעים ושנים שמות קדושים חקוקים באותיותיו רשומים, שעמדו בהם עליונים ותחתונים, שמים וארץ, וכסא הכבוד של המלך, תלויים מצד אחד לצד אחד, שפשיטות האלף קיומם של כל העולמות, ותומכים של עליונים ותחתונים בסוד החכמה.

ושבילים נסתרים ונהרות עמקים ועשר אמירות, כלם יוצאים מאותו קוץ תחתון שתחת האלף. מכאן והלאה מתחיל להתפשט אלף ביי"ת, ואין חשבון לחכמה שנחקקה כאן. משום כך התורה היא הקיום של הכל ואמונת הכל, לקשר קשר של האמונה זה עם זה כראוי. ומי שנמול, נקשר באותו קשר האמונה. ומי שלא נמול ולא נקשר בו, כתוב בו (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קדש. (שמות יג) ועל ערל לא יאכל בו. שהרי התעוררה רוח הטמאה שמצדו, ובא להתערב בקדשה. ברוך הרחמן שהפריד את ישראל בניו, רשומים ברשם קדוש, מהם ומזהמתם. עליהם כתוב, (ירמיה כ) ואנכי נטעתיך שורק בלה זרע אמת. ומשום כך, (מכהו) תתן אמת ליעקב, ולא לאחר. תורת אמת, לזרע אמת. בא רבי אלעזר ונשקו על ידו.

ברוך הוא דרגה על דרגה, נסתר ונגלה. התורה גם כן נסתר ונגלה. ישראל גם כן דרגה על דרגה. זהו שכתוב (תהלים קמז) מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל. שתי דרגות הן - יעקב וישראל, אחד גלוי ואחד נסתר. מה זה אומר? אלא כל מי שנמול ונרשם בשם (ברשם) הקדוש, נותנים לו באותם דברים שהתגלו בתורה, כלומר, מודיעים לו בראשי אותיות ובראשי פרקים, נותנים עליו חמרה של מצוות התורה, ולא יותר, עד שיתעלה לדרגה אחרת. זהו שכתוב מגיד דבריו ליעקב (ליעקב יפה). אבל חקיו ומשפטיו לישראל, שהוא בדרגה יותר עליונה, וכתוב (בראשית לב) לא יקרא שמו עוד יעקב וגו'. חקיו ומשפטיו לישראל, אלו סודות התורה והנהגות התורה וסתרי תורה, שלא יצטרכו לגלות אלא למי שהוא בדרגה יותר עליונה כראוי.

ומה לישראל כזה, לעמים עובדי עבודה זרה על אחת כמה וכמה. וכל מי שלא נמול ונותנים לו אפלו אות קטנה של התורה, כאלו החריב עולם ומשקר בשמו של הקדוש ברוך הוא, שהכל תלוי בזה, וזה בזה נקשר, שכתוב (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת. בא ראה, כתוב וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. לפני בני ישראל שם, אבל לשאר העמים לא שם. משום כך דבר אל בני ישראל. (ויקרא ב) ואל בני ישראל תאמר. וכן כלם. ינוחו אבות העולם, הם הלל ושמאי, שפך אמרו לאונקלוס, ולא הודיעו לו דבר תורה עד

—== זוהר תהלים ==—

וְאָסוּר לְלַמְדוֹ דְּבַרֵי תוֹרָה. וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, (שמות כ) מִזְבַּח אֲבָנִים, זֶה מִזְבַּח אֲבָנִים מִמֶּשֶׁ. וְהָרִי קָשִׁי הַלֵּב עוֹמֵד בְּמִקְוָמוֹ, וְהִזְהֵמָה לֹא פָסְקָה מִמֶּנּוּ. מִשּׁוּם כִּף לֹא עוֹלָה בִּידוֹ אוֹתָהּ מִיֵּלָה וְלֹא מוֹעִילָה לוֹ. וְעַל זֶה כְּתוּב, כִּי חִרְבְּךָ הִנֵּפֶת עָלֶיךָ וְתַחֲלִלָּהּ. מִשּׁוּם כִּף, לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי סִתָּם. וּמִשְׁפָּטִים בַּל יִדְעוּם, לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. דְּבַר אַחַר (קטז), לֹא נוֹתְנִים לָהֶם כָּל שֶׁכֵּן סוּדוֹת תוֹרָה וְהִנְהִיגוֹת הַתּוֹרָה. וְכְתוּב (דברים לב) כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ, (תהלים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שֶׁכָּכָה לוֹ אֲשֶׁרֵי הָעַם שֶׁה' אֱלֹהָיו

יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם קִדְשָׁה עֲצֻמִּית קְדוּשִׁים הֵם

לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וְגוֹי (קמז, כ): [זוהר ויקרא פ' שמיני (דף מ"ב.)] רַבִּי אֱלֵעָזָר הָיָה יוֹשֵׁב לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲבִיו. אָמַר לוֹ, זֶה שָׁנִינוּ עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּמָה? אָמַר לוֹ, בְּמָה שֶׁכְּתוּב (יחזקאל לו) וְזִרְקָתִי עָלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטַהַרְתֶּם וְגוֹ'. כִּיִּן שְׁנַטְהַרִים מִתְקַדְּשִׁים, וְיִשְׂרָאֵל שְׁנַדְבָקִים בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָאוּ קִדְשׁ, שֶׁכְּתוּב (ירמיה ב) קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לְה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, וְכְתוּב (שמות כו) וְאִנְשֵׁי קִדְשׁ תִּהְיוּ לִי. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר עָלֵיהֶם, (ויקרא כו) וְהִיִּיתֶם לִי קְדוּשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה', מִשּׁוּם שֶׁכְּתוּב וְבוֹ תִדְבַק, וְכְתוּב (תהלים קמז) לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יִדְעוּם הַלְלוּיָהּ.

רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, כְּתוּב (שמואל א יב) כִּי לֹא יִטַּשׁ ה' אֶת עַמּוֹ בְּעַבּוּר שְׁמוֹ וְגוֹ'. כִּי לֹא יִטַּשׁ ה' אֶת עַמּוֹ, מָה הַטַּעַם בְּעַבּוּר שְׁמוֹ הַגְּדוֹל? כִּי הַכֹּל נִקְשָׁר זֶה עִם זֶה. וּבְמָה נִקְשְׁרוּ יִשְׂרָאֵל בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? בְּאוֹתוֹ רִשְׁם קְדוּשׁ שְׁנַרְשָׁם בְּכַשְׁרָם, וּמִשּׁוּם כִּף לֹא יִטַּשׁ ה' אֶת עַמּוֹ. וְלָמָּה? בְּעַבּוּר שְׁמוֹ הַגְּדוֹל שְׁנַרְשָׁם בָּהֶם. לְמַדְנֵי, הַתּוֹרָה נִקְרָאת בְּרִית, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא בְּרִית, וְהִרְשָׁם הַקְּדוּשׁ הַזֶּה נִקְרָא בְּרִית. וְלָכֵן הַכֹּל נִקְשָׁר זֶה עִם זֶה וְלֹא נִפְרָד זֶה מִזֶּה. אָמַר לוֹ רַבִּי יִיסָא, תּוֹרָה וְיִשְׂרָאֵל - יָפָה, אֲבָל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִנִּין לָנוּ שְׁנַנְקָרָא בְּרִית? אָמַר לוֹ, שֶׁכְּתוּב (תהלים קו) וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ, וְהָרִי נוֹדַע, וְהָרִי נִתְבָּאָר. וְאֵת חֲקָתִי תִשְׁמְרוּ (ויקרא יח). חֲקָתִי - אֵלוֹ הֵן הַנְּהִיגוֹת הַמְּלָךְ. מִשְׁפָּטִי - אֵלוֹ הֵן גְּזֵרוֹת הַתּוֹרָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כָּל אוֹתָן הַנְּהִיגוֹת שְׁנַנְקָאוֹת צָדֵק, נִקְרָאוּ חֲקָתִי, וְהֵן גְּזֵרוֹת הַמְּלָךְ. וּבְכָל מְקוֹם שְׁנַנְקָרָא מִשְׁפָּט, הֵן נִקְרָאוֹת דִּינֵי שֶׁל הַמְּלָךְ, שֶׁהוּא הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַמְּלָךְ שֶׁכָּל הַשָּׁלוֹם שָׁלוֹ, שֶׁהוּא הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ בְּמְקוֹם שְׁנֵי חֲלָקִים אַחֲזוּזִים זֶה עִם זֶה. וְעַל זֶה כְּתוּב, (תהלים פט) צָדֵק וּמִשְׁפָּט מְכוּן כְּסָאָךְ, וְהֵם דִּין וְרַחֲמִים. וּמִשּׁוּם כִּף חֵק וּמִשְׁפָּט. וְעַל זֶה כְּתוּב, (שם קמז) חֲקִיו וּמִשְׁפָּטֵיו לְיִשְׂרָאֵל. לְיִשְׂרָאֵל וְלֹא לְשָׂר הָעַמִּים.

מָה כְּתוּב אַחֲרָיו? לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי. וְשָׁנִינוּ, אֵף עַל גַּב שְׁנַמּוּל וְלֹא עָשָׂה אֶת מְצוּוֹת הַתּוֹרָה, הָרִי הוּא כְּמוֹ גּוֹי בְּכָל,

זוהר תהלים

קול דממה דקה. ומשום זה נכנסו ארבעה לפרדס. שלשה שנכנסו בשלש שנים ערלים - אחד הציץ ומת, ואחד הציץ ונפגע, שלישי יצא לתרבות רעה. הרביעי שנכנס בשנה הרביעית - קדש הלולים לה'. נכנס בשלום ויצא בשלום. וזהו סוד של הפרדס בתוך הגן שהוא: פ' פשט, ר' ראיה של פסוק, ד' דרשה, כמו שבארוה אין משיבין על ההגדה. בשלשה האלו נפלו שלשה עליוני עולם ונכשלו. הרביעי שהוא ס' סוד, רבי עקיבא נכנס בשלום ויצא בשלום. ומשום זה נקראת התורה ג"ן. זהו שכתוב ג"ן נעול. ג"ן סדרים של תורה נסתרים וחתומים, והינו מעין חתום. כמו יין חתום וסתום שלא מנסף אותו גוי, אף כך צריכים להיות סודות התורה. זהו שכתוב לא עשה כן לכל גוי. כ"ן בגימטריא סו"ד. ומשום זה פרושה בעלי המשנה, אסור לגלות סתרי תורה לגוי, שלא ינסף אותם לעבודה זרה.

משום זה נקראת התורה ג"ן. ג"ן סדרים של תורה נסתרים וחתומים - והינו מעין חתום זהו שכתוב ג"ן נעול.

לא עשה כן לכל גוי וגו' (קמז, ט): [נזוהר חדש תקנא קדמאה (דף קכז.)] וירא ישראל את היד הגדלה. משניהם מפרק הרים ומשבר סלעים. שהם אמות העולם שלא קבלו תורה. מרוח ה', שנאמר בו ונחה עליו רוח ה'. ונקראת רעש. זהו שכתוב ואשמע אחרי קול רעש גדול וגו'. ועתיד להעביר רעש של הצד האחר, שנאמר בו לא ברעש ה' (מלכים א יט). ונקראת אש. זהו שכתוב כה דברי כאש נאם ה'. ועתיד ללחך האש של הצד האחר, שנאמר בו לא כאש ה'. נשאר המלך בקול דממה דקה, שהיא שכינה, תפלה בחשאי, שבה אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך. שבארבעה היא רביעית דקה, שהיא השכינה. אבל שלש קלפות, שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קדש, זה

קמח א הללויה הללו את יהוה מן השמים הללוהו במרומים:

שימוש תהלים

לשרפה

הללו את ה' מן השמים (קמח, א): [שימוש תהלים לפרק קמח] טוב לאמרו לשריפת אש שלא תקלקל.

זוהר תהלים

הללויה הללו את ה' מן השמים וגו' זה והשבח האחרון, הוא פללות השבחים של הכל

בא וראה, אותם העומדים שהגוף נשען עליהם, עומדים כאן בסוד המלאכים, משום שהירכים הן שליחים ללכת ממקום למקום, ומסוד זה יוצאים אותם שנקראים מלאכים, שהם שליחים ללכת בשליחות אדונם ממקום למקום. הללוהו כל צבאיו - זהו מקום שיוצאים ממנו כל החילות הקדושים העליונים, סוד אות הברית הקדושה, והוא רשום בכל שאר הרבבות, כמו שאמרנו, שכתוב (ישעיה מח) ה' צבאות שמו, אות הוא בכל שאר החילות והרבבות. הללוהו שמש וירח - בו עומד הסוד הזה, והוא השמש להאיר, ובו עומדים כוכבים עליונים שמאירים, ומזלות, והרי בארנו. אחר כך חוזר למעלה לאותו מקום שעומד ברום המרומים, ושם נתקעים הכל, הללוהו שמי השמים. אחר כך הללו את ה' מן הארץ. כנגד אלה אש וכרד וגו'.

כל הארצות נתהוו מארץ ישראל

הללויה את ה' מן השמים וגו' (קמח, א): [זוהר חדש פ' בראשית (דף יג): בא שמע, אמר רבי יהודה, מהכל עשה אחד, אותו

הללויה הללו את ה' וגו' (קמח, א): [זוהר שמות פ' פקודי (דף רל"ב)] פתח ואמר, (תהלים קמח) הללויה הללו את ה' מן השמים וגו'. בא וראה, התשבחת הזו אמר דוד כנגד סוד השם הקדוש, שהוא כלל של תשבחת הכל. שתי תשבחות הן, כמו סוד השם הקדוש העליון, שהוא הכלל של תשבחת הכל. ואלו: זה, והשבח האחרון, שהוא פללות השבחים של הכל, שכתוב (שם קג) הללויה הללו אל בקדשו וגו'. אבל זה היה על עשרה מינים, וזהו על שבעה, והכל סוד אחד בשם הקדוש. הללויה הללו את ה' מן השמים, זוהי ראשית של ששה צדדים להתפשט למטה, וזהו סוד שקיים לשאלה, כמו שנאמר (דברים ד) כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך וגו'. עד כאן יש רשות לשאלה. מן היום אשר ברא וגו', ועד קצה השמים - מכאן והלאה לא עומד לשאלה, משום שהוא מקום טמיר וגנוז. ועל זה, הללו את ה' מן השמים הללוהו במרומים - אלו שני צדדים, (שהם רום ההתחלה) ימין ושמאל. ומכאן מתפשטים כל האחרים למטה בסוד הדרגות להתתקן

ב הללוהו כל מלאכיו הללוהו כל (צבא) צבאיו: ג הללוהו שמש וירח הללוהו
 כל בוכבי אור: ד הללוהו שמי השמים והמים אשר מעל השמים: ה יחלו
 את שם יהוה כי הוא צנה ונבראו: ו ויעמידם לעד לעולם חק נתן ולא
 יעבור: ז הללו את יהוה מן הארץ תנינים וכל תהמות: ח אש וברד
 שלג וקיטור ריח סערה עשה דברו: ט התרים וכל גבעות עין פרי וכל ארזים:
 י החיה וכל בהמה רמש וצפור בנף: יא מלכי ארץ וכל לאמים שרים וכל
 שפטי ארץ: יב בהורים וגם בתולדות זקנים עם נערים: יג יחלו את שם יהוה
 כי נשגב שמו לברו הודו על ארץ ושמים: יד יירם קרן לעמו תהלה לכל
 חסידיו לבני ישראל עם קרבו הללויה:

— זהו תהלים —

הללוהו שמי השמים והמים אשר מעל
 השמים:

הללוהו שמי השמים וגו' (קמח, ד): [זוהר ח"ג
 (דף רנח). זוהר תורה] הללוהו שמי
 השמים והמים אשר מעל השמים. אמר
 רועה הנאמן מים העליונים זכרים, מים
 התחתונים נקבותי ועליהם אמר רבי
 עקיבא לתלמידיו, כשתגיעו לאבני שיש
 טהור אל תאמרו מים מים, פן תסתכנו
 בנפשכם, כי אין הם מים כמו שנראים, אלא
 זהו אור נובע, ובשביל זה נדמו למים
 נובעים, ואור ההוא אין לו הפסק ואל קצוץ
 ופרוד, ולפי שנובעים מן הכתר נקראים מים
 שאין להם סוף כי הכתר איין סוף נקרא.

המשבח מכלם, וזהו הרקיע (יחזקאל א)
 כעין הקרח הנורא, שממנו נתהוו
 השמים, זהו שכתוב ויקרא אלהים לרקיע
 שמים. וארץ אותה המשבחת מכלן, וזו
 ארץ ישראל, וממנה נתהוו שאר
 הארצות, זהו שכתוב (משלי ח) עד לא
 עשה ארץ וחוצות. ארץ - זו ארץ ישראל,
 וחוצות - שאר הארצות שבחוצה לארץ.
 האדם אחד, וממנו נתהוו כל השאר,
 שכתוב (סם) וראש עפרות תכל. וכן כל
 פיוצא בנה. אמר רבי יצחק, מנין לנו?
 מהפסוק הזה שאמר דוד (תהלים קמח)
 הללו את ה' מן השמים, מאותו שנעשו
 השמים ממנו.

זו הזוהר

להראשונים שנאצל מן האיין סוף ברוך הוא, לכן
 נקרא על שמו:

רט. פי' העליונים משפיעים להתחתונים ומקבלים
 דין מן דין: רי. ר"ל כיון שהכתר הוא כח הראשון

קמט א הללויה שירו ליהוה שיר חדש תהלתו בקהל חסידים:
 ב ישמח ישראל בעשיו בני ציון יגילו במלכם: ג יתללו שמו במחול

שימוש תהלים

לשרפה שלא תרבה

הללויה שירו לה' שיר חדש (קמט, א): [שימוש תהלים לפרק קמט] טוב לאמרו ג"כ לשריפת אש שלא תרבה.

זוהר תהלים

יום ראשון הוציאו השמים אמנות שלהם, שכתוב (שם) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. יום שני הוציאו המים אמנות למעשה, שכתוב (שם) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו'. עלו חצי מים למעלה, וחצי מים נשארו למטה. ואלמלא כף שהמים נפרדו, העולם לא היה עומד. יום שלישי עשתה הארץ והוציאה כמו שצותה, שכתוב ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב, וכתוב ותוצא הארץ דשא וגו'.

עד כאן כל אמנות משלשה אלה הוציאו אמנותו, ועשו מה שהצטוו. נשארו שלשה ימים אחרונים. יום רביעי הצטווה אמן ראשון לעשות אמנותו, שכתוב ויאמר אלהים יהי מארת וגו', והיגו שמים. ביום החמישי הוציאו המים, שהוא אמנות אחרת, שכתוב ויאמר אלהים ישרצו המים וגו', ביום הששי עשתה הארץ אמנותה, שכתוב ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה וגו'. כיון ששלשת האמנים האלה השלימו מעשיהם, אמר להם הקדוש ברוך הוא: אמנות אחת יש לי לעשות, והוא אדם. התחברו כאחד, ואני עמכם, נעשה אדם. גוף שלכם, ואני אהיה שתף עמכם ונעשה אדם. כמו

הקדוש ברוך הוא עוקר את אביו ואמו מגן עדן ומביאם עמו לשמחה

ישמח ישראל בעשיו וגו' (קמט, ב): זוהר במדבר פ' פנחס (דף ר"ט.) ומנין לנו שיש להם לישראל לשתף את הקדוש ברוך הוא ושכינתו בחדותם? (משום שאינה שמחה, אלא בשתפות שלו מאלו) שכתוב (תהלים קמט) ישמח ישראל בעשיו. אותה חדוה של ישראל אינה, אלא בעשיו. בעשיו! בעשו צריך לו לכתב! אלא אלו הקדוש ברוך הוא ושכינתו, ואביו ואמו. שאף על גב שמתו, הקדוש ברוך הוא עוקרם מגן עדן ומביאם עמו לאותה חדוה, לקחת חלק של חדוה עם הקדוש ברוך הוא ושכינתו, כמו שנאמר (איוב מ) העשו יגש חרבו.

הקב"ה ברא בעצמו אוכנות אחת וזהו האדם הקב"ה שתף בו

דבר אחר בעשיו - משום שבן אדם נעשה בשתפות איש ואשה והקדוש ברוך הוא, ועל סוד זה כתוב (בראשית א) נעשה אדם, בשתפות. ששנינו, שלשה אמנים עשה הקדוש ברוך הוא להוציא מהם עולם, ואלו הם: השמים, והארץ, והמים. וכל אחד שמש יום אחד, וחזרו כמקדם.

בַּתָּהּ וּבְנוֹר יֹמְרוּ לוֹ: הַ בִּי רוּחָהּ יְהוָה בְּעִמּוֹ יִפָּאֵר
עֲנוּיִם בִּישׁוּעָה: הַ יַעֲלִזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכַּבְתּוֹתָם:

זוהר תהלים

שבתחלה היתה בשתפוח, גם אחר כך כן. אבא - שבו עושה מעשה השמים ומעשה המים, והאשה - שהיא אמן שלישי כמו הארץ, והקדוש ברוך הוא שהשתתף יחד אתם. ועל סוד זה כתוב בעשירי.

ואף על גב שאבא ואמא נפרדו מהעולם הזה, יש חדוה בכל שתפוח. ששנינו, בשעה שהאדם משתף את הקדוש ברוך הוא בחדוה שלו, בא הקדוש ברוך הוא לגן עדן ועוקר משם את אביו ואמו, שהם שתפים אתו, ומביא אותם עמו לאותה חדוה, וכלם מזמנים שם, ובני אדם לא יודעים. אבל בצרת האדם, הקדוש ברוך הוא מזמן אליו לבדו, ולא מודיע לאביו ולאמו. זהו שכתוב (תהלים יח) בצר לי אקרא ה' ואל אלהי אשוע וגו'.

יעלזו חסידים בכבוד (קמט, ה): [זוהר ויקרא 9' אחרי מות (97 ט"ב)]. פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים קמט) יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם וגו'. למדנו, ביי"ג מדות נקשר קשר האמונה, שימצאו ברכות לכל. וכל אמונתו של הקדוש ברוך הוא נסתרו בשלש. ועל זה בשלש עשרה מדות מתעטרת התורה, כמו שבארנו מקל וחמר ומגזרה שוה וכו', וכמה פעמים בארנו את זה, והשם הקדוש מתעטר בזה. בא ראה, באותה שעה שרצה יעקב שיתברכו בניו בשם (בקשר) האמונה, מה כתוב? (בראשית מט) כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת - הרי שלשה עשר,

על ידי השבח להקב"ה הורגים אלפי מזיקים

יעלזו חסידים בכבוד (קמט, ה): [זוהר במדבר 9' בלק (97 ר"א)]. רבי אלעזר אמר,

ו רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם: ז לעשות נקמה בגוים תוכחת בלאמים: ח לאסר מלכיהם בוקים ונכבדיהם בכבלי ברזל: ט לעשות בהם משפט פתוב הדר הוא לכל חסידיו הללויה:

זוהר תהלים

עליון. שנאמר הנצינים נראו בארץ - אלו העוסקים בתורה לשמה. עת הזמיר הגיע - אז הוא עת לזמר לבוראם ביחד. וקול התור נשמע בארצנו - זה מטטרו"ן, הבא לאסף נשמתם של צדיקים לזמר ליוצרים בכל לילה ולילה, שנאמר (תהלים קמט) יעלו חסידים בכבוד ורננו על משפכותם. מהו בכבוד? אמר רבי יהודה, זה מטטרו"ן.

קריאת שמע על הכטה מגינה ומצלת מן המזיקים

רוממות אל בגרונם (קמט ו): [זוהר דברים פ'

עקב (ד' ע"ב.)] אמר להם, (מלכים א

ט) אל יתהלל חוגר כמפתח. שהרי ודאי בקריאת שמע פשוטה, כל הקורא קריאת שמע על מטתו, כאלו אחז חרב פיפיות, שכתוב (תהלים קמט) רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם. ונענוע החרב צריך לנענעה לששה צדדים, כמו שבארנו, כדי שתמליכוהו על השמים ועל הארץ ועל ארבע רוחות העולם. וזו, גוף החרב. י ראש החרב. ה"ה, שתי פיפיות. נרתיק החרב, אדני.

לא ישכב, מהו לא ישכב? אלא בכל לילה ולילה כשבן אדם הולך במצוות רבנו, לא שוכב על מטתו עד שהורג אלה ומאה ועשרים וחדש מאותם מינים רעים ששורים עמו. רבי אבא אמר, אלה הם מצד שמאל, שכתוב (תהלים צא) 'פל מצדך אלה, כמו שכתוב (שם קמט) יעלו חסידים בכבוד וגו', רוממות אל בגרונם וגו', לעשות נקמה וגו'. זהו שכתוב לא ישכב וגו', וזהו לעשות בהם משפט וגו'.

מלאכי השרת ממתנינים ודוממים מלומר שירה בלילה עד שיתכנסו נפשות - תלמידי חכמים העוסקים בתורה לשמה

יעלו חסידים בכבוד (קמט, ה): [זוהר חדש

פ' לך לך מדרש הנעלם (ד' ל.)] אמר

רבי יהודה, בא וראה, אין בכל לילה ולילה שאינו אחז מטטרו"ן שר הפנים כל נשמתם של תלמידי חכמים העוסקים בתורה לשמה, ומראה אותן לפני הקדוש ברוך הוא, וממתנינים מלאכי השרת ודוממים מלומר שירה, עד שיתכנסו נפשות הצדיקים עמהם, ויזמרו ביחד לאל

ק א הללויה הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עזו: ב הללוהו בגבורתו
הללוהו ברב גדלו: ג הללוהו בתקע שופר הללוהו בגבל וכנור: ד הללוהו
בתוף ומחול הללוהו במנים ועוגב: ה הללוהו בצלצלי שמע הללוהו בצלצלי
תרועה: ו כל הנשמה תהלל יה הללויה:

זוהר תהלים

הקדוש ברוך הוא צריך את כל
התשבחות?!

כ כל הנשמה תהלל יה (קג ו): [זוהר שמות
פרשת משפטים (דף צד ע"ב)] בא וראה,
כשנולד איש, נותנים לו נפש מצד
הבהמה מצד של טהר, מצד אלה
שנקראים אופני הקדש. זכה יותר -
נותנים לו רוח מצד של חיות הקדש. זכה
יותר - נותנים לו נשמה מצד של הכסא.
ושלשת אלו הם אמה, עבד ושפחה של
בת המלך.

עוד יותר גבוה

אם זכה יותר - נותנים לו נפש בדרך
אצילות, מצד של בת יחידה,
ונקראת בת מלך. זכה יותר - נותנים לו
רוח של אצילות מצד העמוד האמצעי,
ונקרא בין לקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב
(דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם. זכה
יותר - נותנים לו נשמה מצד של אבא
ואמא. זהו שכתוב (בראשית) ויפח באפיו
נשמת חיים. איזה חיים? אלא אותם י"ה
שעליהם נאמר (תהלים קג) כל הנשמה
תהלל יה, ונשלמה בה יהו"ה.

הללויהו בתקע שופר וגו' (קג, א): [זוהר
חדש פרשת בראשית (דף טו):] עוד
אמר רבי אלעזר, מה שכתוב (תהלים קג)
הללוהו בתקע שופר הללוהו בגבל
וכנור הללוהו בתוף ומחול הללוהו
במנים ועוגב. וכי צריך הקדוש ברוך
הוא את זה?

ה' רוצה את הלול הנשמה

הללויהו בצלצלי שמע הללויהו בצלצלי
תרועה (קג, ה): [זוהר חדש פ'
בראשית] אלא אמר דוד, כל מה שתשבחו
לפני הקדוש ברוך הוא במיני הזמר
הללו, אינו כלום. כאדם האומר לחברו:
עכשו עשה זה וזה, וכל מה שתעשה
אינו כלום, עד שתעשה דבר פלוני. כך
אמר דוד, הללויהו בצלצלי שמע הללוהו
בצלצלי תרועה, כלומר אינו הללו, אלא
מהו הללו? כל הנשמה תהלל יה
הללויה. והאחר אינו כלום, אלא הלול
הנשמה, זהו שכתוב (שם) כל הנשמה
תהלל יה הללויה.

— תהלים — זוהר תהלים —

מֵאָה בְּרָכוֹת

כָּל הַנְּשֻׁמָּה תְהַלֵּל יְהוָה (קנ ו'): נזוהר תְּדַשׁ שִׁירָה לְפָרְשַׁת שְׁלַח לך (דף קלט:) [וַיְהִי חַיֵּי שָׁרָה - זו הַשְּׂכִינָה. וּמִי הוּא הַחַיִּים שְׁלָה? י"ה, וְזוֹהוּ הַשְּׂכִינָה. שְׁכֵן י"ה. וְזוֹהוּ הַחַיִּים שֶׁל הַנְּשֻׁמָּה. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב כָּל הַנְּשֻׁמָּה תְהַלֵּל י"ה. וְהוּ' הַזוֹ בְּאֵת ב"ש - צ'. עִם י' עוֹלָה לֵק', וְהֵם מֵאָה בְּרָכוֹת שְׁחִיב אָדָם לְהַרְיֵק בְּכָל יוֹם בַּשְּׂכִינָה, וְזוֹהוּ מֵאָה שָׁנָה. וְעַלֵּיהֶם צִוָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם מִה ה' אֱלֹהֵיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ. אֵל תִּקְרֵי מ"ה אֲלָא מֵאָה.

הַנְּשֻׁמוֹת נִמְשָׁכוֹת מִחֲכֻמָּה אֵל מַלְכוּת וּמִשָּׁם לְאֲנָשִׁים

כָּל הַנְּשֻׁמָּה תְהַלֵּל יְהוָה (קנ ו'): [זוהר ח"ב תרומה (דף קעט.) זוהר תורה] רַבִּי יְהוּדָה פִּתַח וְאָמַר, "כָּל הַנְּשֻׁמָּה תְהַלֵּל יְהוָה", לְמַדְנֵנו שְׁכָל הַנְּשֻׁמוֹת בְּאוֹת מִן הַגּוֹף הַקְּדוֹשׁ הַהוּא, וְנִתְעוֹרְרוֹת בְּאֲנָשִׁים י"א, וּמֵאִיזָה מְקוֹם י"ב, מִן הַמְּקוֹם הַהוּא שֶׁנִּקְרָא יְהוָה, וְאִיזָהוּ מְקוֹם הַהוּא י"א, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁכֵתוֹב: "מִה רַבּוֹ מֵעֲשִׂיף ה' כָּלֵם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ. שְׁנִינוּ, מִהַחֲכֻמָּה הוּא שְׁמִבּוֹעֵיָה יוֹצְאִים לְשִׁלְשִׁים וּשְׁנַיִם שְׁבִילִים הַכֵּל נִתְקַן, וְכָל מִה שֵׁיִשׁ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְהִיא נִקְרָאת רִיחַ קְדוּשָׁה שְׁכָל הַרוּחוֹת נִתְקַנּוּ בָּהּ.

עוֹד יוֹתֵר גְּבוּהָ הוּא שׁוֹלֵט בְּכֻלָּם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה

זָכָה יוֹתֵר - נִתְנַנֵּם לוֹ יְהוָה בְּשִׁלְמוֹת הָאוֹתִיּוֹת - יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, שֶׁהוּא אָדָם, בְּאַרְחֵ אֲצִילוֹת לְמַעְלָה. וְנִקְרָא בְּדַמּוֹת רַבּוֹנוֹ. וְעַלֵּיו נֶאֱמַר (בְּרַאשִׁית א) וַיְרֹדוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְגו'. וְזוֹהוּ שְׁלִטוֹנוֹ בְּכָל הַרְקִיעִים וּבְכָל הָאוֹפָנִים וְהַשָּׁרְפִים וְהַחַיּוֹת וּבְכָל הַחַיִּלוֹת וְהַכַּחוֹת שֶׁלְמַעְלָה וּלְמַטָּה. וְלָכֵן, כְּשֶׁבֵן אָדָם זֹכֵה בְּנֶפֶשׁ מִצַּד שֶׁל בַּת יַחֲדָה, נֶאֱמַר בּוֹ לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים.

כָּל הַנְּשֻׁמוֹת בְּאוֹת מִהַחֲכֻמָּה

כָּל הַנְּשֻׁמָּה תְהַלֵּל יְהוָה (קנ ו'): [זוהר תרומה (דף קעט.)] רַבִּי יְהוּדָה פִּתַח וְאָמַר, (תהלים קנ) כָּל הַנְּשֻׁמָּה תְהַלֵּל יְהוָה. שְׁנִינוּ, כָּל הַנְּשֻׁמוֹת בְּאוֹ מִהַגּוֹף הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה וּמִתְעוֹרְרוֹת בְּכַנֵּי אָדָם. וּמֵאִיזָה מְקוֹם? מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא יְד (י"ה). מֵאִיזָה מְקוֹם זֶה? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁכֵתוֹב (שם קד) מִה רַבּוֹ מֵעֲשִׂיף ה' כָּלֵם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ. שְׁנִינוּ, מִהַחֲכֻמָּה הוּא שְׁמִבּוֹעֵיָה יוֹצְאִים לְשִׁלְשִׁים וּשְׁנַיִם שְׁבִילִים הַכֵּל נִתְקַן, וְכָל מִה שֵׁיִשׁ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְהִיא נִקְרָאת רִיחַ קְדוּשָׁה שְׁכָל הַרוּחוֹת נִתְקַנּוּ בָּהּ.

זוֹ הַזוּהַר

מֵאִיזָה מְקוֹם נַחְצָבוֹת הַנְּשֻׁמוֹת אֲשֶׁר מִשָּׁם בְּאוֹת אֵל הַמַּלְכוּת. רִיג. עֵתָה שׁוֹאֵל אִיזָה הוּא הַמְּקוֹם שֶׁל הַשֵּׁם י"ה. רִיד. אֹמַר שֶׁהוּא הַמְּקוֹם שֶׁנִּקְרָא חֲכֻמָּה, וְכוּנְתוֹ שֶׁמְקוֹם הַוֹלְדֵת הַנְּשֻׁמוֹת בְּשִׁרְשֵׁן הוּא לְרֵאשׁוֹנָה בִּיחּוּדָא עֵלָאָה שֶׁל חֲכֻמָּה וּבִינָה, וְאַחַר כֵּן נִשְׁתַּלְשְׁלוֹת אֵל יַחּוּדָא תַתָּא תַפְאֵרַת וּמַלְכוּת לְצֵאת מִכַּח לְפִועֵל.

רִיא. פִּירוּשׁ, שֶׁהַנְּשֻׁמוֹת יוֹצְאוֹת מִכַּח לְפִועֵל מִן מַדַּת הַמַּלְכוּת עַל יְדֵי הַזְדוּוּגָה עִם הַתַּפְאֵרַת, וְאֹמַר הַלְשׁוֹן וְאַתְעֵרִי בְּבִנֵי נֶשָׂא, כּוֹנְתוֹ שֶׁאֵף אֲנָשִׁים שְׂאִינִם כְּדֹאִים לְהִיּוֹת נִשְׁמַתָּם בְּקִרְבָּם בְּבַחֲיִנַת אוֹר פְּנִימִי, מִכַּל מְקוֹם נִשְׁמַתָּן מִעוֹרְרוֹת אוֹתָם לְשׁוֹב וּלְעִשׂוֹת טוֹב עַל יְדֵי שֶׁהֵן בְּבַחֲיִנַת אוֹר מְקִיף לָהֶם. רִיב. שׁוֹאֵל מֵאֵן אַתָּר, פִּירוּשׁ

— תהלים — זוהר תהלים —

למעלה ולמטה, ואותו חכמ"ה נקרא רוח הקדוש, שכל הרוחות נתיסדו בו.

חזקיהו חשש שלא יזכה לראות האור הזה לפי שלא הוליד בנים

וסוד הדבר, כמו שנותנים לנשמה לבוש שתתלבש בו לעמוד בעולם הזה, כמו כן נותנים לה לבוש של זוהר העליון לעמוד בו בעולם ההוא, ולהסתכל בתוך אותה אספקלריא המאירה, בתוך ארץ החיים היא. זהו שכתוב: "יֵה בְּאֶרֶץ הַחַיִּים" ר"ט, שהיה חושב חזקיהו המלך שלא יזכה לאור ההוא לאותה הסתכלות, לפי שהנהר הנמשך הוא הפסיקו ולא הוליד...

אדם הראשון מקבל פני הצדיקים ופני החוזרים בתשובה

ומה שאמר "לא אביט אדם עוד עם יושבי חֲדָל", ולא כתוב יושבי חֲדָל, אלא אדם זה הוא אדם הראשון, כמו שלמדנו, שכאשר הנשמה הולכת לעולם ההוא, פוגעת באדם הראשון שיושב לפני שער הגן עדן, וכמה צדיקים

תהלל י-ה היינו חכמה ובינה

כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהִלָּל יְהוָה (קג ו): [תיקוני זוהר תיקון כ"א דף נב.] זוהר תורה] עוד למדנו, "כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהִלָּל יְהוָה" שזהו חכמ"ה ובינ"ה ר"ט, שבהם תהיה הגאולה ל-ו' ול-ה' שנקראים ב"ן וב"ת, ובהם ימחו העמלקים מן העולם.

הנשמה צריכה להתלבש בלבוש של המצוות כדי שתוכל לראות את האור

כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהִלָּל יְהוָה (קג ו): [זוהר חלק א' פרשת נח ח"א (דף סה):] זוהר תורה] פתח ואמר, "אֲמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יְהוָה בְּאֶרֶץ הַחַיִּים לֹא אֶבִּיט אָדָם עוֹד עִם יוֹשְׁבֵי חֲדָל" (ישעיהו לח, יא), "אֲמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יְהוָה", וכי מי יכול לראות י"ה, אלא סוף המקרא מוכיח, שכתוב "יֵה בְּאֶרֶץ הַחַיִּים" ר"ט, בוא וראה, כאשר הנשמות עולות להמקום צרור החיים י"ה, נהנין שם בזוהר של אספקלריא המאירה י"ה, המאיר ממקום העליון על הכל [שנקרא י"ה], ואילו לא

זיו הזוהר

המלכות. ריח. פירוש, ששם בארץ החיים, יכולות הנשמות להסתכל בזיו זוהר של אספקלריא המאירה, שהוא התפארת, שמאיר בתוך המלכות ארץ החיים, את האור הבא אליו מן חכמה ובינה. ר"ט. פירוש שבזה יובן י"ה בארץ החיים, היינו שאור העליון מן השם י"ה של חכמה ובינה מאיר על ידי ההשתלשלות של אספקלריא המאירה שהוא התפארת בתוך המלכות שנקראת ארץ החיים.

רטו. הגם שהשם י"ה הוא בחכמה, מכל מקום אומר גם בינה, כי חכמה ובינה הן תרין רעין דלא מתפרשין, ועוד כיון שבשם הוי"ה ברוך הוא אות יו"ד היא שורש עולם החכמה, ואות ה"י שורש עולם הבינה. רטז. מתרץ שהגם שאי אפשר להסתכל בהשם י"ה במקורו, אבל אפשר להסתכל אורו במה שהוא נשתלשל על ידי התפארת, להאיר בארץ החיים, היינו במלכות. ריז. מקום צרור החיים של הנשמות היינו עולם

— תהלים — זוהר תהלים —

אֱלֹהִים זֹלָתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְכָּה לּוֹ" (ישעיהו
סד, א).

וכי צריך ה' שיהללו אותו? "כל הנשמה
תהלל יי' הללו יי'"

כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יְיָ הַקָּלִי יְיָ (קנ ו): נזוהר
חדש פרשת בראשית (דף טו: זר תורה) אמר
רבי אלעזר, מהו דכתיב: "הללוהו בתקע
שופר, הללוהו בנגבל וכנור, הללוהו בתוף
ומחול, הללוהו במנים ועגב", וכי צריך
הקב"ה לזה?

צריך שהנשמה תהלל אותו

אֵלֹהִים אמר דוד, כל מה שתשבחו לפני
הקדוש ברוך הוא באותן מיני כלי
זמר, אינו כלום, כאדם האומר לחברו,
עכשיו עשה זה וזה, וכל מה שתעשה אינו
כלום, עד שתעשה דבר פלוני, כך אמר
דוד, הללוהו בכל אלה מיני כלי זמר, אבל
אין כל זה עיקר ההלול, אלא מה הוא
עיקר ההלול, "כל הנשמה תהלל יי' הללו
יי'". והאחר אינו כלום, אלא הלול
הנשמה הוא העיקר, הדא הוא דכתיב:
"כל הנשמה תהלל יי' הללויה".

ת. ו. ש. ל. ב. ע.

סביבו, לקבל פניהם של כל אותן
ששמרו מצות רבונם ומשמח בהם,
ויושבי חדל הם בעלי תשובה, ולפי
שאדם הראשון חזר בתשובה לפני רבונו,
הוא יושב עם אותן ששבו מעונותיהם,
והם נקראים בני חדל, כמו שכתוב:
"אדעה מה חדל אני" (תהלים לט, ה),
ולפיכך הוא יושב לפני שער הגן עדן,
ומשמח עם הצדיקים ועם בעלי תשובה,
הבאים בדרך ההוא של הגן עדן...

חזקיהו חשש שלא יזכה לראות כל אלו
הדברים שאמרנו לעיל

והיה מתירא חזקיה המלך שלא יזכה
לראות כל זה, מפני שאמר לו
הנביא "כי מת אתה" (ישעיהו לח, א), בעולם
הזה, "ולא תחיה", לעולם הבא, לפי שכל
מי שלא חפץ להוליד בנים בעולם הזה,
כאשר הוא יוצא מן העולם מגרשים אותו
מכל מה שאמרנו, ולא ניתנה לו רשות
לראות באור ההוא המאיר ממקום העליון
[שנקרא יי'], ולבוש ההוא שאמרנו הוא מה
שקוראים אותו החברים בשם חלוקא
דרבנן שמתלבשים בעולם ההוא, אשרי
חלקם של הצדיקים, שגנו להם הקדוש
ברוך הוא כמה טובות ותענוגים לעולם
ההוא, עליהם כתוב: "עין לא ראתה

זיו הזוהר

כלי זמר וכל מיני משוררים הוא רק דבר חיצוניות
ולא פנימיות, ואין ה' יתברך חפץ בדברים
הטפלים אם העיקר חסר, כדאיתא בספרים

רכ. אומר שעיקר ההלול הוא בהתעוררות
הנשמה על ידי התפעלות הלב והמוח, להתפלל
בהתלהבות מעומקא דלבא, ובלעדי זאת כל מיני

זיו הזוהר

אחר החתום, ולפיכך נקרא דוד מלך ישראל חי וקים. זכותו וזכות רבי שמעון בר יוחאי וכל החבריא תגן עלי ועל כל ישראל לומדי ספר תהלים עם פירוש הזוהר הקדוש, שנזכה לראות משיח בן דוד בבוא לציון גואל במהרה בימינו אמן.

גמרת העתקת הזוהר הקדוש על ספר תהלים בעזרת ה' יתברך בין כסא לעשור דשנת תרפ"ט.
והסימן "נלמד בספר הזוהר" לפ"ק. בפה עיר מאנטריאל מדינת קאנאדא.

הקדושים, שעל זה נאמר על "נְתַנָּה עָלַי קְוֹלָהּ בֵּן שְׁנָאֲתִיקָ" (ירמיהו יב, ח), ועל זה אמרו "רחמנא לבא בעי", ועל עבודת נקודה הפנימיות שבלב נתיסד כל ספר תהלים, כמו שאמר דוד "לך אמר לבי", "צור לבבי", "אודך בכל לבי", כי תפלה בלי כונה היא כגוף בלי נשמה תפלה מתה, ועבודת דוד בספר תהלים היא עבודת הנשמה השתפכות הנפש בהתפעלות הלב ומוח, שתהיה תפלה חיה, כמו שמסיים התהלים בהפסוק, כל הנשמה תהלל יה, ולא שיהלל הגוף בלבד, וסימנך הכל הולך